

การศึกษาสภาพชีวิตเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียน
วัดข้างคลอง สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY THE LIVES OF CHILDREN AT RISK IN DROPPING OUT OF ELEMENTARY
SCHOOL AT WAT KANG KLONG BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Miss Riamlux Wiraphan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Elementary Education

Department of Curriculum and Instruction

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาสภาพชีวิตเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของ
นักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนวัดข้างคลอง สังกัดสำนัก
การศึกษา กรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวเรียมลักษ์ วัระพันธุ์

สาขาวิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ จิตระดับ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. บังอร เสรีรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ จิตระดับ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. กิรติ คุวานนท์)

เรียบลัษณ์ วิระพันธ์ : การศึกษาสภาพชีวิตเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของนักเรียน
 ประถมศึกษาโรงเรียนวัดข้างคลอง สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (A STUDY
 THE LIVES OF CHILDREN AT RISK IN DROPPING OUT OF ELEMENTARY SCHOOL
 AT WAT KANG KLONG BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION) อ.ที่ปรึกษา
 วิทยานิพนธ์หลัก: ศ. ดร. สมพงษ์ จิตระดับ , 166 หน้า.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพชีวิตเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของนักเรียน
 ประถมศึกษาโรงเรียนวัดข้างคลอง สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร 2) เสนอแนวทางให้ความช่วยเหลือ
 ตัวอย่างวิจัยที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน จำนวน 12 คน
 เครื่องมือที่ใช้คือ การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง แบบสังเกตการณ์ ข้อมูลเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ
 ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออก
 กลางคันของเด็กนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนวัดข้างคลอง สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร คือ การหยุด
 เรียนบ่อย ขาดเรียนบ่อย การมาเรียนไม่สม่ำเสมอ บิดมารดาติดหนี้นอกระบบ นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีอาการ
 ซึมเศร้า ไม่ร่าเริงสดใส อารมณ์รุนแรงก้าวร้าว มักจะมีเรื่องทะเลาะชกต่อยกับเด็กนักเรียนคนอื่น บางคนมีโรค
 ประจำตัวต้องพบแพทย์อยู่เป็นประจำ ครูผู้สอนบางคนตำหนิติเตียนใช้อำนาจต่อกับเด็กนักเรียน สภาพครอบครัว
 ที่ไม่สมบูรณ์ มีฐานะยากจน อาชีพไม่มั่นคง มีรายได้ไม่แน่นอน สภาพแวดล้อมชุมชนที่เด็กนักเรียนอาศัยอยู่แออัด
 ในการถูกชักจูงไปกระทำในทางที่ไม่เหมาะสม ทั้งเรื่องของยาเสพติด การใช้ความรุนแรง ขาดพื้นที่ดี ๆ ในการดำเนิน
 ชีวิต และพบว่านักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์อ่อนและอยู่ลำดับท้าย ๆ ของห้องเรียน 2) แนวทาง
 ให้ความช่วยเหลือและป้องกันการออกกลางคันให้กับเด็กนักเรียนประถมศึกษา ผู้ปกครองควรหมั่นสังเกตบุตรหลาน
 ของตนโดยดูแลใกล้ชิด สนใจในผลการเรียนของบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ การลากรขาดเรียนมีบ่อยครั้งหรือไม่
 ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก ครูควรหมั่นสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักเรียน ผู้บริหารควรให้ความสนใจ
 ฝ้าสังเกตสนับสนุนผู้อยู่ได้บังคับบัญชา ในการติดตามและดูแลใส่ใจกับเด็กนักเรียน ที่มีแนวโน้มหลุดออกจากระบบ
 การศึกษา ชุมชนควรมีพื้นที่ที่ดีในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กนักเรียนและเยาวชนในชุมชน

ภาควิชา หลักสูตรและการสอน

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ประถมศึกษา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2559

5783857227 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEYWORDS: LIVES CONDITION / STUDY / AT RISK IN DROPPING OUT / ELEMENTARY SCHOOL

RIAMLUX WIRAPHAN: A STUDY THE LIVES OF CHILDREN AT RISK IN DROPPING OUT OF
ELEMENTARY SCHOOL AT WAT KANG KLONG BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION.

ADVISOR: ASST. PROF. SOMPHONG CHITRADUB, Ph.D., 166 pp.

The purpose of this research is to 1) study the life of children at risk in dropping out of elementary School at Wat Kang Klong Bangkok metropolitan administration 2) guidelines to help and prevent dropouts for elementary school children. The population used in this study include: Twelve elementary students who were at risk of dropping out. The tools used in this study are unstructured interview, observation, and document. All the collected data were analysis by using triangulation and create inductive conclusions. The findings were as follows: 1) Life condition at risk of dropout among elementary school at Wat Kang Klong Bangkok metropolitan administration are frequent, indebtedness from parents. Such students are a depressed and not cheerful, aggressive and getting into fight with other students in school. Some of students having medical condition which requires regular medical attention. Some teachers blame the students due to their behavior. Incomplete family condition, poor, unstable career and some of them have low income. The community environment in which students live is precarious in being manipulated in the wrong way. The whole matter of drugs and violence is caused by lack of a good living context. It was found that the students in the group had a low performance on their academic. 2) Guidelines to help and prevent dropouts for elementary school children is that parents should watch their children closely and pay attention to their child's academic performance. Also watch out on student's absent. Parents should be a good example to their children. Teachers should keep tracking on student absent behavior. Director should support and coordinate with teachers to take a good care of students at risk of dropping out of the education system. The community should provide space for school children and youth to do some activities in the community.

Department: Curriculum and Instruction

Student's Signature

Field of Study: Elementary Education

Advisor's Signature

Academic Year: 2016

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลงได้ ด้วยความรัก ความเมตตากรุณา และความร่วมมือจากบุคลากรหลายท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้ความรู้ ให้กำลังใจให้คำปรึกษาเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยสามารถประสบความสำเร็จได้ระดับหนึ่งในปัจจุบัน

ท่านแรกที่ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ จิตระดับ ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ความเอาใจใส่ ให้กำลังใจและเสียสละเวลาอันมีค่าในการดูแล ปรับปรุง แก้ไขสำหรับงานวิจัยเล่มนี้ นับตั้งแต่แรกเริ่มจนสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. บังอร เสรีรัตน์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. กิรติ คุุสานนท์ ในความเมตตากรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ยิ่ง นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาประถมศึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความรู้ ชี้แนะแนวทางที่ติดตามแก่ผู้วิจัยด้วยความเมตตากรุณา

งานวิจัยเล่มนี้จะประสบความสำเร็จไม่ได้หากผู้วิจัยไม่ได้รับความเมตตาช่วยเหลือ และความร่วมมือจากเพื่อนครู ผู้ปกครองและนักเรียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณพี่น้องบัณฑิตศึกษา สาขาประถมศึกษา รุ่น 57 และเพื่อน ๆ ของผู้วิจัยที่ไม่ได้เอ่ยนาม ผู้เป็นกัลยาณมิตรคอยช่วยเหลือ สนับสนุนและเป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด

ที่สำคัญยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ ผู้ให้กำเนิด คุณตาคุณยาย ถึงแม้บางท่านจะได้ล่วงลับไปแล้วก็ตาม ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ให้ความรัก ความเมตตา และเป็นกำลังใจที่ดีที่สุดไม่เคยเปลี่ยนแปลงจนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จได้จนถึงทุกวันนี้ ขอใจน้อมชายและน้อมสະໄກ้ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้โดยตลอด และขอบคุณตนเองที่พากเพียรวิริยะอุตสาหะจนงานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	1
สารบัญภาพ	1
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามในการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
1. แนวคิดสิทธิและเสรีภาพทางการศึกษา.....	9
1.1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child - CRC)....	11
1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545	13
2. ครอบครัว.....	16
2.1 ลักษณะครอบครัว.....	16
2.2 ปัญหาครอบครัว	19
2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเด็ก	21

3. การออกกลางคืน.....	23
3.1 ความหมายของการออกกลางคืน	23
3.2 การให้ความช่วยเหลือของครูที่ปรึกษากับกรณีเด็กออกกลางคืน	25
4. การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography Research)	27
4.1 ความหมายของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography Research).....	27
4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
4.3 ลักษณะของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วิทยา.....	33
4.4 การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
4.4.1 การตรวจสอบข้อมูล	34
4.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
5.1 งานวิจัยในประเทศ	37
5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
1. กรอบแนวคิดในการวิจัย	41
2. การคัดเลือกแบบเจาะจงรายการณี	42
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
6. การนำเสนอข้อมูล.....	45
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล.....	46
สังคมบริบทโรงเรียนและชุมชนวัดข้างคลอง.....	46
ข้อมูลสภาพชีวิตและแนวทางให้การช่วยเหลือของเด็กนักเรียนทั้ง 12 คน	54

1.เด็กหญิงติดดาว ยางนอก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	54
2.เด็กชายสมหวัง ศรีทชาติ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.....	55
3.เด็กชายล้น มาหอม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	56
4.เด็กชายต้นคุณ ทารโสภา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	57
5.เด็กชายนบอบ แก่นนาอาม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	58
6.เด็กชายปกป้อง พรประเสริฐ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	59
7.เด็กชายเตี้ย แสงม่วง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	60
8.เด็กชายออมสิน ทองติก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	61
9.เด็กชายฉัตรชัย สีสุสิน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	62
10. เด็กชายสุเทพ เจริญการ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	62
11.เด็กชายสัก ผลจ่านง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	63
12.เด็กชายเสก ชัยชนะ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	64
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
สรุปผลการวิจัย.....	69
1.สภาพชีวิตของเด็กนักเรียนทั้ง 12 คน.....	69
1.1 ด้านการมาเรียน.....	69
1.2 ด้านสภาพครอบครัว.....	70
1.3 ด้านสุขภาพ โรคประจำตัว พฤติกรรม.....	71
1.4 ด้านชุมชน.....	71
2.แนวทางในการช่วยเหลือกับเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันมี 3 ประเด็น.....	71
2.1 ด้านครอบครัว.....	71
2.2 ด้านโรงเรียนและครู.....	72
2.3 ด้านชุมชน.....	73

การอภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	77
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	77
ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป	78
รายการอ้างอิง	82
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก ข้อมูลเอกสารส่วนตัวของเด็กนักเรียน 12 คน (นามสมมุติ).....	84
ภาคผนวก ข ข้อมูลภาพถ่ายของเด็กนักเรียน 12 คน (นามสมมุติ).....	115
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	124
ภาคผนวก ง ตัวอย่างการสัมภาษณ์กับผู้ปกครองของเด็กนักเรียน (นามสมมุติ).....	129
ภาคผนวก จ ตัวอย่างการสัมภาษณ์กับครูประจำชั้นของเด็กนักเรียน (นามสมมุติ).....	142
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างการสัมภาษณ์กับเด็กนักเรียน (นามสมมุติ).....	148
ภาคผนวก ช ตัวอย่างแบบสังเกตการณ์เด็กนักเรียน (นามสมมุติ).....	157
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	166

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 รูปแบบครอบครัว	16
ตารางที่ 3.1 ข้อมูลเบื้องต้นของเด็กนักเรียนที่มีสภาพชีวิตเสี่ยงต่อการออกกลางคัน 12 คน	42
ตารางที่ 3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพชีวิตของเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน จำนวน 12 คน ในโรงเรียนวัดข้างคลอง สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร.....	44
ตารางที่ 4.1 แสดงรายชื่อเด็กนักเรียนกับลักษณะการมาเรียน.....	53
ตารางที่ 4.2 สรุปข้อมูลแสดงสภาพชีวิตเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน.....	65
ตารางที่ 4.3 สรุปข้อมูลแสดงแนวทางให้การช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน.....	66
ตารางที่ 5.1 แสดงผลการเรียนของเด็กนักเรียนทั้ง 12 คน.....	70

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบการวิเคราะห์ : รูปแบบปฏิสัมพันธ์.....	36
แผนภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดการวิจัยการศึกษาสภาพชีวิตเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน.....	41
ภาพที่ 4.1 แผนผังชุมชนบริเวณใกล้เคียงโรงเรียนวัดข้างคลอง.....	49

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559) ได้มีการกำหนดให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พุทธศักราช 2560 – 2564) มียุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี โดยวางเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจนในช่วง 5 ปีแรก ซึ่งในการที่จะก้าวไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 นั้น ได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน โดยให้ความสำคัญกับคนมีการวางรากฐานให้เป็นทั้งคนดีและคนเก่ง ส่งเสริมให้มีศักยภาพทั้งทางความรู้ ความประพฤติ เพราะคนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กและเยาวชน ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานในโอกาสปีเด็กสากล วันที่ 1 มกราคม 2522 ความว่า

“.....เด็กเป็นผู้ที่จะรับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่...ผู้ที่เกิดก่อนผ่านชีวิตมาก่อน จะต้องลงเคราะห์ อนุเคราะห์ผู้เกิดตามมาภายหลังด้วยการถ่ายทอดความรู้ ความดีและประสบการณ์อันมีค่าทั้งปวงให้ด้วยความเมตตา เอื้อนดูและด้วยความบริสุทธิ์ใจ...ความรู้ ความดี ความเจริญงอกงามทั้งมวลจึงจะแผ่ไพศาลไปได้ไม่มีประมาณเป็นพื้นฐานของความวัฒนาผาสุกอันยั่งยืนในโลกสืบไป.....”

นายอิชิโร มियाซาวาผู้เชี่ยวชาญด้านความรู้หนังสือและการเรียนรู้ตลอดชีวิต องค์กรการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้เปิดเผยถึงกรณีเด็กในวัยประถมศึกษาทั่วโลกที่ไม่ได้เข้าโรงเรียนและออกกลางคันต้องอยู่นอกระบบการศึกษาถึง 67 ล้านคน ซึ่งเป็นเด็กไทย 5.8 แสนคน นายอิชิโร มियाซาวา กล่าวว่า ถือเป็นตัวเลขที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับประชากรในวัยเรียน ทั้งนี้เพราะระบบการศึกษาไทยให้ความสำคัญต่อปัญหาเด็กและเยาวชนน้อย โดยจะส่งผลเสียต่อความเสียหายทางเศรษฐกิจของประเทศ (โพสต์ทูเดย์ออนไลน์, 2558) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิ เพชรศักดิ์ศิริ (2553) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการออกกลางคันจัดเป็นการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาอีกลักษณะ ที่มีแนวโน้มมากขึ้นทุกปี รวมถึงจากการรายงานการวิจัยของโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) กรุงเทพมหานครและปริมณฑลในปี 2550 - 2551 ได้รายงานถึงสภาวะเสี่ยงของเด็กในระบบการศึกษาพบว่ามีอัตรานักเรียนนักศึกษาที่ออกกลางคัน จาก

นักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 259,799 คน มีนักเรียนที่ออกกลางคัน 590 คน คิดเป็นร้อยละ 0.23 คน (สถาบันรามจิตติ, 2550) นอกจากนี้ในการรายงานข่าวของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ เมื่อวันที่ 28 เมษายน พุทธศักราช 2559 ได้เปิดเผยถึงกรณีที่ ๗๗ นายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการเร่งแก้ไขปัญหาเด็กหลุดออกนอกระบบการศึกษาหรือออกกลางคันเพื่อหาวิธีการหรือหาหนทางในการนำเด็กกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาให้มากที่สุด (เดลินิวส์ออนไลน์, 2559)

ในช่วงระยะเวลาหลาย ๆ ปีที่ผ่านมา มีผู้วิจัย อาทิเช่น ศิริชัย กาญจนวาสี (2520) จรุงวิรุฬรัตน์ (2520) มัย สุขเอี่ยม (2525) วัชรี ศรีคำ (2534) และ ไพรินทร์ รุยก้าว (2546) เคยศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันและการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ความคิดเห็นของครู นักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับสาเหตุการขาดเรียนและการออกกลางคันของนักเรียนในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตยกรุงเทพมหานคร ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนต่อการออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย การศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติภาคกลาง และรายงานวิจัยย่อยฉบับสมบูรณ์ สภาพชีวิตของนักเรียนที่ออกกลางคัน จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าคุณลักษณะของนักเรียนที่ขาดเรียนบ่อยเกิดจากสาเหตุสุขภาพส่วนตัวที่ไม่แข็งแรง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทำให้ซ้ำชั้น ไม่มาเรียน สุดท้ายขาดการติดต่อกับทางโรงเรียนและออกจากโรงเรียนทั้งที่ยังเรียนไม่จบในปีการศึกษานั้น รวมถึงสภาพครอบครัวที่พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ เนื่องจากต้องไปประกอบอาชีพและมีผู้ปกครองบางส่วนไม่เห็นความสำคัญในการเรียนและไม่ส่งเสริมการเรียนแก่นักเรียน เนื่องจากการขาดประสบการณ์ทางการศึกษาของผู้ปกครอง การไม่ส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครองจึงเป็นสาเหตุประการหนึ่งของการออกกลางคัน และการขาดการติดตามระหว่างบ้านนักเรียนกับโรงเรียน ส่วนจากรูวรรณ แก่นทรัพย์ และสมหมาย แจ่มกระจ่าง (2549) ได้ศึกษาสภาพชีวิตเด็กด้อยโอกาสที่ถูกทิ้งกรณีสึกษาโรงเรียนใจดีจังหวัดลพบุรี พบว่าปัญหาในการดำเนินชีวิตของเด็กด้อยโอกาสที่ถูกทิ้ง คือการขาดความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว การขาดอาหารและสารอาหาร มีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย มีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศและมีแนวโน้มในการออกกลางคัน

เอกสารงานวิจัยที่มีผู้วิจัยทำการศึกษากลับมาเกี่ยวกับการออกกลางคั้นนั้น ยังพบว่าเกิดปัญหาการออกกลางคั้นกับนักเรียนมาโดยตลอด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่ว่าจะอยู่สถานที่แห่งไหนในประเทศไทยโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครที่เป็นศูนย์กลางของประเทศ เป็นศูนย์รวมของความเจริญในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การศึกษา การคมนาคม การที่มีประชากรมาอาศัยอยู่กันอย่างหนาแน่นนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย รวมถึงปัญหาเด็กและเยาวชน ซึ่ง สมพงษ์ จิตระดับ (2550) ได้มีการศึกษาถึงกรณี 1,800 ชุมชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีเด็กและเยาวชนจำนวนประมาณ 12,000 คน โดยในแต่ละชุมชนจะมีเด็กและเยาวชนประมาณ 15 – 20 คน ที่ไม่ได้ศึกษาต่อและหลุดออกจากระบบการศึกษาด้วยปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยด้านร่างกายและปัจจัยด้านจริยธรรม

ในปัจจุบันพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาส่วนหนึ่ง มาจากสภาพครอบครัวที่อาศัยอยู่ โดยเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนสามารถพบเห็นได้ตามสื่อต่าง ๆ และมีมากขึ้นทุกปีทุกพื้นที่ ดังกรณีข่าวของเด็กวัย 12 ขวบ ที่จังหวัดชลบุรี ได้มีการรวมกลุ่มกันตั้งแก๊งลักขโมยรถจักรยานยนต์เพื่อนำมาขายต่อ หรือนำมาแยกชิ้นส่วนเพื่อขายแล้วนำเงินที่ได้ไปเล่นเกม (เรื่องเล่าเช้านี้ บีบีซี เทโร, 2560) หรือข่าวที่ตำรวจสถานีภูธรจังหวัดลพบุรีจับกุมเยาวชนอายุ 12 ปี ที่ก่อเหตุทุบตู้เงินทำบุญภายในวัดเพื่อนำเงินที่ได้ไปเล่นเกมและซื้อของกิน โดยญาติให้ข้อมูลว่าเด็กชายดังกล่าวไม่ได้เรียนหนังสืออาศัยอยู่กับพี่น้อง 3 คน โดยมีน้าสาวเป็นผู้ดูแลแทน เนื่องจากเป็นเด็กมีปัญหาทางครอบครัว แม่ติดคุกคดียาเสพติดส่วนพ่อกำลังหลบหนีคดีเดียวกัน (ข่าวช่อง8ออนไลน์, 2559) หรือข่าวที่ตำรวจสถานีภูธรจังหวัดเชียงรายรวบเด็กชาย 2 คน วัย 12-15 ปี รับจ้างขนยาบ้า 2 แสนเม็ด (เอ็มไทยนิวส์ออนไลน์, 2559) สอดคล้องกับงานวิจัยที่จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์ ได้กล่าวถึงว่า “สะท้อนให้เห็นสภาพการณ์ที่เด่นชัดของเด็กและเยาวชนนั้นคือการเติบโตและการใช้ชีวิตต่าง ๆ บนทางสามแพร่งระหว่างทางสีดำที่ทำเด็กเสียคน ทางสีขาวที่พาเด็กสดใส และทางสีเทาที่พาเด็กเสี่ยงซึ่งโดยมากแล้วเด็กส่วนใหญ่ใช้ชีวิตเสี่ยงบนทางสีเทา ๆ ในสังคมไทย” (จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์, 2550)

โรงเรียนวัดช้างคลองเป็นอีกโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งลักษณะโดยทั่วไปของเด็กนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่หลากหลาย มีฐานะปานกลางถึงยากจน พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาดูแลบุตรหลาน จึงทำให้ลักษณะทั่วไปของนักเรียนมีระดับสติปัญญาในระดับปานกลาง เนื่องจากสนใจในการเรียนน้อย (สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ, 2540a) นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครแห่งนี้ บางส่วนเป็นเด็กในพื้นที่ที่มีต้นกำเนิดดั้งเดิมตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษมาเรียน บางส่วนเป็นนักเรียนที่มีพ่อแม่ย้ายมาจากภูมิภาคอื่นเพื่อมาประกอบอาชีพ แต่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างถิ่น ซึ่งเด็กนักเรียนประเภทนี้มีค่อนข้างมากกว่าถ้าเปรียบเทียบกับเด็กนักเรียนที่มีผู้ปกครองเป็นคนในพื้นที่ดั้งเดิม และบางส่วนย้ายตามแหล่งที่อยู่อาศัยที่ทำมาหากินของผู้ปกครอง ในแต่ละปีการศึกษาพบว่า มีเด็กจำนวนหนึ่งย้ายเข้าย้ายออกย้ายระหว่างปีการศึกษาเกือบทุกปี บางคนย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมกับผู้ปกครอง บางคนย้ายตามที่ทำงานของผู้ปกครอง แต่มีนักเรียนบางคนไม่ได้ย้ายออกแต่ออกจากกลางคันโดยไม่ทราบสาเหตุ

ปัญหาที่พบจากการสังเกตเบื้องต้นเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กนักเรียนที่ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ มีเด็กนักเรียนบางคนในโรงเรียนที่ขาดเรียนค่อนข้างบ่อยและย้ายที่เรียนมาแล้วหลายที่ แต่พอมารเรียนในช่วงระยะเวลาหนึ่งก็หยุดเรียนไม่มาเรียนอีก ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้เลื่อนชั้นหรือยังเรียนไม่จบในระดับชั้นนั้น ๆ เด็กนักเรียนบางคนมีพฤติกรรมที่ค่อนข้างก้าวร้าว แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเมื่อไม่พอใจต่อสิ่งใด ตอบโต้โดยการตะโกนด่าทอ ชอบชกต่อยกับเพื่อนอยู่บ่อย ๆ จนทำให้เพื่อนบางคนไม่ยอมมาโรงเรียน พฤติกรรมแบบนี้เสี่ยงต่อการเกิด “ยุวอาชญากร” ในอนาคตได้ (สมพงษ์ จิตระดับ, 2550) นอกจากนี้ยังพบว่าในนักเรียนชายบางคนมีการแอบลักลอบขายของหรือรับจ้างรับจ้างของตัวเอง แสดงให้เห็นถึงการขาดการดูแลเอาใจใส่ชี้แนะในทางที่ดีงามจากครอบครัว ทำให้เด็กมีโอกาสไปกระทำในสิ่งที่ไม่สมควรกับวัย นอกจากนี้ยังพบว่ามีเด็กนักเรียนบางคนเคยมีประวัติหนีเรียน โดยการถูกชักจูงจากรุ่นพี่ที่อยู่ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สถานการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งทราบได้จากการสังเกตเบื้องต้นกับเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดข้างคลอง สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัว สภาพแวดล้อมบริบทสังคมในชุมชนที่อยู่อาศัย รวมถึงการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนของเด็กนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้ เพื่อทราบถึงรายละเอียดที่แท้จริงเกี่ยวกับสภาพชีวิตของเด็กนักเรียนดังกล่าว และเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือหรือป้องกันการออกกลางคันให้กับเด็กนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับเด็กนักเรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

เป็นที่น่าสังเกตว่าปัญหาการออกกลางคันในโรงเรียนนั้นได้เกิดขึ้นมาโดยตลอดตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน และมีแนวโน้มมากขึ้นทุกปี และจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยการออกกลางคันของนักเรียนนั้น พบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาวิจัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสหรืออาชีวศึกษา โดยเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยของการออก

กลางคันในงานวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบกับงานวิจัยบางเรื่องได้มีการศึกษาวิจัยที่มีระยะเวลาว่างเลย ผ่านมานานแล้ว วันเวลา สถานการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนไป ปัจจัยอื่น ๆ มีผลต่องานวิจัยที่ผ่านมา ในส่วนของ การวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาสภาพชีวิตเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันสำหรับนักเรียนในระดับชั้น ประถมศึกษา ในเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography Research) ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้วิจัยจึงทำให้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับสภาพชีวิตเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิง คุณภาพ ด้วยกระบวนการศึกษาเชิงชาติพันธุ์วรรณาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนวัดข้าง คลอง สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อต้องการทราบข้อมูลซึ่งมีรายละเอียดอันจะเป็น แนวทางในการรู้จักเด็กกลุ่มเสี่ยงเป็นรายบุคคลมากยิ่งขึ้น รวมถึงหาวิธีการให้การช่วยเหลือและ ป้องกันการออกกลางคันได้อย่างเหมาะสมต่อไป

คำถามในการวิจัย

สภาพชีวิตที่พบในเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันมีประเด็นใดบ้างที่เป็น ปัจจัยร่วม ของอุปสรรคในชีวิตความเป็นอยู่ และมีแนวทางให้ความช่วยเหลือแก่เด็กนักเรียนที่มีสภาพชีวิตเสี่ยง ต่อการออกกลางคันอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กนักเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อเสนอแนวทางให้ความช่วยเหลือและป้องกันการออกกลางคันให้กับเด็กนักเรียน

ประถมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยมีขอบเขตดังนี้

1. การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยกระบวนการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Research) ในสภาพชีวิตของเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน ความเป็นอยู่ใน ครอบครัว สภาพแวดล้อม สังคม ในชุมชนที่อยู่อาศัย รวมถึงสภาพแวดล้อมบริบทในโรงเรียน เพื่อ ต้องการศึกษถึงสภาพชีวิตที่มีส่วนทำให้เด็กนักเรียนเสี่ยงต่อการออกกลางคัน โดยผู้วิจัยได้กำหนด เกณฑ์ในการเลือก โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงรายการณี (Purposive Selection) เป็น การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่สอดคล้องกับปัญหาการวิจัย เก็บข้อมูลโดย การสังเกตแบบมีส่วนร่วมหรือผู้สังเกตเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย (Participant Observation)

สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) และศึกษาข้อมูลเอกสารของเด็กนักเรียน ทั้ง 12 คน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 ในปีการศึกษา 2559

2.การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือในการทำการวิจัย (Key Instrument) โดยอาศัยการฝังตัวในสนามวิจัยที่เป็นธรรมชาติและดำเนินชีวิตไปตามปกติ ใช้เวลาในการศึกษาวิจัย ติดต่อกันเป็นระยะเวลา 8 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม พุทธศักราช 2559 ถึง เดือนมีนาคม พุทธศักราช 2560

ข้อตกลงเบื้องต้น

1.ชื่อสถาบัน สถานที่ และชื่อบุคคล ที่ปรากฏในงานวิจัยครั้งนี้เป็นนามสมมุติที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น ตามวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อที่จะรักษาชื่อ สถาบัน สถานที่และตัวบุคคลนั้น ๆ ไว้เป็นความลับ ภายใต้การศึกษาจากข้อมูลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของบุคคลนั้น ๆ

2.การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการศึกษาแบบมีส่วนร่วม จึงถือว่าพฤติกรรมที่ผู้วิจัยพบในขณะที่ทำการศึกษาวิจัยนั้นเป็นพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์และอยู่ในสนามวิจัย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เด็กนักเรียน หมายถึง เด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาของสังกัดสำนักงาน การศึกษากรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 – 6 ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร

การออกกลางคัน หมายถึง การที่เด็กนักเรียนโรงเรียนวัดข้างคลอง ออกจากโรงเรียนใน ระหว่างปีการศึกษาซึ่งนักเรียนผู้นั้นไม่ได้ทำการย้ายโรงเรียนไปเรียนที่อื่น หรือไม่ได้ติดต่อกับทาง โรงเรียนแต่อย่างใด แต่เป็นการออกกลางคันที่ทางโรงเรียนหรือครูไม่สามารถติดต่อได้

สภาพชีวิตของเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของเด็ก นักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนวัดข้างคลอง สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีปัญหาทางด้าน ครอบครัว ปัญหาสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ปัญหาสุขภาพ และความสามารถในการเรียน ที่มีเกณฑ์ เสี่ยงต่อการออกกลางคันระหว่างปีการศึกษา โดยไม่ได้ย้ายสถานศึกษาไปที่อื่นแต่เป็นการออก กลางคันด้วยสาเหตุและปัญหาดังกล่าว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่ทำให้ทราบถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน ในระดับชั้นประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลบางส่วนที่ใช้เป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือและป้องกันปัญหาการออกกลางคันให้กับเด็กนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพชีวิตเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของนักเรียน ประถมศึกษาโรงเรียนวัดข้างคลอง สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดประเด็นที่ศึกษาออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. แนวคิดสิทธิและเสรีภาพทางการศึกษา

- 1.1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child - CRC)
- 1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545

2. ครอบครัว

- 2.1 ลักษณะครอบครัว
 - 2.1.1 ปัญหาครอบครัว
- 2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของเด็ก

3. การออกกลางคัน

- 3.1 ความหมายของการออกกลางคัน
- 3.2 การให้ความช่วยเหลือของครูที่ปรึกษากับกรณีเด็กออกกลางคัน

4. การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา

- 4.1 ความหมายของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography Research)
- 4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.3 ลักษณะของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา
- 4.4 การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 5.1 งานวิจัยในประเทศ
- 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดสิทธิและเสรีภาพทางการศึกษา

ชนิตา รัชชพลเมือง (2557) ได้สรุปว่า สิทธิทางการศึกษา (Right to Education) เป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองโดยกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายการศึกษาซึ่งเป็นกฎหมายมหาชน เช่นเดียวกับกับเสรีภาพทางการศึกษาเป็นเสรีภาพที่ได้มาตามกฎหมายมหาชน ทำให้เกิดความเสมอภาคในการศึกษาคือใช้เสรีภาพได้อย่างทั่วถึง และหน้าที่ทางการศึกษาเป็นหน้าที่ตามกฎหมายมหาชน เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติ เช่น หน้าที่ของคนไทยตามกฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดให้เข้ารับการศึกษาคบบังคับอย่างน้อยเก้าปี ซึ่งในการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงสิทธิทางการศึกษาที่ประชาชนจะได้รับ โดยมีลักษณะเป็นการศึกษาที่จัดแบบให้เปล่าและทั่วถึง สำหรับเด็กและเยาวชนในทุกช่วงอายุรวมถึงให้อิสระแก่บิดามารดาในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน มีโอกาสได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมกัน มีการกำหนดมาตรฐานในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และจัดการศึกษาตามความถนัดและเหมาะสมกับผู้เรียน จากการรายงานของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน (สสค.) เกี่ยวกับสถานการณ์เด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม สรุปได้ว่า ในแผนปฏิบัติการปฏิรูปประเทศไทย เพื่อพัฒนาคน เด็กและเยาวชนในอนาคตนั้นพบว่า ประเทศไทยมีเด็กด้อยโอกาส และเด็กนอกระบบการศึกษา 11 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้นประมาณ 6,400,000 ซึ่งพอจำแนกได้ดังนี้ เด็กเร่ร่อนจรจัด 30,000 คน สิ่งที่ต้องการคือการช่วยเหลือเยียวยาสภาพพื้นฐานในชีวิตของครอบครัว จากนั้นให้เด็กกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา เด็กไร้สัญชาติ 200,000 – 300,000 คน ในจำนวนนี้มี 100,000 คน ที่ยังขาดโอกาสทางการศึกษา เป็นชนกลุ่มน้อยยังไม่มีสัญชาติ สิ่งที่ต้องการของเด็กกลุ่มนี้คือ การให้สิทธิและโอกาสต่อเด็กไร้สัญชาติและสิทธิการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ลูกของแรงงานต่างด้าว 250,000 คน ปัญหาสำคัญคือ ขาดโอกาสทางการศึกษาเนื่องจากต้องอพยพตามผู้ปกครองเข้ามาทำงาน ความต้องการของเด็กกลุ่มนี้คือต้องการศึกษาในรูปแบบพิเศษที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตและอยู่ร่วมอย่างสันติ เด็กติดเชื้อเอชไอวี 50,000 คน ที่ติดจากพ่อแม่ มีทั้งเด็กกำพร้าและติดเชื้อเอชไอวี เด็กกลุ่มนี้ต้องการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว การเข้าใจและยอมรับจากสังคมและโอกาสในการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติ เด็กกำพร้าถูกทอดทิ้งมีจำนวน 88,730 คน ซึ่งถูกทอดทิ้งตามโรงพยาบาล สถานรับเลี้ยงเด็กและที่สาธารณะ โดยเกิดจากสาเหตุแม่ที่อยู่ในวัยเรียน แต่ไม่สามารถเลี้ยงลูกได้ เด็กในกลุ่มนี้นอกจากต้องการโอกาสทางการศึกษาแล้วยังต้องการความรักความเอาใจใส่ เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ เด็กถูกบังคับใช้แรงงานมีที่อายุต่ำกว่า 15 ปี

ถูกบังคับเป็นแรงงานอย่างผิดกฎหมายมีจำนวน 10,000 คน ซึ่งมีจำนวนมากที่ยังไม่เข้าถึงระบบการคุ้มครองของกฎหมายและโอกาสกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา การมีงานทำที่มั่นคงเพื่ออนาคตที่ดีในภายภาคหน้า เด็กถูกบังคับให้ค้าประเวณีรวมถึงเด็กที่ทำงานในสถานบริการ เช่น สไน้กเกอร์ คาเฟ่ ผับ ซึ่งพบว่ามียุวกะ 25,000 คน ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้าสู่การค้าประเวณี ความต้องการของเด็กกลุ่มนี้คือความช่วยเหลือทั้งทางสภาพจิตใจ โอกาสทางการศึกษา ฟื้นฟูจิตใจ ปลูกจิตสำนึกให้รักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ฝึกฝนอาชีพให้มีความรู้ เด็กติดยาที่มีจำนวน 10,000 คน โดยกระจายอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและเมืองใหญ่ รวมถึงพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เด็กกลุ่มนี้มีความต้องการฟื้นฟูสภาพร่างกาย สมอง การเยียวยาจิตใจ และคืนความมั่นใจในการกลับเข้าสู่สังคม ชุมชน ให้การศึกษา ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เด็กยากจนพิเศษที่ครอบครัวยังมีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาทต่อปี จำนวน 2,978,770 คน เด็กในกลุ่มนี้ต้องการการสนับสนุนโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ เด็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลถิ่นทุรกันดาร มีจำนวน 160,000 คน เด็กกลุ่มนี้ต้องการการสนับสนุนโอกาสทางการศึกษา ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงขั้นสูงสุดตามศักยภาพ เด็กออทิสติก เด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ (LD) เด็กสมาธิสั้น (ADHD) มีจำนวนถึง 2,500,000 คน เด็กในกลุ่มนี้จึงมีความต้องการเฉพาะทั้งในด้านการเลี้ยงดูในครอบครัว และการให้การศึกษาของการเรียนที่ต้องมีการจัดระบบคัดกรองและดูแลอย่างเหมาะสม

กล่าวโดยสรุปสิทธิและเสรีภาพทางการศึกษาที่รัฐจัดให้แก่ผู้เรียนเป็นการให้เปล่าโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และผู้ปกครองมีอิสระในการจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานของตน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมความถนัดของผู้เรียนและได้มาตรฐานในการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ ในด้านสถานการณ์ของเด็ก เยาวชนและผู้ด้อยโอกาสทางสังคม มีจำนวนค่อนข้างมากแสดงถึงปัญหาในด้านการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มสูงขึ้น การจัดการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มนี้ยังมีน้อย จึงได้มีการกำหนดในแผนปฏิบัติการปฏิรูปประเทศ เพื่อพัฒนาและช่วยเหลือให้กับเด็กกลุ่มดังกล่าว แต่ประเด็นที่น่าสนใจคือการช่วยเหลือและพัฒนานั้นค่อนข้างที่จะสวนทางกัน เพราะจำนวนเด็กกลุ่มนี้มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ หน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน จะสามารถดูแลได้ทั่วถึงเพียงไร แต่ถ้าวินิจฉัยตั้งแผนปฏิบัติการปฏิรูปประเทศจะเป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะสามารถนำเด็กกลุ่มดังกล่าวกลับเข้ามาในระบบการศึกษาได้ เพราะการศึกษาเท่านั้นจะช่วยนำทางในการดำเนินชีวิตให้กับเด็กเหล่านี้ได้ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

1.1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child - CRC)

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (2546) ได้เผยแพร่เกี่ยวกับสาระสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กประกอบด้วยบทบัญญัติ 54 ข้อ เน้นหลักพื้นฐาน 4 ประการ ในข้อที่ 2 3 6 และ 12 ซึ่งมีสาระสำคัญและเกี่ยวข้องกับสิทธิของเด็กโดยตรง เน้นหลักพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ การห้ามเลือกปฏิบัติต่อเด็ก การให้ความสำคัญแก่เด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก อาทิเช่น เพศ เชื้อชาติ สีผิว ศาสนา ภาษา ความคิดเห็นทางการเมือง ชชาติพันธุ์ ความทุพพลภาพ เพื่อให้เด็กมีโอกาสเท่าเทียมกัน รวมถึงการกระทำหรือดำเนินการอันใดต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรก นอกจากนี้เด็กย่อมมีสิทธิในการมีชีวิต การอยู่รอด การพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์และสังคมและมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นพร้อมกับการให้ความสำคัญกับความคิดเห็นเหล่านั้น

ชนิตา รักษ์พลเมือง (2557) ได้สรุปไว้ว่า อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเสริมต่อแนวคิดเรื่องสิทธิทางการศึกษา โดยยึดหลักสี่ประการ คือ การไม่เลือกปฏิบัติ การคำนึงถึงสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก สิทธิที่จะมีชีวิตรอดพ้นและได้รับการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ และสิทธิในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยมีข้อกำหนดในอนุสัญญาทั้งการยืนยันสิทธิทางการศึกษาของเด็ก หน้าที่ของรัฐในการจัดการศึกษาประถมศึกษาภาคบังคับแบบให้เปล่า และเสริมถึงการศึกษาของเด็กเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพความสามารถพิเศษ ให้เต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน

สมพงษ์ จิตระดับ (2543) ได้กล่าวถึง เด็กหมายถึง มนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะตามกฎหมายบังคับก่อนหน้านั้น เด็กเป็นกลุ่มชนที่ต้องคุ้มครองและปกป้องมากกว่าคนทั่วไป เพราะเด็กยังมีสภาวะทางสติปัญญา ร่างกาย ไม่เท่าเทียมผู้ใหญ่ ควรได้รับการคุ้มครองปกป้องเป็นพิเศษ เพื่อเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคมในภายภาคหน้า ดังนั้นสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก (Elementary of Child Rights) ที่ประกอบด้วยสิทธิในชีวิตและการอยู่รอด (Rights to Survival) เป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยที่เด็กต้องมีสิทธิได้รับการปกป้องคุ้มครอง อาทิเช่น การได้รับการดูแลทั้งก่อน และหลังคลอด มีบ้านอยู่อาศัย มีชื่อและสัญชาติ ได้รับความเอาใจใส่จากครอบครัวและสังคม ได้รับการคุ้มครองจากการถูกลักพาตัว ได้รับการคุ้มครองจากการถูกพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงทำร้ายหรือละทิ้ง ได้รับการพิจารณาหาที่อยู่ใหม่ หากสถานการณ์ในครอบครัวไม่อำนวย รวมถึงสิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง (Right to Protection) เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กจะได้รับการปกป้อง

คุ้มครอง จากการถูกเอารัดเอาเปรียบ การล่วงละเมิด การใช้แรงงานที่อาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือการแสวงหาประโยชน์กับเด็กในรูปแบบอื่น โดยที่เด็กต้องมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง อาทิเช่น สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองในกรณีที่เกิดมีชีวิตอยู่ในสภาวะลำบาก การถูกทรมาน การกระทำหรือการถูกลงโทษรุนแรง การลักพาตัว การถูกทอดทิ้ง ละเลย การใช้แรงงานเด็ก การถูกคุกคาม การเอาเปรียบทางเพศ นอกจากนี้เด็กยังมีสิทธิในการพัฒนา (Right to Development) เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กจะได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมตัว ก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่ โดยที่เด็กต้องมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในและนอกระบบ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม การได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถพิเศษตามศักยภาพของแต่ละคน การมีเสรีภาพในความคิด มโนธรรม จริยธรรม และศาสนา สิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับเด็กอีกข้อคือสิทธิในการมีส่วนร่วม (Right to Participation) เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กจะแสดงความคิดเห็น หรือแสดงออกโดยมีผู้รับฟังและมีส่วนร่วมตัดสินใจในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน โดยที่เด็กต้องมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก เสรีภาพในการแสดงออก มีเสรีภาพทางความคิดและศาสนา มีเสรีภาพในการสมาคมและชุมนุมอย่างสงบ

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล (2556) ได้อธิบายไว้ว่าประเทศไทยได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) เมื่อปี พุทธศักราช 2535 ซึ่งอนุสัญญานี้มีความสำคัญว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก ครอบคลุมถึงการมีชีวิตรอด การได้รับการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน การมีสันติภาพ ความปลอดภัย การได้รับการพัฒนาการดูแลจากครอบครัวที่อบอุ่น มีโอกาสได้รับการศึกษาที่ดี รวมถึงการได้รับโภชนาการที่เหมาะสม ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กโดยทั่วไปจะมีโครงสร้างของระบบพัฒนาที่เกี่ยวข้อง 3 ระดับ ประกอบด้วย 1. ระดับปัจเจกบุคคล (Microsystem) เป็นระบบมุ่งเน้นในการพัฒนาตัวตนและคุณภาพชีวิตเด็ก สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล ได้พัฒนาเครื่องมือเพื่อวัดต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย สำรวจโดยกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2552 พบว่า ภาพรวมต้นทุนชีวิตเด็กในระบบการศึกษาอยู่ในระดับพอใช้ แสดงถึงเด็กและเยาวชนไทยขาดทักษะการรู้คิด ขาดทักษะชีวิตและจิตสำนึก 2. ระดับสังคมแวดล้อมรอบตัวเด็กที่มีอิทธิพลต่อตัวเด็ก (Mesosystem) เป็นระบบที่สะท้อนความเชื่อมโยง ระหว่างครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และกลุ่มเพื่อนอิทธิพลทางโรงเรียนเกิดจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย ผลจากการสอบประเมินผล PISA (Programme for International Student Assessment) สะท้อนว่าเด็กไทยขาด

คุณภาพระดับสูง อิทธิพลด้านชุมชน ขาดแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับท้องถิ่นที่อาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกหน่วยงาน ทำให้ชุมชนอ่อนแอ ขาดการมีส่วนร่วม ไม่เห็นคุณค่าของลูกหลานในชุมชน ก่อให้เกิดปัญหาสังคมส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กในชุมชนตนเอง อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ถูกชักจูงหรือถูกชักชวนไปในทางที่ไม่เหมาะสม 3. ระดับโครงสร้างของชุมชนและสังคม (Macrosystem) เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย โดยพิจารณาจากระบบดูแลคุ้มครองเด็ก เด็กต้องได้รับการคุ้มครองดูแลมากกว่าจะเป็นเหตุที่จะต้องให้การสงเคราะห์เป็นระบบมหภาค (Macrosystem) ที่ครอบคลุมประเด็นการปกป้องคุ้มครองเด็ก (Prevention) การป้องกันเด็ก (Protection) และการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาเด็ก (Promotion) ในการพัฒนาแกนนำเด็กและเยาวชน ในรูปแบบเครือข่ายยังขาดทิศทางการจัดระบบที่มีส่วนร่วมในการทำความดี สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล (2556) ได้กล่าวไว้ว่า การลงทุนกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจนั้นไม่เพียงพอในการพัฒนาบ้านเมือง จำเป็นต้องลงทุนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้ง 3 ระดับ ตั้งแต่ ระดับตัวเด็ก ระดับสังคมแวดล้อมเด็ก และระดับชุมชนสังคมที่อาศัยอยู่ เพราะทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่สำคัญ

จากที่ได้กล่าวมา แนวคิดอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันในการลงนามของสนธิสัญญาจากสมาชิก 195 ประเทศทั่วโลก จัดทำขึ้นเพื่อปกป้องและคุ้มครองในสิทธิต่าง ๆ แก่เด็ก และทำให้เด็กทราบถึงสิทธิขั้นพื้นฐานสำหรับตนเอง โดยเน้นหลักพื้นฐาน 4 ประการ คือ สิทธิในชีวิตและการอยู่รอด สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง สิทธิในการพัฒนาและสิทธิขั้นพื้นฐานในการแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่เป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต จึงคำนึงถึงความสำคัญของเด็กทั้งในทางสภาพแวดล้อมและชุมชนที่เด็กอยู่อาศัย เพราะปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2546) ได้รวบรวมกฎหมายการศึกษาเข้าสู่โครงสร้างใหม่ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควร

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา โดยมีเนื้อหาใจความสำคัญคือ

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2523

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ “การศึกษาภาคบังคับ” หมายความว่า การศึกษาชั้นปีที่หนึ่งถึงชั้นปีที่เก้าของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา ๖๖ แห่งรัฐธรรมนูญว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับ “ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือบุคคลที่เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำหรืออยู่เพื่อรับจ้างงาน “เด็ก” หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่เด็กที่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับแล้ว “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ที่รัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้ปิดประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา พร้อมกับแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็กทราบก่อนเด็กเข้าเรียน ไม่น้อยกว่า 1 ปี

มาตรา 6 ให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา และสามารถผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

มาตรา 7 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการเข้าเรียนของเด็ก หากพบว่าเด็กไม่ได้เข้าเรียน ให้ดำเนินการให้เด็กนั้นได้เข้าเรียน ถ้าไม่สามารถนำเด็กเข้าเรียนได้ ให้รายงานไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียน

มาตรา 8 ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 9 ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา 10 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 11 ผู้ใดที่ไม่ใช่ผู้ปกครองแต่พบว่ามိเด็กมาอาศัยอยู่ด้วยและไม่ได้เรียนหนังสือ ต้องแจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบ ภายในหนึ่งเดือนตั้งแต่เด็กเข้ามาอาศัยอยู่ด้วย

มาตรา 12 เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ทูพพลภาพ เด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ เด็กที่ไม่มีผู้ดูแล เด็กด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ควรได้รับความเสมอภาคในการจัดการศึกษาภาคบังคับ

มาตรา 13 ผู้ปกครองที่ไม่นำเด็กเข้าเรียนตามประกาศส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา มีโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 14 ผู้ที่ไม่อำนวยความสะดวกให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง มีโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 15 ผู้ที่ทำให้เด็กไม่มีโอกาสได้เข้าเรียนในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545 มีโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 16 ผู้ที่ไม่ใช่ผู้ปกครองแต่มีเด็กมาอาศัยอยู่ด้วย และไม่ได้แจ้งให้ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ หรือได้แจ้งข้อมูลเท็จ มีโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545 มีทั้งหมด 20 มาตรา แต่ผู้วิจัยนำมาอ้างอิงเพียง 16 มาตรา ที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษาภาคบังคับเก้าปี เพราะอีก 4 มาตราเป็นใจความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจึงข้ามเนื้อหาตรงส่วนนี้ไป จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาภาคบังคับเก้าปีนั้น คำนึงถึงสิทธิประโยชน์สูงสุดให้กับผู้เรียน โดยมีหลักเกณฑ์กำหนดให้เข้าเรียนตามพระราชบัญญัติ ถ้าผู้ปกครองฝ่าฝืนหรือแจ้งข้อมูลเท็จให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ ถือว่ามีความผิดตามกฎหมายพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545 มีบทลงโทษตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งในบางครั้งบิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือทางโรงเรียนหน่วยงานสถานศึกษาต่าง ๆ อาจไม่ทราบในส่วนของกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545 จึงละเลยหรือเพิกเฉยจนนำไปสู่การที่ทำให้บุตรหลานหรือเด็กนักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษา ซึ่งการที่คนไม่มีความรู้ไม่มีการศึกษาเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงสำหรับอนาคตของประเทศชาติ เพราะการศึกษาคือการพัฒนาคน

2. ครอบครัว

ครอบครัวในสังคมไทยปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยแตกต่างจากในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งในอดีตในครอบครัวแต่ละครอบครัวจะมีสมาชิกอาศัยอยู่กันหลายคนเป็นครอบครัวใหญ่ แต่ในปัจจุบันโครงสร้างของครอบครัวได้เปลี่ยนไป ดังจะอธิบายต่อไปนี้

2.1 ลักษณะครอบครัว

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี (2537) ได้แบ่งรูปแบบของครอบครัวไว้ 3 ลักษณะ ประกอบด้วย ครอบครัวเชิงเดี่ยว (Nuclear families) ครอบครัวแบบขยาย (Extended families) และครอบครัวที่มีการจัดโครงสร้างใหม่ (Reorganized families) ซึ่งสามารถสรุปได้ตามตารางดังนี้

ครอบครัวเชิงเดี่ยว	ครอบครัวแบบขยาย	ครอบครัวที่มีการจัดโครงสร้างใหม่
เชิงสายเลือด เชิงสังคม มีพ่อหรือแม่คนเดียว รับเป็นบุตรบุญธรรม ^ก เด็กหลุดแก๊ง ^ข	มีคน 3 รุ่น รวมญาติพี่น้องอื่น ๆ แบบชนเผ่า มีภรรยาหลายคน ^ค	สมรสใหม่ ^ก อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน เพศเดียวกันอยู่ร่วมกัน ^ข

ตารางที่ 2.1 รูปแบบครอบครัว

หมายเหตุ : ก ยอมรับการหย่าร้างในหลาย ๆ ประเทศ

ข บางประเทศเท่านั้นยอมรับทางกฎหมาย

ค เฉพาะประเทศที่ยอมรับบุตรบุญธรรมทางกฎหมาย

จากตารางจะสังเกตเห็นได้ว่าการสมรสใหม่ที่เกิดจากการหย่าร้าง เพศเดียวกันอยู่ร่วมกัน เป็นสภาพครอบครัวที่มีการจัดโครงสร้างใหม่ซึ่งสังคมในบางประเทศเริ่มยอมรับ ปัจจุบันเหล่านี้มีอิทธิพลในการดำเนินชีวิตต่อสมาชิกในครอบครัวกับการเปลี่ยนของโครงสร้างของครอบครัวที่แตกต่างจากในอดีตอย่างสิ้นเชิง

คณะกรรมการพัฒนาครอบครัวและแก้ไขความรุนแรงต่อเด็กและสตรี (2542) ได้กล่าวถึงสถาบันครอบครัวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันหลักและเป็นสถาบันแรกในการพัฒนาสังคม ทำหน้าที่สร้างคนหล่อหลอมขัดเกลาเลี้ยงดู คนจะมีคุณภาพมากน้อยแค่ไหนนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดูของพ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัวจึงหมายถึง การดำเนินชีวิตร่วมกัน การพึ่งพิงทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกันทางด้านอารมณ์ละจิตใจ มีความสัมพันธ์กันทางกฎหมายและ

สายโลหิต ครอบครัวเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษากับสมาชิกในครอบครัว พ่อแม่หรือหัวหน้าครอบครัวต้องทำตนเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีความรักใคร่กลมเกลียวสมานฉันท์ รักสามัคคีกัน ในอนาคตแนวโน้มของสถาบันในครอบครัวจะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวเพิ่มมากขึ้น และจะมีลักษณะการหย่าร้างมากขึ้น การมีหญิงและชายอยู่ร่วมกันโดยมิได้จดทะเบียนสมรสจะมีมากขึ้น ส่งผลต่อสถานภาพของลูกและจำนวนผู้สูงอายุในครอบครัวจะมีมากขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าของวงการแพทย์และสาธารณสุข ทำให้มนุษย์มีอายุยืนยาวมากยิ่งขึ้น

ศิริรัตน์ แอดสกุล (2553) ได้กล่าวไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความก้าวหน้าในด้านสาธารณสุข ที่เจริญมากขึ้นกว่าในอดีต ส่งผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว ซึ่งมีมิติการเปลี่ยนแปลงทางด้านครอบครัวตามแบบของอังกฤษ กล่าวคือ ครอบครัวได้สูญเสียหน้าที่ไป อาทิเช่น การขาดการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเพิ่มมากขึ้น การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับสมาชิกภายในครอบครัวลดลง เพราะความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีมากขึ้นจึงอาศัยเทคโนโลยีมากกว่าการเฝ้าถามการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทำให้การใช้ชีวิตเปลี่ยนไปจากเดิมส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาพจิตใจและมีผลต่อการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบันตามมาด้วย ความเสื่อมสลายของครอบครัวขนาดใหญ่และการเกิดขึ้นของครอบครัวเดี่ยว เนื่องจากต้องตั้งถิ่นฐานจากภูมิลำเนาเดิมแล้วย้ายตนเองเข้าสู่สังคมเมือง ทำให้ความผูกพันใกล้ชิดในครอบครัวลดน้อยลง เนื่องจากห่างไกลกัน รวมถึงความแตกต่างในด้านหน้าที่การงาน การศึกษารูปแบบการใช้ชีวิต ทศนคติที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติอ่อนแอลง เพราะมีสิ่งๆ ที่เหมือนกันน้อยลง รวมถึงการมีบทบาทที่เท่าเทียมกันในครอบครัวทั้งผู้ชายและผู้หญิง ผู้ชายให้การยอมรับในบทบาทผู้หญิงมากขึ้น เนื่องจากผู้หญิงสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีรายได้เป็นของตนเอง ทำให้พึ่งพาผู้ชายที่เป็นสามีน้อยลงอำนาจการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ จึงมีมากขึ้น อีกอย่างการเปลี่ยนแปลงในตำแหน่งหน้าที่ของเด็กในครอบครัว ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้พ่อแม่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะที่สำคัญในการทำงานให้กับลูกได้ เนื่องจากส่วนใหญ่อาศัยเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกสบายให้ ทำให้ลูกขาดทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินชีวิตในวันข้างหน้า เหมือนกับการสอนลูกโดยการหาปลาให้ลูกแต่ไม่สอนวิธีการจับปลาให้ลูก

การที่มีขนาดครอบครัวขนาดเล็กลงและมีแนวโน้มจะอยู่คนเดียวเพิ่มมากขึ้น สืบเนื่องจากการหย่าร้างมีอัตราเพิ่มขึ้นและพบว่ามียุวกิจจำนวนหนึ่งที่ได้รับประสบการณ์จากการหย่าร้างของพ่อแม่ อีกกรณีหนึ่งคือการแต่งงานใหม่และการเติบโตของครอบครัวที่สร้างขึ้นใหม่ สะท้อนถึงการหย่าร้างเพิ่มขึ้นจึงทำให้เกิดอัตราการแต่งงานใหม่อีกครั้ง และการมีครอบครัวที่สร้างขึ้นใหม่ (Reconstituted Family บางครั้งเรียกว่า Step Family) ที่มีพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง ลูกเลี้ยง และพี่น้องที่มาจากพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงเพิ่มมากขึ้น การเพิ่มขึ้นของครอบครัวที่มีผู้ปกครองเพียงคนเดียว ซึ่งส่วนใหญ่พบว่าผู้หญิงเป็นหัวหน้าครอบครัวนั้น เกิดจากสาเหตุการเพิ่มขึ้นของอัตราการหย่าร้าง บ่งบอกถึงความล้มเหลวของสถาบันครอบครัว ตามมาด้วยปัญหาพฤติกรรมเด็ก เช่น ปัญหาการหนีออกจากบ้าน ปัญหายาเสพติด ปัญหาการไม่ได้เรียนหนังสือ ซึ่งส่วนใหญ่พบว่าปัญหาเหล่านี้มาจากครอบครัวที่มีผู้ปกครองเพียงคนเดียว โดยเฉพาะถ้าเป็นเด็กผู้ชายอธิบายได้ว่า เด็กขาดตัวแบบของความเป็นชายและขาดการอบรมสั่งสอน จากงานวิจัยในปี คริสต์ศักราช 1985 A Home Office ได้รายงานสาเหตุหลักของการสร้างปัญหาในวัยรุ่นนั้นมาจากฐานะครอบครัวยากจน มากกว่าครอบครัวแตกแยกเนื่องจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนมักจะขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเลี้ยงดูลูก ซึ่งอาจจะไม่พอต่อการดำรงชีพ และการที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีนั้น เป็นปัจจัยที่นำไปสู่การเกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา ที่พบเห็นได้ชัดเจนมากที่สุดคือ ปัญหาการที่มีการศึกษา น้อย นอกจากนี้การเพิ่มขึ้นของบุตรนอกสมรส แสดงถึงการอยู่ก่อนแต่งงานถึงแม้จะไม่ได้จดทะเบียนสมรสก่อนก็ตาม ก็มีความหมายคล้ายคลึงกับอัตราการหย่าร้างที่เพิ่มขึ้น

จากที่ได้กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงของสถาบันครอบครัวนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง ทั้งการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ในด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ความเจริญของเทคโนโลยีที่มีมากขึ้นทุกวันย่อมส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลักของมนุษย์ที่อยู่ใกล้ชิดมนุษย์ มากกว่าสถาบันอื่น ๆ ดังนั้นสถาบันครอบครัวจึงมีความสำคัญมาก เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการที่จะพัฒนาคน สร้างคนเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่ทุกฝ่ายควรตระหนักและให้ความสำคัญ ถ้าสถาบันครอบครัวเข้มแข็ง สังคมย่อมเข้มแข็ง ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าต่อไป

คณะกรรมการพัฒนาครอบครัวและแก้ไขความรุนแรงต่อเด็กและสตรี (2542) ได้อธิบายลักษณะของครอบครัวที่เสี่ยงว่า หมายถึง เป็นลักษณะของครอบครัวที่มีแนวโน้มจะมีปัญหา ได้แก่ การที่มีครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ การที่มีพ่อหรือแม่เท่านั้นที่อยู่กับลูก การที่มีปู่ย่าตายายอยู่กับหลาน

เด็กอยู่กับผู้ใหญ่ที่ไม่ใช่พ่อแม่หรือญาติ หรือแม่เลี้ยงพ่อเลี้ยงอยู่กับลูก การที่มีเด็กอยู่ตามลำพัง ครอบครัวที่มีฐานะยากจนขาดรายได้เลี้ยงดูลูกหลายคน โดยพ่อแม่หรือใครคนใดคนหนึ่งไม่มีรายได้ การที่มีสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วยเรื้อรังหรือทุพพลภาพ ครอบครัวที่ย้ายที่อยู่บ่อย ๆ หรือเร่ร่อนไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้าง แยกแยก และพ่อแม่ไม่รับผิดชอบหลังการหย่าร้าง ครอบครัวที่มีพ่อแม่เป็นวัยรุ่น ท้องในวัยเรียน ไม่มีความพร้อมในการเลี้ยงดูลูก ขาดวุฒิภาวะและไม่มีรายได้ในการเลี้ยงดู กองสังคมสงเคราะห์ สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540b) ได้อธิบายไว้ว่า วัยเด็กเป็นวัยเริ่มต้นในการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน เพื่อเติบโตใหญ่จะได้เป็นกำลังสำคัญของชาติ ในการพัฒนาสังคมประเทศชาติต่อไป สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล (2556) ได้ให้ความหมาย การละเลยทอดทิ้งเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พุทธศักราช 2546 ใน มาตรา 23 ว่า หมายถึง การเลี้ยงดูโดยมิชอบ พ่อแม่ไม่ให้การเลี้ยงดู ไม่อบรมสั่งสอน ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง อาจทำให้เด็กได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ โดยได้อธิบายถึงความเสี่ยงเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตเด็กไว้ว่า การที่มีที่อยู่อาศัยไม่ได้มาตรฐานมีความอันตรายระดับหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงที่อยู่บ่อยครั้ง ทำให้เด็กขาดโอกาสในการเรียนหนังสือและพัฒนาในส่วนที่ควรจะได้ ปัญหาสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่ปลอดภัยเป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นที่เป็นอันตราย ปัญหาการขาดสารอาหารด้วยสาเหตุของความยากจนจึงทำให้บริโภคอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการ การเจ็บป่วยบ่อยครั้งกับสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก ใกล้แหล่งหมักหมม ของกองขยะนำมาซึ่งโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ

โดยสรุปครอบครัวในปัจจุบันมีลักษณะ 3 รูปแบบ คือครอบครัวเชิงเดี่ยว ครอบครัวขยาย และครอบครัวที่มีลักษณะจัดเป็นครอบครัวโครงสร้างใหม่ ปัญหาครอบครัวที่พบมากในปัจจุบันคือ ปัญหาการหย่าร้างและมีแนวโน้มมากขึ้นทุกปี ปัญหาครอบครัวมีผลกระทบต่อเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กทั้งในเรื่องการศึกษาและในเรื่องอื่น ๆ ที่เด็กควรจะได้รับพัฒนาตามสิทธิพื้นฐานของเด็ก

2.2 ปัญหาครอบครัว

สุพจน์ เต๋นดวง และนาถฤดี เต๋นดวง (2558) ได้จัดกลุ่มปัญหาครอบครัวได้ 7 กลุ่ม ปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวโดยใช้ความรุนแรงมีการทะเลาะเบาะแว้ง และพบว่าบุตรยังถูกลงโทษด้วยความรุนแรงโดยผู้ลงโทษมีการใช้อารมณ์สูง

2. ปัญหาเกี่ยวกับบุตรที่บุตรไม่ได้รับการดูแลจากครอบครัวทั้งเรื่องการศึกษา สุขภาพ การดื่ม แอลกอฮอล์ สารเสพติด การก่ออาชญากรรม การออกจากโรงเรียนโดยที่ยังไม่จบการศึกษา

3. ปัญหาที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้หรือช่วยเหลือได้น้อยการที่ครอบครัวมีผู้พิการหรือผู้ป่วย เรื้อรังที่ต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด รวมถึงการมีผู้สูงอายุที่ดูแลตนเองไม่ได้ในครอบครัว

4. ปัญหาอบายมุขในครอบครัวทั้งการเล่นหวย ลอตเตอรี่ การพนันต่าง ๆ ของสามีภรรยาหรือ คู่ครองและการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่ในสามีภรรยาหรือคู่ครอง

5. ปัญหาสภาพบ้านและสิ่งแวดล้อมการมีบ้านที่แคบไปเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนคนในบ้าน ปัญหาการมีมลภาวะจากโรงงานอุตสาหกรรมใกล้บ้าน การมีปัญหาขยะรบกวนความสุขและการมี เรื่องทะเลาะบาดหมางกับเพื่อนบ้าน

6. ปัญหาหนี้สินพบว่าในครอบครัวเคยถูกข่มขู่หรือคุกคามจากเจ้าหนี้โดยการด่าทออย่าง รุนแรงเสียๆหายๆ ทำให้รู้สึกอับอาย การโทรศัพท์ตามหรือเร่งให้ไปชำระหนี้ การทำลายหรือแย่งชิง ทรัพย์สินสิ่งของภายในบ้านหรือร้านค้า

7. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว สุขใจและนาถฤดี เด่นดวง ได้อธิบายต่อ ว่ากลุ่มปัญหาที่ครอบครัวเผชิญมากที่สุดคือ ปัญหาเกี่ยวกับบุตร ถัดมาคือปัญหาหนี้สินและปัญหา อบายมุขต่าง ๆ ในครอบครัว ซึ่งสาเหตุหลักของปัญหาคือ ความขัดแย้งในการทำงานระหว่างสามีและ ภรรยาเพราะผู้หญิงรับภาระทั้งงานหลักและงานบ้าน ส่วนสามีมีบทบาทในการช่วยงานบ้านน้อย ขาด การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจร่วมสุขในครอบครัวน้อยลงไปด้วย จึงเกิดการ ขัดแย้งกันขึ้นภายในครอบครัว

กล่าวโดยสรุปได้ว่าปัญหาครอบครัวที่พบส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับเด็ก รวมถึงปัญหาที่ เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะการใช้ความรุนแรงต่อกัน มีการทะเลาะ เบาะแว้งต่อหน้าเด็ก การที่เด็กถูกลงโทษด้วยอารมณ์จากผู้ใหญ่ เด็กไม่ได้รับการดูแลในเรื่องการศึกษา พบว่ามีการการออกจากโรงเรียนโดยที่ยังไม่จบการศึกษา และปัญหาหนี้สิน อบายมุขต่าง ๆ ใน ครอบครัว พบเห็นได้ในสังคมเมืองที่แออัดของกรุงเทพมหานคร

2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตเด็ก

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล (2556) ได้อธิบายว่า ปัญหาสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่แออัดหนาแน่น เป็นแหล่งอบายมุขในรูปแบบต่าง ๆ การเล่นเกมพนัน การเล่นไพ่ทุกชนิด การเล่นไฮโล รวมทั้งยาเสพติดและการดื่มสุรา การทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัวหรือบ้านใกล้เรือนเคียง ที่อาศัยอยู่ติดกันค่อนข้างหนาแน่น ในสภาพที่อยู่อาศัยของบ้านพัก กรรมกรก่อสร้าง ค่อนข้างคับแคบไม่มีที่วิ่งเล่นสำหรับเด็ก ไม่มีสถานที่พักผ่อน ทำให้เด็กเห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ของผู้ใหญ่และเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นต้นว่า การใช้ให้เด็กดูต้นทางในการเล่นการพนัน ใช้ให้เด็กผสมสุรากับโซดาเพื่อการดื่ม หรือการมีเพศสัมพันธ์ของพ่อแม่แบบไม่มีมิติคิดทำให้เด็กเห็น ซึมซับพฤติกรรมดังกล่าว ปัญหาด้านสุขภาพ การขาดสารอาหาร การรับประทานอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการ ในลูกคนงานกรรมกรก่อสร้าง เนื่องจากการมีรายได้ของครอบครัวต่ำ นำมาสู่การเลือกรับประทานอาหารที่ค่อนข้างหาง่าย ไม่ค่อยมีคุณค่าทางโภชนาการ อาทิเช่น ปลากระป๋อง มาม่า ขนมจีน น้ำดื่มไม่สะอาดเพราะมาจากแหล่งเดียวกันกับการใช้ในการก่อสร้าง ผู้ปกครองขาดความรู้ในเรื่องโภชนาการ ให้เด็กเลือกรับประทานอาหารตามโฆษณาในทีวี ที่ไม่มีคุณค่าทางโภชนาการ นอกจากนั้นในการรักษาพยาบาล การฉีดยาเข็มเข็มกันโรคต่าง ๆ จากการที่มีรายได้น้อย ครอบครัวมีการโยกย้ายอยู่บ่อยครั้ง นำมาสู่การดูแลรักษาพยาบาลที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ได้รับการรักษาพยาบาลที่ไม่ต่อเนื่อง ปัญหาด้านครอบครัว การทะเลาะวิวาทภายในครอบครัวเป็นปัญหาที่สำคัญ ทำให้เด็กเลียนแบบจากการกระทำของพ่อแม่ ทั้งการดุด่า ทูบตี บางครอบครัวทั้งพ่อและแม่ไปมีคูใหม่ ทั้งให้เด็กอยู่กับปู่ย่าตายายเป็นคนดูแล ความรักที่ได้จากปู่ย่าตายาย แตกต่างจากความรักที่ได้จากแม่ ส่งผลทำให้เด็กมีปัญหาทางด้านพฤติกรรม ปัญหาทางด้านอารมณ์ตามมา

ปัญหาในด้านการศึกษา เมื่อพ่อแม่มีการโยกย้ายหรือเปลี่ยนที่อยู่บ่อย ๆ ทำให้การเรียนของเด็กไม่ต่อเนื่อง ไม่พัฒนา ทำให้เด็กเรียนรู้ได้ช้า ไม่อยากไปโรงเรียน ส่งผลต่อการออกกลางคันทั้งที่ยังเรียนไม่จบการศึกษาภาคบังคับ บางครอบครัวให้ครูเป็นภาระดูแลลูกฝ่ายเดียว ไม่สนใจในการร่วมอบรมสั่งสอน และบางครอบครัวเมื่อส่งเด็กเข้าเรียนได้ระยะหนึ่ง หลังจากนั้นผู้ปกครองจะให้เด็กลาออกกลางคัน สาเหตุเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูง ทั้งที่นโยบายการศึกษาให้เด็กเรียนฟรี 12 ปี แต่นโยบายครอบครัวเฉพาะค่าเทอม ไม่รวมค่าอาหาร ค่าเสื้อผ้าและค่าอื่น ๆ อีก นอกจากนี้ระเบียบข้อบังคับในการรับสมัครเรียน ค่อนข้างยุ่งยากในเรื่องเอกสารส่วนตัว ทั้งสูติบัตร ทะเบียนบ้าน

ทะเบียนสมรสของพ่อแม่ มักจะสร้างปัญหาในการเข้าเรียน บางครอบครัวเอกสารไม่ครบไม่สามารถเข้าเรียนได้ บางพื้นที่เด็กต้องย้ายเข้ามาในเขตพื้นที่การศึกษาก่อนอันดับแรก จึงมีสิทธิ์ได้เข้าเรียน และเมื่อจะทำเรื่องย้ายพ่อแม่ต้องชำระเงินให้กับเจ้าบ้าน ที่จะนำเด็กเข้าชื่อไปอยู่ในทะเบียนบ้านซึ่งต้องมีค่าใช้จ่าย ทำให้พ่อแม่ไม่มีจ่ายจึงตัดสินใจไม่ให้ลูกเรียนหนังสือ ปัญหาด้านความปลอดภัย ของลูกกรรมกรก่อสร้างที่ติดตามพ่อแม่เข้าไปในแหล่งก่อสร้าง ขณะที่พ่อแม่กำลังทำงาน เด็กต้องเสี่ยงกับอันตรายกับกองเศษไม้ ตะปูที่หล่นตามพื้น เศษเหล็ก หรือห้างร้านที่นั่ง ตกหล่น อันตรายดังกล่าวมีผลต่อชีวิต หลายกรณีทำให้เด็กพิการ ร่างกายผิดปกติบางรายถึงกับเสียชีวิต

สมพงษ์ จิตระดับ (2550) ได้สรุปภาพชุดของเด็กไทยในกรุงเทพมหานครสำหรับอนาคตอันใกล้ (Scenario) ซึ่งมีลักษณะคือ เด็กในกรุงเทพมหานครแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม คือครอบครัวชั้นกลาง และครอบครัวชั้นล่าง เด็กที่มาจากครอบครัวชั้นกลางส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตอยู่กับการเรียนพิเศษ เล่นเกม ดูโทรทัศน์ รูปร่างอ้วน ไม่ค่อยได้สัมผัสกับธรรมชาติ เด็กที่มาจากครอบครัวระดับล่าง หาเข้ากินค่า รูปร่างซูบผอม ชีวิตด้อยคุณภาพ มีความเสี่ยงรอบด้าน การมีสภาพยา-ยายในวัยเจริญพันธุ์มากขึ้น เนื่องจากเด็กและเยาวชนในชุมชนมีเพศสัมพันธ์ตั้งครรรึกในอายุน้อย เด็กมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่ก้าวร้าวรุนแรงมากขึ้น ซึ่งเกิดจากการถูกกระตุ้นจากสื่อลามกอนาจาร เกมที่ใช้ความรุนแรง มีอัตราการหย่าร้างในครอบครัวสูงขึ้น

กล่าวได้ว่าสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเด็กตั้งแต่สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่แออัดหนาแน่น เป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาสังคม ทั้งปัญหาการทะเลาะเบาะแว้ง การเล่นเกมพนันทุกชนิด แบบอย่างพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้ใหญ่ในชุมชน การโยกย้ายที่อยู่อาศัยบ่อย ๆ ของครอบครัวนำไปสู่การศึกษาของเด็กที่ไม่ต่อเนื่องพัฒนาได้ช้าส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการศึกษาตามมา เด็กไทยในกรุงเทพมหานครเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวชั้นล่าง และเด็กที่มาจากครอบครัวชั้นกลาง ลักษณะของเด็กทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันไปตามปัจจัยทางด้านครอบครัว ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนเด็กที่มาจากกลุ่มชั้นล่างในกรุงเทพมหานครนี้ เป็นกลุ่มเด็กที่น่าเป็นห่วงต่อการเจริญเติบโตท่ามกลางปัจจัยเสี่ยงหลายๆ ด้าน

3. การออกกลางคืน

3.1 ความหมายของการออกกลางคืน

McWhirter (2013) ได้ให้ความหมายของการออกกลางคืนว่า หมายถึงการที่นักเรียนออกจากโรงเรียนก่อนสำเร็จการศึกษา ตามโปรแกรมการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการประเทศสหรัฐอเมริกา (DOE) ซึ่งมีสองลักษณะคือเหตุการณ์การออกกลางคืน ยกตัวอย่าง เหตุการณ์การออกกลางคืนจากโรงเรียนของวัยรุ่นในช่วงที่โรงเรียนเปิดเทอม และสถานะภาพการออกกลางคืนของวัยรุ่นอายุ 16-24 ปี โดยที่ยังไม่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งการออกกลางคืนนั้นส่งผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับประเทศ มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อชีวิตของแต่ละบุคคลอย่างรุนแรง นักเรียนที่ออกกลางคืนมีแนวโน้มว่างงาน มีรายได้ต่ำรวมถึงการขาดแรงงานที่มีคุณภาพ นำมาซึ่งภาระของสังคมมีโอกาสในการก่ออาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น มีนักโทษเพิ่มมากขึ้นส่งผลถึงสุขภาพที่แย่ลง ตัวชี้วัดที่ระบุถึงการออกกลางคืนระหว่างผู้ที่อยู่ในโรงเรียนและที่ออกกลางคืนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหลายด้านคือ สถานะทางเศรษฐกิจในครอบครัว การสนับสนุนทางการศึกษาจากผู้ปกครอง โครงสร้างของครอบครัว การจัดการศึกษาในโรงเรียน ทักษะและความสามารถในการเรียน นักเรียนที่ออกกลางคืนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน บิดามารดามีการศึกษาต่ำขาดการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการเรียน นอกจากนี้พบว่านักเรียนที่ออกกลางคืนโดยเฉลี่ยทำการบ้านน้อยเฉลี่ย 2.2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ต่างจากนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียน เฉลี่ยมีเวลาทำการบ้าน 3.4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และนักเรียนที่ออกกลางคืนนั้นมักจะมีปัญหาเกี่ยวกับทางตำรวจ ขาดเรียนบ่อยและไม่มีความรับผิดชอบในตนเอง

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (2557) ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตทางการศึกษา ของเด็กไทยในแต่ละรุ่นในแต่ละปี เปรียบได้ในอัตราส่วนคือ ในเด็กเยาวชนที่เกิดในรุ่นเดียวกันจำนวน 9 แสนคนต่อปี หรือ 1 ต่อ 90,000 หรือ ในแต่ละรุ่นมีเด็กเยาวชน 10 คน เด็กเยาวชนทั้ง 10 คน นี้ มีทางเดินออกจากระบบการศึกษาแตกต่างกัน โดยมีเด็กจำนวน 1 ใน 10 คน (ร้อยละ 9) เรียนไม่จบในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถ้ามีเด็กเยาวชนอยู่จำนวน 100 คน แสดงว่ามี 9 คน ที่ เรียนไม่จบในหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ นับว่าเป็นจำนวนตัวเลขที่น่าศึกษาหาสาเหตุพร้อมกับเร่งหาแนวทางแก้ไข ของการออกจากระบบการศึกษาในเด็กเยาวชนกลุ่มดังกล่าว การออกจากระบบการศึกษาของเด็กเยาวชนไทยมีมานานตั้งแต่ในอดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน และประสบปัญหาอยู่ทุกปีจึงมีนักวิจัยในสถาบันต่าง ๆ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการออกกลางคืน เป็นต้นว่า

จรรยา วิรุฬห์รัตน์ (2520) ได้ศึกษาหาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ศิริชัย กาญจนวาสิ (2520) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันและการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร มัย สุขเอี่ยม (2525) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับสาเหตุการขาดเรียนและการออกกลางคัน ของนักเรียนในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย กรุงเทพมหานคร สุรพงษ์ ปนาทกุล (2525) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น กับอัตราการออกกลางคันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วัชร ศรีคำ (2534) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนต่อการออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ลำเพย สนิธิ (2539) ได้ศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติภาคกลาง ไพรินทร์ รุยแก้ว (2546) ได้ศึกษาสภาพชีวิตของนักเรียนที่ออกกลางคันในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช

วรรณิ สัตยวิวัฒน์ (2518) ได้กล่าวถึงการออกกลางคันว่า เป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา อีกประเภทหนึ่ง ที่รัฐต้องสูญเสียทั้งกำลังคน เงินทอง เวลา โดยไม่ได้รับประโยชน์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการออกกลางคันว่า หมายถึง นักเรียนที่ออกจากระบบโรงเรียนระหว่างปีโดยไม่สามารถกลับเข้ามาเรียนได้อีก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) วัชร ศรีคำ (2534) ได้ให้ความหมายของนักเรียนที่ออกกลางคันว่า หมายถึง นักเรียนที่เคยเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย และได้ออกไปในระหว่างที่เรียนอยู่ชั้นใดชั้นหนึ่งหรือจบการศึกษาชั้นใดชั้นหนึ่งที่ไม่ใช่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และสุรพงษ์ ปนาทกุล (2525) ได้กล่าวถึงอัตราการออกกลางคัน (Drop-out Rate) หมายถึงอัตราส่วนระหว่างจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนระหว่างปีการศึกษา กับ จำนวนนักเรียนที่อยู่ภายในโรงเรียนในช่วงต้นปี ซึ่งเขียนเป็นสูตรคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราการออกกลางคัน} = \frac{\text{จำนวนนักเรียนต้นปี} - \text{จำนวนนักเรียนปลายปี}}{\text{จำนวนนักเรียนต้นปี}}$$

สรุปได้ว่า การออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนออกจากโรงเรียนก่อนสำเร็จการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545 ซึ่งสาเหตุการออกกลางคันทันนั้นมีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านต่าง ๆ ทั้งด้านฐานะสถานะทางเศรษฐกิจในครอบครัว การมีฐานะที่ยากจน การไม่ให้

การสนับสนุนในด้านการศึกษาจากผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีพื้นฐานการศึกษาต่ำขาดการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการเรียน โครงสร้างของครอบครัว การเกิดการหย่าร้าง ครอบครัวแตกแยก รวมถึงการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีผลต่อการมาโรงเรียน และการที่นักเรียนออกกลางคันนั้นมีแนวโน้มในการขาดรายได้ การไม่มีอาชีพในการเลี้ยงดูตนเองในอนาคต การว่างงานส่งผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจและชีวิต มีแนวโน้มการก่ออาชญากรรมมากขึ้น มีนักโทษมากขึ้น รวมถึงการมีสุขภาพที่แย่ลงนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ตกอยู่ในสภาพปัญหาต่าง ๆ ตามมา เป็นวงจรของชีวิตที่ไม่มีวันสิ้นสุดส่งผลกระทบต่อสังคมต่อไป

3.2 การให้ความช่วยเหลือของครูที่ปรึกษากับกรณีเด็กออกกลางคัน

Myll (1988) ได้อธิบายถึงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น อาจนำไปสู่การออกกลางคันได้ จากการสังเกตของครูพบการแสดงออกในเด็กคือ ผลการเรียนต่ำลงแตกต่างจากที่ผ่านมา มีทัศนคติที่เปลี่ยนไป สนใจในการเรียนน้อยลง แต่สนใจเพศตรงข้ามมากขึ้น เริ่มมีความรักเข้ามาเกี่ยวข้อง และขาดเรียนบ่อย มาโรงเรียนสาย ในเด็กบางคนมีปัญหาจากที่บ้านไม่มีความพร้อมในการมาเล่าเรียน ขาดอุปกรณ์การเรียน ไม่ได้รับประทานอาหารเช้ามาโรงเรียนแต่ไม่สามารถบอกใครได้ ไม่กล้าบอกครู ในขณะที่ครูบางคนไม่เข้าใจในปัญหาของเด็ก ใช้การตำหนิดูดาต่อหน้าเด็กทำให้เด็กอายน้อยอยากมาโรงเรียน

เมื่อครูสังเกตและพบปัญหาของเด็กแต่ละคนแล้ว ให้ครูนำนักเรียนที่มีปัญหา มาพูดคุยเป็นการส่วนตัวสองต่อสอง ภายในห้องแนะแนว หรือในห้องพยาบาลโดยให้ใช้ห้องที่ปราศจากคนอื่น ไม่พูดคุยถามไถ่ในขณะที่มีคนอื่นหรือมีเพื่อน ๆ อยู่ภายในห้องเดียวกัน เพราะบางครั้งเพื่อนในห้องให้ความสนใจอยากรู้ อยากเห็นและอาจนำไปเล่าต่อ ๆ กันได้ และการซักถามภายในห้องเรียนต่อหน้าเพื่อน ๆ อาจทำให้ครูได้ข้อมูลที่ไม่จริงเพราะเด็กอาจเกิดอาการประหม่า ระแวงและอายเพื่อน ๆ ดังนั้นครูควรนำนักเรียนดังกล่าวออกไปพูดคุยซักถาม เป็นการส่วนตัวปราศจากผู้คน อาจนำนักเรียนไปนั่งพูดคุยตามโต๊ะริมไม้เพื่อจะได้สบายผ่อนคลาย ในการพูดคุยหรือสัมภาษณ์กับนักเรียนแต่ละคนที่มีปัญหา ไม่ควรถามบ่อย ๆ เพราะอาจทำให้นักเรียนสงสัย เบื่อหน่ายในตัวครูและนำมาซึ่งข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือได้ ควรสัมภาษณ์หรือพูดคุยประมาณเดือนละครั้ง เพื่อทราบพัฒนาการและหนทางในการให้ความช่วยเหลือ

ในการพูดคุยซักถามกับนักเรียน คุณครูควรใช้ความนุ่มนวลในการพูดคุยให้ความเมตตาและแสดงความปรารถนาดีในการช่วยเหลือด้วยความจริงใจ ซึ่งเป็นศิลปะหรือเทคนิคของครูในการจูงใจให้นักเรียนตอบคำถาม หรือเกิดความตระหนักคิดเองในการเปลี่ยนแปลงตัวเอง นอกจากนี้ครูไม่ควรนำนักเรียนที่มีปัญหาไปพบผู้อำนวยการโรงเรียนเพราะอาจทำให้นักเรียนโกรธและไม่พอใจ ครั้งต่อไปนักเรียนอาจไม่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามและสุดท้ายครูไม่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ ครูอาจจัดกิจกรรมพบปะแลกเปลี่ยนทัศนคติในกลุ่มผู้ปกครองเด็กที่ขาดเรียนบ่อย หรือหยุดเรียนเหล่านี้ได้ โดยการสำรวจในแต่ละห้องเรียนว่ามีเด็กนักเรียนที่มีลักษณะปัญหาคล้าย ๆ กัน แล้วให้ผู้ปกครองและนักเรียนที่มีปัญหามาเข้าร่วมกิจกรรมพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นดังกล่าวขึ้น โดยครูอาจเชิญนักเรียนหรือผู้ปกครองที่เคยมีปัญหาหยุดเรียนหรือออกกลางคัน แต่ปัจจุบันได้กลับมาเรียน เป็นผู้มาเล่าประสบการณ์เพื่อเป็นข้อคิดเตือนใจ ให้กับเด็กและผู้ปกครองที่กำลังประสบปัญหาอยู่ โดยแขกที่ได้รับเชิญมาถ่ายทอดประสบการณ์นั้น ควรพูดในเชิงบวกให้กำลังใจไม่มีการเปรียบเทียบระหว่างเด็ก และไม่มีการตำหนิใด ๆ ซึ่งเป็นการบั่นทอนจิตใจ ควรพูดในเชิงสร้างสรรค์ให้กำลังใจ

ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ในเด็กเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นและนำไปสู่การออกกลางคั้นนั้นมาจากปัญหาภายในครอบครัว พ่อแม่ทะเลาะกันแยกทางกัน มีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน มีปัญหาเกี่ยวกับครู ขาดอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการมาเรียนและครูไม่เข้าใจในสภาพปัญหาของเด็ก และการที่เด็กมีสภาพร่างกายที่ลำบากแขนขาพิการ หูหนวก ตาบอด บางคนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ไม่ได้เรียนต่อหรือได้เรียนแต่เรียนไม่จบหยุดเรียนหรือออกกลางคัน สาเหตุเนื่องมาจากพ่อแม่แยกทางกัน ทั้งให้ลูกอยู่กับคุณตาคุณยาย ขาดคนเหลียวแลดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร เด็กผู้หญิงบางคนท้องทั้งที่ยังไม่พร้อมไม่มีงานทำ บางคนไม่มีงานทำแต่จำเป็นต้องใช้จ่าย นำไปสู่การกระทำที่ผิดกฎหมายปล้นจี้ ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา ปัญหาที่เกิดขึ้นได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรภาครัฐ โดยการจัดโครงการป้องกันการใช้สารเสพติด การให้บริการในชุมชน เด็กและผู้สูงอายุได้รับการดูแลคุ้มครอง มีโอกาสได้ทำงานหลังเรียนจบมีหน่วยงานรองรับ มีระบบการวางแผนครอบครัวการมีบุตร การมีโภชนาการที่ดี มีศูนย์วิทยบริการดูแลความปลอดภัยในการเกิดอาชญากรรม ท้องถิ่นมีการจัดสวัสดิการและบริการแก่สังคม

สรุปได้ว่าการเกิดปัญหาการออกกลางคั้น สามารถช่วยเหลือได้โดยอาศัยครูบาอาจารย์ที่เป็นคนประสานระหว่างผู้ปกครองกับทางโรงเรียน เมื่อพบเด็กที่เริ่มมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางที่ไม่เหมาะสม สังเกตได้จากการที่นักเรียนมีความสนใจในการเรียนน้อยลง การสนใจเพศตรงข้ามมากขึ้น การขาดเรียนบ่อย มีปัญหาทางด้านครอบครัวพ่อแม่แยกทางกัน ขาดคนดูแลเอาใจใส่อบรมสั่งสอน

การที่ไม่มีเงินมาโรงเรียน ไม่มีความพร้อมเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียน บางคนมีสภาพร่างกายที่ลำบาก แขนขาพิการ หูหนวก ตาบอด บทบาทของครูจึงมีส่วนสำคัญมากในการช่วยเหลือเด็กให้ได้รับโอกาสศึกษาต่อ พร้อมกับขอความร่วมมือจากหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐเพื่อแก้ปัญหาที่ปลายให้กับเด็กกลุ่มดังกล่าว

4. การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography Research)

4.1 ความหมายของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography Research)

การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา เป็นการศึกษาถึงขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ขององค์กร สังคมใดสังคมหนึ่งตามบริบทของสังคมนั้น ๆ โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีมานุษยวิทยา ในการอ้างอิงเกี่ยวกับประเด็นที่สนใจศึกษา หรือเป็นการศึกษาเฉพาะรายกรณีที่น่าสนใจเป็นพิเศษ เพื่อค้นหาความจริงจากการศึกษาวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การจดบันทึกภาคสนามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนามในสถานที่ที่ได้ศึกษาวิจัย (วรรณิแกมเกตู, 2555)

ในขณะที่ ศุภกิจ วงศ์วิวัฒน์นุกิจ (2550) ได้ให้ความหมายของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography) ว่าเป็นแนวทางหนึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาถึงวัฒนธรรม ความเชื่อ เจตคติ ความรู้สึก และศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ โดยนักวิจัยต้องแฝงตัวเองเข้าไปในชุมชนที่ตนเองศึกษา เพื่อต้องการทราบถึงวิถีการดำเนินชีวิตที่แท้จริง เพื่อจะได้ข้อมูลที่แท้จริงในประเด็นที่ศึกษา ซึ่งการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ ระดับมหัพภาค (Macro Ethnography) เป็นการศึกษาที่เน้นถึงวัฒนธรรมในภาพกว้าง และระดับจุลภาค (Micro Ethnography) เป็นการศึกษาที่เน้นวัฒนธรรมที่มีประชากรน้อยลงมา หรือเป็นการศึกษาเฉพาะกรณีในแต่ละหน่วยงานได้

นอกจากนี้ นิตา ซูโต (2545) ได้อธิบายว่า การศึกษาวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมของกลุ่มชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยการฝังตัวเข้าไปอยู่ในสังคมนั้น ๆ หรือที่เรียกว่าสนามวิจัย เพื่อทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) สัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ในเหตุการณ์ที่เป็นประเด็นศึกษา เพื่อศึกษาความเป็นอยู่ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อหรือการดำเนินชีวิต

ส่วนของชาย โพธิสิตา (2549) ได้กล่าวถึง ชาติพันธุ์วรรณาเป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีประเด็นศึกษาถึงพฤติกรรมของกลุ่มคน ระบบทางสังคมหรือวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ประเพณีและวิถีชีวิตของกลุ่มคนหรือสังคมนั้น ๆ ด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยมีตัวของผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเก็บข้อมูล

รวมทั้งไพฑูรย์ สินลารัตน์ และสำลี ทองฉิว (2552) ได้กล่าวโดยสรุปว่า การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วิทยา เป็นการวิจัยที่อาศัยการสังเกตเป็นพื้นฐานของการเก็บข้อมูล และข้อมูลที่น่าเชื่อถือต้องอาศัยการตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ อาทิเช่น การสัมภาษณ์ การบันทึก รวมถึงการที่ผู้วิจัยเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้นในประเด็นที่ศึกษาจะทำให้ได้คำตอบที่แท้จริง

สรุปได้ว่า งานวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยประเด็นที่ศึกษาส่วนใหญ่มุ่งศึกษาถึงวัฒนธรรมของคนในชุมชน วิถีชีวิตของคนในบริบทสังคมใดสังคมหนึ่ง อาศัยตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และการเก็บข้อมูลใช้วิธีการสังเกตเป็นหลัก โดยผู้วิจัยต้องฝังตัวเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ หรือเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วยตัวเอง รวมทั้งอาศัยการใช้การสัมภาษณ์ การบันทึก หรือเอกสารอย่างอื่น เพื่อความน่าเชื่อถือในการตรวจสอบข้อมูล เพื่อค้นหาคำตอบในงานวิจัย เป็นแนวทางในการนำสู่การพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่อไป

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วรรณิ์ แกมเกตุ (2555) ได้อธิบายถึงการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography Research) เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตของคน หรือกลุ่มคนในสังคมหรือวัฒนธรรมเฉพาะ เพื่อให้เห็นปรากฏการณ์ที่แท้จริงนักวิจัยต้องเข้าไปเก็บข้อมูลใน “สนามของการวิจัย” (setting, site) ซึ่งในการเก็บข้อมูลของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา จะใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนักวิจัยต้องมีการวางแผนในการเลือกเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการศึกษา เพื่อให้ได้รายละเอียดและอธิบายสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง เป็นจริงและน่าเชื่อถือ เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบด้วย เทคนิคการสังเกต และการสัมภาษณ์

ในขณะที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และสำลี ทองฉิว (2552) ได้อธิบายวิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วิทยาไว้ว่า การเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยชาติพันธุ์วิทยานั้นเป็นการเก็บข้อมูลใน 4 ลักษณะ คือ การสัมภาษณ์ การสังเกต การแปลความหมายจากอากัปกิริยา การศึกษาจากเอกสาร

และบันทึก และลักษณะของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วิทยา ดังจะอธิบายในรายละเอียดดังนี้ การสัมภาษณ์ คือการสนทนาโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะได้ข้อมูลอะไรบางอย่างจากผู้ที่เราสนทนาด้วย ซึ่งในการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนาใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และใช้การสังเกตแบบผู้สังเกตอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย (Participant Observation) และการที่จะได้ข้อมูลที่ดีผู้วิจัยต้องเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น สังเกตว่ากลุ่มคนในสังคมนั้นเขาพูดอย่างไร พูดอะไร พูดกับใคร และมีวัตถุประสงค์อะไรในการพูด ซึ่งการสัมภาษณ์แบ่งออกได้เป็น 2 แบบ คือการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วิทยาจะไม่ใช้การสัมภาษณ์แบบนี้ ผู้วิจัยจึงไม่ขออธิบาย และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เป็นการชวนคุยมากกว่าที่จะกำหนดเป็นคำถาม เป็นการตั้งคำถามแบบกว้าง ๆ การสัมภาษณ์จะมีลักษณะเหมือนการสนทนา มากกว่าเป็นการสัมภาษณ์ ในการเตรียมตัวสัมภาษณ์ ควรเลือกผู้ที่จะถูกสัมภาษณ์ตรงกับปัญหาที่เราจะศึกษาวิจัย โดยผู้สัมภาษณ์ติดต่อกับผู้ถูกสัมภาษณ์เอง ในการไปสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะต้องแต่งกายให้เหมาะสมกับสถานภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์และควรเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลควรเป็นปากกา และสมุดจดบันทึกจะดีที่สุด หรืออาจจะบันทึกเสียง แต่ผู้สัมภาษณ์ต้องมีการติดต่อและตีความอีก ในระหว่างการสัมภาษณ์ควรนึกถึงเรื่องสำคัญอยู่ 2 เรื่อง คือ พฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่กำหนดโดยสถานภาพและบทบาททางสังคมของเขา และพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์เอง

ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ต้องตรงต่อเวลา ถ้าติดภารกิจไม่สามารถไปได้จะต้องแจ้งให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบล่วงหน้า ผู้สัมภาษณ์ควรแนะนำตนเองและชี้แจงรายละเอียดของการสัมภาษณ์ครั้งนี้ และอธิบายให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แน่ใจมั่นใจในความลับของการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง บรรยากาศในการสัมภาษณ์ควรเป็นกันเอง สบาย ๆ สถานที่สัมภาษณ์ควรเป็นสถานที่ ที่ผู้ถูกสัมภาษณ์สบายใจในการพูด สิ่งสำคัญผู้สัมภาษณ์ต้องมีความจริงใจต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ ในการบอกสถานภาพของผู้สัมภาษณ์ว่าเป็นใคร มาทำอะไร เพื่อความสบายใจและไว้วางใจกับผู้ถูกสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรมีความเป็นกลางในการแสดงความคิดเห็น ในขณะที่เดียวกันต้องพยายามสนับสนุนให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นเห็นให้มากที่สุด ในระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรเรียนรู้และสังเกตว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์พอใจลักษณะการสัมภาษณ์แบบใด บางครั้งผู้ถูกสัมภาษณ์พอใจการสัมภาษณ์ที่สนุกสนาน รวดเร็ว ไร้ใจ ในขณะที่ผู้ถูกสัมภาษณ์อีกกลุ่มจะพอใจกับการสัมภาษณ์แบบค่อยเป็นค่อยไป เนิบ ๆ ไม่เร่งรัด อย่างพวกแรก บางกลุ่มชอบการสัมภาษณ์แบบการอภิปรายโต้ตอบกัน โดยผู้ที่ถูกสัมภาษณ์จะเป็นผู้แสดงความคิดเห็นเป็นส่วนใหญ่ แต่ควรเป็นเรื่องสนทนาเดียวกันและช่วยกันหาว่าเกิดอะไรขึ้น ใน

เหตุการณ์นั้น ๆ ผู้สัมภาษณ์ต้องมีทักษะการฟัง ในระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรอยู่ในสถานภาพและระดับเดียวกับผู้พูด โดยไม่นำเอาค่านิยมและความเชื่อของตนเป็นบรรทัดฐานในสิ่งที่ได้ยิน

ในการตั้งคำถามผู้สัมภาษณ์ควรปฏิบัติดังนี้ คำถามนั้นจำเป็นหรือไม่ คำตอบที่ได้จะนำมาใช้ประโยชน์อะไรได้บ้างและจะวิเคราะห์คำตอบนั้นอย่างไร คำถามครอบคลุมเรื่องที่จะศึกษาหรือไม่ จำเป็นต้องตั้งคำถามอื่น ๆ ประกอบด้วยอย่างไร ควรตีความจากคำถามได้ คำถามนั้นผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถตอบได้หรือไม่ ข้อมูลที่นำมาตอบน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงไร คำถามต้องเป็นกลาง ผู้ตอบต้องเต็มใจในการให้คำตอบและหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว สิ่งที่ทำให้ผู้สัมภาษณ์ควรจะทำคือพยายามเรียบเรียงบันทึกที่จดในระหว่างการสัมภาษณ์ ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ที่สุด ชัดเจนที่สุดทันที ถ้าการสัมภาษณ์นั้นไม่ใช่การสัมภาษณ์เพียงครั้งเดียวในวันนั้น ผู้สัมภาษณ์ต้องพยายามเรียบเรียงข้อมูลให้เสร็จก่อนที่จะไปสัมภาษณ์รายอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อป้องกันข้อมูลปะปนกัน อาจเกิดความสับสนได้ การจดบันทึกในระหว่างการสัมภาษณ์ ถ้าเป็นข้อมูลโดยตรงของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ใส่เครื่องหมายอัฒประกาศ (“ ”) เพื่อแยกระหว่างคำพูดของผู้ถูกสัมภาษณ์และข้อความการสรุปของผู้สัมภาษณ์ ในความคิด ในความคิดเห็นที่เกี่ยวกับเรื่องที่สัมภาษณ์ ควรใส่สัญลักษณ์เป็นตัวเลขและสอดคล้องกับหัวเรื่องที่กำหนด เช่น (1a 2a 1b 2b) และกำหนดสัญลักษณ์แทนพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตรวจสอบและตีความในภายหลัง เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์แล้ว ผู้สัมภาษณ์ควรแสดงการขอบคุณไปยังผู้ถูกสัมภาษณ์ทันที และถ้ามีการสัมภาษณ์อีกครั้งควรนัดหมายกันอีกที

การสังเกต ผู้วิจัยใช้ตนเองเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยการใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยมีสถานะสองบทบาทคือ เป็นผู้สังเกตและเป็นสมาชิกคนหนึ่งในสังคมนั้น ๆ โดยการแฝงตัวเข้าไปในกลุ่มสังคมแห่งนั้น ในการสังเกตแบบมีส่วนร่วมมาก ๆ ถ้าผู้สังเกตเข้าข้างผู้ถูกสังเกต เรียกว่าเป็นการได้ข้อมูลแบบการหลอกตัวเอง (self-deception) ดังนั้นในการตรวจสอบข้อมูลควรใช้แหล่งข้อมูลจากที่อื่น ๆ ด้วย นอกจากนี้ในการสังเกตจากการมองเห็นแล้ว ควรสังเกตจากการได้ยิน การฟัง และทำความเข้าใจถึงบริบทอื่น ๆ ด้วยทั้งความรู้สึกกลัว ความรัก ความเศร้า ความเคารพ ความสงสัย การดูถูก ชื่นชม หรืออื่น ๆ ของคนในสังคมนั้น ๆ ด้วย

การบันทึกข้อมูลจากการสังเกต บันทึกลงสมุดบันทึก เป็นวิธีการใช้กันมากที่สุด ผู้บันทึกบันทึกเหตุการณ์ทุกอย่าง จากการสังเกตเห็นขณะนั้น ทันทีทันใด อาจจะแยกเป็นวัน ๆ หรือแยกเป็นหมวดหมู่ตามหัวเรื่องที่สังเกตสมุดบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน (Diary) เป็นการจดบันทึกที่เหตุการณ์

นั้นเกิดขึ้นแล้ว เป็นการเรียบเรียงข้อมูลและ เพิ่มเติมข้อมูลบางตอน ที่อาจขาดหายไป ระหว่างบันทึกเหตุการณ์ในขณะนั้น การจดบันทึกเป็นหัวเรื่อง ในกรณีที่ผู้สังเกตสนใจในพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเป็นพิเศษ การจดบันทึกตามตารางเวลา (Chronology) เป็นการสังเกตพฤติกรรมของคนในช่วงเวลาหนึ่งวัน

การใช้แผนผังสิ่งแวดล้อม เป็นการแสดงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อม แผนผังเหล่านี้มีประโยชน์มาก เพราะจะช่วยทวนเวลาในการเขียนบรรยาย เห็นภาพพจน์ชัดเจนขึ้น และสามารถตีความได้อย่างมีความหมาย การจดบันทึกตารางการสังเกตของผู้สังเกต เป็นการวางตารางเวลาให้กับ การเก็บข้อมูลที่สมบูรณ์นั่นเอง เป็นการบอกให้รู้ว่าผู้สังเกตจะต้องไปที่ใดบ้าง เวลาใดบ้าง การจดสังคมนิติเพื่อดูความสัมพันธ์ของผู้ที่เราสังเกตว่า ใครเล่นกับใคร ใครพูดกับใคร ใครบ่นอะไรให้ใครฟัง ซึ่งต่อมาผู้สังเกตอาจใช้ข้อมูลนั้นสร้างแผนภูมิสังคมนิติขึ้นมา การสังเกตและบันทึกบุคคลใดบุคคลหนึ่ง อย่างเป็นระบบ หลาย ๆ ครั้ง เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ โดยให้ดูบันทึกตารางเวลาประกอบ การบันทึกแบบนี้เรียกว่า การสังเกตและบันทึกแบบ Panels การกรอกแบบสอบถามสำหรับผู้สังเกต เป็นการกรอกแบบสอบถามของผู้สังเกตเอง หลังจากการสังเกตเรียบร้อยแล้ว โดยกรอกตามหัวข้อที่ผู้สังเกตต้องการจะศึกษา ซึ่งก่อนการสังเกตผู้สังเกตต้องรู้หัวข้อของการสังเกตก่อนแล้ว Rating scales คือหัวข้อในการสังเกตอาจจะสร้างขึ้นในรูปตารางประมาณค่า เพื่อง่ายต่อการบันทึกรายการตรวจสอบ (Checklists) เป็นการตรวจสอบความบ่อยของการเกิดพฤติกรรมนั้น ๆ และเป็นการนำทางให้ผู้สังเกตทราบว่า จะสังเกตอะไร

จุดอ่อนของการสังเกต การสังเกตแบบมีส่วนร่วมมีจุดอ่อนอยู่ที่ว่า ไม่สามารถทำในวงกว้างได้ เป็นการเก็บข้อมูลเฉพาะที่ ดังนั้นจึงไม่สามารถเปรียบเทียบในแง่คล้ายคลึงหรือขัดกันได้ใน การสังเกตผู้สังเกตจะมองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตามการรับรู้และบทบาทของตนในสังคมนั้น ๆ ผู้สังเกตแบบมีส่วนร่วม มีสองบทบาทจึงยากในการจดบันทึกที่มีความละเอียด ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตเป็นข้อมูลดิบเสียส่วนใหญ่ จึงจะเป็นปัญหาในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้สังเกตเอง ที่เป็นเครื่องมือหลักของการเก็บข้อมูล เพราะเป็นเรื่องยากที่ผู้สังเกตจะมีอิสระในความคิด และอคติส่วนตัววิธีการแก้คือ ผู้สังเกตจะต้องระบุถึงสถานการณ์ความเชื่อพื้นฐานของผู้สังเกตทุกครั้งในการสรุปขั้นสุดท้ายและจุดอ่อนอีกประการคือปัญหาของการสูญเสียความเป็นกลางของผู้สังเกต

การแปลความหมายจากอากัปกริยาของผู้ถูกสังเกต อากัปกริยาของผู้ถูกสังเกตจะแสดงออกมาในรูปของสีหน้า ท่าทาง ประกอบกับคำพูด โดยผู้ที่ทำหน้าที่สังเกตจะต้องไวต่อการรับรู้และ

เข้าใจกับพฤติกรรมที่แสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง ที่คนในสังคมนั้น แสดงออกมาและพิจารณาร่วมกับ ข้อมูลเอกสารอื่น ๆ ลักษณะของการสื่อสารโดยผ่านทางอากัปกิริยา การเคลื่อนไหวร่างกาย ท่าที่ แสดงออกทางร่างกาย เช่น บิดมือไปมา ขยับขาขยับแขน หลบสายตา การเหมินหน้าหรือหันหน้าหนี การนั่งไขว่ห้าง การวางมือ-เท้าการสัมผัสเพื่อแสดงความใกล้ชิด เช่น ลูบหลัง ตบศีรษะ การแสดงออก ทางสีหน้า เช่น ขมวดคิ้ว ยกคิ้ว ยิ้ม จังหวะการพูด พูดตัดบท การทิ้งช่วงจังหวะการพูด การยิ้มใน ขณะที่พูด อาการทางสรีระ เช่น มือสั่น เหงื่อออกที่จมูก หน้าแดงหรือซีด มือเย็น หายใจไม่ปกติ ลักษณะการพูด เช่น พูดค่อย พูดดัง พูดเสียงสูง พูดเสียงต่ำ พูดเสียงแหลม พูดติดอ่าง ในการตีความ หรือแปลความของอากัปกิริยา ผู้สังเกตต้องทำให้รอบคอบและควบคุมอากัปกิริยาของตนให้ได้

การเก็บข้อมูลจากเอกสารและบันทึก บันทึกคือ การเก็บรายละเอียดเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยการ เขียนผ่านบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งให้กับผู้สืบเสาะ (Investigator) เฉพาะเรื่องนั้น ๆ ส่วนเอกสารคือสิ่งเขียนที่ไม่ได้ทำเพื่อให้ผู้ใดผู้หนึ่งศึกษาโดยเฉพาะ ตัวอย่างเอกสารเช่น หนังสือ เอกสารทางวิชาการ จดหมาย ภาพถ่าย และในการเก็บรายละเอียดเรื่อง ที่จะศึกษาวิจัย ในส่วนของความสำคัญของบันทึกและเอกสารในงานวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา ประกอบด้วย บันทึกและเอกสารเป็นแหล่งข้อมูลที่เป็นระบบระเบียบและให้ข้อมูลที่คงที่ สามารถ ตรวจสอบได้ภายหลัง บันทึกและเอกสารใช้เป็นข้อมูลในการอ้างอิงได้ บันทึกเป็นข้อมูลของเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นจริงภายในสังคมนั้น ส่วนเอกสารเป็นการเขียนแสดงการรับรู้และ ข้อคิดเห็นของคนหลาย ๆ กลุ่ม เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้น บันทึกและเอกสารนั้น รายละเอียดจะเป็นเรื่องของ การวิเคราะห์และตรวจสอบความเชื่อถือได้เป็นส่วนใหญ่ สิ่งสำคัญที่ควรจะเน้นคือ ผู้วิจัยเชิงชาติพันธุ์ วรรณาควรให้ความสนใจกับข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในเอกสารและบันทึก เพื่อทำความเข้าใจกับเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นในสังคมหรือชุมชนที่ตนกำลังศึกษาอยู่ และหาข้อมูลใหม่ ๆ จากการสังเกต สัมภาษณ์ ตลอดจนการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ถ้าหากผู้วิจัยพลาดจากการใช้ข้อมูลบันทึกและเอกสาร อาจจะทำให้ ผู้วิจัยเข้าใจในบริบทของสังคมนั้นผิดได้

ในการวิเคราะห์เอกสาร โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในกรณีที่เอกสารมี จำนวนจำกัด แต่ถ้าเป็นเอกสารหลาย ๆ ฉบับ ผู้วิเคราะห์มักจะพบกับปัญหา ของความแตกต่างของ รูปแบบเอกสาร ในการวิเคราะห์ในรูปแบบที่เอกสารมีรูปแบบแตกต่างหลาย ๆ ฉบับ จะใช้การ วิเคราะห์แบบ Case-Study Aggregation Analysis คือ การวิเคราะห์เอกสารจากหลาย ๆ แหล่ง ที่

กล่าวถึงเรื่องเดียวกันที่ทำให้ผู้วิเคราะห์เข้าใจในเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน ซึ่งการวิเคราะห์ในลักษณะนี้สร้างขึ้นโดย Rand Corporation (อ้างถึงในไพพูร์ย สินลาร์ตัน (2552)

ส่วนในการวิเคราะห์บันทึก ทำได้ 3 วิธี ได้แก่การเปรียบเทียบ ความเหมือนหรือต่างกันของข้อมูลที่ได้จากหลาย ๆ แหล่ง (Triangulation) หรือเป็นการเก็บข้อมูลหลาย ๆ วิธีในการตรวจสอบ ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์เดียวกันจากผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์หลาย ๆ คน เป็นการป้องกันการได้มาซึ่งข้อมูลด้านเดียว การเปรียบเทียบข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่งนี้ จะช่วยทำให้ผู้วิจัยเข้าใจในบริบทของเรื่องนั้น ๆ ดี ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลแบบครบวงจร (Circling Shuffling) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อมูลที่ครบวงจรที่สุด ของเหตุการณ์นั้น เป็นการเก็บข้อมูลจากแหล่งเดียวแต่เก็บจากหลาย ๆ คน เพื่อหาข้อมูลยืนยันหรือปฏิเสธการเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ และการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเติมกรอบ (Filling) ผู้วิจัยจะต้องกระทำ 2 สิ่ง คือการวางขอบเขตของการเก็บข้อมูลและเก็บภาพรวมของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้ขอบเขตที่วางไว้

4.3 ลักษณะของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วิทยา

มีดังต่อไปนี้ (Spindler, G & L อ้างถึงในไพพูร์ย สินลาร์ตัน (2552) เป็นการวิจัยที่เน้นการเก็บข้อมูลจากการสังเกต เป็นการสังเกตสังคมนั้นทั้งหมดในภาพรวม เป็นการสังเกตสถานการณ์ในขณะนั้น และสังเกตเหตุการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ไม่ได้เกิดขึ้นในขณะนั้นด้วย สมมติฐานการวิจัยจะเกิดขึ้นในขณะที่ทำการสังเกต การสังเกตในลักษณะงานวิจัยนี้ต้องใช้เวลานาน ต้องกระทำซ้ำ ๆ กัน ต่อเนื่อง ก่อนที่จะตัดสินความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ข้อมูลจากการรับรู้ของสมาชิกในสังคมได้มาจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และจากการเก็บข้อมูลแบบอื่น ๆ และ เครื่องมือแบบอื่น ๆ ด้วย นักวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณามุ่งศึกษาถึงพฤติกรรม วัฒนธรรมชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมนั้น ๆ เป็นสำคัญ ดังนั้น การรับรู้และเข้าใจอย่างถูกต้องจึงเป็นสิ่งสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การให้สัญลักษณ์ (Coding) แบบสอบถามตลอดจนหัวข้อที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ สร้างขึ้นหลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตและคุ้นเคยกับสังคมนั้นพอสมควร การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ตามวันเวลา การปรับตัวของสัตว์สังคมเพื่อการอยู่รอด รวมถึงลักษณะการแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ถือว่าเป็นเรื่องปกติในงานวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา เปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของบริบทนั้น ๆ Contextual Situation หน้าที่ที่สำคัญของผู้วิจัยคือทำให้สมาชิกในสังคมนั้นตระหนักถึงความจริง และมองการรับรู้เรื่องวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงใน

สังคมส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อย่างเข้าใจและชัดเจน การถามหรือการสัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ ควรเป็นคำถามในแบบ ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured) ไม่ใช่ กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured) ที่ใช้ในงานวิจัยเชิงบรรยายทั่วไป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของงานวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณามีหลายอย่าง เป็นต้นว่า กล้องถ่ายรูป เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ รวมถึงเครื่องมือเก็บข้อมูลสนามอื่น ๆ ทั้งในรูปแบบ แบบสอบถาม แบบประเมินค่า ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงตามธรรมชาติ

กล่าวสรุปได้ว่า ลักษณะการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณานี้เป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยต้องนำตัวเอง เข้าสู่สถานการณ์หรือเหตุการณ์นั้น ๆ ภายใต้บริบทสังคมแต่ละสังคม โดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมเป็นหลัก ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง หรืออาศัยข้อมูลเอกสารจากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ ที่ เพื่อการได้มาซึ่งคำตอบที่น่าเชื่อถือมากกว่าแหล่งข้อมูลทางเดียว ในขณะเดียวกันการวิจัยในลักษณะนี้ผู้วิจัยต้องวางตัวเป็นกลางในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการสัมภาษณ์พูดคุย การสังเกต หรือการบันทึก ไม่มีอคติส่วนตัว และบทบาทของผู้วิจัยนั้นต้องวางตนอยู่ในสถานภาพของการเป็นคนในกลุ่มสังคมนั้น ๆ เพื่อการได้มาซึ่งคำตอบของงานวิจัยที่ตรงกับสภาพจริงมากที่สุด

4.4 การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

4.4.1 การตรวจสอบข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้มานั้นตอบปัญหาของการวิจัยหรือไม่ ในการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้กันมากในงานวิจัยเชิงคุณภาพคือการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) (สุภางค์ จันทวานิช, 2554) มีวิธีการดังนี้

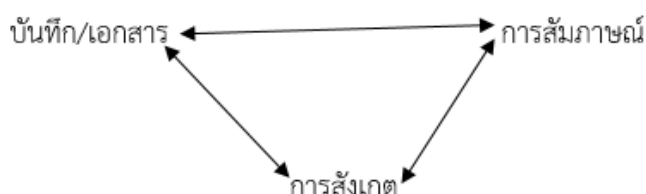
1.การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อทราบถึงข้อมูลที่ได้มานั้น ถูกต้องหรือไม่ โดยตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลด้านเวลา สถานที่ และบุคคล พิจารณาว่าเวลา สถานที่ บุคคล ที่แตกต่างกันจะมีผลต่อข้อมูลหรือไม่

2.การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) ในกรณีมีผู้วิจัยหลายคน เพื่อตรวจสอบว่าผู้วิจัยแต่ละคนได้ข้อมูลแตกต่างกันอย่างไร โดยการเปลี่ยนตัวผู้สังเกตแทนคนเดิมที่เคยสังเกต เพื่อความแน่ใจในข้อมูล

3.การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) เป็นการตรวจสอบแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาวิจัยว่าถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีใหม่ การตีความข้อมูลจะเป็นอย่างไร แตกต่างจากข้อมูลเดิมมากน้อยเพียงไร ซึ่งการตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎีจะทำได้ยากกว่าด้านอื่น

4.การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างกัน เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และสำลี ทองจิ๋ว (2552) ได้อธิบายว่า Triangular Methods เป็น Qualitative Cross-Validation คือเป็นการเก็บข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง หลายแง่มุม และจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลที่มีอยู่ เช่น การได้ข้อมูลจากบันทึก เอกสาร จากการสัมภาษณ์ และจากการสังเกต ดังแผนภูมิ

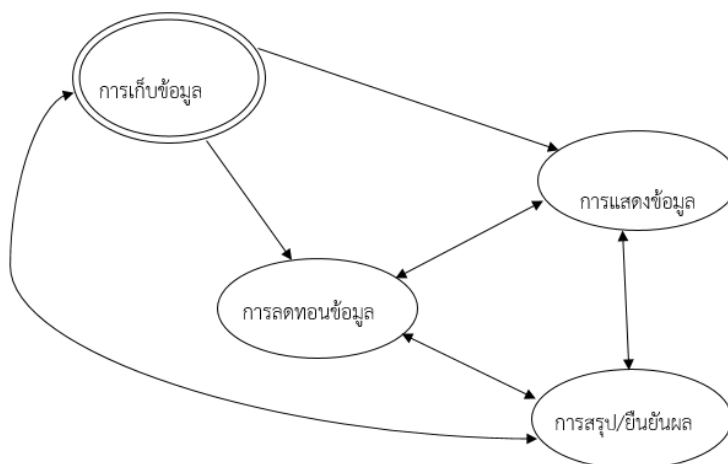
ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ จะถูกนำมาตรวจสอบซึ่งกันและกัน เพื่อให้ข้อมูลที่ได้นั้นมีความหมายมากที่สุด

4.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาในครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเหมือนการวิจัยเชิงคุณภาพ (วรรณี แกมเกตุ, 2555) หลังจากเก็บข้อมูลมาแล้ว จะต้องเตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์อย่างไร การวิเคราะห์ข้อมูลควรคำนึงถึงจุดเน้นของการวิเคราะห์ที่ช่วยว่า จะเน้นในประเด็นใด เรื่องอะไร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะตอบคำถามหลักเรื่องอะไรบ้าง จะต้องเตรียมแผนในการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บข้อมูลได้อย่างไร

การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องกระทำควบคู่กันไปเสมอ เมื่อได้ข้อมูลจากเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยต้องสังเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องจากแหล่งต่าง ๆ ในสนาม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ แล้วค่อยปรับสมมติฐานชั่วคราวไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งเกิดความชัดเจนในข้อมูลและนำไปสู่ข้อมูล เพื่อการตีความหมายและลงข้อสรุปในที่สุด ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ประกอบด้วย การลดทอนขนาดและปริมาณข้อมูล (Data Reduction) การเลือกเพื่อแสดงหลักฐานข้อมูล (Data Display) การสร้างและทดสอบยืนยันผลสรุป (conclusion and verification) โดยทั้ง

สามกิจกรรมจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันคือ การลดทอนข้อมูลเป็นวิธีการเลือกเฟ้นหาจุดที่น่าสนใจจากสรุปย่อข้อมูลดิบในสนามวิจัย โดยการจัดข้อมูลตามประเภท ในการแสดงข้อมูลหรือเลือกเฟ้นข้อมูลมาเป็นตัวอย่าง ประกอบหลักฐานของข้อสรุปชั่วคราว เพื่อเป็นตัวอย่างให้เห็นในการเชื่อมโยงอะไรเกิดก่อนเกิดหลัง และเหตุใดถึงเป็นเช่นนั้น เพื่อนำไปสู่การสรุปผล ตัวอย่างข้อมูลดังกล่าวเช่น การสังเกต คำพูดจากการสัมภาษณ์ สรุปรายงาน แล้วเขียนเล่าเรื่อง อาจประยุกต์ใช้ตาราง แผนภาพ กราฟ มาใช้ในการแสดงข้อมูลได้ ในการสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (conclusion and verification) นั้น เป็นการสังเคราะห์ข้อสรุปย่อย ๆ และพัฒนาให้เป็นข้อสรุปที่ใหญ่ขึ้นไป จากข้อมูลรูปธรรมจากสนามวิจัยเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปในรูปของนามธรรม ตามวิธีการอุปนัย (Inductive) ดังแผนภาพองค์ประกอบการวิเคราะห์ รูปแบบปฏิสัมพันธ์

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบการวิเคราะห์ : รูปแบบปฏิสัมพันธ์

ที่มา : นิตา ชูโต (2545) อ้างถึงใน วรรณิ์ แกมเกต (2555)

กล่าวสรุปได้ว่าการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณานั้น ใช้รูปแบบวิธีเดียวกันกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากการสัมภาษณ์ การสังเกต จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลตามวิธีการอุปนัย (Inductive) จากรูปธรรมสู่นามธรรม เพื่อนำสู่ข้อค้นพบในการวิจัย นำไปสู่การพัฒนาหรือแก้ปัญหาต่อไปในบริบทสังคม วัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกันได้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ไพรินทร์ รุยแก้ว (2546) ได้ศึกษาสภาพชีวิตของเด็กนักเรียนที่ออกกลางคันจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพชีวิตของเด็กนักเรียนที่ออกกลางคันเป็นกลุ่มคนจนและกลุ่มคนด้อยโอกาสกลุ่มหนึ่งที่ไม่มีความมั่นคง ความจนทำให้เด็กกลุ่มนี้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ขาดการวางแผนในชีวิต คบเพื่อนที่มีลักษณะเดียวกัน ขาดการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่ผู้ปกครอง ทำให้ถูกชักจูงเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของเด็กนักเรียนกลุ่มนี้ ควรเริ่มที่การพัฒนาสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง เพราะครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด จึงจำเป็นต้องอาศัยสถาบันครอบครัวเป็นที่ขัดเกลาทางสังคมให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กกลุ่มนี้จะได้ไม่เป็นภาระของสังคมและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต

ในขณะที่จรรูวรรณ แก่นทรัพย์และสมหมาย แจ่มกระจ่าง (2549) ได้ทำการศึกษาสภาพชีวิตเด็กด้อยโอกาสที่ถูกทิ้ง: กรณีศึกษาโรงเรียนใจดี จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่าสภาพชีวิตและปัญหาของเด็กด้อยโอกาสที่ถูกทิ้งคือ การเผชิญชีวิตตามลำพังไม่มีผู้ดูแลและอบรมสั่งสอนมีปัญหาในการดำเนินชีวิตคือ ขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว ขาดอาหารและสารอาหาร มีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศ เสี่ยงต่อกระแสไฟฟ้าและมีแนวโน้มในการออกกลางคัน

ส่วนจุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์ (2550) ได้สรุปไว้ว่าพื้นที่เสี่ยงสำหรับเด็กไทยในช่วงวัยประถมศึกษา 9 – 11 ปี นั้น ประกอบไปด้วย ร้านเหล้า ร้านน้ำชา เสี่ยงต่อการเติบโตกลายเป็นขี้เหล้า ทะเลาะวิวาท พื้นที่สาธารณะ สะพาน ศาลาริมทาง เสี่ยงต่อการไม่ได้เรียนต่อมัธยม เสี่ยงเสเพล กวนเมือง ซ่า ลักขโมย พื้นที่ร้านเกมร้านอินเทอร์เน็ต เสี่ยงต่อการติดสูบบุหรี่ เสี่ยงเสเพล โดยอาการติดสูบบุหรี่ไม่ทัน พื้นที่ชุมชนแออัด ชายขอบ เสี่ยงต่อโอกาสทางการศึกษาโดยไม่รู้หนังสือ ด้อยคุณภาพชีวิต การเสพยา การก่อวินาศกรรม การลักขโมย พื้นที่เสี่ยงข้างบ้านใกล้แหล่งน้ำ เสี่ยงต่อการจมน้ำ ถูกล่วงละเมิดทางเพศ และพื้นที่เสี่ยงในครอบครัว บ้านญาติ โดยเสี่ยงต่อการเลี้ยงดูแบบตามใจ ไร้แบบอย่างที่ดี ขาดความอบอุ่นรู้สึกโดดเดี่ยว

นอกจากนี้สถาบันรามจิตติ (2550) ได้รายงานวิจัยผลการติดตามสภาวการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (2550 - 2551) ตามตัวบ่งชี้ในสภาวะ

ด้านการศึกษา พบว่าสถานะเสี่ยงของเด็กในระบบการศึกษานั้น มีอัตรานักเรียนที่ออกกลางคันต่อจำนวนนักเรียนทั้งหมดในระดับชั้นประถมศึกษาคือ จำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษา 259,799 คน มีนักเรียนที่ออกกลางคันจำนวน 590 คน คิดเป็นร้อยละ 0.23 และพบว่าจำนวนนักเรียนนักศึกษาในระบบการศึกษาที่ออกกลางคันมากที่สุดคือนักเรียนระดับอาชีวศึกษา

ในด้านของภูมิ เพชรศักดิ์ศิริ (2553) ได้สร้างเครื่องมือประเมินความเสี่ยงต่อการออกกลางคัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีความสำคัญมากสำหรับนักเรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน แนวโน้มดังกล่าวคืออาการท้อแท้ต่อการเรียน มองไม่เห็นอนาคตในการเรียนจึงหยุดเรียนหนีเรียนและไม่กลับเข้ามาเรียนอีกเลย ซึ่งเครื่องมือประเมินความเสี่ยงนี้จะทำให้ผู้เรียน รู้ความก้าวหน้าของตนเองว่ามีโอกาสสำเร็จการศึกษาระดับใด ถ้าพบว่านักเรียนคนใดมีความเสี่ยงต่อการออกกลางคัน ครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้หาทางช่วยเหลือ รวมทั้งนักเรียนจะได้ทราบสถานะความเสี่ยงของตนเองในการออกกลางคัน แล้วจะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขและลดการเสี่ยงต่อการออกกลางคันได้

สรุปได้ว่าสาเหตุปัจจัยส่วนใหญ่ที่พบจากรายงานการวิจัย ที่ทำให้นักเรียนออกจากโรงเรียนคือ ปัจจัยทางด้านครอบครัวแตกแยก ฐานะทางเศรษฐกิจที่บ้านฝืดเคืองฐานะยากจน ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนแออัดเป็นแหล่งอบายมุข ปัจจัยทางการศึกษา การมีทัศนคติต่อการเรียนความสามารถในการเรียน ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาแก่บุตรหลานไม่ให้การสนับสนุนในเรื่องการเรียน การขาดเรียนบ่อย ย้ายโรงเรียนบ่อยปัญหาที่ครูขาดการติดตามในกรณีที่นักเรียนขาดเรียนติดต่อกันเป็นระยะเวลาานาน ปัจจัยทางด้านสุขภาพส่วนตัวของนักเรียน รวมทั้งการคบเพื่อนที่เคยออกกลางคันไปแล้ว การขาดการชี้แนะแนวทางในการศึกษาที่ถูกต้อง ทำให้เด็กออกกลางคันกลายเป็นพลเมืองของประเทศที่ไม่มีวิชาความรู้ติดตัว คนที่ไม่มีวิชาความรู้ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน มีความเสี่ยงมากกับการดำเนินชีวิตท่ามกลางสังคมนิยมวัตถุโดยไร้วิชาความรู้เป็นตัวชี้นำทางในการดำเนินชีวิต ง่ายต่อการถูกชักจูงไปกระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาเป็นภาระของสังคม ตามสื่อต่าง ๆ ที่พบเห็นได้บ่อยมากในยุคปัจจุบัน

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Myll (1988) ได้ยกตัวอย่างกรณีศึกษาปัญหาการออกกลางคันของเด็กหญิงชื่อ คารา(Karla) ในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกา คารามีสภาพร่างกายปกติและชอบเล่นชอบเรียนรู้

เหมือนเด็กคนอื่น ๆ แต่สภาพชีวิตของเธอได้เปลี่ยนแปลงไปหลังจากบิดาเสียชีวิตเมื่อตอนเธออายุได้ 9 ขวบ เธอได้อาศัยอยู่กับแม่และพี่ชาย ภายหลังจากที่พ่อได้เสียชีวิตแม่ของเธอต้องรับภาระมากขึ้นในการทำงานเพื่อหาเงินมาจุนเจือภายในครอบครัว แม่ของเธอมีความเครียดมากขึ้น เริ่มดื่มสุราทุกวัน จนกระทั่งติดและโมโหร้าย ไม่ให้ความสำคัญในการเล่าเรียนของเธอ ยกตัวอย่างในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์หรือชุดการแสดงที่สวยงามแต่แม่ของเธอไม่ให้การสนับสนุน ต่อมาไม่นานแม่ของเธอได้มีสามีใหม่ และเป็นเรื่องที่น่าเศร้าใจมาก เมื่อสามีใหม่ของแม่ข่มขืนเธอ ขณะที่เธอกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แม่ของเธอและพี่ชายไม่สามารถช่วยเหลือเธอได้เพราะสามีใหม่ของแม่ข่มขืนเธอ พร้อมกับทำร้ายร่างกายทุบตีทั้งแม่และพี่ชายของเธอ สามีใหม่ของแม่ได้ข่มขืนเธอหลายครั้งแต่แม่ของเธอช่วยเหลืออะไรเธอไม่ได้เลย ชีวิตของเธอได้เปลี่ยนแปลงอีกครั้งเมื่อเธอไม่ไปโรงเรียนอีกเลย เธอได้ออกจากโรงเรียนกลางคัน เธอเสียใจและโศกเศร้าไม่ยอมมีชีวิตอยู่ต่อไป สาเหตุที่เธอไม่อยากไปโรงเรียนเพราะเธออายุเพื่อน ๆ ต่อมาสามีใหม่ของแม่ได้ย้ายไปทำงานที่อื่น แม่ของเธอจึงตัดสินใจไปแจ้งความกับทางตำรวจถึงกรณีที่คาร์่าถูกข่มขืนจากสามีใหม่ของแม่ ตำรวจได้นำตัวสามีใหม่ของแม่มาดำเนินคดีโดยการให้จำคุก หลังจากนั้นพี่ชายของเธอได้ออกจากบ้านไปทำงานที่อื่น ท้ายที่สุด คุณครูประจำชั้นของเธอได้ประสานงานกับองค์การภาครัฐให้เธอได้เรียนหนังสือในหลักสูตรการฝึกอาชีพหรือหลักสูตรการศึกษานอกระบบ เพื่อให้เธอได้มีความรู้ มีวุฒิการศึกษาเพื่อใช้ในการเลี้ยงดูตนเองในอนาคตได้ ปัจจุบันคาร์่าจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เธอมีงานทำเลี้ยงดูตนเองและมารดาได้ เธอมีความสุขที่แม่ของเธอได้เลิกกับสามีใหม่และเลิกดื่มสุราตลอดไป

จากกรณีศึกษาประวัติการออกกลางคันของคาร์่า นับว่าเป็นปัญหาที่มีมาแต่เนิ่นนาน และปัจจุบันยังมีให้เห็น เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในต่างประเทศ แต่สภาพปัญหาของครอบครัวไม่แตกต่างกันกับในประเทศไทย สาเหตุเกิดจากปัญหาภายในครอบครัว บิดามารดามีบทบาทมากในการเลี้ยงดูบุตรหลาน ปัญหาความยากจนฐานะเศรษฐกิจในครอบครัว เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนในการดำเนินชีวิต ส่งผลกระทบต่อการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลาน การช่วยเหลือจากองค์กรต่าง ๆ หรือการให้คำแนะนำในกรณีที่ไม่ได้เรียนหนังสือ จากทางโรงเรียนหรือจากคุณครูที่ปรึกษาเป็นการช่วยเหลือชีวิตของคนอีกคนได้ ดังนั้นการช่วยเหลือกรณีเด็กที่ประสบปัญหาดังกล่าว เป็นการร่วมมือกันระหว่างครอบครัว โรงเรียนและหน่วยงานหรือองค์การภาครัฐ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาและให้การช่วยเหลือสำหรับเด็กกรณีการออกกลางคัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพชีวิตเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน และเสนอแนวทางให้ความช่วยเหลือหรือป้องกันการออกกลางคันให้กับเด็กนักเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Approach) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Research) ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงรายการณ์ (Purposive Selection) เป็นการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ได้จากการสังเกตเบื้องต้นที่ตรงกับปัญหาวิจัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด โดยทำการคัดเลือกกับเด็กนักเรียนที่มีสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1– 6 จำนวน 12 คน ทั้งเพศชายและเพศหญิง เพื่อทำความเข้าใจกับสิ่งที่ต้องการศึกษาได้อย่างลึกซึ้งยาวนานและตรงกับข้อมูลภาคสนามมากที่สุด ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาก่อนลงภาคสนามและการเตรียมตัวในการศึกษาภาคสนาม แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ การคัดเลือกแบบเจาะจงรายการณ์จากเด็กนักเรียนทั้ง 12 คน การศึกษาเอกสารข้อมูลส่วนตัว การกำหนดแผนการศึกษาภาคสนาม ระยะที่ 2 เป็นการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามทั้งที่โรงเรียนและชุมชน บ้านที่อยู่อาศัยของเด็กนักเรียน ด้วยการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ เยี่ยมเยือน ระยะที่ 3 เป็นการจัดกระทำข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะอุปนัย (Inductive) ของแต่ละด้าน คือข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ แล้วนำมาตรวจสอบข้อมูลโดยวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangular Methods) และนำไปสู่การสรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) และการศึกษาข้อมูลเอกสารส่วนตัว โดยผู้วิจัยเสมือนเป็นเครื่องมือวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการฝังตัวในสนามวิจัย รวมถึงได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการศึกษาวิจัยดังนี้

1. เกณฑ์ที่ใช้บอกถึงสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กนักเรียนกลุ่มดังกล่าว จำแนกได้ดังนี้

1.1. การขาดเรียนบ่อย โดยมีการขาดเรียนทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 – 3 วัน หรือ

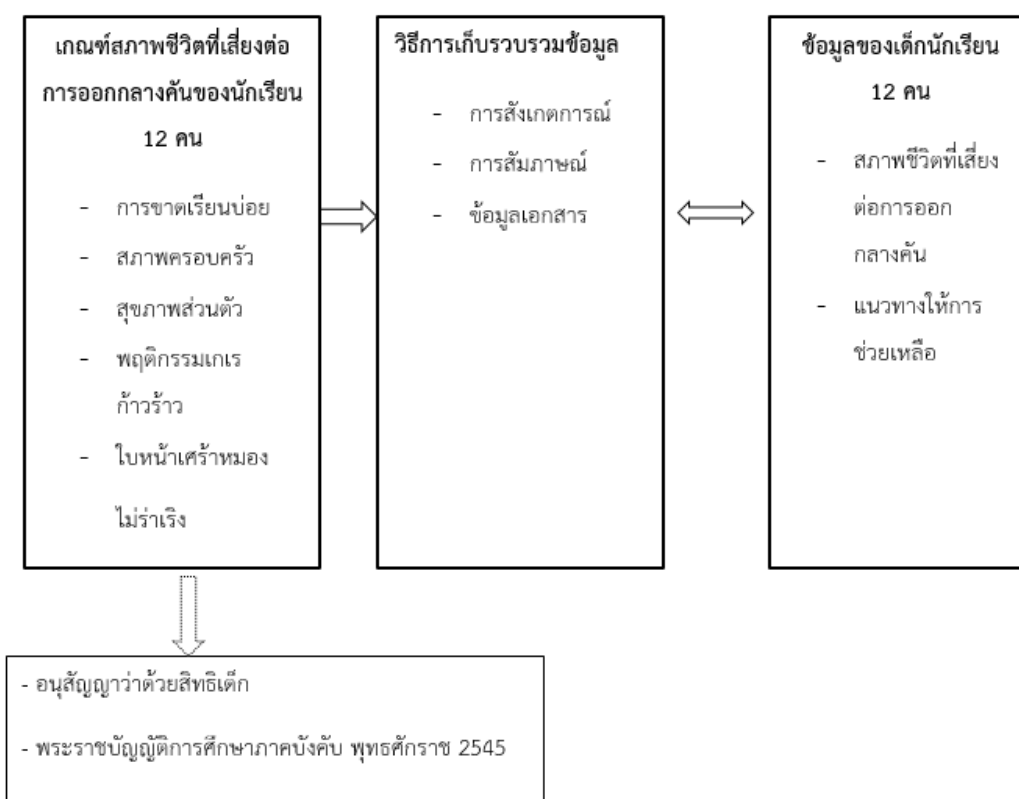
ขาดเรียนติดต่อกันหลายวัน เคยเข้าชั้น

- 1.2. สภาพครอบครัวความเป็นอยู่ที่มีฐานะยากจน
- 1.3. สุขภาพส่วนตัว การมีโรคประจำตัว
- 1.4. พฤติกรรมรุนแรง เกเร ก้าวร้าว ติดเกม
- 1.5. ซึมเศร้า ใบหน้าไม่ร่าเริงสดใส
- 1.6. ผลการเรียนต่ำ

2. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กซึ่งเด็กควรได้รับสิทธิขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือสิทธิในชีวิตและการอยู่รอด สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง สิทธิในการพัฒนา และสิทธิในการมีส่วนร่วม รวมถึงพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พุทธศักราช 2545 ซึ่งเป็นการศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่หนึ่งถึงชั้นปีที่เก้าของการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือต้องจบการศึกษาภาคบังคับ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นต่าง ๆ ที่จะศึกษานำมาเสนอเป็นกรอบแนวคิด ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดการวิจัยการศึกษาสภาพชีวิตเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน

2. การคัดเลือกแบบเจาะจงรายกรณี

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Research) ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงรายกรณี (Purposive Selection) ในเด็กนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 12 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ชั้น ประถมศึกษา ปีที่	การขาดเรียน	ข้อมูลเบื้องต้น
1.	เด็กหญิงติตดาว ยางนอก	1	ทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 2-3 วัน	- มีโรคประจำตัว - ฐานะยากจน
2.	เด็กชายสมหวัง ศรีธาติ	2	มาเรียนตามปกติ	- ฐานะยากจน
3.	เด็กชายสัน มาหอม	3	ทุกเดือน เดือนละ 1 – 2 ครั้ง	- มีโรคประจำตัว - ฐานะยากจน - ครอบครัวหย่าร้าง
4.	เด็กชายต้นตุน ทารโสภา	4	ไม่ขาดเรียนบ่อย	- พฤติกรรมเกร ก้าวร้าว - ครอบครัวหย่าร้าง
5.	เด็กชายนบอบ แก่นนาอาม	5	ไม่ขาดเรียนบ่อย	- ฐานะยากจน - ใบหน้าไม่จำเริง สดใส
6.	เด็กชายปกบ้อง พรประเสริฐ	5	ไม่ขาดเรียนบ่อย	- เคยมีประวัติหนี เรียน - ครอบครัวหย่าร้าง
7.	เด็กชายเดี่ย แสงม่วง	5	ไม่ขาดเรียนบ่อย	- ครอบครัวหย่าร้าง - ผลการเรียนอยู่ใน เกณฑ์ต่ำ - ใบหน้าไม่จำเริง
8.	เด็กชายอมสิน ทองตึก	5	ไม่ขาดเรียนบ่อย	- พฤติกรรมเกร ก้าวร้าว
9.	เด็กชายฉัตรชัย สีสุลิน	6	ไม่ขาดเรียนบ่อย	- ผลการเรียนอยู่ใน เกณฑ์ต่ำ

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	ชั้นประถมศึกษา ปีที่	การขาดเรียน	ข้อมูลเบื้องต้น
10.	เด็กชายสุเทพ เจริญการ	6	ขาดเรียนติดต่อกันอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง	- ครอบครัวหย่าร้าง
11.	เด็กชายสีก ผลจันทร์	6	ขาดเรียนติดต่อกันอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง	- ฐานะยากจน - พฤติกรรมเกเร ก้าวร้าว
12.	เด็กชายเสก ชัยชนะ	6	ทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 - 3 วัน	- ฐานะยากจน - ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลเบื้องต้นของเด็กนักเรียนที่มีสภาพชีวิตเสี่ยงต่อการออกกลางคัน 12 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นเสมือนเครื่องมือวิจัยที่สำคัญที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และศึกษาเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ทั้งประวัติส่วนตัว ผลการเรียน รูปภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนทั้ง 12 คน รวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล กล้องถ่ายรูป เครื่องมือสื่อสาร สมุดจดบันทึกเพื่อใช้ในการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ทันทีที่หลังจากได้สัมภาษณ์พูดคุย สังเกตการณ์หรือบันทึกภายใน 1 - 2 วัน เพื่อเก็บข้อมูลให้ตรงกับเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้น ป้องกันการผิดพลาดในการคลาดเคลื่อนของข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ใช้เวลาทั้งหมด 8 เดือน คือ เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม พุทธศักราช 2559 ถึงเดือนมีนาคม พุทธศักราช 2560 ประมาณ 1 ภาคเรียน โดยมีวิธีการเก็บข้อมูลดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ประเด็นที่ศึกษา	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล		
	การสังเกตการณ์	การสัมภาษณ์	ศึกษาข้อมูลเอกสาร
1. บริบทโรงเรียน การทำงานของครู	- สภาพแวดล้อมต่างๆ ไปใน โรงเรียน - การสอนหนังสือของครู	- ครูประจำชั้น/ครูประจำ วิชา	- ข้อมูลของโรงเรียน หลักสูตรสถานศึกษา
2. สภาพครอบครัว ฐานะ ความเป็นอยู่	- สภาพแวดล้อมใน ครอบครัว - ฐานะ ความเป็นอยู่ - การดำเนินชีวิตประจำวัน	- บิดา มารดา ผู้ปกครอง	- ข้อมูลประวัติส่วนตัว
3. บริบทชุมชนที่อาศัยอยู่	- สภาพแวดล้อมต่างๆ ไปใน ชุมชนต่าง ๆ วิถีชีวิต	- บิดา มารดา ผู้ปกครอง	-

ตารางที่ 3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพชีวิตของเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อ
การออกกลางคัน จำนวน 12 คน ในโรงเรียนวัดข้างคลอง สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนวัดข้างคลองมาซักระยะหนึ่งแล้ว จึงทำให้มีความคุ้นเคยกับผู้ปกครอง ชุมชน ครู ผู้บริหารและเด็กนักเรียนที่นี่ ตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงอาศัยโรงเรียนวัดข้างคลองที่ผู้วิจัยประจำการอยู่เป็นสนามวิจัย อาศัยชุมชนในการติดตามเยี่ยมบ้านเด็กนักเรียนในฐานะของครูไปเยี่ยมบ้านเด็กนักเรียน ขณะเดียวกันเป็นการเก็บข้อมูลในฐานะของผู้วิจัยทั้งที่บ้านและที่ชุมชนของเด็กนักเรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงเสมือนดำเนินชีวิตเป็นไปตามปกติในสนามวิจัยเพื่อศึกษาและเก็บข้อมูล โดยอาศัยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์กับครูประจำชั้น ครูประจำวิชา เด็กนักเรียน ผู้ปกครองเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ต้องใช้ความเชื่อใจ (Trust) ในการพูดคุยโต้ตอบเพื่อได้มาซึ่งข้อมูลในการศึกษาวิจัย และทุกครั้งภายหลังจากพูดคุยสัมภาษณ์กับครูประจำชั้น ครูประจำวิชา เด็กนักเรียน หรือผู้ปกครองเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้อาศัยการจดบันทึกเหตุการณ์นั้นทันทีเพื่อการได้มาซึ่งข้อมูลจริงป้องกันการลืมหรือได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน หรือถ้าจดบันทึกในขณะนั้นไม่ทัน ผู้วิจัยใช้วิธีการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายใน 1 วัน และในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้เครื่องมือสื่อสารในการบันทึกเสียงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ละเอียด ถ้าพบว่าข้อมูลส่วนใดกับเด็กนักเรียนคนใดที่ยังไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ติดตามสัมภาษณ์สอบถามซ้ำอีกครั้งจนมั่นใจในข้อมูลส่วนนั้น ๆ และในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลต้องเข้าพบปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นระยะ เพื่ออภิปรายปัญหาให้อาจารย์ที่ปรึกษารับทราบ ให้ช่วยชี้แนะและปรับปรุง

แก้ไขจนเสร็จสิ้นการเก็บรวบรวมข้อมูลภายหลังการประกาศผลการเลื่อนชั้นของนักเรียนในเดือน มีนาคม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ตลอดเวลา ต้องทำการตีความข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลในขณะที่ฝังตัวอยู่ในภาคสนาม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ เอกสารส่วนตัว ของเด็กนักเรียนแต่ละคนมา วิเคราะห์ข้อมูลเชื่อมโยงความสัมพันธ์ สร้างข้อสรุปในลักษณะอุปนัย (Inductive) ของแต่ละด้าน คือ ข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ แล้วนำมาตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบ สามเส้า (Methodological Triangulation) ซึ่งเป็นการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน เพื่อ รวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการการสังเกตการณ์ควบคู่กับการสัมภาษณ์และศึกษาข้อมูล เอกสารประกอบ (สุภางค์ จันทวานิช, 2554) แล้วนำไปสู่ข้อสรุปผลการวิจัยในเชิงพรรณนา

6. การนำเสนอข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive) แล้วนำมาตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธี ตรวจสอบสามเส้าและนำเสนอผลการวิจัยโดยเขียนเป็นรายงานวิจัยในลักษณะเชิงพรรณนาและ พรรณนาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล

สังคมบริบทโรงเรียนและชุมชนวัดข้างคลอง

สังคมบริบทของโรงเรียนวัดข้างคลอง สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีพื้นที่ประมาณ 400 ตารางวา ตั้งอยู่บนที่ดินของวัดข้างคลองเปิดทำการสอนครั้งแรกเมื่อปีพุทธศักราช 2475 โดยเปิดทำการสอนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาใช้ชื่อว่า โรงเรียนประชาบาลวัดข้างคลอง แล้วได้รับคำสั่งให้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็น โรงเรียนวัดข้างคลองเมื่อพุทธศักราช 2495 ปัจจุบันเปิดสอนตั้งแต่ระดับ ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอาคารเรียน 2 หลัง 16 ห้องเรียน 4 ห้องปฏิบัติการ ห้องพักพนักงานสถานที่ 3 ห้อง มีนักเรียน 693 คน ผู้บริหาร 2 คน ข้าราชการครู 31 คน พนักงานสถานที่ 3 คน พี่เลี้ยง 5 คน รวมบุคลากรทั้งสิ้น 41 คน สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นสังคมเมือง โดยทั่วไปมีสภาพเศรษฐกิจในครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงยากจน ซึ่งบริเวณใกล้เคียงมีโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดสอนระดับประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนชลธิ และโรงเรียนวัดสามแพรง เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดต้นปับ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จำนวน 2 โรงเรียน บริเวณที่ตั้งของโรงเรียนทิศตะวันตกติดต่อกับวัดข้างคลอง โรงเรียนวัดข้างคลองมีพื้นที่น้อย หน้าโรงเรียนเป็นทิศตะวันออกติดถนนทำให้เกิดเสียงรบกวนจากรถยนต์ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศการเรียนการสอนของนักเรียน

ปัจจุบันโรงเรียนวัดข้างคลองได้ทำการปรับปรุงรื้อถอนอาคารเรียนหลังเก่าตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2555 และอาคารเรียนหลังใหม่สร้างแล้วเสร็จในปีพุทธศักราช 2558 พบว่าสภาพบรรยากาศภายในห้องเรียนเป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนคือ ห้องเรียนแต่ละห้องสร้างโดยไม่มีพัดลมติดตั้ง ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในช่วงดำเนินการนำพัดลมเก่ามาติดเพิ่มให้ในแต่ละห้อง ทำให้เด็กนักเรียนต้องทนในสภาพอากาศที่ร้อนไม่มีพัดลมในห้องเรียน นอกจากนี้ยังพบว่ามีความร้อนไฟนีออนในแต่ละห้องมากเกินไป ห้องเรียนละ 16 ดวง จำนวนห้องน้ำที่มีอยู่ทุกชั้น ทำให้ผู้บริหารต้องดื่มน้ำบางส่วนโดยใส่ถุงแฉะไม่ให้ใช้บริการ โดยผู้บริหารอ้างว่ามีมากเกินไปจนจำเป็นเป็นการสร้างภาระงานให้กับพนักงานอาคารสถานที่ พื้นที่ส่วนนี้จึงเป็นพื้นที่ที่เกิดการสูญเปล่าเพราะไม่ได้ใช้ประโยชน์อันใด

ในส่วนของนักเรียนที่เรียนที่โรงเรียนวัดข้างคลอง บางส่วนเป็นนักเรียนที่เคยเรียนที่ตั้งแต่บรรพบุรุษ หรือเป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่บริเวณชุมชนใกล้โรงเรียน หรือเป็นนักเรียนที่ย้ายเข้าย้ายออกตาม ผู้ปกครองในการทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว ซึ่งการย้ายเข้าย้ายออกมีทุกปี โดยเฉพาะเมื่อสิ้นปี การศึกษา สังเกตว่ามีนักเรียนบางส่วนมีการโยกย้ายสถานที่เรียนโดยการย้ายตามผู้ปกครองทั้งย้าย ภายในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและย้ายไปต่างจังหวัด

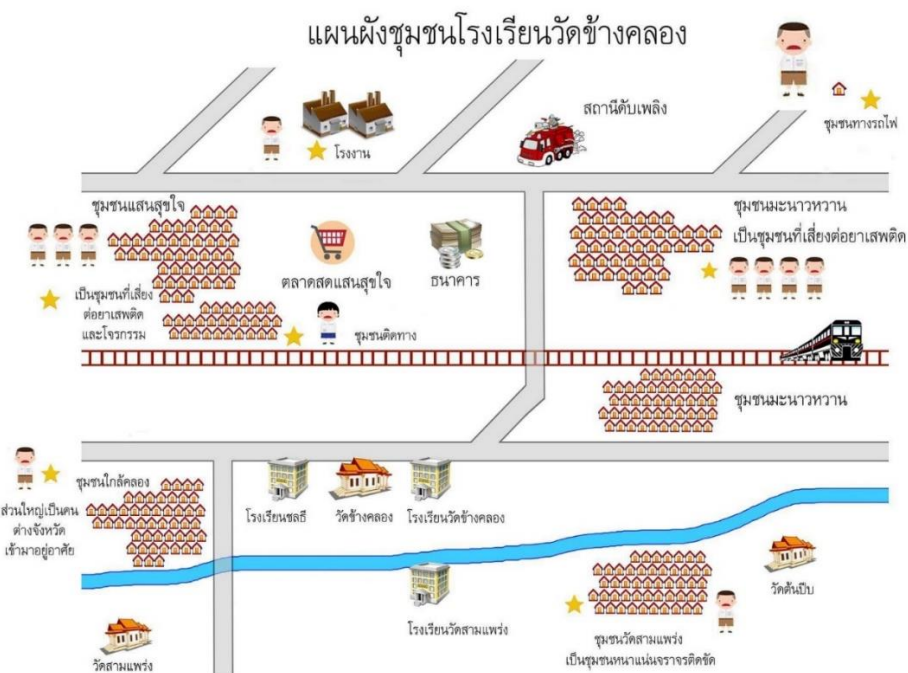
โรงเรียนวัดข้างคลองมีการเปลี่ยนผู้บริหารใหม่ในปีการศึกษา 2559 จากเดิมที่ผู้บริหารคน เก่าดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาประมาณ 6 ปี หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารใหม่ พร้อมกับอาคารเรียนหลังใหม่ที่เพิ่งสร้างเสร็จ ที่ใช้เวลาการก่อสร้างตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2555 – 2558 การบริหารงานของโรงเรียนวัดข้างคลองนั้นแบ่งการบริหารออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริหารและฝ่ายบุคลากร คุณครูทุกคนมีบทบาทมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการตาม แผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน การบริหารงานภายใต้การทำงานที่จริงจังเข้มงวดของผู้บริหารทำให้ ครูกระตือรือร้นมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม มีการปรับปรุงจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโดยรอบและภายใน โรงเรียน มีการจัดตกแต่งสถานที่ภายในโรงเรียนให้ดูดีสวยงาม ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่อเติมห้องต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เป็นสัดส่วนมากยิ่งขึ้น การบริหารงานภายใต้ผู้นำของผู้บริหารคนปัจจุบันพบว่าเป็น ผู้นำที่เด็ดขาด มีความกระตือรือร้น ทุ่มเทและอุทิศเสียสละเวลาในหน้าที่ มีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนและ วัดข้างคลองเป็นอย่างดี ผู้ปกครองไว้วางใจในการบริหารโรงเรียน และจากการสังเกตพบว่าผู้บริหารมี การนัดประชุมหลังเลิกเรียนอยู่บ่อย ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เน้นเป็นเรื่องอื่น ๆ มากกว่าการเน้นที่ผู้เรียนซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาริตา กรมดิษฐ์ (2556) ที่ได้กล่าวไว้ว่าผู้บริหารมักใช้เวลาส่วนใหญ่ไปใน ด้านอื่น ๆ มีพฤติกรรมภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนด้านการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุด และ พบว่าจากการประชุมที่บ่อยส่งผลต่อบรรยากาศการทำงานที่เคร่งเครียดทำให้ครูเกิดอาการเบื่อหน่าย กระทั่งต่อสุขภาพจิตของครู ทำให้ครูบางคนเขียนลาออกรายการก่อนกำหนด ครูบางคนโอนย้าย หรือเขียนย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม ปรากฏการณ์ครูลาป่วยที่พบเห็นได้บ่อยขึ้นซึ่งแตกต่างจากในอดีต ของยุคผู้บริหารคนเก่า ปัจจัยดังกล่าวมีผลถึงประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนเพราะการเพิ่มคุณภาพ ของผู้เรียนขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน Diana G. Pounder (1998) (อ้างถึงใน สาริตา กรมดิษฐ์ (2556))

ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศการใช้ไลน์ (Line) เป็นช่องทางหนึ่งในการติดต่อประสานงาน ระหว่างผู้บริหารกับคณะครูในการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยผู้บริหารอ้างว่าเพื่อความสะดวกในการ

สื่อสารและการปฏิบัติงานให้ทันยุคทันสมัยเหตุการณ์ของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นในยุคที่มีการสื่อสารผ่านไลน์ (Line) พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูเปลี่ยนไปครูบางคนให้ความสนใจกับสื่อออนไลน์ต่าง ๆ บนโทรศัพท์ของตนทั้งที่กำลังทำการสอนอยู่ ในด้านการจัดการเรียนการสอนทางโรงเรียนมีการจัดเรียนเสริมพิเศษเพื่อเตรียมตัวสอบโอเน็ต ให้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ 07.30 – 08.30 น. ทุกวัน ยกเว้นวันหยุดวันเสาร์วันอาทิตย์ เป็นการทบทวนและเพิ่มเติมในเนื้อหาบทเรียนเพื่อผลคะแนนโอเน็ตที่ดี และได้เลิกการจัดเรียนเสริมพิเศษหลังจากผ่านพ้นการสอบโอเน็ตไปแล้ว ส่วนนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 5 มีการจัดเรียนซ่อมเสริมพิเศษก่อนการทดสอบความสามารถพื้นฐานระดับชาติ (NT) ก่อนหนึ่งเดือนของการสอบตั้งแต่เวลา 15.30 – 16.30 น. เพื่อต้องการคะแนนที่ดีให้กับนักเรียนเมื่อผ่านพ้นการทดสอบความสามารถพื้นฐานระดับชาติ (NT) จึงเลิกการสอนซ่อมเสริมพิเศษ ทั้งหมดนี้เป็นนโยบายของฝ่ายบริหารในการพัฒนา นักเรียนของโรงเรียนวัดข้างคลอง และทั้งนี้ทางโรงเรียนวัดข้างคลองไม่มีการจัดให้ครูสอนพิเศษหลังเลิกเรียนเหมือนโรงเรียนใกล้เคียง แตกต่างจากอดีตที่ผู้บริหารคนเก่าเคยจัดให้ครูมีสอนพิเศษหลังเลิกเรียน

ในส่วนของสังคมบริบทชุมชนของเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดข้างคลองเป็นสังคมชุมชนที่อาศัยอยู่กันอย่างหนาแน่นในพื้นที่แออัดคับแคบและหลากหลายผู้คนที่มีที่มาแตกต่างกัน ภายในชุมชนมะนาวหวานเป็นอีกชุมชนที่เด็กนักเรียนของโรงเรียนวัดข้างคลองอาศัยอยู่ ภายในชุมชนมีทางสำหรับให้รถจักรยานหรือรถจักรยานยนต์วิ่งได้เท่านั้น รถยนต์ไม่สามารถเข้าออกได้เพราะมีลักษณะเป็นทางเท้าใช้สำหรับเดินหรือรถขนาดเล็กวิ่งผ่านเท่านั้น ภายในชุมชนมะนาวหวานแห่งนี้มีอยู่สี่ซอย พบว่าสถานที่พักอาศัยอยู่บางจุดมีคนที่มีมาจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำมาหากินและอาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่ชุมชน ภายในชุมชนจะมีลักษณะทั้งที่เป็นบ้านส่วนตัวที่ปลูกสร้างมาตั้งแต่ดั้งเดิม ในอดีตซึ่งเป็นที่ดินของคนอื่นแต่มีการปลูกสร้างเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย และจ่ายค่าเช่าเป็นรายปีเป็นลักษณะบ้านของตนเองแต่ปลูกสร้างบนที่ดินของคนอื่น และมีอีกลักษณะที่แบ่งให้เช่าเป็นห้อง ๆ ติดกัน ในแต่ละห้องจะอาศัยอยู่ร่วมกันทั้งครอบครัว ส่วนใหญ่ในลักษณะนี้จะเป็นคนที่มารับจ้างทำงานในกรุงเทพมหานครแล้วมาเช่าห้องอยู่อาศัย นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ทำงานของครอบครัวนั้น ๆ ด้วย โดยอาศัยห้องเช่าดังกล่าวทำงานรับจ้างเย็บผ้า เย็บรองเท้าซ่อมรองเท้า ตัดสายรองเท้าหรืออย่างอื่นที่พอเป็นรายได้จุนเจือครอบครัว นอกจากนี้ยังพบว่าสภาพแวดล้อมในชุมชนมีการเล่นหวยปิงปองซึ่งจากการลงพื้นที่ในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยมักจะพบเจอผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองเด็ก

นักเรียนในชุมชนมะนาวหวานเล่นหอยปิงปองทุกครั้ง มีการจับกลุ่มคุยกันหน้าบ้านดื่มเหล้าดื่มเบียร์ พบเห็นในบ้านที่เปิดร้านค้าขายของชำ มีวัยรุ่นบางกลุ่มมีลักษณะการดำเนินชีวิตที่เสี่ยงต่อภัยของยาเสพติดที่อยู่ใกล้ตัว เสี่ยงต่อพฤติกรรมการเล่นอบายมุข การสักรายตามเรือนร่างไม่สวมเสื้อ นั่งจับกลุ่มคุยกันภายในบ้านหลังใดหลังหนึ่ง ซึ่งสภาพบริบทโรงเรียนและชุมชนวัดข้างคลอง แสดงดังตัวอย่าง ดังภาพที่ 4.1 แผนผังชุมชนบริเวณใกล้เคียงโรงเรียนวัดข้างคลอง

ภาพที่ 4.1 แผนผังชุมชนบริเวณใกล้เคียงโรงเรียนวัดข้างคลอง

ภายในชุมชนดังกล่าวมีชาวคราวเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกายตัวเองเนื่องจากการขาดสติในการใช้ยาเสพติด ชาวบ้านบางคนบอกว่าในชุมชนแห่งนี้มี “ชื้อยาเยอะ” บางคนบอกว่าไม่ปลอดภัย เพราะมันมีขอยเปลี่ยวและเจียบ ในอดีตชุมชนดังกล่าวเคยมีโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งเปิดทำการสอน แต่ปัจจุบันกลับกลายเป็นที่รกร้าง ยังไม่ได้มีการปรับปรุงสภาพโดยทั่วไปของบริเวณนี้จึงรกร้างไปด้วยต้นไม้และวัชพืช ในส่วนของชุมชนที่ติดกับถนนหลักพบว่าการเปิดร้านอาหารเครื่องดื่มริมถนนในยามค่ำคืนที่ติด ๆ กันหลายร้าน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นเข้ามาใช้บริการ จะเปิดให้บริการตั้งแต่ 09.00 น. – 24.00 น. มีการจอดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ริมถนน มีถุงขยะสีดำจำนวนมากวางอยู่บริเวณพื้นที่ของร้านซึ่งอยู่ในชุมชนที่เป็นทางสัญจร มีร้านเกมที่เด็กนักเรียนโรงเรียนวัดข้างคลองใช้บริการเป็นประจำ มีโต๊ะสนุกเกอร์ที่พบเห็นผู้ปกครองบางคนของเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดข้างคลองมาใช้

บริการ สภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนที่อยู่ใกล้กับโรงเรียนวัดข้างคลองมีการจราจรแออัดติดขัด เนื่องจากมีแผงกั้นรถไฟผ่านอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียน ดังนั้นบริเวณตรงจุดนี้จะได้ยินเสียงสัญญาณรถไฟให้หยุดเพื่อให้รถไฟผ่านเป็นระยะ ๆ ทั้งวัน โดยเฉพาะหน้าโรงเรียนวัดข้างคลองและหน้าโรงเรียนชลธีที่อยู่ใกล้กัน ในช่วงเย็นหลังโรงเรียนเลิกพ่อค้าแม่ค้านำสิ่งของมาวางขายบนฟุตบาทบริเวณพื้นที่หน้าวัดข้างคลอง ทำให้ขัดขวางการเดินทางกลับบ้านของเด็กนักเรียน ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางไปส่งนักเรียนข้ามถนนของครูและผู้ปกครองที่มารับบุตรหลาน เสียงหวูดรถไฟที่ตั้งเป็นช่วง ๆ เสียงโฆษณาจากรถขายของวิ่งผ่านหน้าโรงเรียน เสียงไซเรนจากรถพยาบาล เสียงสัญญาณฉุกเฉินจากรถตำรวจ เสียงเหล่านี้นักเรียนและคุณครูในโรงเรียนวัดข้างคลองได้ยินเป็นประจำเพราะโรงเรียนอยู่ติดถนน

ชุมชนที่เด็กนักเรียนของโรงเรียนวัดข้างคลองอาศัยอยู่อีกชุมชนคือชุมชนแสนสุขใจ เป็นชุมชนที่เด็กนักเรียนของโรงเรียนวัดข้างคลองอาศัยอยู่กันค่อนข้างมาก เป็นชุมชนที่อยู่ใกล้กับตลาดสด ภายในชุมชนมีผู้คนอาศัยอยู่กันหนาแน่นมีลักษณะพื้นที่ที่คับแคบ ในชุมชนมีหลายตรอกหลายซอย ผู้คนอาศัยอยู่ในลักษณะห้องเช่าหรือเป็นบ้านเช่าที่มีพื้นที่คับแคบและติดกันชั้นเดียว ส่วนบริเวณที่ใกล้ถนนหรือติดกับถนนจะมีลักษณะเป็นตึกหลายชั้น ชุมชนแห่งนี้อยู่ใกล้กับตลาดสด จึงทำให้ในทุก ๆ เข้าบริเวณที่ติดกับถนนส่งผลต่อการจราจร ภายในตรอกซอกซอยของชุมชนแห่งนี้ผู้คนส่วนใหญ่สัญจรโดยใช้มอเตอร์ไซด์ เป็นพาหนะในการเดินทางภายในซอย เป็นซอยที่คับแคบและจำนวนรถมอเตอร์ไซด์ที่สัญจรบนถนนมีจำนวนหนาแน่นโดยเฉพาะในช่วงเช้าและช่วงเย็น ที่ผู้คนเดินทางออกนอกบ้านเพื่อทำภารกิจต่าง ๆ และในตอนเย็นกลับเข้าบ้านเป็นช่วงเวลาที่การจราจรติดขัดภายในซอยของชุมชนแห่งนี้ ชุมชนแสนสุขใจเป็นชุมชนที่เสี่ยงต่อการฉกชิงวิ่งราว การจี้ปล้นเพราะมีหลายตรอกซอกซอยในพื้นที่คับแคบ พบว่ามีมอเตอร์ไซด์รับจ้างอยู่ตามจุดต่าง ๆ ค่อนข้างมาก ในชุมชนดังกล่าวมีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นทั้งสภาพบ้านเช่า ห้องเช่าที่ติด ๆ กัน เป็นทั้งห้องเช่าของคองงานในโรงงานขนาดเล็ก เป็นทั้งที่เป็นตึกเป็นอพาร์ทเมนท์ รวมถึงคอนโดมิเนียมที่มีมากขึ้นและกำลังก่อสร้างเพิ่มเติมอีกในบางพื้นที่เนื่องจากชุมชนดังกล่าวอยู่ใกล้กับสถานีรถไฟฟ้าบีทีเอส (BTS) ในชุมชนแห่งนี้จึงมีสภาพชุมชนที่มีผู้คนอาศัยอยู่ในลักษณะที่เป็นทั้งตึกสูงหลายสิบชั้นและอาศัยอยู่ในพื้นที่ตามซอกตึก

ในสังคมบริบทชุมชนของเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดข้างคลองที่ผู้วิจัยได้ศึกษาอีกชุมชน พบว่าเป็นชุมชนที่มีคนงานของโรงงานผลิตน้ำแข็งอาศัยอยู่ รวมถึงครอบครัวของเด็กนักเรียนบางคนที่อยู่อาศัยอยู่กันเป็นแบบเครือญาติชักชวนกันมาทำงานและอาศัยอยู่ร่วมกันในสภาพที่อยู่อาศัยที่ขาดความเป็น

ส่วนตัว เนื่องจากห้องพักที่อาศัยอยู่นั้นกั้นด้วยไม้กระดานมุงด้วยสังกะสีมีลักษณะเป็นเพิงแบ่งเป็นห้อง ๆ ติด ๆ กัน พบว่ามีแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านมาอาศัยอยู่ร่วมด้วย เกิดครอบครัวใหม่ที่มีพ่อเป็นคนไทยชอบคอกันกับแม่ที่มาจากประเทศพม่าหรือประเทศลาว เด็กที่คลอดออกมามีเชื้อสายจากพ่อที่เป็นคนไทยมีเชื้อสายจากแม่ที่เป็นคนพม่าหรือคนลาว เติบโตและเข้าเรียนหนังสือเหมือนเด็กทั่ว ๆ ไป พบว่ามีเด็กนักเรียนประเภทนี้เข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนวัดข้างคลองด้วยเช่นกัน ในชุมชนแห่งนี้ส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กมีแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านพม่าหรือลาวเข้ามาทำงานและอาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชน เป็นชุมชนที่อยู่ในซอยลึกห่างไกลจากถนนหลักประมาณ 4 – 5 กิโลเมตร จำเป็นต้องมีพาหนะในการเดินทาง ในกรณีนี้พบว่ามีเด็กนักเรียนที่ผู้วิจัยทำการศึกษามีอุปสรรคในการเดินทางกลับบ้านตอนเย็นเพราะต้องคอยผู้ปกครองเสร็จภารกิจจากการทำมาหากินก่อน ถึงมารับมาส่งนักเรียนได้ จากการสัมภาษณ์เด็กนักเรียนทั้งสองพี่น้องทราบว่าไม่มีรถมอเตอร์ไซด์มารับเพราะรถมอเตอร์ไซด์ใช้ด้วยกันหลายครอบครัว ต้องรอให้ว่างก่อนถึงมารับเด็กนักเรียนดังกล่าวได้

สังคมบริบทชุมชนอีกชุมชนของเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดข้างคลองที่ผู้วิจัยศึกษาคือชุมชนใกล้คลอง มีพื้นที่คับแคบและเช่าอาศัยอยู่เป็นห้อง ๆ ติดกัน บางห้องอาศัยอยู่ร่วมกันหลายชีวิตเป็นห้องเช่าที่เช่าสำหรับทำงานรับจ้างเย็บผ้า เย็บรองเท้าและเป็นห้องไว้สำหรับพักผ่อนหลับนอนไปในตัวด้วย เป็นชุมชนที่ส่วนใหญ่เป็นแรงงานจากต่างจังหวัดเข้ามาอยู่อาศัย เป็นการชักชวนของญาติพี่น้องเข้ามารับจ้างทำงานและให้บุตรหลานของตนเข้าเรียนหนังสือที่โรงเรียนวัดข้างคลอง เพราะชุมชนดังกล่าวและโรงเรียนอยู่ไม่ไกลกัน นักเรียนสามารถเดินทางไปกลับระหว่างชุมชนและโรงเรียนได้ พบว่าในชุมชนดังกล่าวมีผู้ปกครองของเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดข้างคลองอาศัยกันอยู่ค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่ผู้ปกครองรับจ้างเย็บกระเป๋าเย็บผ้าคือรับงานจากเจ้าแกหรือนายจ้างมาทำต่ออีกทอดหนึ่ง แต่ละครอบครัวมีสมาชิกอาศัยอยู่ร่วมกันหลายคน นักเรียนบางคนอาศัยอยู่กับผู้ปกครองตามห้องเช่าหรือพาร์ตเมนต์ที่ราคาไม่แพง โดยอาศัยอยู่ร่วมกันหลายคนภายในห้องเช่าสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ มีแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามารับจ้างทำมาหากินในกรุงเทพมหานครอาศัยอยู่ในชุมชนและสร้างครอบครัวใหม่ขึ้น

สรุปปัญหาภาพรวมของชุมชนที่เด็กนักเรียนอาศัยอยู่ประกอบไปด้วยชุมชนใกล้คลอง ชุมชนแสนสุขใจ ชุมชนวัดสามแพร้ง ชุมชนทางรถไฟและชุมชนมะนาวหวาน เด็กนักเรียนที่ผู้วิจัยศึกษาวิจัยอยู่นั้นอาศัยอยู่ในชุมชนมะนาว-หวาน เป็นส่วนใหญ่ ปัญหาที่พบในแต่ละชุมชนนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับ

สภาพที่อยู่อาศัยที่แออัดคับแคบไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่พบว่าค่อนข้างหนาแน่น รวมถึงมีแรงงานจากเพื่อนบ้านใกล้เคียงเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนดังกล่าว และได้นำบุตรหลานของตน เข้าศึกษาที่โรงเรียนวัดข้างคลองด้วย เนื่องจากโรงเรียนวัดข้างคลองอยู่ติดกับถนนเดินทางมา โรงเรียนค่อนข้างสะดวก นอกจากนี้ปัญหาที่พบอีกอย่างคือแบบอย่างพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้ใหญ่และวัยรุ่นเยาวชนบางกลุ่ม เช่น มีการจับกลุ่มเล่นพนันหวยปิงปอง มีการตั้งวงดื่มสุราสูบบุหรี่ หน้าบ้าน การพูดจาเสียงดังในวงสนทนา รวมถึงพฤติกรรมวัยรุ่นที่ซัดมอเตอร์ไซด์เสียงดัง สักลายตาม เรือนร่างบนอวัยวะของร่างกาย การตั้งโต๊ะเล่นสนุกเกอร์ในชุมชน ซึ่งผู้ปกครองของเด็กนักเรียน โรงเรียนวัดข้างคลองบางคนเป็นขาประจำ การเปิดร้านเกมในชุมชนเพื่อให้เด็ก ๆ ได้เป็นที่พักผ่อนเล่นเกม ในร้านเกมซึ่งพบว่ามีเด็กนักเรียนที่อาศัยอยู่ในชุมชนมะนาวหวานมาใช้บริการเป็นประจำ และ ปัญหาที่เป็นที่โจษจันในอดีตและปัจจุบันยังมีได้ยินข่าวคราวเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดซึ่งผู้ปกครอง นักเรียนบางคนในชุมชนมีส่วนรู้เห็นในเรื่องดังกล่าวนี้

ส่วนปัญหาของเด็กและเยาวชนในชุมชนที่พบคือการใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์โดยอาศัย ร้านเกมเป็นที่ทำกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายในชีวิตประจำวันของตน เยาวชนหรือวัยรุ่นจับกลุ่มซัด มอเตอร์ไซด์เป็นกลุ่มเป็นแก๊งพูดจากันด้วยวาจาไม่ละมุนหู วัยรุ่นบางส่วนพบว่าเป็นลูกศิษย์เก่าของ โรงเรียนวัดข้างคลองที่ไม่ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา เยาวชนกลุ่มนี้จะพบเห็นได้ในตอนหัวค่ำตาม ร้านเกมหรือซัดรถมอเตอร์ไซด์เป็นกลุ่มไปตามที่ต่าง ๆ และมีอีกกรณีที่พบคือมีเด็กนักเรียนที่ย้ายเข้า ย้ายออกเมื่อจบปีการศึกษาหรือในระหว่างปีการศึกษา เนื่องจากย้ายตามผู้ปกครองไปทำงานรับจ้าง ตามที่ต่าง ๆ เพราะผู้ปกครองมีหน้าที่การงานไม่แน่นอน บางคนย้ายมาจากต่างจังหวัดตามผู้ปกครอง เข้ามากรุงเทพมหานครเพื่อหางานทำ บางคนย้ายกลับต่างจังหวัดด้วยสาเหตุของแต่ละครอบครัว

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารส่วนตัวของเด็ก นักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง แบบสังเกตจากการ ลงพื้นที่เยี่ยมบ้านเด็กนักเรียนในชุมชนที่อาศัยอยู่ รวมถึงการสังเกตแบบมีส่วนร่วมถึงพฤติกรรม โดยรวมในโรงเรียนของเด็กนักเรียนทั้ง 12 คน ซึ่งเป็นเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จากนั้นนำข้อมูลแต่ละส่วนที่ได้จากการเก็บจากการสัมภาษณ์ การ สังเกตการณ์ เอกสารส่วนตัว ของเด็กนักเรียนแต่ละคนมาวิเคราะห์ข้อมูลเชื่อมโยงความสัมพันธ์ สร้าง ข้อสรุปในลักษณะอุปนัย (Inductive) ของแต่ละด้าน คือข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์และการ สังเกตการณ์ แล้วนำมาตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า (Methodological

Triangulation) แล้วนำไปสู่การรายงานสรุปผล เพื่อให้ได้ซึ่งคำตอบของงานวิจัย โดยมีรายชื่อของเด็กนักเรียนที่แสดงลักษณะการมาเรียน ตามตารางที่ 4.1 ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	กำลังศึกษา ชั้นประถมศึกษา ปีที่	ลักษณะการมาเรียน
1.	เด็กหญิงติดดาว ยางนอก	1	เคยเข้าชั้น ขาดเรียนทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 - 3 วัน
2.	เด็กชายสมหวัง ศรีธาตีย์	2	ย้ายมาจากต่างจังหวัด ตามบิดามารดาเพื่อทำงานทำ
3.	เด็กชายลั่น มาหอม	3	ย้ายมาจากโรงเรียนอื่น และขาดเรียนทุกเดือนเพื่อพบแพทย์ประจำ
4.	เด็กชายต้นคูณ ทารโสภา	4	มาเรียน ไม่ขาดเรียนบ่อย
5.	เด็กชายบนอบ แก่นนาอาม	5	มาเรียน ไม่ขาดเรียนบ่อย
6.	เด็กชายปกป้อง พรประเสริฐ	5	ไม่ขาดเรียนบ่อยแต่เคยมีประวัติหนีเรียน
7.	เด็กชายเตี้ย แสงม่วง	5	มาเรียน ไม่ขาดเรียนบ่อย
8.	เด็กชายออมสิน ทองตัก	5	ย้ายมาจากโรงเรียนอื่นเพราะมีเหตุทะเลาะกับเพื่อนในโรงเรียน

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	กำลังศึกษา ชั้นประถมศึกษา ปีที่	ลักษณะการมาเรียน
9.	เด็กชายฉัตรชัย สีสุสิน	6	ย้ายมาจากต่างจังหวัด ตามบิดามารดาเพื่อทำงานทำ
10.	เด็กชายสุเทพ เจริญการ	6	ขาดเรียนทุกสัปดาห์ สัปดาห์ 1 - 2 วัน ระยะหลัง ๆ ขาดเรียนติดต่อกันหลายวัน
11.	เด็กชายสัก ผลจ่านง	6	ขาดเรียนทุกสัปดาห์ สัปดาห์ 1 - 2 วัน ระยะหลัง ๆ ขาดเรียนติดต่อกันหลายวัน
12.	เด็กชายเสก ชัยชนะ	6	เคยเข้าชั้น ขาดเรียนติดต่อกันนาน และได้ออกกลางคันเมื่อภาคเรียนที่ 1/2559

ตารางที่ 4.1 แสดงรายชื่อเด็กนักเรียนกับลักษณะการมาเรียน

ข้อมูลสภาพชีวิตและแนวทางให้การช่วยเหลือของเด็กนักเรียนทั้ง 12 คน

1. เด็กหญิงติดดาว ยางนอก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.1 ข้อมูลสภาพชีวิตของเด็กหญิงติดดาว ยางนอก

1.1.1 ข้อมูลด้านการมาเรียนหนังสือของเด็กหญิงติดดาว พบว่าเด็กนักเรียนคนดังกล่าวเคยเข้าชั้นในเวลาที่เรียนอยู่ชั้นอนุบาล 2 และในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เด็กหญิงติดดาวขาดเรียนทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 – 3 วัน บางสัปดาห์ขาดเรียนทั้งสัปดาห์

1.1.2 ข้อมูลด้านสภาพครอบครัวของเด็กหญิงติดดาว พบว่ามีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ภายในครอบครัวที่ค่อนข้างลำบากยากจนบิดามารดาไม่มีรายได้ที่แน่นอน ทำงานรับจ้างทั่วไป เช่น ทำงานก่อสร้าง ขายเป็นให้แก่นายจ้างตามห้างสรรพสินค้า หาเช้ากินค่ำนอกจากนั้นบิดายังมีโรคประจำตัวคือโรคเกี่ยวกับระบบประสาทที่ต้องทานยาและพบแพทย์อยู่เป็นประจำ

1.1.3 ข้อมูลด้านสุขภาพ พฤติกรรมของเด็กหญิงติดดาว พบว่าเด็กหญิงติดดาวมีโรคประจำตัวคือโรคหัวใจมีช่องโหว่ ส่งผลให้เด็กหญิงติดดาวมีสุขภาพร่างกายที่ไม่ค่อยแข็งแรง รูปร่างเล็ก เหนื่อยหอบง่ายและไม่สบายอยู่บ่อย ๆ ทำให้ในวันที่ไม่สบาย เด็กหญิงติดดาวไม่สามารถมาโรงเรียนได้ เด็กหญิงติดดาวจึงขาดเรียน

1.1.4 ข้อมูลด้านผลการเรียนของเด็กหญิงติดดาว พบว่ามีผลการเรียนอยู่ในลำดับที่ท้าย ๆ ของห้องเรียน

1.2 แนวทางให้การช่วยเหลือในสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของ

เด็กหญิงติดดาว ยางนอก

1.2.1 การขาดเรียนบ่อยสาเหตุเนื่องมาจากเด็กหญิงติดดาวมีโรคประจำตัวคือโรคหัวใจไม่ติดกัน ส่งผลให้เด็กหญิงติดดาวมีสุขภาพร่างกายที่ไม่ค่อยแข็งแรงรูปร่างเล็ก เหนื่อยหอบง่ายและไม่สบายอยู่บ่อย ๆ เด็กหญิงติดดาวจึงขาดเรียนเกือบทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 2-3 วัน แนวทางให้การช่วยเหลือคือ ครูควรหมั่นสังเกตเด็กนักเรียนในชั้นเรียนของตน ว่ามีเด็กนักเรียนคนใดบ้างที่ขาดเรียนบ่อย และเมื่อพบแล้วให้ติดตามเยี่ยมบ้านเพื่อหาสาเหตุของการขาดเรียนบ่อยในเด็กนักเรียนคนนั้น ๆ เพื่อครูจะได้ทราบสาเหตุหรือภูมิหลังที่แท้จริงของเด็กนักเรียนคนนั้น ๆ แล้วหาวิธีการช่วยเหลือในเบื้องต้นแก่เด็กนักเรียนได้

1.2.2 บิดามารดาผู้ปกครองควรหมั่นสังเกตอาการบุตรหลานของตนอย่างต่อเนื่อง ในกรณีของเด็กหญิงติดดาวที่มีโรคประจำตัวคือโรคหัวใจไม่ติดกัน ผู้ปกครองควรหาวิธีการช่วยเหลือ และปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์เพื่อเป็นการช่วยเหลือเด็กให้หายเป็นปกติ และมีชีวิตที่ไม่ลำบาก ในภายภาคหน้า

2. เด็กชายสมหวัง ศรีทราตี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2.1 ข้อมูลสภาพชีวิตของเด็กชายสมหวัง ศรีทราตี

2.1.1 ข้อมูลด้านการมาเรียนหนังสือของเด็กชายสมหวัง เด็กนักเรียนคนดังกล่าว เป็นเด็กนักเรียนใหม่

ที่ย้ายมาจากต่างจังหวัดตามบิดามารดาที่เข้ามาหางานทำในกรุงเทพมหานคร โดยบิดามารดามีอาชีพ ไม่แน่นอนรับจ้างทั่วไป ครูประจำชั้นปฏิเสธ ตำหนัดด้วยวาจาที่ดูถูกและครูดูห่างเหินกับลูกศิษย์

2.1.2 ข้อมูลด้านสภาพครอบครัวของเด็กชายสมหวังนั้น พบว่าสภาพครอบครัวมีฐานะยากจนมีพี่น้องอีกสองคนและอาศัยอยู่ร่วมกันหมด ภายในห้องเช่าของคนงานในสภาพแวดล้อม ที่มีคนอาศัยอยู่ร่วมกัน ทั้งที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านและคนต่างถิ่น

2.1.3 ข้อมูลด้านสุขภาพ พฤติกรรมของเด็กชายสมหวังนั้น มีรูปร่างผอมตัวเล็กมอมแมม เสื้อผ้าดำสกปรกเป็นประจำ

2.1.4 ข้อมูลด้านผลการเรียนของเด็กชายสมหวัง พบว่ามีผลการเรียนอยู่ในลำดับที่ท้าย ๆ ของห้องเรียน

2.2 แนวทางให้การช่วยเหลือในสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กชายสมหวัง ศรีทราตี

2.2.1 ครูประจำชั้นควรให้กำลังใจกับเด็กนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติและควรปฏิบัติตามสิทธิขั้นพื้นฐานตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแก่เด็กทุกคน

2.2.2 บิดามารดาควรเห็นความสำคัญของการศึกษากับบุตรหลานของตนเท่าที่ควรจะเป็น หมั่นสังเกตพฤติกรรมบุตรหลานของตนในการศึกษาเล่าเรียนและส่งเสริมให้กำลังใจในเรื่องการมาเรียนหนังสือ

3. เด็กชายล้น มาหอม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.1 ข้อมูลสภาพชีวิตของเด็กชายล้น มาหอม

3.1.1 ข้อมูลด้านการมาเรียนหนังสือของเด็กชายล้น พบว่าเด็กชายล้นเป็นเด็กนักเรียนใหม่ที่ย้ายมาจากโรงเรียนอื่นและเข้าเรียนหนังสือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดเนื่องจากมีปัญหาทางการสื่อสารคือพูดไม่ชัด ทำให้เด็กชายล้นมีอายุมากกว่าเพื่อน ๆ ในห้องเรียนถึง 2 ปี

3.1.2 ข้อมูลด้านสภาพครอบครัวของเด็กชายล้นนั้น อาศัยอยู่กับคุณยายคุณตาเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูด้วยสภาพครอบครัวที่พ่อแม่แยกทางกันและมีฐานะทางบ้านที่ยากจน คุณตาพิการเดินขาเป๋ไม่สะดวกในการดำเนินชีวิตประจำวันและคุณยายกำลังป่วยพบเนื้องอกที่มดลูก เป็นอุปสรรคในการเดินทางมารับมาส่งเด็กชายล้นมาโรงเรียน เนื่องจากระยะทางระหว่างโรงเรียนและห้องเช่าอยู่ค่อนข้างไกลกัน

3.1.3 ข้อมูลด้านสุขภาพ พฤติกรรมของเด็กชายล้น จัดอยู่ในประเภทเด็กพิการเนื่องจากเด็กชายล้นพูดไม่ชัดมีปัญหาที่ช่องกรกลิ้น ต้องไปพบแพทย์ทุกเดือนเพื่อดูพัฒนาการการพูด

3.1.4 ข้อมูลด้านผลการเรียนของเด็กชายล้น พบว่ามีผลการเรียนอยู่ในลำดับที่ท้ายๆ ของห้องเรียน

3.2 แนวทางให้การช่วยเหลือในสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กชายล้น มาหอม

3.2.1 เด็กชายล้นเป็นเด็กนักเรียนใหม่ที่ย้ายมาจากโรงเรียนอื่นและเป็นเด็กนักเรียนที่จัดอยู่ในประเภทเด็กพิการเนื่องจากเด็กชายล้นพูดไม่ชัดมีปัญหาที่ช่องกรกลิ้น ต้องไปพบแพทย์อยู่บ่อย ๆ เพื่อดูพัฒนาการการพูด แนวทางการช่วยเหลือคือ ครูควรเข้าใจในความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ในกรณีของเด็กชายล้นที่พิการมาแต่กำเนิดโดยมีปัญหาที่ช่องกรกลิ้นทำให้พูดไม่ชัด ครูให้กำลังใจและชี้แนะกับเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียน ไม่ให้ซ้ำเติมในปมด้อยของเพื่อนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

3.2.2 ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ฝึกให้เด็กรู้จักพึ่งพาตนเอง และดูแลเรื่องวินัยในการเล่นเกมที่เหมาะสม

4. เด็กชายต้นคูน หารโสภา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

4.1 ข้อมูลสภาพชีวิตของเด็กชายต้นคูน หารโสภา

4.1.1. ข้อมูลด้านการมาเรียนหนังสือของเด็กชายต้นคูน ในโรงเรียนพบว่าครูบางคน ขี้แถมด้วยวาจาที่ไม่เหมาะสม มีการตั้งฉายาให้กับเด็กชายต้นคูนและกลุ่มของเพื่อนสนิทในเชิงลบ มีทัศนคติที่ไม่ดีกับเด็กชายต้นคูนและเพื่อน

4.1.2 ข้อมูลด้านสภาพครอบครัวของเด็กชายต้นคูน มีสภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ กำพร้ามารดาอาศัยอยู่กับบิดาและคุณปู่ที่ทำงานนอกบ้าน ขาดการดูแลเอาใจใส่ในทางที่ถูกต้องเหมาะสมในการดำเนินชีวิต ขาดความรักความอบอุ่นมีสภาพจิตใจอ่อนแอ มักจะมีเรื่องทะเลาะชกต่อยด่าทอกับเพื่อนแล้วตัวเองร้องไห้ ทั้งที่เป็นคนเริ่มต้นกระทำกับเพื่อนก่อน และอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อภัยของยาเสพติด การเล่นเกมพนันอบายมุขเพราะมีแบบอย่างของวัยรุ่นและผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมที่ข้องเกี่ยวกับสิ่งดังกล่าวที่แวดล้อมในการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็กชายต้นคูน

4.1.3 ข้อมูลด้านสุขภาพ พฤติกรรมของเด็กชายต้นคูน ซึ่งเด็กชายต้นคูนมักจะบ่นว่าปวดท้องอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากขาดการดูแลเรื่องอาหารการกินตามหลักโภชนาการจากครอบครัว และไม่คอยรับประทานอาหารกลางวันที่โรงเรียน และชอบชกต่อยใจร้อนวู่วามต่อเพื่อน ๆ หงุดหงิดง่ายเมื่อไม่พอใจในสิ่งใดจะต่อว่าทันทีทำให้เพื่อนรอบข้างได้รับผลกระทบ

4.2 แนวทางให้การช่วยเหลือในสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กชายต้นคูน หารโสภา

4.2.1 เด็กชายต้นคูนมีลักษณะนิสัยส่วนตัวที่หงุดหงิดง่าย มีพฤติกรรมและวาจาที่ก้าวร้าวต่อเพื่อน ๆ

แนวทางให้การช่วยเหลือคือ ครูประจำชั้นที่ดูแลเด็กชายต้นคูนควรให้กำลังใจแก่เด็กนักเรียน ไม่ขี้แถมด้วยวาจาหรือตั้งฉายาที่ไม่เหมาะสมให้กับเด็ก ควรติดตามไปเยี่ยมเยียนที่บ้านของเด็กนักเรียน เพื่อที่ครูจะได้ทราบปัญหาหรือข้อมูลที่แท้จริงของเด็ก เพื่อที่จะได้ช่วยเหลือและเข้าใจในพื้นฐานของเด็กมากยิ่งขึ้น

4.2.2 ผู้ปกครองควรหมั่นสังเกตพฤติกรรมบุตรหลานของตนในชีวิตประจำวันทั้งเรื่องสุขภาพส่วนตัว การรับประทานอาหารตรงเวลา รับประทานอาหารที่มีคุณค่าหลักโภชนาการ รวมถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งทางกายและวาจาที่เด็กแสดงออก

5. เด็กชายบบอบ แก่นนาอาม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5.1 ข้อมูลสภาพชีวิตของเด็กชายบบอบ แก่นนาอาม

5.1.1 ข้อมูลด้านสภาพครอบครัวของเด็กชายบบอบ คือเด็กชายบบอบขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว กำพร้ามารดาและปัจจุบันบิดาติดคุกคดียาเสพติด เด็กชายบบอบอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องที่มีฐานะยากจนขาดรายได้ที่แน่นอน ประกอบกับจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีสมาชิกอาศัยอยู่ด้วยกันหลายคนทั้งเด็กเล็กและคนชราในบ้านเช่าหลังเล็ก ๆ ในชอกตึกของชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร การถูกกดดันทางวาจาจากญาติพี่น้องด้วยถ้อยคำที่ดูถูกเหยียดหยาม ทำให้เด็กชายบบอบมีพฤติกรรมที่แสดงออกคือซึ่มเศร้าเหม่อลอย ค่อนข้างเงิบไม่เกรงูชจนมีลักษณะบุคลิกส่วนตัวที่เงิบและเศร้า

5.1.2 ข้อมูลด้านผลการเรียนซึ่งพบว่ามีการเรียนอยู่ในลำดับที่ท้าย ๆ ของห้องเรียนมีทักษะพื้นฐานทางด้านการอ่าน การเขียน การสะกดคำ การคิดคำนวณค่อนข้างอ่อน ไม่มีความพร้อมในเรื่องอุปกรณ์การเรียน ขาดความรับผิดชอบ และขาดความกระตือรือร้นในการเล่าเรียนหนังสือ

5.2 แนวทางให้การช่วยเหลือในสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กชายบบอบ แก่นนาอาม

5.2.1 ครูควรเข้าใจในความแตกต่างบนพื้นฐานของเด็กนักเรียนแต่ละคน และควรควรให้กำลังใจแก่เด็กเป็นสำคัญ กรณีของเด็กชายบบอบที่มีผลการเรียนอ่อนและใบหน้าไม่ร่าเริงสดใส นั้น เนื่องจากสภาพครอบครัวที่ขาดความอบอุ่นไม่มีบิดามารดาดูแล อาศัยอยู่กับญาติพี่น้องหลายคน มีฐานะยากจน คนครุควรเติมเต็มให้ความรักความเมตตาในสิ่งที่เขาขาด และเข้าใจในพื้นฐานของเด็กนักเรียน

6. เด็กชายปกป้อง พรประเสริฐ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

6.1 ข้อมูลสภาพชีวิตของเด็กชายปกป้อง พรประเสริฐ

6.1.1 ข้อมูลด้านการมาเรียนหนังสือเคยมีประวัติการหนีเรียนในสมัยที่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่มีความพร้อมในการมาเรียนหนังสือ ขาดอุปกรณ์การเรียนในการมาเรียนหนังสืออยู่เป็นประจำ

6.1.2 ข้อมูลด้านสภาพครอบครัวของเด็กชายปกป้องนั้นพบว่า มารดาไม่มีวิธีการดูแลเลี้ยงดูลูกตามใจลูกเกินไปจน *เอาลูกไม่อยู่* จำเป็นต้องนำลูกมาอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องให้ญาติพี่น้องช่วยดูแลทำให้เด็กชายปกป้องอยู่ในสภาพอาการที่ไม่มีความสุขเกือบกอดที่ต้องอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องที่ขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กชายปกป้องเสียส่วนใหญ่ และการมีแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมของพี่ชายและพี่สาวของเด็กชายปกป้อง ที่เรียนไม่จบในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งสองคน พี่ชายเเกร่คบเพื่อนเสเพลจนนำไปสู่การเรียนไม่จบไม่ไปโรงเรียนสุดท้ายได้ออกกลางคัน ส่วนพี่สาวก็เช่นเดียวกันแต่ระยะหลังกลับตัวกลับใจได้กลับไปเรียนในสายอาชีพแต่ยังประพฤติดนไม่เหมาะสม กล่าวคือพี่สาวของเด็กชายปกป้องอยู่กินกับแฟนอยู่ด้วยกันก่อนแต่งแต่ขอเงินมารดาใช้ในขณะที่เป็นนักเรียนถือว่าเป็นการประพฤติดนที่ไม่สมวัยเรียน

6.1.3 ข้อมูลด้านผลการเรียนของเด็กชายปกป้องนั้นพบว่า มีผลการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ปานกลางจัดอยู่ในลำดับที่ท้าย ๆ ของห้องเรียน

6.1.4 ข้อมูลด้านสุขภาพ พฤติกรรมของเด็กชายปกป้อง มีลักษณะใบหน้าเศร้าหมอง ไม่สดใส ร่าเริงสมวัยเด็ก

6.2. แนวทางให้การช่วยเหลือในสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กชายปกป้อง พรประเสริฐ

6.2.1 ผู้ปกครองไม่ควรตามใจบุตรหลานของตนเองมากเกินไป จนเอาลูกไม่อยู่ เหมือนกรณีของเด็กชายปกป้อง ที่มารดาตามใจลูกจนเกินไปซึ่งทั้งพี่ชายและพี่สาวของเด็กชายปกป้องถูกมารดาตามใจจนเสียคน สาเหตุเพราะมารดาตามใจลูกเกินไป

6.2.2 ครูหรือทางโรงเรียนควรให้โอกาสกับเด็กทุกคนได้แสดงความสามารถตามศักยภาพของตน เพื่อเด็กนักเรียนจะได้ภูมิใจและเป็นที่ยอมรับจากเพื่อน ๆ และครู ซึ่งนำไปสู่การนับถือตัวตนและเลือกทำในสิ่งที่ดีในอนาคตได้

7. เด็กชายเตี้ย แสงม่วง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

7.1 ข้อมูลสภาพชีวิตของเด็กชายเตี้ย แสงม่วง

7.1.1 ข้อมูลด้านสภาพครอบครัวของเด็กชายเตี้ย บิดาเคยติดคุกคดีทำร้ายร่างกายผู้อื่นส่วนมารดาปล่อยปละละเลยไม่สนใจลูกเท่าที่ควร ทิ้งให้ลูกอยู่กับคุณย่า รวมถึงการอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีแบบอย่างของการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ใหญ่ที่ไม่เหมาะสม การเล่นพนันหวยปิงปอง การสูบบุหรี่ของมารดาต่อหน้าลูก การดื่มเหล้าของมีนเมาเป็นกลุ่มเป็นสังคมในวงเหล้าตามหน้าบ้าน และพฤติกรรมของวัยรุ่นบางกลุ่มที่ประพฤตินไม่เหมาะสมกับวัย ขับมอเตอร์ไซด์เป็นกลุ่มเป็นแก๊งในชุมชน

7.1.2 ข้อมูลด้านผลการเรียนของเด็กชายเตี้ย มีผลการเรียนที่อยู่ในเกณฑ์เรียนอ่อนอยู่ลำดับท้าย ๆ ของห้องเรียนมีทักษะพื้นฐานทางการอ่าน การเขียน การสะกดคำ การคิดคำนวณค่อนข้างอ่อน ทำงานที่ครูมอบหมายได้ไม่ทันในเวลาที่กำหนดอยู่บ่อยครั้ง เพราะขาดความเอาใจใส่และไม่กระตือรือร้นในเรื่องการเรียน ขาดความพร้อมในการเล่าเรียนหนังสือ ขาดอุปกรณ์การเรียนอยู่บ่อยครั้งถึงแม้ทางโรงเรียนจะแจกให้แล้วก็ตาม

7.1.3 ข้อมูลสุขภาพ พฤติกรรมของเด็กชายเตี้ยนั้น มีบุคลิกภายนอกเป็นเด็กซิมเศร้า ไม่ร่าเริงสดใส การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสกปรกมอมแมมเล็บมือดำยาวมมายาวอยู่เป็นประจำ

7.2 แนวทางให้การช่วยเหลือในสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กชายเตี้ย แสงม่วง

7.2.1 ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ในเรื่องการศึกษาเล่าเรียนแก่บุตรหลานของตน อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเตรียมความพร้อมมาเรียน เพราะความพร้อมเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการศึกษาเล่าเรียน

7.2.2 ชุมชนที่ได้กักนักเรียนอาศัยอยู่ควรช่วยกันสอดส่องดูแลความปลอดภัยและผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชน

8. เด็กชายออมสิน ทองดี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

8.1 ข้อมูลสภาพชีวิตของเด็กชายออมสิน ทองดี

8.1.1 ข้อมูลด้านการมาเรียนหนังสือ เด็กชายออมสินมีการย้ายโรงเรียนหรือย้ายที่อยู่อาศัยบ่อย ๆ สาเหตุของการย้ายโรงเรียนมาจากพฤติกรรมรุนแรง การทะเลาะวิวาทชกต่อยกับเพื่อน จึงเป็นเหตุนำมาซึ่งการย้ายโรงเรียนและที่อยู่อาศัย

8.1.2 ข้อมูลด้านสภาพครอบครัว การอาศัยอยู่ในห้องเช่าสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ ทั้งบิดามารดาและลูก ซึ่งพบว่าพฤติกรรมของบิดา มารดา ทะเลาะด่าทอกันต่อหน้าลูกอยู่บ่อย ๆ บิดามารดาที่แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมทางวาจาที่ก้าวร้าวหยาบคายและการทะเลาะวิวาทด้วยอารมณ์ร้อนวู่วาม มีแนวโน้มที่ลูกจะจดจำและซึมซับกับพฤติกรรมของบิดามารดาไปสู่การเกิดปัญหาสังคมกับคนรอบข้าง

8.1.3 ข้อมูลด้านสุขภาพ พฤติกรรมของเด็กชายออมสิน มีพฤติกรรมที่ควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ เมื่อมีสิ่งมากระทบจิตใจ จะขาดการยับยั้งชั่งใจและชกต่อยกับเพื่อน ๆ รอบข้างที่เกี่ยวข้องนำไปสู่ปัญหาการอาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต

8.2 แนวทางให้การช่วยเหลือในสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กชายออมสิน ทองดี

8.2.1 บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก ไม่ทะเลาะด่าทอกันต่อหน้าลูกเพราะพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมรุนแรง ที่เด็กจะลอกเลียนแบบและซึมซับได้เหมือนกรณีของเด็กชายออมสินที่เห็นแบบอย่างการทะเลาะวิวาทของบิดามารดา และได้แสดงพฤติกรรมรุนแรงชกต่อยกับเพื่อนจนเพื่อนได้รับบาดเจ็บไปหลายราย

8.2.2 ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล กับเด็กนักเรียนที่มีปัญหาขอใช้ความรุนแรง ครูควรหมั่นสังเกต ให้ความรักความเมตตาความเข้าใจมากเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันการที่เด็กนักเรียนคนดังกล่าวไปรังแกคนอื่น

9. เด็กชายฉัตรชัย สีสุนิน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

9.1 ข้อมูลสภาพชีวิตของเด็กชายฉัตรชัย สีสุนิน

9.1.1 ข้อมูลด้านการมาเรียน เด็กชายฉัตรชัยเป็นเด็กนักเรียนใหม่ที่ย้ายมาจากต่างจังหวัดแล้วเข้ามาเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดช้างคลอง แต่พบว่าเด็กชายฉัตรชัยมีทักษะพื้นฐานการอ่าน การเขียน หรือการคิดคำนวณเลขอยู่ในเกณฑ์ที่อ่อนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กนักเรียนรุ่นเดียวกัน ระดับชั้นเดียวกัน

9.1.2 ข้อมูลด้านสภาพครอบครัว การทิ้งให้บุตรของตนอาศัยอยู่กับคุณตาคุณยายที่ต่างจังหวัด ซึ่งคุณตาคุณยายไม่สามารถสอนการบ้านหรือแนะนำเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนให้กับบุตรหลานของตนได้ เนื่องจากคุณตาคุณยายปรับตัวไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลต่อการขาดโอกาสที่จะได้ศึกษาต่อในโรงเรียนที่มีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กที่ถูกยุบไป

9.2 แนวทางให้การช่วยเหลือในสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กชายฉัตรชัย สีสุนิน

9.2.1 บิดามารดาที่มีพื้นเพเป็นคนต่างจังหวัด แล้วเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานคร และทิ้งให้บุตรหลานของตนอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องหรือคนแก่ที่เป็นปู่ย่าตายายเลี้ยงดูนั้น เป็นอีกสาเหตุที่บุตรของตนไม่เป็นไปตามที่บิดามารดาคาดหวัง ดังนั้นบิดามารดาควรเป็นผู้ดูแลเลี้ยงดูบุตรเอง เพื่อที่บิดามารดาจะได้ดูแลอย่างใกล้ชิด

9.2.2 ครูที่เข้าใจในพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กและพร้อมที่จะช่วยเหลือเด็กนั้น ทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

10. เด็กชายสุเทพ เจริญการ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

10.1 ข้อมูลสภาพชีวิตของเด็กชายสุเทพ เจริญการ

10.1.1 ข้อมูลด้านการมาเรียน เด็กชายสุเทพได้คบเพื่อนต่างเพศต่างโรงเรียนและเป็นเพื่อนรุ่นพี่ชักชวนกันไปเที่ยวตามประสาเด็กไม่กลับบ้าน นอนค้างบ้านเพื่อน ขาดเรียนบ่อยทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 – 3 วัน

10.1.2 ข้อมูลด้านสภาพครอบครัว อาศัยอยู่กับคุณย่าซึ่งค่อนข้างตามใจ เด็กชายสุเทพกำพร้ามารดา มารดาเสียชีวิตตั้งแต่สุเทพยังเล็ก ๆ ส่วนบิดาของสุเทพเป็นคนมีอาการติดสุราไม่มีงานทำที่แน่นอนเปลี่ยนงานบ่อยปัจจุบันบิดาของสุเทพว่างงาน รายได้จากครอบครัวมาจากการรับจ้างทั่วไปเล็ก ๆ น้อย ๆ ของคุณย่าและจากการส่งเสียเลี้ยงดูจากคุณป้าของสุเทพบ้างเป็นครั้งคราว

10.1.3 ข้อมูลด้านสุขภาพ พฤติกรรม เด็กชายสุเทพมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศเป็นผู้หญิงประเภทสอง แอบทาเล็บเท้ามาโรงเรียนจนถูกครูประจำชั้นตำหนิ

10.1.4 ข้อมูลด้านผลการเรียน มีผลการเรียนที่อยู่ในเกณฑ์เรียนอ่อนอยู่ลำดับท้าย ๆ ของห้องเรียนมีทักษะพื้นฐานทางด้าน การอ่าน การเขียน การสะกดคำ การคิดคำนวณค่อนข้างอ่อน ไม่กระตือรือร้นในเรื่องการเรียน ขาดการเตรียมอุปกรณ์การเรียน ไม่มีความพร้อมในการมาเรียนหนังสือ

10.1 แนวทางให้การช่วยเหลือเด็กชายสุเทพ เจริญการ

10.1.1 ผู้ปกครองควรหมั่นสังเกตพฤติกรรมบุตรหลานของท่านในเรื่องการมาเรียนหนังสือ และถ้าพบความผิดปกติกับบุตรหลานของท่านให้รีบตั้งเตือนชี้แนะในแนวทางที่ถูกต้อง กรณีของเด็กชายสุเทพ ผู้วิจัยได้ติดตามไปถึงที่บ้าน หลังจากที่สังเกตพบวาระยะหลัง ๆ เด็กชายสุเทพขาดเรียนบ่อยโดยขาดเรียนทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 – 2 วัน จึงได้ทราบถึงสาเหตุของการขาดเรียน เมื่อผู้ปกครองทราบถึงสาเหตุของการขาดเรียนจึงได้ตั้งเตือนชี้แนะให้ประพฤติไปในทางที่ถูกที่ควร เด็กชายสุเทพจึงได้กลับมาเรียนและไม่ได้ขาดเรียนบ่อยอีก

11.เด็กชายสัก ผลจําแนง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

11.1 ข้อมูลสภาพชีวิตของเด็กชายสัก ผลจําแนง

11.1.1 ข้อมูลด้านการมาเรียน ขาดเรียนบ่อย โดยขาดเรียนทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 – 2 วันและระยะหลัง ๆ หยุดเรียนไปเป็นอาทิตย์ กรณีดังกล่าวทำให้ครูบางคนต่อว่าให้กับเด็กชายสัก ทำให้เด็กชายสักกลัวไม่อยากมาโรงเรียน

11.1.2 ข้อมูลด้านสภาพครอบครัว เด็กชายสักเป็นเด็กนักเรียนที่กำพร้าบิดา บิดาเสียชีวิตตั้งแต่ยังเล็ก ๆ ส่วนมารดาไปมีครอบครัวใหม่แล้วทิ้งให้คุณยายที่รู้จักกันเป็นคนเลี้ยงดู คุณยายท่านนี้ชรามากแล้วเดินก็ยังลำบากต้องใช้ไม้สามขาพุงในการเดิน ไม่มีรายได้อะไรนอกจากเบี้ยยัง

ชีพผู้สูงอายุในแต่ละเดือน เด็กชายสักอาศัยอยู่กับคุณยายในห้องเช่าเล็ก ๆ ที่ค่อนข้างลำบากขัดสนในเรื่องการเงิน ขาดความพร้อมในเรื่องอุปกรณ์การเรียนและการมาเรียนหนังสือ

11.1.3 ข้อมูลด้านสุขภาพ พฤติกรรม เด็กชายสักมีพฤติกรรมติดเกมพบว่าหลังเลิกเรียนหรือวันหยุดเสาร์อาทิตย์หรือวันปกติไม่มาโรงเรียนแต่เด็กชายสักมักจะไปเล่นเกมอยู่บ้านเป็นประจำ นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมก้าวร้าวชอบด่าทอคุณยาย คุณยายค่อนข้างตามใจเด็กชายสัก จึงทำให้เด็กชายสักไม่เชื่อฟังคุณยายไม่มีความเกรงกลัวหรือเกรงใจต่อคุณยาย และได้แอบไปลักลอบบนเรือนร่างของตนเองบริเวณขาของตน ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมกับวัยเรียน

11.1.4 ข้อมูลด้านผลการเรียนพบว่า เด็กชายสักมีผลการเรียนอยู่ลำดับท้าย ๆ ของห้องเรียน

11.2 แนวทางให้การช่วยเหลือในสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กชายสัก ผลจําแนง

11.2.1 ทางโรงเรียนหรือครูควรมีวิธีการติดตามที่จริงจังและจริงใจ ไม่ควรตีตราเด็ก ถ้ายังไม่ทราบพื้นฐานหรือภูมิหลังที่แท้จริงของเด็ก และครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ควรมีความเมตตาให้ความรักความเข้าใจเป็นพื้นฐานกับเด็กนักเรียนที่มีสภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ เพื่อเด็กนักเรียนดังกล่าวจะได้มีกำลังใจจากครูและพร้อมที่จะมาเรียน ไม่ขาดเรียน

11.2.2 ผู้ปกครองหรือผู้ใหญ่ในชุมชนควรช่วยกันสอดส่องพฤติกรรมบุตรหลานของท่านในชุมชน และถ้าพบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม สามารถประสานกับทางโรงเรียนหรือครูให้ทราบเพื่อจะได้ช่วยเหลือชี้แนะไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

12.เด็กชายเสก ชัยชนะ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

12.1 ข้อมูลสภาพชีวิตของเด็กชายเสก ชัยชนะ

12.1.1 ข้อมูลด้านการมาเรียน การย้ายเข้าย้ายออกหรือย้ายที่เรียนอยู่บ่อย ๆ และการมาเรียนไม่สม่ำเสมอ ขาดเรียนนานติดต่อกันหลายวันและได้ออกกลางคันไปเมื่อภาคเรียนที่ 1 โดยไม่ได้มาติดต่อกับทางโรงเรียนหรือครูประจำชั้นแต่อย่างใด

12.1.2 ข้อมูลด้านสภาพครอบครัว บิดามารดามีฐานะยากจนและติดหนี้นอกระบบ จึงพาครอบครัวย้ายที่อยู่อาศัยกะทันหัน โดยการหนีค่าเช่าบ้านจึงส่งผลต่อการศึกษาของเด็กชายเสก

12.1.3 ข้อมูลด้านสุขภาพ พฤติกรรมการมีบุคลิกภาพส่วนตัวที่เจ็บปิดตัวเอง
ค่อนข้างเก็บตัวขาดทักษะการมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง

12.1.4 ข้อมูลด้านผลการเรียน ผลการเรียนต่ำจนทำให้เด็กชายเสกเคยซ้ำชั้น

**12.1 แนวทางให้การช่วยเหลือในสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของ
เด็กชายเสก ชัยชนะ**

12.1.1 กรณีของเด็กชายเสก ชัยชนะ ทางครูประจำชั้นและผู้วิจัยได้พยายามติดต่อกับผู้ปกครองของเด็กชายเสก แต่ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับทางครูประจำชั้นและผู้วิจัย กล่าวคือผู้ปกครองไม่รับโทรศัพท์ ไม่ติดต่อกลับมาและไม่มาแจ้งย้ายสถานศึกษาหรือลาออกให้กับบุตรของตน เด็กชายเสก ชัยชนะ จึงเป็นเด็กนักเรียนที่ออกกลางคัน

สภาพชีวิต	เด็กนักเรียนทั้ง 12 คน											
	ติดดาว	สมหวัง	สิ้น	ต้น คูณ	นบ นอบ	ปก ป้อง	เตี้ย	ออม สิน	ลัก	เสก	ฉัตร ชัย	สุ เทพ
1.การมาเรียน ขาดเรียนบ่อย	√	-	-	-	-	-	-	-	√	√	-	√
2.สภาพครอบครัวยากจน	√	√	√	√	√	√	√	-	√	√	-	√
3.สุขภาพพฤติกรรม	√	-	√	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.ผลการเรียนต่ำ	√	√	√	-	√	√	√	√	√	√	√	√

ตารางที่ 4.2 สรุปข้อมูลแสดงสภาพชีวิตเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน

รายชื่อเด็ก นักเรียนทั้ง 12 คน	แนวทางให้การช่วยเหลือ		
	บทบาทของโรงเรียน ครู	บทบาทของ ครอบครัว	บทบาทของชุมชน
1.เด็กหญิงติดดาว ยางนอก	โรงเรียนควรมีระบบ การติดตาม เยี่ยมบ้าน เด็กนักเรียนที่แท้จริง	บิดามารดา ผู้ปกครองควรหมั่น สังเกตอาการ สุขภาพ โรค ประจำตัวของบุตร หลาน	-
2.เด็กชายสมหวัง ศรัทธาดี	ครูควรปฏิบัติกับเด็ก นักเรียนทุกคนอย่าง เท่าเทียมกัน ไม่ซ้ำเติม ต่อว่าทางวาจากับเด็ก	บิดามารดาควรเห็น ความสำคัญของ การศึกษา และให้ การสนับสนุนในเรื่อง การศึกษา	-
3.เด็กชายล้าน มาหอม	ครูควรคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล	ผู้ปกครองฝึกให้บุตร หลานของตนดำเนิน ชีวิตบนพื้นฐานของ การพึ่งพาตนเอง	-
4.เด็กชายต้นคูณ हारโสภา	ครูไม่ควรลงโทษกล่าว วาจาซ้ำเติมเด็ก นักเรียน ให้ได้รับความ อับอาย	ผู้ปกครองควรเอาใจ ใส่ในการดำเนิน ชีวิตประจำวันของ บุตรหลาน	ชุมชนควรมีพื้นที่ที่ดีให้ เด็กได้ทำกิจกรรมที่มี ประโยชน์ เช่น การเล่นกีฬา การ อ่านหนังสือ
5.เด็กชายบนบอบ แก่นนาอาม	คนครูควรเติมเต็มให้ ความรักความเมตตาใน สิ่งที่เด็กนักเรียนขาด และเข้าใจในพื้นฐาน ของเด็กแต่ละคน	-	-

รายชื่อเด็ก นักเรียนทั้ง 12 คน	แนวทางให้การช่วยเหลือ		
	บทบาทของโรงเรียน ครู	บทบาทของ ครอบครัว	บทบาทของชุมชน
6.เด็กชายปกป้อง พรประเสริฐ	ครูหรือทางโรงเรียน ควรให้โอกาสกับเด็กทุก คนได้แสดง ความสามารถตาม ศักยภาพของเด็กแต่ละ คน	ผู้ปกครองไม่ควร ตามใจบุตรหลาน ให้ กำลังใจ ไม่ต่อว่าหรือ ซ้ำเติม	ชุมชนควรมีพื้นที่ที่ดีให้ เด็กได้ทำกิจกรรมที่มี ประโยชน์ เช่น การเล่น กีฬา การอ่านหนังสือ
7.เด็กชายเตี้ย แสงม่วง	ครูคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่าง ระหว่างบุคคล ส่งเสริม ในสิ่งที่นักเรียนถนัด	ผู้ปกครองควรเอาใจ ใส่ในเรื่องการศึกษา เล่าเรียนของบุตร ความพร้อมในการมา เรียน	ผู้ใหญ่ควรเป็น แบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก และเยาวชนในชุมชน
8.เด็กชายออมสิน ตองตึก	ครูควรหมั่นสังเกตและ ให้ความรัก ความ เมตตาความเข้าใจมาก เป็นพิเศษ	บิดามารดาควรเป็น แบบอย่างที่ดีในการ ดำเนินชีวิต ไม่ ทะเลาะด่าทอกันต่อ หน้าลูก ไม่ใช้ความ รุนแรงทางวาจา รวมถึงการทำร้าย ร่างกาย	-
9.เด็กชายฉัตรชัย สีสุสิน	ครูควรส่งเสริมใน ทักษะการอ่าน การ เขียนสะกดหรือการคิด คำนวณในส่วนที่ นักเรียนบกพร่อง	บิดามารดาเอาใจใส่ และสนับสนุนในเรื่อง การศึกษาเล่าเรียน เพื่อให้มีความรู้เป็นที่ พึ่งพาตนเองได้ใน อนาคต	-

รายชื่อเด็ก นักเรียนทั้ง 12 คน	แนวทางให้การช่วยเหลือ		
	บทบาทของโรงเรียน ครู	บทบาทของ ครอบครัว	บทบาทของชุมชน
10.เด็กชายสุเทพ เจริญการ	หมั่นสังเกตพฤติกรรม ติดตามเยี่ยมบ้านเด็ก นักเรียนอย่างแท้จริง	หมั่นสังเกต พฤติกรรม ไม่ตามใจ บุตรหลานจนเกินไป	-
11.เด็กชายสัก ผลจำนง	ครูควรปฏิบัติกับเด็กทุก คนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ตีตรา ต่อว่าหรือ ซ้ำเติมต่อเด็กนักเรียน และควรหมั่นสังเกต พฤติกรรม ติดตาม เยี่ยมบ้านเด็กนักเรียน อย่างแท้จริง	ไม่ตามใจบุตรหลาน จนเกินไป	ควรมีแบบอย่างที่ดีของ ผู้ใหญ่ในชุมชน เพื่อ ช่วยกันสอดส่องดูแล และประสานงานกับ ทางโรงเรียน เมื่อพบ พฤติกรรมผิดปกติของ นักเรียน
12.เด็กชายเสก ชัยชนะ	กรณีของเด็กชายเสก ชัยชนะ ได้ออกกลางคันในขณะที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวม ข้อมูล เนื่องจากเด็กชายเสกขาดการติดต่อกับทางโรงเรียน ทั้งที่ยังไม่จบ การศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6		

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3 สรุปข้อมูลแสดงแนวทางให้การช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนวัดข้างคลอง สังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพชีวิตของเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันและแนวทางในการให้ความช่วยเหลือกับเด็กนักเรียน จำนวน 12 คน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 เป็นเด็กนักเรียนชายทั้งหมดจำนวน 11 คน และเป็นเด็กนักเรียนหญิงจำนวน 1 คน ซึ่งจะสรุปผลถึงสภาพชีวิตของเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน และแนวทางให้การช่วยเหลือ ดังจะแยกเป็นประเด็นในแต่ละด้านต่อไปนี้

1.สภาพชีวิตของเด็กนักเรียนทั้ง 12 คน

1.1 ด้านการมาเรียน

1.1.1 การหยุดเรียนบ่อย การมาเรียนไม่สม่ำเสมอ

1.1.2 ทางโรงเรียนไม่มีระบบการติดตามช่วยเหลือที่จริงจังกับเด็กนักเรียนที่หยุดเรียนไปนานหรือขาดเรียนบ่อย ครูผู้สอนบางคนซ้ำเติมด้วยวาจา ตำหนิตีเตือนใช้อำนาจต่อว่ากับเด็กนักเรียนที่ไม่มาเรียนหนังสือ โดยที่ครูขาดความเข้าใจในพื้นฐานของเด็กนักเรียน ทำให้เด็กนักเรียนขาดขวัญกำลังใจในการมาเรียนหนังสือ

1.1.3 เด็กนักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์อ่อนและอยู่ลำดับท้าย ๆ ของห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ ตามตารางที่ 5.1 แสดงผลการเรียนของเด็กนักเรียนทั้ง 12 คน

ชื่อ	ชั้น	จำนวนนักเรียน ทั้งหมดในห้อง (คน)	ได้ลำดับที่	ร้อยละ
เด็กหญิงติดดาว ยางนอก (นามสมมุติ)	ป.1/2	28	27	74.00 %
เด็กชายสมหวัง ศรีธาดดี (นามสมมุติ)	ป.2/2	34	33	72.00 %
เด็กชายสัน มาหอม (นามสมมุติ)	ป.3/3	30	28	70.78 %
เด็กชายต้นคูณ หาญโสภา (นามสมมุติ)	ป.4/3	30	17	75.89 %
เด็กชายบวบอบ แก่นาอาวม (นามสมมุติ)	ป.5/1	34	31	70.78 %
เด็กชายปกป้อง พรประเสริฐ (นามสมมุติ)	ป.5/1	34	24	74.22 %
เด็กชายเตี้ย แสงม่วง (นามสมมุติ)	ป.5/2	36	36	62.67 %
เด็กชายออมสิน ทองดี (นามสมมุติ)	ป.5/2	36	30	70.89 %
เด็กชายสัก ผลจันทร์ (นามสมมุติ)	ป.6/2	32	31	62.89 %
เด็กชายเสก ชัยชนะ (นามสมมุติ)	ป.6/2	32	(ออกกลางคัน)	(ออกกลางคัน)
เด็กชายฉัตรชัย สีสุสิน (นามสมมุติ)	ป.6/3	30	28	69.44 %
เด็กชายสุเทพ เจริญการ (นามสมมุติ)	ป.6/3	30	30	58.56 %

ตารางที่ 5.1 แสดงผลการเรียนของเด็กนักเรียนทั้ง 12 คน

1.2 ด้านสภาพครอบครัว

1.2.1 สาเหตุมาจากครอบครัวที่บิดามารดาติดหนี้นอกระบบ

1.2.2 สภาพครอบครัวที่พบว่าเป็เด็กนักเรียนย้ายเข้ามาใหม่ จากเด็กนักเรียนทั้ง 12 คน มีจำนวน 4 คน ที่เป็นเด็กนักเรียนที่ย้ายเข้ามาใหม่ ซึ่งย้ายตามบิดามารดาที่เข้ามาหางานทำ ในกรุงเทพมหานคร หรือย้ายจากต่างจังหวัดเข้ามาในกรุงเทพมหานครเพราะมีบิดามารดาทำงาน รับจ้างที่กรุงเทพมหานครอยู่แล้ว และย้ายด้วยสาเหตุพฤติกรรมส่วนตัวของเด็กนักเรียน เช่น พฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรงชอบชกต่อยรังแกเพื่อน และการถูกดูถูกซ้ำเติมจากโรงเรียนเก่า จึงนำมาสู่ สาเหตุของการย้าย

1.2.3 สภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ บิดามารดาหย่าร้างกัน แยกกันอยู่ หรือกำพว้า บิดามารดาและได้อาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง มีฐานะยากจน มีอาชีพไม่มั่นคงมีรายได้ไม่แน่นอน พบว่ามี บิดามารดาของเด็กนักเรียนที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีคดีความที่กระทำผิดกฎหมายต้องโทษติดคุกในคดี เกี่ยวกับยาเสพติดและการทำร้ายร่างกายจำนวน 3 คน ผู้ปกครองบางคนตามใจบุตรหลานของตน

มากเกินไปจนไม่สามารถควบคุมดูแลบุตรหลานของตนได้ หรือประมาณว่า “เอาลูกไม่อยู่” ตามคำบอกเล่าของญาติพี่น้อง

1.3 ด้านสุขภาพ โรคประจำตัว พฤติกรรม

1.3.1 ลักษณะอาการที่พบในเด็กนักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีใบหน้าซีมเศร้า เหม่อลอย

1.3.2 การมีโรคประจำตัวเป็นอุปสรรคในการมาเรียน เนื่องจากสุขภาพไม่แข็งแรงจึงทำให้ขาดเรียนบ่อย ขาดเรียนติดต่อกันหลายวัน

1.3.3 การมีพฤติกรรมก้าวร้าวใช้ความรุนแรง ทะเลาะชกต่อยกับเพื่อนเนื่องจากเห็นแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ใช้ความรุนแรงในครอบครัว ในเด็กนักเรียนบางคนพบการสักรายบนเรือนร่างของตน แสดงให้เห็นถึงการขาดการดูแลเอาใจใส่ที่ดีจากทางครอบครัว การไม่เชื่อฟังผู้ปกครองนำไปสู่การสักรายที่เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมในเด็กวัยเรียนชั้นประถมศึกษา ทั้งนี้เกิดจากการซึมซับแบบอย่างจากผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด

1.3.4 การติดเกมเป็นพฤติกรรมที่พบในเด็กนักเรียนบางส่วน จากจำนวนเด็กนักเรียนทั้ง 12 คน โดยจะใช้เวลาหลังเลิกเรียนตอนเย็นและวันหยุดเสาร์อาทิตย์ไปเล่นเกม ในบางรายพบว่าในบางวันขาดเรียนไม่มาเรียนแต่ไปเล่นเกม

1.4 ด้านชุมชน

1.4.1 สภาพแวดล้อมชุมชนที่เด็กนักเรียนอาศัยอยู่ล่อแหลมในการถูกชักจูงไปกระทำในทางที่ไม่เหมาะสม ขวายาเสพติดในชุมชน ร้านเกมที่เปิดให้เด็กนักเรียนได้ใช้บริการ เด็กนักเรียนบางคนไม่ไปเรียนหนังสือแต่มาร้านเกมได้ รวมถึงแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมของผู้ใหญ่ในชุมชนในเรื่องของอบายมุข เล่นหวยปิงปอง ดื่มเหล้าสูบบุหรี่ ขาดพื้นที่ดี ๆ ในการดำเนินชีวิต

1.4.2 สภาพแวดล้อมในชุมชนที่แออัดคับแคบมีผู้คนอาศัยอยู่หนาแน่น การจราจรที่หนาแน่นและติดขัด

2.แนวทางในการช่วยเหลือกับเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันมี 3 ประเด็น คือ

2.1 ด้านครอบครัว

การที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เยี่ยมบ้านและติดตามนักเรียนทั้ง 12 คน ที่เสี่ยงต่อการหลุดออกจากระบบการศึกษานั้น ทำให้ทราบถึงแนวทางในการช่วยเหลือคือ ทำให้ผู้ปกครองรับทราบถึงปัญหาบางอย่างที่ได้จากการสังเกตของครู แล้วครูได้นำปัญหาดังกล่าวมาบอกเล่าให้ผู้ปกครองทราบ ส่งผล

ให้ผู้ปกครองได้เพิ่มการดูแลเอาใจใส่ในตัวบุตรหลานมากยิ่งขึ้น ทั้งเรื่องการมาเรียนหนังสือในแต่ละวัน และการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็กนักเรียนไปในทางที่ถูกต้อง ผู้ปกครองให้ความไว้วางใจและเพิ่มสัมพันธไมตรีที่ดีกับครูมากยิ่งขึ้น นอกจากผู้ปกครองให้ความไว้วางใจกับครูแล้ว เด็กนักเรียนที่ผู้วิจัยได้ติดตามไปเยี่ยมถึงบ้านยังมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น กล่าวคือเด็กนักเรียนมีความเชื่อใจไว้วางใจและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูมากยิ่งขึ้น กล่าวพูดคุย กล่าวเข้าหาครู และเลือกที่จะปฏิบัติตามในทางที่ดีตามคำแนะนำของคุณครูจากพฤติกรรมเดิมที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นแนวทางในการช่วยเหลือจึงเกิดจากการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองและครู โดยให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก ไม่ควรทะเลาะด่าทอต่อหน้าลูก งดการใช้วาจาที่หยาบคายให้ลูกได้ยินอยู่บ่อย ๆ เนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวจะซึมซับไปยังบุตรหลานได้ หมั่นสังเกตบุตรหลานของตนโดยดูแลใกล้ชิดมากขึ้น สนใจในผลการเรียนของบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ การลาการขาดเรียนมีบ่อยครั้งหรือไม่ รวมถึงการดูแลสุขอนามัยของร่างกายให้กับบุตรหลาน เมื่อพบว่ามีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นกับบุตรหลานของตนควรปรึกษากับทางคุณครูเพื่อช่วยกันแก้ไขหรือหาวิธีการช่วยเหลือเด็กต่อไป

2.2 ด้านโรงเรียนและครู

โรงเรียนควรมีมาตรการที่ปฏิบัติจริงในการช่วยเหลือติดตามเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มหลุดออกจากระบบการศึกษาที่จริง เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ หมั่นสังเกตพฤติกรรมเด็กนักเรียนและเมื่อพบว่าเด็กนักเรียนคนใดมีแนวโน้มชอบทะเลาะชกต่อยกับเพื่อน ชอบใช้ความรุนแรงใช้วาจาก้าวร้าว ซึมเศร้าและชอบแยกตัวออกจากเพื่อน ขาดเรียนบ่อย รวมถึงเด็กที่มีผลการเรียนอยู่ลำดับท้าย ๆ ของห้องเรียน ควรกำชับครูประจำชั้นให้การดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ ในส่วนของครู ครูควรลดการใช้อำนาจทางวาจาที่ซ้ำเติมดูต่ำว่ากล่าวเปลี่ยนเป็นการพูดคุย เอาใจใส่ให้กำลังใจ ให้ความรัก ผู้บริหารควรให้ความสนใจเฝ้าสังเกตสนับสนุนผู้อยู่ได้บังคับบัญชาในการติดตามและดูแลใส่ใจกับเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มหลุดออกจากระบบการศึกษา ให้ติดตามเยี่ยมเยียนที่บ้านเพื่อทราบปัญหาที่แท้จริงของเด็กนักเรียน เมื่อมีการประชุมผู้ปกครองผู้บริหารควรมีการนำประเด็นดังกล่าวนี้มาชี้แจงในที่ประชุมให้ผู้ปกครองได้รับทราบมากกว่าการให้ความสนใจหรือให้ความสำคัญในเรื่องอื่น ๆ จนลืมเด็กกลุ่มดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้ความช่วยเหลือร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและบ้าน

2.3 ด้านชุมชน

ชุมชนควรมีพื้นที่ที่ตีให้เด็ก ๆ ในชุมชนได้ทำกิจกรรมที่เหมาะสม โดยให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กนักเรียนในชุมชนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมให้เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน เพิ่มสัมพันธภาพที่ดีให้กับสมาชิกในครอบครัว และเพื่อนบ้าน ปรับเปลี่ยนความสนใจจากการเล่นเกมทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ใช้โทรศัพท์ในสังคม เครือข่ายของยุคปัจจุบันมาเป็นการทำกิจกรรมที่ได้ลงมือปฏิบัติร่วมกับผู้อื่น เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ส่งเสริมการมีทักษะชีวิตและการอาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ดังนั้นชุมชนควรตระหนักในเรื่องดังกล่าวเพื่อสังคมชุมชนที่น่าอยู่และอนาคตที่ดีของเด็กและเยาวชนต่อไป

การอภิปรายผล

จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยนำมาซึ่งการอภิปรายผลคือ สภาพชีวิตส่วนใหญ่ของเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันมาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ครอบครัวแตกแยกพ่อแม่ทะเลาะไม่สนใจ สอดคล้องกับ จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์ (2550) ได้ศึกษาพบว่า ปัญหาครอบครัวถูกพ่อแม่ทะเลาะเป็นปัจจัยแวดล้อมสำคัญในชีวิตเด็ก โดยเด็กกลุ่มดังกล่าวนี้อาศัยอยู่กับญาติพี่น้องหรือคุณตาคุณยายที่ไม่มีอาชีพที่มั่นคง ขาดรายได้ที่แน่นอนอาศัยการรับจ้างทั่วไป ขาดแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต ขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ใกล้ชิด ขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว ไม่มีกิจกรรมทำร่วมกันกับสมาชิกภายในบ้าน เพื่อสร้างความสัมพันธ์หรือความกลมเกลียวในครอบครัว จึงพบว่าเด็กนักเรียนบางคนอาศัยร้านเกมเป็นที่ชดเชยความสุขที่ขาดหายไป โดยไม่มาเรียนหนังสือแต่ไปเล่นเกม ผู้ปกครองบางคน “เอาลูกไม่อยู่” เด็กไม่เชื่อฟัง จึงมีแนวโน้มที่นำไปสู่การประพฤตินี้ไม่เหมาะสมในอนาคตก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา สอดคล้องกับ สุพจน์ เต๋นดวง และนาถฤดี เต๋นดวง (2558) ที่ได้อธิบายถึงกลุ่มปัญหาครอบครัวที่เผชิญมากที่สุดคือปัญหาเกี่ยวกับบุตร การมีโรคประจำตัวของเด็กนักเรียนกับสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว ที่ขาดเงินทองเป็นอีกอุปสรรคในการศึกษาเล่าเรียน เป็นเหตุให้นักเรียนมาเรียนได้ไม่สม่ำเสมอ มา ๆ หยุด ๆ มีโอกาสหลุดออกจากระบบการศึกษา เด็กนักเรียนบางคนในขณะที่ผู้วิจัยกำลังเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่นั้น พบว่าได้ออกกลางคันไปในขณะที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากครอบครัวมีปัญหาติดหนี้สินนอกระบบ จึงได้พาบุตรของตนย้ายที่อยู่โดยไม่ได้แจ้งต่อทางโรงเรียนหรือครูประจำชั้นให้ทราบ เป็นการออกจากโรงเรียนทั้งที่ยังเรียนไม่จบการศึกษาในระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 และไม่สามารถติดต่อกับเด็กนักเรียนหรือผู้ปกครองคนดังกล่าวได้ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการออกกลางคันว่า หมายถึง นักเรียนที่ออกจากระบบโรงเรียนระหว่างปีโดยไม่สามารถกลับเข้ามาเรียนได้อีก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

ลักษณะภาพรวมที่พบอีกประการจากการศึกษาวิจัยในเด็กนักเรียนทั้ง 12 คน นี้คือ พบว่า สรุปลผลการเรียนของเด็กนักเรียนกลุ่มดังกล่าวส่วนใหญ่อยู่ลำดับที่ท้าย ๆ ของห้องเรียน การเรียนอยู่ในเกณฑ์อ่อนการขาดความรับผิดชอบในเรื่องการมาเรียนหนังสือ ขาดความพร้อมในการเอาใจใส่ต่อการเรียน เนื่องจากขาดการดูแลชี้แนะที่ดีจากที่บ้าน ผู้ปกครองไม่ใส่ใจในการศึกษาของบุตรหลาน ปลดปล่อยให้มาเรียนผ่านไปวัน ๆ เสมือนหนึ่งว่าโยนภาระหน้าที่การเรียนหนังสือให้ทางโรงเรียนให้ครูเป็นผู้ดูแลฝ่ายเดียว เด็กกลุ่มนี้จึงมักถูกครูบางคนที่สอนในบางรายวิชาตำหนิติเตียนอยู่บ่อย ๆ ครูประจำชั้นบางคนไม่เข้าใจจริงในพื้นฐานสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ขาดความพร้อมของเด็กนักเรียน จึงได้แต่ต่อว่าลงโทษด้วยอำนาจของตนเอง เป็นการซ้ำเติมให้กับเด็กนักเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมภายนอกที่สังเกตเห็นได้ว่า เด็กนักเรียนมีใบหน้าซีดเศร้าไม่สมวัยเด็ก ที่เป็นวัยกำลังเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย สติปัญญา

นอกจากนั้นยังพบอีกประเด็นคือปัญหาสุขภาพส่วนตัวของเด็กนักเรียนที่มีมาตั้งแต่กำเนิด การมีสุขภาพไม่แข็งแรง มีโรคประจำตัวหรือความไม่สมบูรณ์ของร่างกาย ที่เป็นอุปสรรคในการมาเรียนหนังสือเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน จำเป็นต้องได้รับการรักษาก่อนจึงสามารถเข้าเรียนได้ ทำให้เสียเวลาเรียนซ้ำไปอีกปี กรณีการมีโรคประจำตัวทำให้ร่างกายอ่อนแอเจ็บป่วยอยู่บ่อย ๆ ส่งผลต่อการมาเรียนที่ไม่สม่ำเสมอ บางรายพบว่าอาการไม่สบายหนักทำให้หยุดเรียนไปเป็นเดือน หยุดนานเกินไปติดต่อกันหลายเดือนสุดท้ายไม่มาเรียน และเมื่อกลับมาเรียนทางโรงเรียนให้ซ้ำชั้นจึงเสียเวลาในการเล่าเรียนเพิ่มอีกปี การที่มีปัญหาสุขภาพมาตั้งแต่กำเนิดของเด็กนักเรียนนี้ส่งผลต่อการใช้ชีวิตในแต่ละวันที่ค่อนข้างลำบากเพราะต้องอดทนกับอาการของโรค อดทนกับสังคมรอบข้าง ซ้ำเติมกับฐานะทางบ้านที่ขาดเงินทองในการรักษาเมื่อเวลาเจ็บป่วย จึงเป็นสภาพชีวิตของเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการหลุดออกจากระบบการศึกษาที่ไม่ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องจากสาเหตุปัญหาสุขภาพส่วนตัว

ในโรงเรียนพบว่าทางโรงเรียนมีการจัดทำบ้านพักเย็บบ้าน ครูเลือกไปเย็บบ้านเด็กนักเรียนบางคนที่อยู่ไม่ไกลจากโรงเรียน แต่ส่วนใหญ่พบว่าครูให้เด็กนักเรียนนำเอกสารไปให้ผู้ปกครองกรอก

มาส่ง เด็กนักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่สนใจเอาใจใส่ นั่นจึงไม่มีมาส่งครู ทำให้ครูได้เพียงข้อมูลจากเอกสารที่กรอกมาเบื้องต้นเท่านั้น แต่ครูไม่ได้ไปเห็นสภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริงที่บ้านของนักเรียนว่าเป็นอย่างไร ครูบางคนได้ตำหนิต่อว่าเพราะความหวังดีต่อลูกศิษย์แต่ไม่เข้าใจในสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของเด็กนักเรียน ซ้ำเติมด้วยถ้อยคำที่บั่นทอนกำลังใจกับเด็กนักเรียน สอดคล้องกับ Myll (1988) ได้อธิบายว่า ในเด็กบางคนมีปัญหาจากที่บ้านไม่มีความพร้อมในการมาเล่าเรียน ขาดอุปกรณ์การเรียน ไม่ได้รับประทานอาหารเช้ามาโรงเรียนแต่ไม่สามารถบอกใครได้ ไม่กล้าบอกครู ในขณะที่ครูบางคนไม่เข้าใจในปัญหาของเด็ก ใช้การตำหนิต่อหน้าเด็กทำให้เด็กอาย ไม่อยากมาโรงเรียน

การที่ทางโรงเรียนต้องการข้อมูลเป็นเอกสารแต่ขาดการติดตามที่แท้จริง คือไม่ได้ไปเยี่ยมเยียนติดตามเด็กนักเรียนที่จริงจัง จึงเป็นการได้มาซึ่งงานเอกสารเยี่ยมบ้านที่ไม่ได้ลงพื้นที่ ติดตามเด็กนักเรียนที่แท้จริง สาเหตุที่ครูไม่ได้ติดตามเยี่ยมบ้านอย่างจริงจังนั้นเนื่องด้วยครูมีภาระหน้าที่งานอย่างอื่นที่ต้องทำนอกเหนือจากงานสอน ทำให้ครูไม่ได้ติดตามช่วยเหลือนักเรียนอย่างเต็มที่ เด็กนักเรียนจึงถูกปล่อยให้เป็นไปตามยถากรรมในสภาพของครอบครัวที่ไม่พร้อมในหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางโรงเรียนที่ไม่มีระบบการติดตามที่จริงจังและครูที่ทำหน้าที่ได้ไม่เต็มที่เพราะมีหลายสาเหตุที่ทำให้ครูขาดการติดตามที่แท้จริง นักเรียนที่อยู่ในสภาพชีวิตที่ไม่พร้อมในการศึกษาเล่าเรียนจึงเสี่ยงต่อการออกกลางคัน ทั้งที่ยังเรียนไม่จบในระดับชั้นนั้น ๆ

ในชุมชนของเด็กนักเรียนที่ผู้วิจัยทำการศึกษาวัดวิจัยพบว่า เป็นชุมชนที่มีผู้คนอาศัยอยู่หนาแน่น แออัด ต่างมีที่มาที่แตกต่างกันในลักษณะของคนแปลกหน้ามากกว่ารู้จักกันมาแต่ดั้งเดิม สอดคล้องกับ สมพงษ์ จิตระดับ (2550) ที่ได้ศึกษาชุมชนในกรุงเทพมหานคร 1,800 ชุมชน พบว่าการที่กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางความเจริญของประเทศที่มีประชากรอาศัยอยู่กันอย่างหนาแน่นจึงนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ มากมายรวมถึงปัญหาเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งจูงใจทางวัตถุนิยมต่อเด็กและเยาวชน ให้มีแนวโน้มประพฤติปฏิบัติไปในทางนิยมวัตถุ ร้านเกมเป็นวัตถุนิยมอีกอย่างที่ได้เด็กนักเรียนใช้บริการอยู่บ่อย ๆ ทั้งหลังเลิกเรียนและในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ พบว่ามีเด็กนักเรียนบางคนที่ไม่มาเรียนหนังสือแต่เข้าร้านเกมได้ด้วยสภาพครอบครัวที่ขาดคนดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร เด็กนักเรียนขาดกิจกรรมที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์เพื่อทำร่วมกัน ในชุมชนเวลาว่างส่วนใหญ่จึงอาศัยร้านเกมเป็นที่ทำกิจกรรมของเด็กนักเรียน โดยเฉพาะกับเด็กนักเรียนที่ขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวจึงมักใช้เวลาว่างอยู่ในร้านเกม สอดคล้องกับ สถาบัน

แห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล (2556) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการติดเกมอีกประการว่า มาจากการเลี้ยงดูในครอบครัวที่ไม่มีวินัย ขาดกฎระเบียบ ครอบครัวไม่อบอุ่น จะมีแนวโน้มติดเกมเนื่องจากต้องเล่นเกมเพื่อทดแทนการทำกิจกรรมภายในครอบครัว

ด้วยสภาพความเป็นชุมชนเมืองในกรุงเทพมหานครที่แออัด แต่ละชุมชนมีพื้นที่คับแคบบ้านเช่าหรือห้องเช่าของเด็กนักเรียนกลุ่มดังกล่าวที่ถือว่าอยู่ในระดับรากหญ้าของสังคม ในบางครั้งการดำเนินชีวิตขาดความเป็นส่วนตัวเนื่องจากสภาพแวดล้อมพื้นที่ที่วุ่นวายจอแจเสียงดังมากมาย ปัญหา ส่งผลต่อพัฒนาการในการเจริญเติบโตในทุก ๆ ด้านของเด็กนักเรียน สิ่งแวดล้อมที่มีแบบอย่างพฤติกรรมของผู้ใหญ่ที่ประพฤติปฏิบัติในทางที่ไม่เหมาะสม เช่น การเล่นเกมพนันห่วยปิงปอง การสูบบุหรี่ ตั้งวงดื่มเหล้าอยู่เป็นประจำ ในสภาพชีวิตของเด็กนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดาที่ละเลยไม่สนใจ ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ย่ำแย่บิดามารดาแยกทางกัน เด็กนักเรียนซอกซำทางจิตใจไม่พอยังถูกครูที่โรงเรียนบางคนปฏิเสธ ไม่เข้าใจซ้ำเติมด้วยวาจา เด็กนักเรียนขาดขวัญกำลังใจในการเผชิญชีวิตชีวิตที่พืดทั้งทางใจและทางกาย ด้วยสภาพความเป็นชุมชนเมืองที่ต้องใช้วัตถุนิยมเป็นหลัก ในการดำเนินชีวิตถึงจะอยู่รอดอยู่ได้ในสภาพชีวิตของเด็กนักเรียนทั้ง 12 คน นี้ ต้องทนอยู่ในสภาพข้อจำกัดหลาย ๆ อย่างต้องพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญต้องอดทนต่อสภาพความยากลำบาก สภาพแวดล้อมที่ผู้คนอาศัยอยู่กันอย่างหนาแน่นเสียงดังวุ่นวาย ส่งผลถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามมา

ปัญหาที่เด็กไม่ได้เรียนหนังสือเนื่องจากสาเหตุการออกกลางคันนั้น นับเป็นปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อความเจริญของประเทศชาติ ดังเช่นงานวิจัยของ McWhirter (2013) ที่ได้อธิบายว่าการออกกลางคันนั้นส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และนักเรียนที่ออกกลางคันมีแนวโน้มว่างงาน มีรายได้ต่ำ เมื่อคนขาดการศึกษาขาดความรู้ประเทศชาติย่อมพัฒนาไปได้ช้า เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนพัฒนาคนให้เท่าเทียมนานาชาติอารยประเทศ ดังที่ชนิตา รัชพลเมือง (2557) ได้กล่าวไว้ในเรื่องสิทธิทางการศึกษาสำหรับเด็กว่า เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะดำเนินการจัดการศึกษาประถมศึกษาภาคบังคับแบบให้เปล่า และเสริมถึงการศึกษาของเด็กเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถพิเศษ ให้เต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน แต่กลับพบว่าเด็กนักเรียนบางส่วนต้องเสียโอกาสและไม่ได้รับสิทธิทางการศึกษาดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. นโยบายเด็กกลุ่มเสี่ยงทางรัฐบาลหรือหน่วยงาน องค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องดูแลเด็ก ควรให้ความสำคัญกับปัญหาการหลุดออกจากระบบการศึกษาของเด็กนักเรียนในโรงเรียนอย่างจริงจังทุกระดับ และในเด็กนักเรียนที่ออกกลางคันทางหน่วยงานภาครัฐควรวางวิธีการช่วยเหลือ โดยจัดให้มีงบประมาณช่วยเหลือเฉพาะกลุ่มเด็กยากจน หรือควรมีการศึกษาวิจัยในกรณีการช่วยเหลือกับเด็กนักเรียนกลุ่มดังกล่าวต่อไป

2. โรงเรียนควรให้ความสำคัญและจริงจังในการติดตามเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มหลุดออกจากระบบการศึกษา เพื่อผลประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน ครูควรหมั่นสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักเรียนที่มีสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน ลดการใช้อำนาจของตนในการตีตรา ตำหนิต่อว่าเด็กนักเรียน โดยขาดความเข้าใจในพื้นฐานความเป็นอยู่ของเด็กนักเรียน การปฏิเสธเด็กในลักษณะนี้ทำให้เด็กนักเรียนไม่ได้รับความยุติธรรม เป็นการทำลายพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ในวัยที่กำลังเจริญเติบโตของเด็กนักเรียนในทางอ้อม ควรเปลี่ยนจากการตัดสินเด็กนักเรียนที่ผิด ๆ มาเป็นวิธีการให้ความช่วยเหลือติดตามเยี่ยมเยียนที่บ้านอย่างจริงจัง เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับลูกศิษย์และผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลานต่อไป

3. ครอบครัวควรใช้เวลาให้ความรักความอบอุ่นกับเด็ก เหนือทุกสิ่งอย่างคือความรัก ความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้อื่นนำไปสู่การกระทำสิ่งที่ดี ๆ ของผู้อื่นด้วยเช่นกัน เด็กควรได้รับความรักการดูแลเอาใจใส่ที่ดีจากสมาชิกในครอบครัว การปฏิสัมพันธ์เชิงบวกของคนในครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมภายนอกและภายในของเด็ก พฤติกรรมดังกล่าวถ้าเป็นพฤติกรรมในเชิงลบย่อมส่งผลต่อสังคมรอบข้าง เกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น พฤติกรรมรุนแรง ก้าวร้าว ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติตนเพื่อผลผลิตที่ดีของสังคมในภายภาคหน้า หมั่นสังเกตพฤติกรรมบุตรหลานของตนในการมาเรียน

4. ในชุมชนแต่ละชุมชนควรสร้างพื้นที่ที่ดีให้เด็กนักเรียน ได้มีกิจกรรมทำนอกเหนือจากการเล่นตามร้านเกมทั่ว ๆ ไป เช่น การออกกำลังกายในลานกีฬา การจัดให้มีมุมอ่านหนังสือในชุมชน มุมใดมุมหนึ่ง หรือกิจกรรมอย่างอื่นที่ฝึกให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อส่งเสริมการมีทักษะในด้านต่าง

ๆ เป็นการฝึกให้เด็กได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ผู้ใหญ่ในชุมชนควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กนักเรียน ทั้งทางกายและวาจา

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงสาเหตุว่า ทำไมพบเด็กนักเรียนชายมีความเสี่ยงต่อการออกกลางคันมากกว่าในเด็กนักเรียนหญิง

2. การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ในงานวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยในเด็กนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากเด็กนักเรียนในวัยดังกล่าวเป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต และกำลังเข้าสู่วัยรุ่นเป็นเยาวชนสำคัญของชาติ และในสังคมปัจจุบันตามสื่อสังคมต่าง ๆ เด็กและเยาวชนกำลังประสบปัญหาสังคมเพิ่มมากขึ้นทุกปี จึงควรมีการศึกษาวิจัยกับสภาพชีวิตเด็กนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เสี่ยงต่อการหลุดออกจากระบบการศึกษาโดยยังไม่จบการศึกษาในระดับชั้นนั้น ๆ ในครั้งต่อไป

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโครงการหรือรูปแบบของโรงเรียนที่มีเด็กกลุ่มออกกลางคันว่ามีขั้นตอนอะไรบ้าง องค์ประกอบใดบ้างที่ทำให้เด็กกลุ่มนี้คงอยู่และประสบผลสำเร็จทางการศึกษาอย่างเด็กทั่วไป

4. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบสภาพชีวิตที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของเด็กนักเรียนต่างสังกัดหรือต่างบริบทกัน เพื่อทราบข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบแล้วนำไปสู่การขยายผลช่วยเหลือเด็กนักเรียนต่อไป

ภาษาไทย

ข่าวช่อง8ออนไลน์. (2559). จับกุมเด็กวัย12ปี ขโมยเงินวัดเล่นเกมพบพ่อแม่มีคดียาเสพติด.

https://www.thaich8.com/news_detail/8239

คณะอนุกรรมการพัฒนาครอบครัวและแก้ไขความรุนแรงต่อเด็กและสตรี. (2542). นโยบายและแผนงานในการพัฒนาสถาบันครอบครัว. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.

จรรยา วิรุฬห์รัตน์. (2520). สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จากรวรรณ แก่นทรัพย์และสมหมาย แจ่มกระจ่าง. (2549). การศึกษาสภาพชีวิตเด็กด้อยโอกาสที่ถูกทอดทิ้ง: กรณีศึกษาโรงเรียนใจดี จังหวัดลพบุรี. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม, 2(1), 126.

จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์. (2550). เด็กไทยบนทางสามแพร่ง (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

ชนิตา รักษ์พลเมือง. (2557). สิทธิและเสรีภาพทางการศึกษาพื้นฐานการศึกษาทางสังคมและกฎหมาย.

กรุงเทพมหานคร: วิทยุชุมชน.

ชาย โปธิสิตา. (2549). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง.

เดลินิวส์ออนไลน์. (2559). พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รวบรวม.ศึกษานิเทศ(ศธ.) แก้ปัญหาเด็กหลุดระบบ ออกกลางคัน ดึงกลับเข้าเรียน ประเมินผู้บริหาร.

<http://www.dailynews.co.th/education/394447>

นิศา ชูโต. (2545). การวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพมหานคร: บริษัท แม็ทส์ปอยท์ จำกัด.

พนม พงษ์ไพบูลย์. (2546). รวมกฎหมายการศึกษา:เข้าสู่โครงสร้างใหม่ กระทรวงศึกษาธิการ.

กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.

โพสต์ทูเดย์ออนไลน์. (2558). ยูเนสโกเผยเด็กไทยวัยประถมไม่ได้เรียนเกือบ6แสน.

<http://www.posttoday.com/social/edu/351990>

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และสำลี ทองอิ้ว. (2552). การวิจัยทางการศึกษา : หลักและวิธีการสำหรับนักวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 6 ed.). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพรินทร์ รุยแก้ว. (2546). รายงานวิจัยย่อยฉบับสมบูรณ์ สภาพชีวิตของนักเรียนที่ออกกลางคัน. .

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ภูมิ เพชรศักดิ์ศิริ. (2553). การพัฒนาเครื่องมือและคู่มือประเมินความเสี่ยงทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มัย สุขเยี่ยม. (2525). ความคิดเห็นของครู นักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับสาเหตุการขาดเรียนและการออกกลางคัน ของนักเรียนในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เรื่องเล่าเช้านี้ บีบีซี เทโร. (2560). สุดแสบ เด็ก 12 ตั้งแก๊งลักรถ จยย.นับ 10 คัน ขำแหละส่งขาย หาเงินเล่นเกม. <https://www.youtube.com/watch?v=KUWd0nuuL44>

- ลำเพย สนธิ. (2539). การศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคกลาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2555). วิถีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่3 ed.). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ์ สัตยวิวัฒน์. (2518). การบ่งชี้ลักษณะความสูญเสียเล่าทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรวิ ศรีคำ. (2534). ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนต่อการออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย. (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริชัย กาญจนวาศี. (2520). องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันและการสอบตกซ้ำชั้นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ แอดสกุล. (2553). สถาบันครอบครัว: พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภกิจ วงศ์วิวัฒน์นุกิจ. (2550). พจนานุกรมศัพท์การวิจัยและสถิติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันรวมจิตติ. (2550). รายงานโครงการติดตามสภากาชาดเด็กและเยาวชนรายจังหวัด (*Child Watch*) กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี 2550 - 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. (2556). คุณภาพชีวิตเด็ก: โรงพิมพ์เอ็ปป้า พรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2543). สิทธิเด็กไม่ใช่เรื่องเด็กๆ. กรุงเทพมหานคร: อัดสำเนา.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2550). กรุงเทพมหานครเมืองสี่เทาของเด็กและเยาวชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาริตา กรมดิษฐ์. (2556). การศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2559 ของ สศช. เรื่อง ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2546). หลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไปเกี่ยวกับสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก. กรุงเทพมหานคร: เอราวัณการพิมพ์.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2557). ความเป็นจริงในชีวิตเด็กเยาวชนไทย: ใจพท์ทำทนายการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร.

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ. (2540a). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ. (2540b). รายงานผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.

สุพจน์ เต๋นดวง และนาถฤดี เต๋นดวง. (2558). ปัญหาครอบครัวกับความขัดแย้งระหว่าง “งาน” กับ
“ครอบครัว” ในสังคมโลกาภิวัตน์: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สุภาวศ์ จันทวานิช. (2554). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่19 ed.). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรพงษ์ ปันาทกุล. (2525). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
ของท้องถิ่นกับอัตราการออกกลางคันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพมหานคร:
โครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนัก
นายกรัฐมนตรี.

เอ็มไทยนิวส์ ออนไลน์. (2559). อนาคตใจ! เด็กวัย 12ปี รับจ้างขนยาบ้า 2 แสนเม็ด.

<http://news.mthai.com/general-news/499822.html>

ภาษาอังกฤษ

McWhirter, J. J., McWhirter, B. T., McWhirter, E. H. & McWhirter, R. J.,. (2013). *At Risk Youth
A Comprehensive Response for Counselors, Teachers, Psychologists, and Human
Service Professionals* ((5th ed.) ed.). United States of America: Brooks/Cole Cengage
Learning.

Myll, N. C. (1988). *The dropout prevention handbook : a guide for administer ators,
counselors, and teachers*. United States of America: Parker Publishing Company.

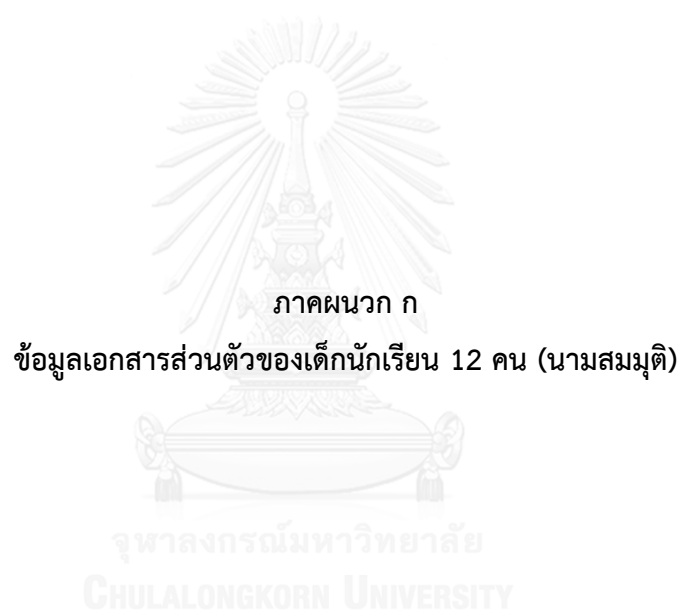
รายการอ้างอิง

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1. ข้อมูลเอกสารส่วนตัวของเด็กหญิงติดดาว ยางนอก

1. ข้อมูลนักเรียน

ชื่อ ติดดาว นามสกุล ยางนอก ชื่อเล่น ติดดาว

เลขประจำตัวประชาชน 0000000000

วัน เดือน ปี เกิด 2 1 2557 สถานที่เกิด โรงพยาบาล

เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ หมู่ใด 1

ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน บ้านเลขที่ 51/5 ซอย 3 ถนน วิภาวดี ตำบล ...

อำเภอ ... จังหวัด ... โทรศัพท์ ...

ที่อยู่ปัจจุบัน ที่พักอาศัยจริง บ้านเลขที่ 51/5 ซอย 3 ถนน วิภาวดี ตำบล ...

อำเภอ ... จังหวัด ... โทรศัพท์ ...

ประเภทที่อยู่ บ้านตนเอง บ้านเช่า หอพัก วัด อื่นๆ

2. ข้อมูลครอบครัว

2.1 ข้อมูลบิดา

ชื่อ ... นามสกุล ...

เลขประจำตัวประชาชน 0000000000

มีชีวิตอยู่ เสียชีวิตเมื่อ ...

อาชีพ ... สถานที่ทำงาน ...

รายได้ 350 บาท/เดือน ระดับการศึกษาสูงสุด ...

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 16 หมู่บ้าน ... ซอย ...

ถนน ... ตำบล ... อำเภอ ...

จังหวัด ... รหัสไปรษณีย์ 35150 โทรศัพท์ ...

โทรสาร ... E-mail ...

2.2 ข้อมูลมารดา

ชื่อ ... นามสกุล ...

เลขประจำตัวประชาชน 0000000000

มีชีวิตอยู่ เสียชีวิตเมื่อ ...

อาชีพ ... สถานที่ทำงาน ...

รายได้ ... บาท/เดือน ระดับการศึกษาสูงสุด ...

รูปภาพที่ 1.1 ประวัติส่วนตัวของเด็กหญิงติดดาว ยางนอก

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 11/5 หมู่บ้าน [redacted] ซอย [redacted]

ถนน [redacted] ตำบล [redacted] อำเภอ [redacted]

จังหวัด [redacted] รหัสไปรษณีย์ [redacted] โทรศัพท์ [redacted]

โทรสาร [redacted] E-mail [redacted]

2.3 ข้อมูลผู้ปกครอง

ชื่อ [redacted] นามสกุล [redacted] เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยเป็น [redacted]

เลขประจำตัวประชาชน [redacted]

มีชีวิตอยู่ ถึงแก่กรรม เมื่อ [redacted]

อาชีพ [redacted] สถานที่ทำงาน [redacted]

รายได้ [redacted] บาท/เดือน ระดับการศึกษาสูงสุด [redacted]

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 11/5 หมู่บ้าน [redacted] ซอย [redacted]

ถนน [redacted] ตำบล [redacted] อำเภอ [redacted]

จังหวัด [redacted] รหัสไปรษณีย์ [redacted] โทรศัพท์ [redacted]

โทรสาร [redacted] E-mail [redacted]

3. ข้อมูลเพื่อนสนิทหรือนักเรียนที่อยู่บ้านใกล้เคียงกับผู้เรียน

ชื่อ [redacted] นามสกุล [redacted] ชั้น [redacted]

โรงเรียน [redacted] ที่อยู่/หมายเลขโทรศัพท์ [redacted]

4. ข้อมูลสุขภาพของผู้เรียน

โรคประจำตัว [redacted] โรคที่เคยเป็น [redacted]

อาหาร ยา สาร พิษ [redacted] อุปกรณ์ช่วยแรง [redacted]

ภูมิคุ้มกันที่ได้รับ [redacted] เมื่อวันที่ [redacted]

5. เอกสารที่ต้องนำส่งครูประจำชั้น

1. สำเนาทะเบียนบ้านของนักเรียน
2. สำเนาทะเบียนบ้านของบิดา
3. สำเนาทะเบียนบ้านของมารดา
4. สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ปกครอง (กรณีที่มีผู้ปกครองไม่ใช่บิดามารดา)
5. ใบสูติบัตร (ใบเกิด) ของนักเรียน

*** แบบกรอกข้อมูลส่วนตัวนักเรียนและเอกสารที่ต้องนำส่งครูประจำชั้นให้ส่งภายใน [redacted]

รูปภาพที่ 1.2 ประวัติส่วนตัวของเด็กหญิงติดดาว ยางนอก

2. ข้อมูลเอกสารส่วนตัวของเด็กชายสมหวัง ศรีทชาติ

ข้อมูลส่วนตัว

โรงเรียนวัดบางของ (พิทักษ์) สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

1. ชื่อ เด็กชาย [redacted] นามสกุล [redacted]

2. ชื่อเล่น สมหวัง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.2 ปีการศึกษา 2559 เลขประจำตัว [redacted]

3. เกิดวันที่ 22 เดือน 8 พ.ศ. 2547 สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ

4. เลขประจำตัวประชาชน [redacted]

5. เข้าเรียนชั้น 6.1 เมื่อวันที่ 15 เดือน พ.ค. พ.ศ. 2559 โรงเรียนเดิม [redacted]

6. เขต/อำเภอ บางพลี จังหวัด สมุทรปราการ ภูมิภาค ภาคตะวันออก

7. เลขที่ 6/2 แขวง/ตำบล [redacted] เขต/อำเภอ บางพลี จังหวัด สมุทรปราการ

8. ที่อยู่ใกล้เคียง เด็กหญิง [redacted] ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.2 เบอร์โทรศัพท์ 096-5994 [redacted]

9. กลุ่มสนใจ [redacted] การเดินทางมาโรงเรียนโดย รถจักรยานยนต์

บิดา - มารดา (เรียนต่อ) ชื่อ นามสกุล ตามทะเบียนบ้าน กรณีบุตร บรรดาศักดิ์ (เรียนเต็ม)

10. ชื่อบิดา [redacted] นามสกุล [redacted] สัญชาติ ไทย อาชีพ รับจ้าง

11. เลขประจำตัวประชาชน [redacted]

12. ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 48 ซอย [redacted] ถนน [redacted]

13. เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 101 [redacted] โทร. 085-68 [redacted]

14. สถานที่ทำงาน [redacted] รายได้เฉลี่ยเดือนละ 9000 บาท

15. ชื่อมารดา นาง [redacted] นามสกุล [redacted] สัญชาติ ไทย อาชีพ รับจ้าง

16. เลขประจำตัวประชาชน [redacted]

17. ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 48 ซอย [redacted] ถนน [redacted] แขวง/ตำบล [redacted]

18. เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 101 [redacted] โทร. 085-686- [redacted]

19. สถานที่ทำงาน [redacted] รายได้เฉลี่ยเดือนละ 9000 บาท

20. ชื่อผู้ปกครอง [redacted] นามสกุล [redacted] เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็น [redacted]

21. ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 48 ซอย [redacted] ถนน [redacted] แขวง/ตำบล [redacted]

22. เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 101 [redacted] โทร. 085-686 [redacted]

23. สถานที่ติดต่อกรณีฉุกเฉิน 1. ที่ทำงาน โทร. [redacted]
2. ที่บ้าน โทร. [redacted]

24. หมู่เลือด 0 โรคประจำตัว ไม่มี มี ถ้ามีโรค [redacted]

25. ความสามารถพิเศษ 1. [redacted] 2. [redacted]

26. สถานภาพที่พักอาศัย บ้านตนเอง บ้านเช่า อาศัยญาติ อื่นๆ [redacted]

27. สถานภาพครอบครัว พ่อแม่อยู่ด้วยกัน หย่าร้าง พ่อเสียชีวิต แม่เสียชีวิต

28. ผู้อุปการะเลี้ยงดู พ่อ - แม่ พ่อ แม่ ปู่ย่าตายาย ญาติ

รูปภาพที่ 2.1 ประวัติส่วนตัวของเด็กชายสมหวัง ศรีทชาติ

3. ข้อมูลเอกสารส่วนตัวของเด็กชาย ล้น มาหอม

ข้อมูลส่วนตัว

โรงเรียนวัดนางนอง (พิพัฒน์) สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

ชื่อ น.ล. [redacted] นามสกุล [redacted]

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 ปีการศึกษา 2559 เลขประจำตัว [redacted]

เกิดวันที่ 15 เดือน 20 กันยายน พ.ศ. 2548 ชื่อชาติ ไทย ตา น.ล. [redacted]

เลขประจำตัวประชาชน 1-10007-[redacted]-79-1

เข้าเรียนชั้น ป. 3/3 เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. 2559

โรงเรียนเดิม [redacted] เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด ก.ท.ข.

ภูมิลำเนาเดิม (ของตัก) 315 รามวงษ์/ [redacted] จังหวัด ก.ท.ข.

เลขที่ 315 แขวง/ตำบล [redacted] เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด ก.ท.ข.

บิดา - มารดา (เขียนคำนำหน้านาม, ชื่อ, นามสกุล ตามทะเบียนบ้าน กรณีมีชื่อ บรรดาศักดิ์เขียนเต็ม)

ชื่อบิดา น.ล. [redacted] นามสกุล [redacted] สัญชาติ ไทย อาชีพ [redacted]

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 295 ซอย [redacted] ถนน [redacted] แขวง/ตำบล [redacted]

เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด ก.ท.ข. รหัสไปรษณีย์ [redacted] โทร. [redacted]

สถานที่ทำงาน [redacted] รายได้เฉลี่ยเดือนละ [redacted] โทร. [redacted]

ชื่อมารดา น.ล. [redacted] นามสกุล [redacted] สัญชาติ ไทย อาชีพ [redacted]

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 37 ซอย [redacted] ถนน [redacted] แขวง/ตำบล [redacted]

เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด ก.ท.ข. รหัสไปรษณีย์ 10150 โทร. 09640-[redacted]

สถานที่ทำงาน [redacted] รายได้เฉลี่ยเดือนละ [redacted] โทร. [redacted]

ชื่อผู้ประกอบการ นาง [redacted] นามสกุล [redacted] เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็น [redacted]

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 37/29 ซอย [redacted] ถนน [redacted] แขวง/ตำบล [redacted]

เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด ก.ท.ข. รหัสไปรษณีย์ 10150 โทร. 099-[redacted]

สถานที่ติดต่อกรณีฉุกเฉิน ๑. ที่ทำงาน โทร. [redacted]

๒. บ้าน โทร. 081-99-[redacted] 02-8-[redacted]

๓. [redacted]

๔. [redacted]

นักเรียนใกล้ชิดกับ [redacted]

หมู่เลือด [redacted]

โรคประจำตัว ไม่มี มี ถ้ามีโรค [redacted]

ความสามารถพิเศษ [redacted]

สถานภาพที่ปกครองด้วย บ้านตนเอง บ้านเช่า อาศัยญาติ อื่นๆ [redacted]

สถานภาพครอบครัว พ่อแม่อยู่ด้วยกัน พ่อร้าง พ่อเสียชีวิต แม่เสียชีวิต

ผู้อุปการะเลี้ยงดู พ่อ - แม่ พ่อ แม่ ตา - ยาย พี่น้อง

รูปภาพที่ 3.1 ประวัติส่วนตัวของเด็กชาย ล้น มาหอม

วิธีการเดินทางไป - กลับระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ผู้ปกครองมาส่ง ไป - กลับด้วยตนเอง

เดินเท้า รถจักรยานยนต์ รถจักรยานยนต์ รถตู้

รถโดยสารประจำทาง รถยนต์ส่วนตัว อื่นๆ รถจักรยานยนต์ - 30/มค

การรับประทานอาหารของนักเรียน

เช้า รับประทานอาหารเช้า

ที่บ้านทำอาหารรับประทานเอง

ซื้ออาหารมารับประทาน

รับประทานอาหารเช้าของโรงเรียน

ไม่รับประทานอาหารเช้า

กลางวัน รับประทานอาหารกลางวันของโรงเรียน ไม่รับประทานอาหารกลางวันของโรงเรียน

นำอาหารมารับประทานเอง ทานอาหารของโรงเรียน

นักเรียนได้เงินมาโรงเรียนวันละ 20 บาท ใช้ประมาณวันละ 10 บาท เก็บออมวันละ บาท

งานอดิเรก (เลือกได้เพียงหนึ่งข้อ) สิ่งที่ทำนักเรียนทำบ่อยมากที่สุด

เล่นกีฬา เล่นเกม ดูโทรทัศน์/ฟังเพลง อ่านหนังสือ

เล่นดนตรี อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

การหารายได้พิเศษในช่วงวันหยุดหรือเวลาเลิกเรียน เคยทำ ไม่เคยทำ

หากเคยทำ นักเรียนเคยทำงานลักษณะใด รับเงินไปปลิวกับขาย

งานที่ได้รับมอบหมายเมื่ออยู่บ้าน เดิน ซื้อของ ทำอาหาร กวาดบ้าน

ความต้องการ / ความช่วยเหลือ / ความร่วมมือ _____

ข้อเสนอแนะ / ความคิดเห็นของผู้เยี่ยมบ้านนักเรียน _____

แผนที่ที่พิกัดอาศัย

(ลงชื่อ) _____ ผู้ปกครอง (ลงชื่อ) _____ ครูที่ปรึกษา

เบอร์โทรศัพท์ 097 24 _____

089 _____

รูปภาพที่ 3.2 ประวัติส่วนตัวของเด็กชายล้น มาหอม

โรงเรียนวัดข้างคลอง กรุงเทพมหานคร

ชื่อ - นามสกุล เด็กชายสัน มาหอม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓/๒ เลขที่ ๑๘

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง (หน่วยกิต)	ภาคเรียนที่ ๑		ระดับผลการ เรียน	หมายเหตุ
		คะแนน			
		เต็ม	ได้		
๑) สาระการเรียนรู้					
๑. ภาษาไทย	๕	๑๐๐	๗๐	๓	
๒. คณิตศาสตร์	๕	๑๐๐	๖๕	๒.๕	
๓. วิทยาศาสตร์	๒	๑๐๐	๖๘	๒.๕	
๔. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๒	๑๐๐	๘๑	๔	
ประวัติศาสตร์	๑	๑๐๐	๖๖	๒.๕	
๕. สุขศึกษาและพลศึกษา	๒	๑๐๐	๘๓	๔	
๖. ศิลปะ (ศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรี)	๒	๑๐๐	๗๕	๓.๕	
๗. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๑	๑๐๐	๖๓	๒	
๘. ภาษาต่างประเทศ	๑	๑๐๐	๖๖	๒.๕	
รวม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้		๙๐๐	๖๓๗	ร้อยละ ๗๐.๗๘	ลำดับที่ ๒๘
๒) สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม					
๑. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๑	๑๐๐	๖๙	๒.๕	
๓) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (หน่วยกิต)					
๑. กิจกรรมแนะแนว	๑	ผ	-	ผ	
๒. กิจกรรมลูกเสือ / ยุวกาชาด / กิจกรรมสาธารณประโยชน์	๑	ผ	-	ผ	
๓. กิจกรรมชุมนุม / ชมรม	๑	ผ	-	ผ	

(ลงชื่อ) ปาริชาติ มั่นคง ครูประจำชั้น อำนวย เล็กหล้า
(นางสาวปาริชาติ มั่นคง) (นางอำนวย เล็กหล้า)
ตำแหน่ง ครู รับเงินเดือนอันดับ ศศ.๑ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดข้างคลอง
วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙

รูปภาพที่ 3.3 ผลการเรียนรู้ของเด็กชายสัน มาหอม

4. ข้อมูลเอกสารส่วนตัวของเด็กชายต้นคุณ หารโสภา

(ข้อมูลส่วนตัว)

โรงเรียนวัดนางนอง (พิทักษ์) สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

ชื่อ นามสกุล
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา เลขประจำตัว
 เกิดวันที่ เดือน พ.ศ. 2549 สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ
 เลขประจำตัวประชาชน 7 - 1 - - 00093 - 26 - 4
 เข้าเรียนชั้น เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ.
 โรงเรียนเดิม เขตอำเภอ จังหวัด
 ภูมิลำเนาเดิม (ของเด็ก)
 เลขที่ แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ จังหวัด

บิดา-มารดา (เขียนคำนำหน้านาม, ชื่อ, นามสกุล ตามทะเบียนบ้าน กรณีมีศ บวราศกดิ์เขียนเต็ม)
 บิดา นาย นามสกุล สัญชาติ ไทย อาชีพ
 3 - 1021 - 01424 - 63 - 4
 ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 45/26 ซอย ถนน แขวง/ตำบล
 เขต/อำเภอ จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10150 โทร. 083-82
 สถานที่ทำงาน รายได้เฉลี่ยเดือนละ โทร.

ชื่อมารดา นามสกุล สัญชาติ อาชีพ
 ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ ซอย ถนน แขวง/ตำบล
 เขต/อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์ โทร.
 สถานที่ทำงาน รายได้เฉลี่ยเดือนละ โทร.

ชื่อผู้ปกครอง นาย นามสกุล เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็น
 ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 45/26 ซอย ถนน แขวง/ตำบล
 เขต/อำเภอ จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10150 โทร.
 สถานที่ติดต่อกรณีฉุกเฉิน ๑. ที่ทำงาน โทร.
 ๒. บ้าน โทร.

นักเรียนใกล้ชิดกับ
 ๑. ชั้น
 ๒. ชั้น

หมู่เลือด โรคประจำตัว ไม่มี มี ถ้ามีโรค

ความสามารถพิเศษ ๑. ๒.

สถานที่พักอาศัย บ้านตนเอง บ้านเช่า อาศัยญาติ อื่นๆ

สถานที่หอรอบครัว พ่อแม่อยู่ด้วยกัน หย่าร้าง พ่อเสียชีวิต แม่เสียชีวิต

ผู้อุปการะเลี้ยงดู พ่อ-แม่ พ่อ-แม่ แม่ ตา-ยาย พี่น้อง

รูปภาพที่ 4.1 ประวัติส่วนตัวของเด็กชายต้นคุณ หารโสภา

ใบแจ้งผลการเรียน ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙
โรงเรียนวัดช้างคลอง กรุงเทพมหานคร

ชื่อ - นามสกุล เด็กชายต้นคุณ หารโสภา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔/๒ เลขที่ ๘

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง (หน่วยกิต)	ภาคเรียนที่ ๑		ระดับผลการ เรียน	หมายเหตุ
		คะแนน			
		เต็ม	ได้		
๑) สาระการเรียนรู้					
๑. ภาษาไทย	๔	๑๐๐	๖๗	๒.๕	
๒. คณิตศาสตร์	๔	๑๐๐	๘๓	๔	
๓. วิทยาศาสตร์	๒	๑๐๐	๖๕	๒.๕	
๔. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๒	๑๐๐	๘๕	๔	
ประวัติศาสตร์	๑	๑๐๐	๗๒	๓	
๕. สุขศึกษาและพลศึกษา	๒	๑๐๐	๘๗	๔	
๖. ศิลปะ (ศิลปะ นามศิลป์ ดนตรี)	๒	๑๐๐	๗๗	๓.๕	
๗. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๒	๑๐๐	๘๐	๔	
๘. ภาษาต่างประเทศ	๓	๑๐๐	๖๗	๒.๕	
รวม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้		๙๐๐	๖๘๓	ร้อยละ ๗๕.๘๙	ลำดับที่ ๑๗
๒) สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม					
๑. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๑	๑๐๐	๖๘	๒.๕	
๓) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
๑. กิจกรรมแนะแนว	๑	ผ	-	ผ	
๒. กิจกรรมลูกเสือ / ยุวกาชาด / กิจกรรมสาธารณประโยชน์	๑	ผ	-	ผ	
๓. กิจกรรมชุมนุม / ชมรม	๑	ผ	-	ผ	

(ลงชื่อ) พิกุล โรจน์ถาวร ครูประจำชั้น อำนวย เล็กหล้า
(นางสาวพิกุล โรจน์ถาวร) (นางอำนวย เล็กหล้า)
ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดช้างคลอง
วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙

รูปภาพที่ 4.2 ผลการเรียนรู้ของเด็กชายต้นคุณ หารโสภา

5. ข้อมูลเอกสารส่วนตัวของเด็กชายบบอบ แก่นนาอาม

ข้อมูลส่วนตัว

โรงเรียนวัดนางนอง (พิทักษ์) สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

ชื่อ นามสกุล [redacted]

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.1 ปีการศึกษา 2559 เลขประจำตัว [redacted]

เกิดวันที่ 8 เดือน [redacted] พ.ศ. 2548 สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ

เลขประจำตัวประชาชน 1-1019-01-[redacted]-12-8

เข้าเรียนชั้น [redacted] เมื่อวันที่ [redacted] เดือน [redacted] พ.ศ. [redacted]

โรงเรียนเดิม [redacted] เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด [redacted]

ภูมิลำเนาเดิม (ของเค้ก) [redacted] [redacted] [redacted]

เลขที่ [redacted] แขวง/ตำบล [redacted] เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด [redacted]

บิดา-มารดา (เขียนตัวนำหน้านาม, ชื่อ, นามสกุล, ที่อยู่บ้าน กรณีมีศปรราคาตัดเขียนเต็ม)

ชื่อบิดา นามสกุล [redacted] สัญชาติ ไทย อาชีพ พช

ชื่อมารดา นามสกุล [redacted] สัญชาติ ไทย อาชีพ [redacted]

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 21 ซอย [redacted] ถนน [redacted] แขวง/ตำบล [redacted]

เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด กทม รหัสไปรษณีย์ 10 [redacted] โทร. [redacted]

สถานที่ทำงาน [redacted] รายได้เฉลี่ยเดือนละ [redacted] โทร. [redacted]

ชื่อผู้ปกครอง หรือ [redacted] นามสกุล [redacted] ที่อยู่ร่วมกับนักเรียนโดยเป็น [redacted]

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 27 ซอย [redacted] ถนน [redacted] แขวง/ตำบล [redacted]

เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด กทม รหัสไปรษณีย์ 10150 โทร. 085-51 [redacted]

สถานที่ติดต่อกรณีฉุกเฉิน ๑. ที่ทำงาน โทร. [redacted]

๒. บ้าน โทร. 085-51 [redacted]

นักเรียนใกล้ชิดคือ ๑. [redacted] ชั้น [redacted]

๒. [redacted] ชั้น [redacted]

หมู่เลือด โรคประจำตัว ไม่มี มี ถ้ามีโรค [redacted]

ความสามารถพิเศษ ๑.

สถานภาพที่พักอาศัย บ้านตนเอง บ้านเช่า อาศัยญาติ อื่นๆ [redacted]

สถานภาพครอบครัว พ่อแม่อยู่ด้วยกัน พ่อร้าง พ่อเสียชีวิต แม่เสียชีวิต

ผู้ดูแลเลี้ยงดู พ่อ-แม่ พ่อ แม่ ตา-ยาย พี่น้อง

การเห็น/แพทย์ [redacted] มี ไม่มี ถ้ามีโปรดระบุ [redacted]

รูปภาพที่ 5.1 ประวัติส่วนตัวของเด็กชายบบอบ แก่นนาอาม

ใบแจ้งผลการเรียน ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙
โรงเรียนวัดข้างคลอง กรุงเทพมหานคร

ชื่อ - นามสกุล **เด็กชายนบอบ แก่นนอาม** ชั้นประถมศึกษาปีที่ **๕/๑** เลขที่ **๑๖**

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง (หน่วยกิต)	ภาคเรียนที่ ๑		ระดับผลการ เรียน	หมายเหตุ
		คะแนน			
		เต็ม	ได้		
๑) สาระการเรียนรู้					
๑. ภาษาไทย	๔	๑๐๐	๖๓	๒	
๒. คณิตศาสตร์	๔	๑๐๐	๗๑	๓	
๓. วิทยาศาสตร์	๒	๑๐๐	๖๔	๒	
๔. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๒	๑๐๐	๗๕	๓.๕	
ประวัติศาสตร์	๑	๑๐๐	๗๗	๓.๕	
๕. สุขศึกษาและพลศึกษา	๒	๑๐๐	๘๔	๔	
๖. ศิลปะ (ศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรี)	๒	๑๐๐	๗๑	๓	
๗. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๒	๑๐๐	๗๗	๓.๕	
๘. ภาษาต่างประเทศ	๓	๑๐๐	๕๕	๑.๕	
รวม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้		๙๐๐	๖๓๗	ร้อยละ ๗๐.๗๘	ลำดับที่ ๓๑
๒) สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม					
๑. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๑	๑๐๐	๖๔	๒	
๓) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (หน่วยกิต) ผ มผ					
๑. กิจกรรมแนะแนว	๑	ผ	-	ผ	
๒. กิจกรรมลูกเสือ / ยุวกาชาด / กิจกรรมสาธารณประโยชน์	๑	ผ	-	ผ	
๓. กิจกรรมชุมนุม / ชมรม	๑	ผ	-	ผ	

(ลงชื่อ) **ทศพล เลิศสมบูรณ์** ครูประจำชั้น **อำนาจ เล็กหล้า**
(นายทศพล เลิศสมบูรณ์) (นางอำนาจ เล็กหล้า)

ตำแหน่ง **ครู รับผิดชอบอันดับ คศ.๑** **ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดข้างคลอง**
วันที่ **๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙**

รูปภาพที่ 5.2 ผลการเรียนรู้ของเด็กชายนบอบ แก่นนอาม

6. ข้อมูลเอกสารส่วนตัวของเด็กชายปกป้อง พรประเสริฐ

ข้อมูลส่วนตัวนักเรียน

คำชี้แจง ผู้ปกครองกรณารอกข้อมูลตามความเป็นจริงและส่งคืนครูประจำชั้นภายในเวลาที่กำหนด

1. ข้อมูลนักเรียน

ชื่อ... [redacted] นามสกุล... [redacted] ชื่อเล่น... [redacted]

เลขประจำตัวประชาชน [0] [1] [5] [0] [1] [7] [9] [5] [redacted]

วัน เดือน ปี เกิด... [redacted] 12 ม.ค. 2549 สถานที่เกิด โรงพยาบาล สันต์พรพรุ่งเป็นเกล้า

เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ หมู่โลหิต [redacted]

ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน บ้านเลขที่ 154 ซอย [redacted] ถนน เพชรเกษม ตำบล ชุมคลัง

อำเภอ... [redacted] จังหวัด กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ [redacted]

ที่อยู่ปัจจุบัน ที่พักอาศัยจริง บ้านเลขที่ [redacted] ซอย [redacted] ถนน [redacted] ตำบล [redacted]

อำเภอ... [redacted] จังหวัด กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ [redacted]

ประเภทที่อยู่ บ้านตนเอง บ้านเช่า หอพัก วัด อื่นๆ

2. ข้อมูลครอบครัว

2.1 ข้อมูลบิดา

ชื่อ... [redacted] นามสกุล... [redacted]

เลขประจำตัวประชาชน [3] [1] [0] [1] [7] [0] [1] [5] [redacted] [4]

มีชีวิตอยู่ ถึงแก่กรรม เมื่อ [redacted]

อาชีพ... [redacted] สถานที่ทำงาน... [redacted]

รายได้... [redacted] บาท/เดือน ระดับการศึกษาสูงสุด [redacted]

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ [redacted] หมู่บ้าน [redacted] ซอย [redacted]

ถนน [redacted] ตำบล [redacted] อำเภอ [redacted]

จังหวัด [redacted] รหัสไปรษณีย์ [redacted] โทรศัพท์ [redacted]

โทรสาร [redacted] E-mail [redacted]

2.2 ข้อมูลมารดา

ชื่อ... [redacted] นามสกุล... [redacted]

เลขประจำตัวประชาชน [3] [1] [0] [2] [redacted] [4] [3] [4]

มีชีวิตอยู่ ถึงแก่กรรม เมื่อ [redacted]

อาชีพ... [redacted] สถานที่ทำงาน... [redacted]

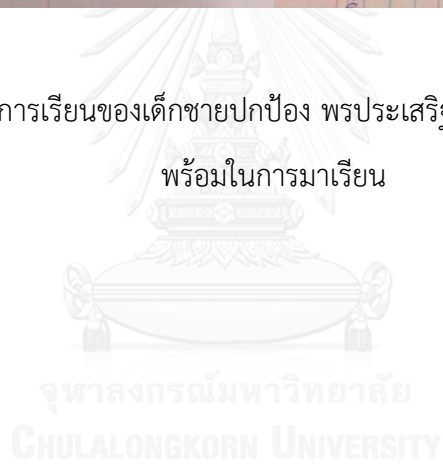
รายได้... 15000 บาท/เดือน ระดับการศึกษาสูงสุด [redacted]

รูปถ่ายที่ 6.1 ประวัติส่วนตัวของเด็กชายปกป้อง พรประเสริฐ

รายการ	จำนวน		ราคาต่อหน่วย		รวม
	สด	ฝาก	สด	ฝาก	
เงินเดือนของแม่ (๐.๕)	14,000	-	-	-	14,000
เงินเดือนของพ่อ	16,000	-	-	-	30,000
ค่าเช่าบ้าน	-	-	2,000	-	2,000
ค่าไฟฟ้า	-	-	330	-	2,370
ค่าค่าน้ำประปา	-	-	150	-	2,220
ค่ารถตู้	-	-	400	-	2,160
ค่าเบี้ยประกันภัยรถ	-	-	1,000	-	2,060
ค่ารถมอเตอร์ไซด์	-	-	6,010	-	14,605
รวม	30,000				

จำนวน	รวม	รวม	รวม
12,000.00			10,000
			10,000

รูปภาพที่ 6.4 ร่องรอยการเรียนรู้ของเด็กชายปกป้อง พรประเสริฐ ที่แสดงให้เห็นถึงการขาดความพร้อมในการมาเรียน

7. ข้อมูลเอกสารส่วนตัวของเด็กชายเตี้ย แสงม่วง

ข้อมูลส่วนตัว

โรงเรียนวัดบางมด (พิพัฒน) สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

ชื่อ เตี้ยแสงม่วง นามสกุล [redacted]

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา ๒๕๕๑ เลขประจำตัว [redacted]

เกิดวันที่ [redacted] เดือน [redacted] พ.ศ. [redacted] สัญชาติ [redacted] ศาสนา [redacted]

เลขประจำตัวประชาชน [redacted] - [redacted] - [redacted] - [redacted] - [redacted]

เข้าเรียนชั้น [redacted] เมื่อวันที่ [redacted] เดือน [redacted] พ.ศ. [redacted]

โรงเรียนเดิม [redacted] เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด [redacted]

ภูมิลำเนาเดิม (ของเด็ก) [redacted] จังหวัด [redacted]

เลขที่ [redacted] แขวง/ตำบล [redacted] เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด [redacted]

ชื่อบิดา [redacted] นามสกุล [redacted] สัญชาติ [redacted] อาชีพ รับจ้าง

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 96/60 ซอย [redacted] ถนน [redacted] แขวง/ตำบล [redacted]

เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10150 โทร. ๐๑๒๑

สถานที่ทำงาน [redacted] รายได้เฉลี่ยเดือนละ [redacted] โทร. [redacted]

ชื่อมารดา [redacted] นามสกุล [redacted] สัญชาติ [redacted] อาชีพ รับจ้าง

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ [redacted] ซอย [redacted] ถนน [redacted] แขวง/ตำบล [redacted]

เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด [redacted] รหัสไปรษณีย์ [redacted] โทร. [redacted]

สถานที่ทำงาน [redacted] รายได้เฉลี่ยเดือนละ [redacted] โทร. [redacted]

ชื่อผู้ปกครอง [redacted] นามสกุล [redacted] เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็น ญาติ

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 96/60 ซอย [redacted] ถนน [redacted] แขวง/ตำบล [redacted]

เขต/อำเภอ [redacted] จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10150 โทร. ๐๑๒๑

สถานที่ติดต่อกรณีฉุกเฉิน ๑. ที่ทำงาน โทร. [redacted]

๒. บ้าน โทร. [redacted]

นักเรียนใกล้ชิดเคียง ๑. [redacted] ชั้น ๗/๓

๒. [redacted] ชั้น ๗/๑

หมู่เลือด [redacted] โรคประจำตัว ไม่มี มี [redacted]

ความสามารถพิเศษ ๑. [redacted] ๒. [redacted]

สถานภาพที่พักอาศัย บ้านตนเอง บ้านเช่า อาศัยญาติ อื่นๆ [redacted]

สถานภาพครอบครัว พ่อแม่อยู่ด้วยกัน หย่าร้าง พ่อเสียชีวิต แม่เสียชีวิต

ผู้อุปการะเลี้ยงดู พ่อ-แม่ พ่อ แม่ ตา-ยาย พี่น้อง

การแพทย์/แพ้อื่น ๆ มี ไม่มี ถ้ามีโปรดระบุ [redacted]

รูปภาพที่ 7.1 ประวัติส่วนตัวของเด็กชายเตี้ย แสงม่วง

ใบแจ้งผลการเรียน ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙
โรงเรียนวัดข้างคลอง กรุงเทพมหานคร

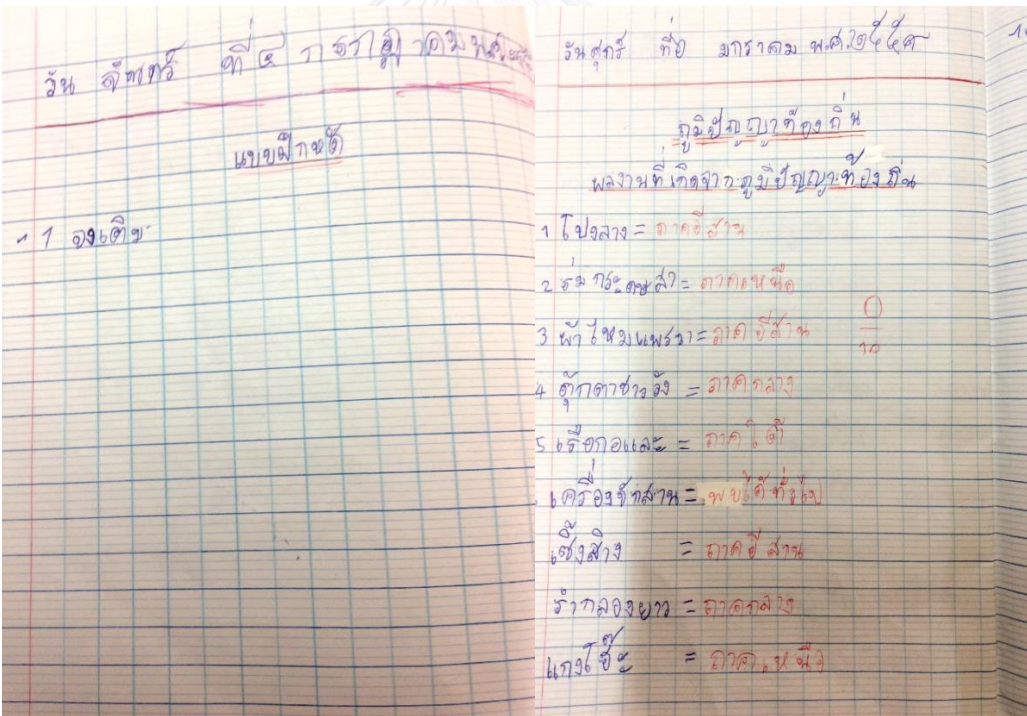
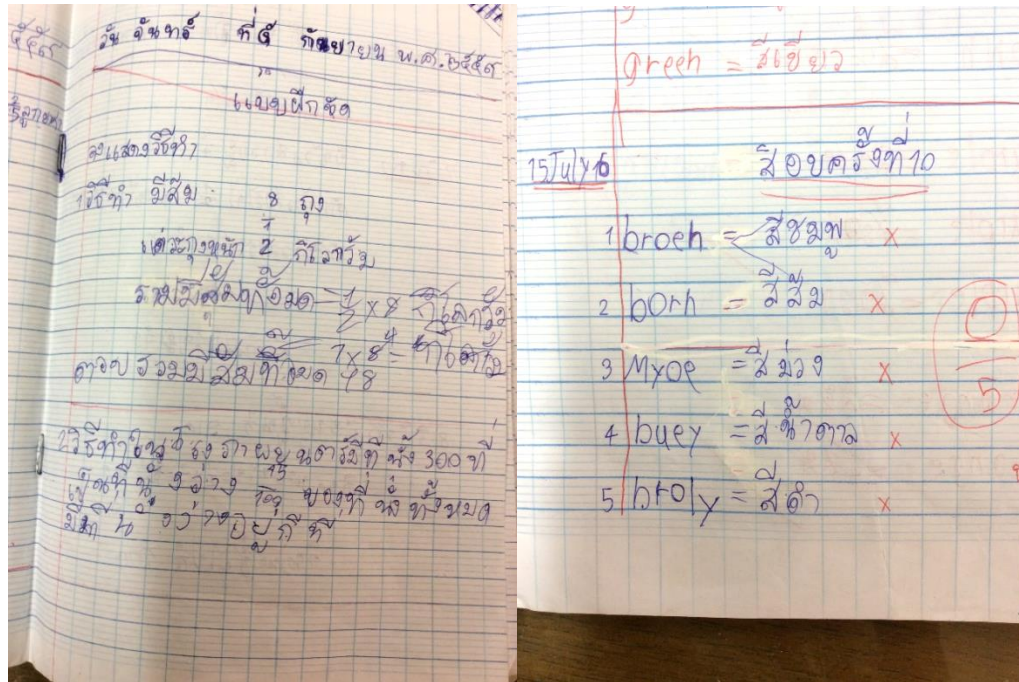
ชื่อ - นามสกุล เด็กชายเตี้ย แสงม่วง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๒ เลขที่ ๑๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง (หน่วยกิต)	ภาคเรียนที่ ๑			หมายเหตุ
		คะแนน		ระดับผลการเรียน	
		เต็ม	ได้		
๑) สาระการเรียนรู้					
๑. ภาษาไทย	๔	๑๐๐	๖๒	๒	
๒. คณิตศาสตร์	๔	๑๐๐	๖๒	๒	
๓. วิทยาศาสตร์	๒	๑๐๐	๖๓	๒	
๔. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๒	๑๐๐	๕๓	๑	
ประวัติศาสตร์	๑	๑๐๐	๕๕	๑.๕	
๕. สุขศึกษาและพลศึกษา	๒	๑๐๐	๗๓	๓	
๖. ศิลปะ (ศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรี)	๒	๑๐๐	๖๘	๒.๕	
๗. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๒	๑๐๐	๗๘	๓.๕	
๘. ภาษาต่างประเทศ	๓	๑๐๐	๕๐	๑	
รวม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้		๙๐๐	๕๖๔	ร้อยละ ๖๒.๖๗	ลำดับที่ ๓๖
๒) สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม					
๑. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๑	๑๐๐	๕๕	๑.๕	
๓) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (หน่วยกิต) ๗ ๗					
๑. กิจกรรมแนะแนว	๑	๗	-	๗	
๒. กิจกรรมลูกเสือ / ยุวกาชาด / กิจกรรมสาธารณประโยชน์	๑	๗	-	๗	
๓. กิจกรรมชุมนุม / ชมรม	๑	๗	-	๗	

(ลงชื่อ) นำฝิ่ง สามารถดี ครูประจำชั้น อำนวน เล็กหล้า
(นางสาวนำฝิ่ง สามารถดี) (นางอำนวน เล็กหล้า)

ตำแหน่ง ครู รับเงินเดือนอันดับ คศ.๑ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดข้างคลอง
วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙

รูปภาพที่ 7.2 ผลการเรียนรู้ของเด็กชายเตี้ย แสงม่วง

รูปภาพที่ 7.3 ร่องรอยการเรียนรู้ของเด็กชายเตี้ย แสงม่วง
 ที่แสดงให้เห็นถึงการขาดความพร้อมในการมาเรียน

ใบแจ้งผลการเรียน ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙
โรงเรียนวัดข้างคลอง กรุงเทพมหานคร

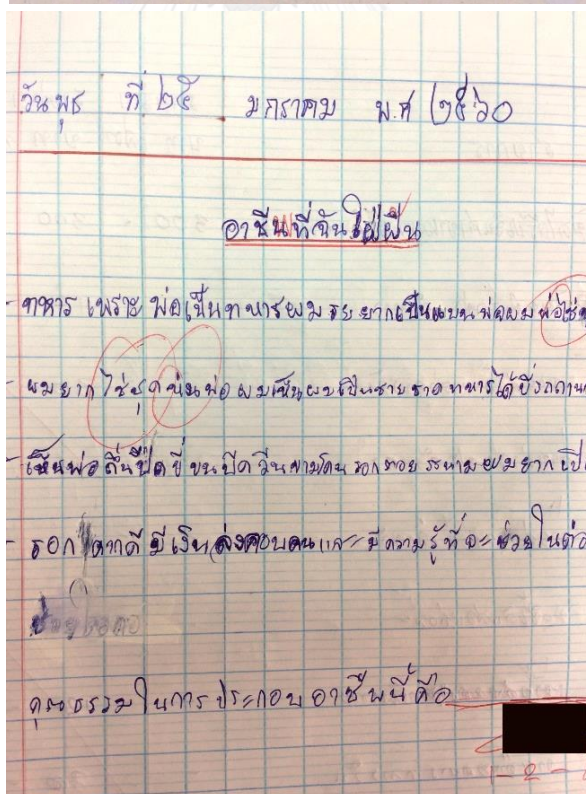
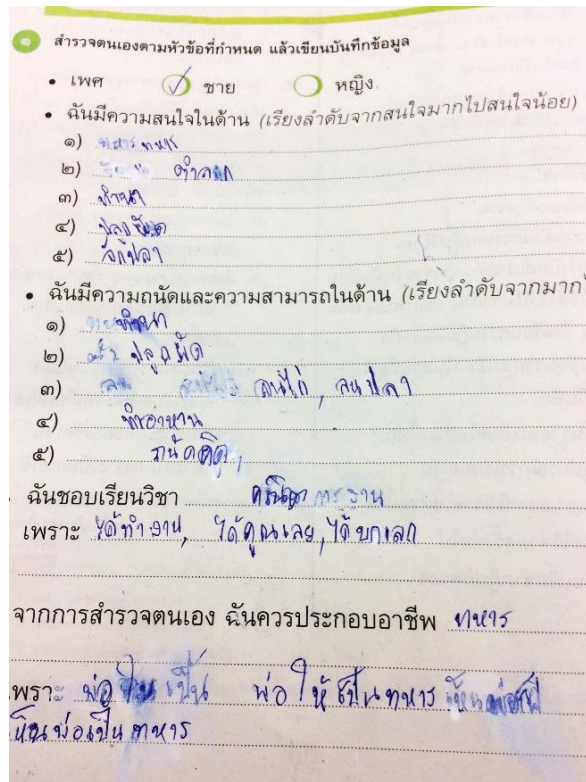
ชื่อ - นามสกุล เด็กชายอมสิน ทองดีก ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๒ เลขที่ ๑๙

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง (หน่วยกิต)	ภาคเรียนที่ ๑		ระดับผลการ เรียน	หมายเหตุ
		คะแนน			
		เต็ม	ได้		
๑) สาระการเรียนรู้					
๑. ภาษาไทย	๔	๑๐๐	๖๒	๒	
๒. คณิตศาสตร์	๔	๑๐๐	๖๓	๒	
๓. วิทยาศาสตร์	๒	๑๐๐	๗๐	๓	
๔. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๒	๑๐๐	๗๖	๓.๕	
ประวัติศาสตร์	๑	๑๐๐	๗๒	๓	
๕. สุขศึกษาและพลศึกษา	๒	๑๐๐	๘๓	๔	
๖. ศิลปะ (ศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรี)	๒	๑๐๐	๗๒	๓	
๗. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๒	๑๐๐	๘๓	๔	
๘. ภาษาอังกฤษ	๓	๑๐๐	๕๗	๑.๕	
รวม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้		๙๐๐	๖๓๘	ร้อยละ ๗๐.๘๙	ลำดับที่ ๓๐
๒) สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม					
๑. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๑	๑๐๐	๕๙	๑.๕	
๓) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
๑. กิจกรรมแนะแนว	๑	ผ	-	ผ	
๒. กิจกรรมลูกเสือ / ยุวกาชาด / กิจกรรมสาธารณประโยชน์	๑	ผ	-	ผ	
๓. กิจกรรมชุมนุม / ชมรม	๑	ผ	-	ผ	

(ลงชื่อ) น้ามิ่ง สามารถดี ครูประจำชั้น อำนวน เล็กกล้า
(นางสาวน้ามิ่ง สามารถดี) (นางอำนวน เล็กกล้า)

ตำแหน่ง ครู รับเงินเดือนอันดับ ศศ.๑ ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดข้างคลอง
วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙

รูปภาพที่ 8.2 ผลการเรียนของเด็กชายอมสิน ทองดีก

รูปภาพที่ 9.3 ร่องรอยการเรียนรู้ของเด็กชายฉัตรชัย สีสุสิน
 ที่แสดงให้เห็นถึงการขาดทักษะพื้นฐานในการเรียน

11. ข้อมูลเอกสารส่วนตัวของเด็กชายสัก ผลจำนง

ข้อมูลส่วนตัว

โรงเรียนวัดนางนอง (พิพัฒน) สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

- ชื่อเด็ก..... นามสกุล
- ชื่อเล่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๒..... ปีการศึกษา ๒๕๖๖..... เลขประจำตัว ๕๐๐๕๐
- เกิดวันที่ เดือน พ.ศ. ๒๕๕๐..... สัญชาติ ไทย..... ศาสนา พุทธ
- เลขประจำตัวประชาชน ๐-๐๐๐๐-๐๐๐๐๐-๐๐-๐
- เข้าเรียนชั้น เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. โรงเรียนเดิม
- เขต/อำเภอ จังหวัด กรุงเทพมหานคร..... ภูมิภาคเดิมของนักเรียน ๒/๖
- เลขที่ แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ จังหวัด กรุงเทพมหานคร
- เพื่อนที่อยู่ใกล้เคียง ชั้น เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๖-๖๖๖-๖๖๖
- กลุ่มสนใจ การเดินทางมาโรงเรียนโดย

บิดา - มารดา (เขียนคำนำหน้า ชื่อ นามสกุล ความทะเบียนบ้าน กรณีมีศบรรดาศักดิ์เขียนเต็ม)

- ชื่อบิดา นามสกุล สัญชาติ อาชีพ
- เลขประจำตัวประชาชน ๐-๐๐๐๐-๐๐๐๐๐-๐๐-๐
- ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ ซอย ถนน แขวง/ตำบล
- เขต/อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์ ๑๐๖๐ โทร. ๐๕๐-๖๖๖-๖๖๖
- สถานที่ทำงาน รายได้เฉลี่ยเดือนละ บาท

- ชื่อมารดา นามสกุล สัญชาติ อาชีพ
- เลขประจำตัวประชาชน ๐-๐๐๐๐-๐๐๐๐๐-๐๐-๐
- ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ ซอย ถนน แขวง/ตำบล
- เขต/อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์ โทร.
- สถานที่ทำงาน รายได้เฉลี่ยเดือนละ บาท

- ชื่อผู้ปกครอง นามสกุล เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็น ๕/๖
- ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ ซอย ถนน แขวง/ตำบล
- เขต/อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์ โทร. ๐๕๐-๖๖๖-๖๖๖
- สถานที่ติดต่อกรณีฉุกเฉิน
 - ที่ทำงาน โทร.
 - ที่บ้าน โทร.
- หมู่เลือด โรคประจำตัว ไม่มี มี ถ้ามีโรค
- ความสามารถพิเศษ 1. 2.
- สถานภาพที่ทักอาศัย บ้านตนเอง บ้านเช่า อาศัยญาติ อื่นๆ
- สถานภาพครอบครัว พ่อแม่อยู่ด้วยกัน หย่าร้าง พ่อเสียชีวิต แม่เสียชีวิต
- ผู้อุปการะเลี้ยงดู พ่อ - แม่ พ่อ แม่ ปู่ย่าตายาย ญาติ

รูปภาพที่ 11.1 ประวัติส่วนตัวของเด็กชายสัก ผลจำนง

12. ข้อมูลเอกสารส่วนตัวของเด็กชายเสก ชัยชนะ

ข้อมูลส่วนตัว ①

โรงเรียนวัดนางนอง (พิพัฒน) สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

1. ชื่อ นามสกุล
2. ชื่อเล่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ปีการศึกษา 2559 เลขประจำตัว
3. เกิดวันที่ 12 เดือน พ.ศ. 2557 สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ
4. เลขประจำตัวประชาชน
5. เข้าเรียนชั้น ป.1 เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. โรงเรียนเดิม
6. เขต/อำเภอ จังหวัด กรุงเทพมหานคร มีสำเนา วิชา
7. เลขที่ แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ จังหวัด กรุงเทพมหานคร
8. เพื่อนที่อยู่ใกล้เคียง ชั้น เบอร์โทรศัพท์
9. กลุ่มสนใจ การเดินทางมาโรงเรียนโดย

บิดา - มารดา (เขียนคำนำหน้า ชื่อ นามสกุล ตามทะเบียนบ้าน กรณีมีชื่อ บรรดาศักดิ์เขียนเต็ม)

10. ชื่อบิดา นามสกุล สัญชาติ ไทย อาชีพ
11. เลขประจำตัวประชาชน
12. ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 45/3 ซอย ถนน แขวง/ตำบล
13. เขต/อำเภอ จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10150 โทร. 081488
14. สถานที่ทำงาน รายได้เฉลี่ยเดือนละ 4000 บาท

มารดา นามสกุล สัญชาติ ไทย อาชีพ

16. เลขประจำตัวประชาชน
17. ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 45/3 ซอย ถนน แขวง/ตำบล
18. เขต/อำเภอ จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10150 โทร. 081488663
19. สถานที่ทำงาน รายได้เฉลี่ยเดือนละ บาท

ผู้ปกครอง นามสกุล เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็น พ่อ

21. ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ 45/3 ซอย ถนน แขวง/ตำบล
22. เขต/อำเภอ จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10150 โทร. 0814
23. สถานที่ติดต่อกรณีฉุกเฉิน
 1. ที่ทำงาน โทร.
 2. ที่บ้าน โทร.
24. หมู่เลือด โรคประจำตัว ไม่มี มี ถ้ามีโรค
25. ความสามารถพิเศษ 1. 2.
26. สถานภาพที่พักอาศัย บ้านตนเอง บ้านเช่า อาศัยญาติ อื่นๆ
27. สถานภาพครอบครัว พ่อแม่อยู่ด้วยกัน หย่าร้าง พ่อเสียชีวิต แม่เสียชีวิต
28. ผู้อุปการะเลี้ยงดู พ่อ - แม่ พ่อ แม่ ปู่ย่าตายาย ญาติ

รูปภาพที่ 12.1 ประวัติส่วนตัวของเด็กชายเสก ชัยชนะ

ใบแจ้งผลการเรียน ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๘
โรงเรียนวัดช้างคลอง กรุงเทพมหานคร

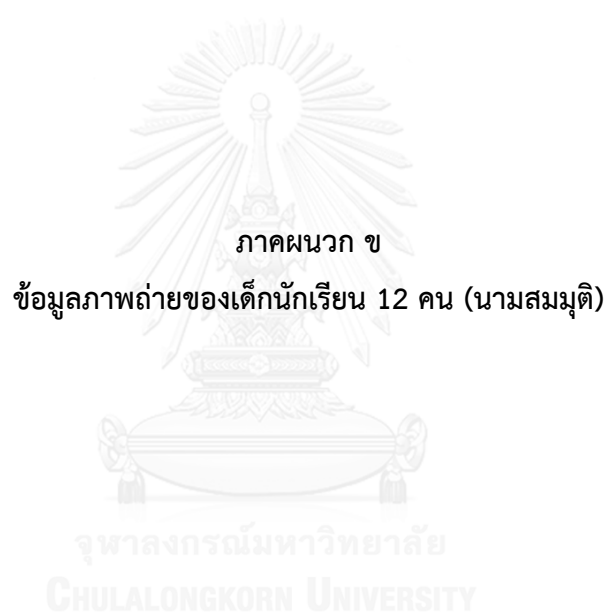
ชื่อ - นามสกุล เด็กชายเสก ชัยชนะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๒ เลขที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง (หน่วยกิต)	ภาคเรียนที่ ๑			หมายเหตุ
		คะแนน		ระดับผลการ เรียน	
		เต็ม	ได้		
๑) สาระการเรียนรู้					
๑. ภาษาไทย	๔	๑๐๐	๕๗	๑.๕	
๒. คณิตศาสตร์	๔	๑๐๐	๖๖	๒.๕	
๓. วิทยาศาสตร์	๒	๑๐๐	๖๒	๒	
๔. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๒	๑๐๐	๖๗	๒.๕	
ประวัติศาสตร์	๑	๑๐๐	๖๑	๒	
๕. สุขศึกษาและพลศึกษา	๒	๑๐๐	๖๗	๒.๕	
๖. ศิลปะ (ศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรี)	๒	๑๐๐	๖๓	๒	
๗. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๒	๑๐๐	๖๒	๒	
๘. ภาษาต่างประเทศ	๓	๑๐๐	๕๓	๑	
รวม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้		๙๐๐	๕๕๘	ร้อยละ ๖๒.๐๐	ลำดับที่ ๓๔
๒) สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม					
๑. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๑	๑๐๐	๕๔	๑	
๓) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (หน่วยกิต)					
๑. กิจกรรมแนะแนว	๑	ผ	-	ผ	
๒. กิจกรรมลูกเสือ / ยุวกาชาด / กิจกรรมสาธารณประโยชน์	๑	ผ	-	ผ	
๓. กิจกรรมชุมนุม / ชมรม	๑	ผ	-	ผ	

(ลงชื่อ) อมร นิลดี ครูประจำชั้น อำนวย เล็กหล้า
(นางสาวอมร นิลดี) (นางอำนวย เล็กหล้า)

ตำแหน่ง ครู รับเงินเดือนอันดับ คศ.๑ ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดช้างคลอง
วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๘

รูปภาพที่ 12.2 ผลการเรียนรู้ของเด็กชายเสก ชัยชนะ ในช่วงที่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

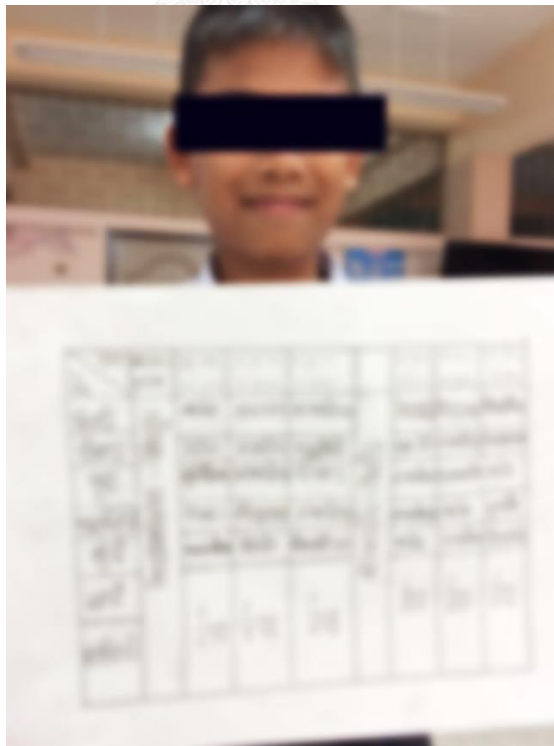
1. ภาพถ่ายของเด็กหญิงติดดาว ยางนอก กับมารดา ในชุมชนที่อาศัยอยู่

2.ภาพถ่ายของเด็กชายสมหวัง ศรีทชาติ กับครอบครัวในห้องเช่าที่พักของนางงาน

3.ภาพถ่ายของเด็กชายสัน มาหอม ที่มีโรคประจำตัวคือปัญหาที่ช่องกรกลืน พูดไม่ชัด

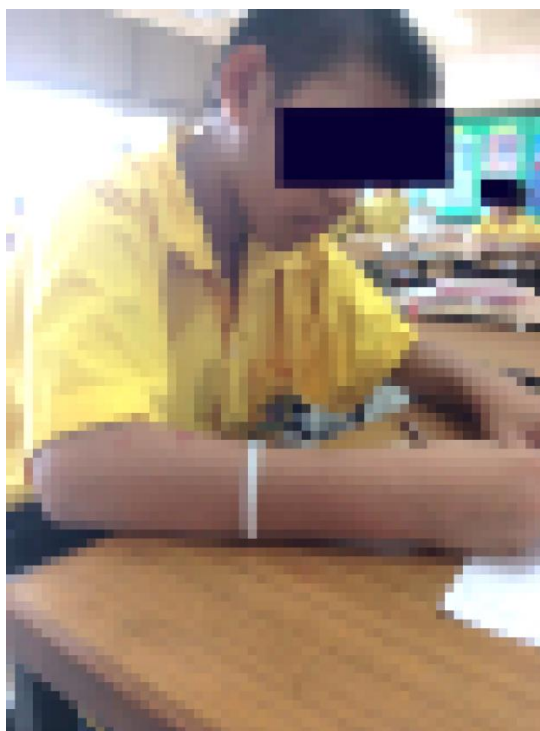
4.ภาพถ่ายตรอกแห่งหนึ่งในชุมชนมะนาวหวาน ที่เด็กชายต้นคุณอาศัยอยู่และเคยมีข่าวเกี่ยวกับการจี้ปล้นในชุมชนแห่งนี้

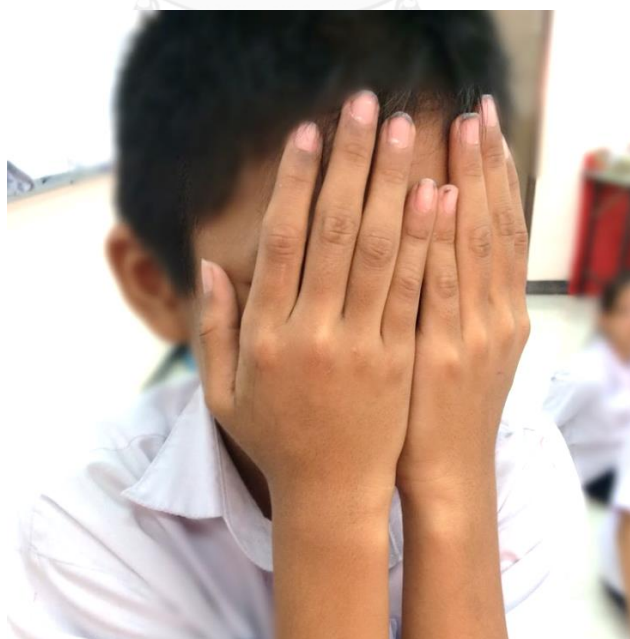
5.ภาพถ่ายของเด็กชายนนอบ แก่นนาอาม ที่มีอาการซึมเศร้า ไม่ร่าเริง

6.ภาพถ่ายของเด็กชายปกป้อง พรประเสริฐ ที่เคยมีประวัติหนีเรียน

7.ภาพถ่ายของเด็กชายเตี้ย แสงม่วง ที่มีสภาพเล็บมือดำยาว แสดงให้เห็นถึงการขาดการดูแลเอาใจใส่ที่ดีจากผู้ปกครอง

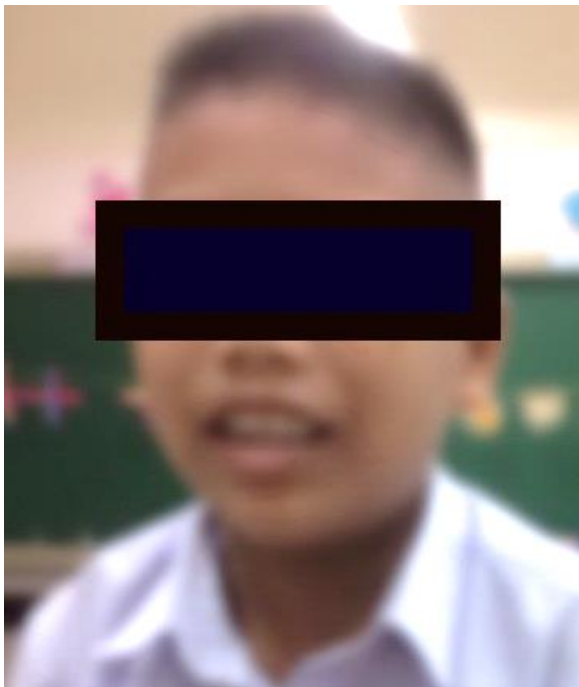
8. ภาพถ่ายเด็กชายออมสิน ทองดี กับบิดามารดาในชุมชนมะนาวหวาน ที่มีพฤติกรรมชอบชกต่อย

9. ภาพถ่ายของเด็กนักเรียนที่ถูกเด็กชายออมสิน ทองดี รังแก ชกต่อย จากพฤติกรรมชอบชกต่อย

10.ภาพถ่ายของเด็กชายฉัตรชัย สีสุสิน ที่ย้ายมาจากต่างจังหวัด ซึ่งมีทักษะพื้นฐานด้านการเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ แตกต่างจากเพื่อน ๆ ในชั้นเดียวกันอย่างเห็นได้ชัด

11.ภาพถ่ายของเด็กชายสุเทพ เจริญการ ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศโดยการทาบเล็บเท้า แสดงให้เห็นถึงการขาดการดูแลเอาใจใส่และถูกตามใจจากผู้ปกครอง และใช้วิธีการพึ่งพาตนเองในการมาเรียน โดยการเดินมาโรงเรียนตามชอกซอยในชุมชน

12.ภาพถ่ายของเด็กชายสัก ผลจํานง และคุณยายบุญธรรม ในภาพแสดงถึงร่องรอยการสักลายบนข้อเท้าของเด็กชายสัก ที่ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมในวัยเรียน และภาพถ่ายภายในห้องเช่าของเด็กชายสักกับคุณยาย

13. สำหรับภาพถ่ายของเด็กชายเสก ชัยชนะ ไม่มี เนื่องจากในระหว่างที่เก็บข้อมูลเด็กชายเสกไม่ค่อยมาเรียนหนังสือและได้ออกกลางคันไปในช่วงปลายภาคเรียนที่ 1 ดังข้อมูลในรูปถ่ายดังกล่าว

สรุปเวลาเรียนตลอดปี 1

การ มาเรียน	ภาคเรียน	ภาคต้น	ภาคปลาย	รวมทั้งปี
มา		67		
ป่วย		34		
ลา		-		
ขาด		-		
รวม		101		

เวลามาเรียนรวมตลอดปีคิดเป็นร้อยละ.....

สรุปตัดสินเกณฑ์เวลาเรียน ผ่าน ไม่ผ่าน

ลงนามรับทราบ เวลาเรียน	ภาคต้น	ภาคปลาย
ครูประจำชั้น	[REDACTED]	
ผู้ปกครอง		

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบฟอร์มการสังเกตการณ์

ครั้งที่.....

ชื่อนักเรียน..... ชั้น..... โรงเรียน.....

วันที่.....เดือน..... พ.ศ..... เวลา.....

สถานที่ทำการสังเกตการณ์

1.....

2.....

เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น

การวิเคราะห์จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ดัชนีบ่งชี้

สรุปผลการสังเกตการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้สังเกตการณ์.....

(.....)

ผู้สังเกตการณ์

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างการสัมภาษณ์กับผู้ปกครองของเด็กนักเรียน (นามสมมุติ)

ตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็กนักเรียน

สถานที่สัมภาษณ์ บ้านเช่าของเด็กหญิงติดดาว ยางนอก (ชุมชนติดทาง)

วันที่ 21 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2559

เริ่มสัมภาษณ์ เวลา 17.30 น. สิ้นสุดเวลา 18.00 น.

ชื่อ นางสาว ดอกไม้ มารดาของเด็กหญิงติดดาว ยางนอก

เพศ หญิง

อายุ 38 ปี

จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัย : “น้องเป็นอย่างไรบ้างคะคุณแม่”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ดีขึ้นกว่าเทอมแรกค่ะ”

ขณะเดียวกันคุณพ่อของเด็กหญิงติดดาวเดินออกมาจากในห้องเช่าเพื่อมาสวัสดิ์ผู้วิจัย ผู้วิจัยได้ทักทายและถามไถ่ว่ามาที่ไรไม่เคยเห็นหน้าคุณพ่อ คุณพ่อของเด็กหญิงติดดาวบอกกับผู้วิจัยว่าเลิกงานหกโมงทุกวัน แม่ของเด็กหญิงติดดาวได้พูดขึ้นในขณะที่คุณพ่อของเด็กหญิงติดดาวเข้าไปในห้องเช่า

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ตัวเขาเองก็ไม่สบายด้วย (คุณพ่อของเด็กหญิงติดดาว) เขาเป็นเกี่ยวกับประสาท เพิ่งกลับมาได้อาทิตย์กว่า ๆ เอง อยู่โรงบาลเนี่ย” คุณยายของเด็กหญิงติดดาวซึ่งยืนอยู่ในขณะที่ผู้วิจัยกำลังพูดคุยกับคุณแม่ของเด็กหญิงติดดาว ได้พูดขึ้นมาว่า “ทำงานไม่ได้เต็มที่”

ผู้วิจัย : “คุณแม่ทำอะไรคะที่ไปทำงาน”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ขายของตามบ้านค่ะ”

ผู้วิจัย : “เลิกก็ห่มคะคุณแม่”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ห้าห่ม เที่ยงคืน บางทีก็ตีหนึ่งตีสองกลับบ้าน”

ผู้วิจัย : “เขาก็ก่อนคะ”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ตามเวลาห้างฯเปิดค่ะ”

ผู้วิจัย : “ตอนนี้ก็ยังทำอยู่ไหมคะ”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ช่วงนี้งานหมดแล้ว คุณแม่ก็อยู่บ้าน”

ผู้วิจัย : “ไม่ได้ทำตลอดหรือคะ”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ไม่ได้ทำตลอด”

ผู้วิจัย : “คุณแม่คะครูก็ว่าภาพรวมน้องดีขึ้น ครูอยากทราบว่าน้องเป็นโรคประจำตัวคืออะไรคะคุณแม่”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “โรคหัวใจปิดไม่สนิทแล้วก็หอบ คุณหมอนัดผ่าอยู่นะคะแต่พอคุณหมอนัดผ่าน้องก็มักจะเป็นไข้ก่อนด้วยทุกครั้ง ทำให้ไม่ได้ไปผ่า แต่ทุกวันนี้ดีขึ้น”

ผู้วิจัย : “แต่ถ้าผ่าตัดนี้ก็จะหายจริงไหมคะคุณแม่”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “หายค่ะ”

ผู้วิจัย : “ใช้บัตรทองหรือเปล่าคะ”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ใช่ค่ะ ผ่าตัดฟรีแต่ต้องชำระค่านอนและค่าอื่น ๆ ”

ผู้วิจัย : “ครูว่าถ้าจะผ่าตัดอีกครั้งคุณแม่ต้องวางแผนช่วงปิดเทอมนะค่ะ จะได้หายซักที”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ล่าสุดที่เขาเป็นพาไปหาหมอ หมอบอกว่าหัวใจเขาดีขึ้นแล้วนี่ ไม่เหมือนแต่ก่อนดีขึ้น เพราะแต่ก่อนถ้าเขาเหนื่อยหายใจแรง(คุณแม่ของเด็กหญิงติดดาวใช้มือจับบริเวณลำคอ) ตรงนี้จะบวม แต่ทุกวันนี้ไม่เป็น ดีขึ้น”

ผู้วิจัย : “เป็นมาตั้งแต่คลอดหรือเป็นตอนตั้งครรภ์คะ”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ตั้งแต่คลอดค่ะ คลอดออกมาหมอบอกว่าหัวใจเขามันปิดไม่สนิท แต่ถ้าโตมาถ้าเขามีภูมิต้านทานดีหัวใจก็จะปิดเอง”

ผู้วิจัยหันไปหาเด็กหญิงติดดาวที่นั่งฟังอยู่ด้วยว่า “สาเหตุติดดาว ให้หายเป็นปกติ แต่เขาเข้มแข็งมากนะคะคุณแม่”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ใช่ ยอมรับจริง ๆ ตอนอนุบาล 2 เทอม 2 คิดว่าเขาจะไปตั้งแต่ตอนนั้นแล้ว ที่โรงเรียนยังไปเยี่ยมกันหมดเลยครูเคอ”

ผู้วิจัย : “เธอคะ”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ติดเชื่อในกระแสเลือดจ้ะ”

ผู้วิจัย : “ติดเชื่อในกระแสเลือดด้วย” ผู้วิจัยพูดด้วยสำเนียงตกใจ

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ป่าเขาพาไป (เจ้าของห้องเช่า) ตอนนั้นคุณแม่ไปทำงาน” และตรงประโยคนี้นักวิจัยของเด็กหญิงติดดาวพูดด้วยน้ำตาคลอเบาและเสียงสั่นเครือ

ผู้วิจัย : “ดังนั้นถ้าเลื่อนขั้นขึ้นขั้นใหม่ ครูแนะนำนะคะคุณแม่ให้คุณแม่บอกพื้นฐานของน้องว่ามีโรคประจำตัวอะไร เพื่อที่ครูจะได้ช่วยดูแลอีกแรงนะค่ะ ทราบว่าคุณพ่อของติดดาวก็มีโรคประจำตัวเช่นเดียวกันเธอคะ”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ใช่ค่ะเกี่ยวกับประสาทหลอน แต่ก่อนเขาตีแม่เหล่าเยอะ แล้วพอหยุดเหล้ามันหลอนก็กลายเป็นประสาทหลอน ต้องไปรักษาอยู่บ่อย ๆ ทานยาอยู่เรื่อย ๆ”

ผู้วิจัย : “ต้องไปรักษาที่ไหนคะคุณแม่”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “โรงพยาบาลสมเด็จพระยา ต้องไม่ให้ขาดยา”

ผู้วิจัย : “ถ้าสมมติขาดยาล่ะคะคุณแม่”

คุณแม่เด็กหญิงติดดาว : “ก็เกิดอาการกลัวคนโน้นคนนี่มาฆ่า นั่งคนเดียว คือว่าต้องไม่ให้ขาดยา นี่ก็พึ่งออกมาได้อาทิตย์แล้ว”

สถานที่สัมภาษณ์ บ้านของเด็กชายสมหวัง ศรีทราตี (ชุมชนไทยประดิษฐ์)

วัน เดือน ปี 27 สิงหาคม 2559

เริ่มสัมภาษณ์ เวลา 17.15 น. สิ้นสุดเวลา 18.00 น.

ชื่อ นางสาวมณี มีสุข เพศ หญิง อายุ 28 ปี

วุฒิการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัย : “ทำไมคุณแม่ถึงย้ายจากนครมาที่นี่คะ”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “ตอนแรกพ่อเค้ามาเยี่ยมลูกชายเขาที่กรุงเทพฯ พ่อเค้ามีลูกชายอีกคนแต่คนละแม่ทำงานที่นี่ และพอดีที่บ้านยางราคามันตกจากกิโลละเจ็ดสิบบาทเหลือกิโลละสามสิบลีบบาท ก็เลยพากันย้ายมาที่นี่มาอยู่กับพี่ชายพ่อเค้า ก็ไม่คิดไม่ฝันหรอกว่าจะได้ย้ายมาที่นี่”

ผู้วิจัย : “คุณแม่รับจ้างตัดยางหรือคะ”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “ใช่ค่ะ ตอนนั้นท้องเจ้าตัวเล็ก (ลูกสาววัยสองขวบที่เป็นน้องสาวของเด็กชายสมหวัง) ด้วยนะขึ้นไปตัดบนภูเขาเลยนะคะครู เคยล้มด้วยยังคิดอยู่เลยว่าลูกในท้องจะเป็นอะไรรีเปล่า”

ผู้วิจัย : “อืม”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “หลังจากกลับจากแข่งเม้งที่ภูเก็ตแล้วก็พากันย้ายมาที่นี่ พอดีพี่ชายของพ่อเค้าทำงานที่โรงงานนี้ด้วย”

ผู้วิจัย : “ครูไม่เคยไปเที่ยวนครฯเลยคะ ภาคใต้ไกลสุดคือตรัง”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “เนี่ย..ถ้าว่าเค้าจบชั้นป.6 เค้า (พี่ชายสมหวัง) จะเรียนต่อทาง
พระไม่เรียนต่อม.1 เพราะคุณแม่ก็ไม่มีตั้งค์เนาะ”

ผู้วิจัย : “เค้าตั้งใจหรือคะ”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “เค้าตั้งใจเขาบอกว่าสงสารแม่ เพราะเรียนม.1 ต้องใช้ตั้งค์
เนาะ”

ผู้วิจัยหันไปถามกับพี่ชายของสมหวังซึ่งนั่งฟังในวงสนทนาด้วยว่า : “ใครแนะนำหรือสมดี”

พี่ชายสมหวัง (สมดี) : “คิดเองครับ”

ผู้วิจัย : “ครูนี้กว่าได้ยินใครพูดมา ถ้าคิดอย่างนี้ได้เจริญแล้วคะ”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “คุณแม่ได้ถามกับพระอาจารย์ที่วัดสะพานว่าจะให้ไปบวชเรียน
เพราะว่าพระอาจารย์มาบิณฑบาตทุกวันในตลาดที่คุณแม่ทำงานเดินผ่านร้านทุกวันได้เห็นหน้าทุกวัน”

ผู้วิจัย : “ดีมากเลยคะคุณแม่เพราะว่าบางที่เรียนในระดับมัธยมศึกษา บางที่มีค่าใช้จ่ายโน่นนี่
เยอะคะ ครูเห็นด้วย”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “แต่เขามีข้อแม้ว่าขอเรียนจบแค่ม.6 แล้วจะออกมาทำงาน”

ผู้วิจัยเลยหัวเราะและพูดต่อว่า : “ครูสนับสนุนคะสมดีถ้าเป็นไปได้เรียนต่อ ๆ ไม่สึกเลย แล้ว
คุณแม่อยากให้เขาสึกหรือเปล่าคะ ” ผู้วิจัยหัวเราะหลังจากพูดจบ

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “ไม่อยากให้สึกหรือเพราะสุดท้ายอดดี้อมากเถียงก็เก่ง เขาบอกใช้
แต่เขาที่น้องไม่ใช่ ใช้ไม่เท่ากันใช้เขามากกว่า แต่เวลากินตัวเองก็กินเยอะกว่าน้องนะ ใช้เงินเยอะกว่า
อีก”

ผู้วิจัย : “ไม่ได้เลยตัวเองเป็นที่ต้องเสียสละนะ เถียงแม่อยู่หรือ”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “เถียง..”

เด็กชายสมหวังซึ่งนั่งฟังอยู่ในวงสนทนาด้วยพูดเสริมขึ้นว่า : “ถ้าแม่ไม่อยู่พี่มาร์คพาเล่นชก
มวย”

ผู้วิจัย : “ชกมวยอะไรครับ”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “เล่นชกกันพี่ก็เล่นสุดแรง แต่น้องไม่สู้ ینگแรง ๆ เหมือน
ผู้หญิง”

ผู้วิจัยหัวเราะและถามต่อว่า : “ได้ข่าวว่าใครแก๊งนะคะสมหวัง”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “ใช่ เห็นว่ามีกลุ่มแก๊งทุกวันเลย”

ผู้วิจัย : “ใครแก้มองคะสมหวังไหนบอกครูสิคะ”

เด็กชายสมหวัง : “ปรีดา”

ผู้วิจัย : “คนไหนหนอ คนอ้วน ๆ รีเปล่า”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “ใช่ อ้วน ๆ ขาว ๆ นี่มาฟ่องทุกวันเลยว่าปรีดาส่งลูกน้องให้มาตีหัว”

ผู้วิจัย : “เราไปทำอะไรให้เพื่อน เพื่อนถึงมาตี”

เด็กชายสมหวัง : “ห๊ะ ผมอยู่ที่ ๆ ปรีดาก็ให้ลูกน้องมาตี”

ผู้วิจัยหัวเราะในคำพูดคำจาของสมหวังและคุณแม่ของสมหวังเลยพูดต่อว่า

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “เนี่ย..เขาจะมาบอกทุกวันเลยนะ ”

ผู้วิจัย : “แล้วเพื่อนตีหัวสมหวังทำยังงัย”

เด็กชายสมหวัง : “ไม่ทำอะไร” (พร้อมกับส่ายหัว)

ผู้วิจัย : “สมหวังไปบอกครูประจำชั้นบ้างไหมคะหรือว่าบอกแล้วแต่ครูเฉย” (ผู้วิจัยหัวเราะหลังพูดจบ)

เด็กชายสมหวังส่ายหัว คุณแม่เลยพูดขึ้นว่า

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “กลัวเพื่อนฟ่อง ” (คุณแม่พยักหน้าพร้อมกับยิ้ม)

ผู้วิจัย : “เนี่ย! คุณแม่คะถ้าเด็กไม่บอกครู บางครั้งครูก็ไม่รู้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับเด็ก”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “เขามาบอกทุกวันเดี๋ยววันนี้คนนี้แก้มอง คนนี้หยิก คุณแม่บอกเขาว่าถ้าตัวเองไปแก้มองเขาก่อนอย่ามาฟ่อง แต่ถ้าเขามาทำเราทำกลับเลยทีหลังจะได้ไม่ต้องแก้มองอีก”

ผู้วิจัย : “บางครั้งก็ต้องไม่ยอม ไม่งั้นคนที่แก้มองก็จะเคยตัว”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “ใช่ ๆ”

ขณะนั้นเองเด็กชายสมหวังเดินถือแก้วน้ำจากข้างในบ้านมาให้ผู้วิจัยดื่ม สร้างความประหลาดใจให้กับผู้วิจัยเป็นอย่างมากทั้งที่ไม่มีใครบอก ผู้วิจัยกล่าวขอใจและชื่นชมในเรื่องมารยาทและแอบแซวไปยังพี่ชายที่นั่งอยู่ในวงสนทนาด้วยกัน เป็นการเปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมของสมหวังกับสมชาย ทำให้คุณแม่หัวเราะและผู้วิจัยจึงถามเด็กชายสมหวังว่า

ผู้วิจัย : “ใครบอกให้เราเอาน้ำมาให้ครูคะ”

เด็กชายสมหวัง : “ผมคิดว่าคุณครูจะหิวน้ำ”

ผู้วิจัย : “เห็นรียังคะคุณแม่ หายากนะคะเด็กแบบนี้ บางวันครูยืนเฝ้าอยู่สังเกตเห็นเขานั่งทำการบ้านอยู่คนเดียว”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “เขาทำการบ้านเสร็จเรียบร้อยจากที่โรงเรียนเลยนะถ้าเขาทำได้ยกเว้นภาษาอังกฤษ บางวันให้ลูกของพี่สาวช่วยบอก คุณแม่ไม่รู้เรื่องเลย (พร้อมกับหัวเราะ) คุณแม่เรียนมาน้อย จบป.5 ทำงานก็มีคนโตะเลย มีคนโตะตอนอายุ 15 ปี”

ผู้วิจัย : “ฮา! 15 ปี นี้อยู่ม.3 นะคะคุณแม่”

คุณแม่ของเด็กชายสมหวัง : “ก็ตอนนั้นแม่ของคุณแม่พารถล้มและคุณแม่ไม่ได้ไปสอบ ครูพูดหยาบว่า มึงไม่ได้มาสอบเนี่ย! ตก! มึงไม่ต้องมาดูแล ตอนนั้นแม่ไปด้วยแม่เลยบอกว่ามึงไม่ต้องไปเรียน จากนั้นมาก็ออกมาทำงานจนทุกวันนี้ตั้งแต่เล็ก ๆ”

ขณะนั้นมีคุณป้าผู้หญิงคนหนึ่งเดินเข้ามาคุณแม่ของสมหวังเลยแนะนำให้ผู้วิจัยรู้จักบอกว่า เป็นน้องสาวของคุณพ่อสมหวัง

ผู้วิจัย : “สวัสดีค่ะ คุณป้าคนกรุงเทพฯ เหนอคะ”

อาของสมหวัง : “คนยะลา ได้แฟนคนกรุงเทพฯ เลยมาอยู่ที่นี่”

ผู้วิจัย : “อืม”

อาของสมหวัง : “แต่ก่อนลูกชายก็เรียนที่วัดข้างคลองเหมือนกัน”

ผู้วิจัย : “อ้าว! เหนอคะ ชื่อว่าอะไรคะคุณแม่”

อาของสมหวัง : “เมธี เลิศบุญ (นามสมมติ)” (ลูกชายของป้าสมหวัง)

ผู้วิจัย : “จำได้อยู่คะ ตอนนี้อยู่ไหนคะ”

อาของสมหวัง : “ไปเล่นบ้านเพื่อน”

ผู้วิจัย : “ไม่ใช่ค่ะ ทำอะไรเรียนอยู่ที่ไหนคะตอนนี้”

อาของสมหวัง : “ไม่ได้เรียน ไม่ได้ทำอะไรเลยตอนนี้ คุณแม่ก็เหมือนเขานี้ละ (มองไปที่แม่ของสมหวัง) ย้ายไปย้ายมาเลยออกไม่ได้เรียน บอกให้ไปเรียนกศน. ก็ไม่ไป”

ผู้วิจัย : “อืม”

คุณแม่ของสมหวัง : “อันนั้นก็อีกคน สดุดอดเอาถ้วยให้เลย เหมือนเจ้านี้ละ (คุณแม่มองไปยังสมชายพี่ชายของสมหวัง) ตอนนี้อยู่ที่ไหน สักพักครูกลับคอยดู เลียง เกเร สดุดอด”

สถานที่สัมภาษณ์ บ้านของเด็กชายสัก ผลจ่านง (ชุมชนมะนาวหวาน)

วัน เดือน ปี 30 กันยายน พุทธศักราช 2559

เริ่มสัมภาษณ์ เวลา 17.30น. สิ้นสุดเวลา 18.00 น.

ชื่อ ยายสมศรี มีมาก เพศ หญิง

อายุ 77 ปี

จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัย : “ คุณยายคะวันนี้คุณครูขออนุญาตมาพูดคุยกับคุณยายนะคะ คุณเรื่องของสักนี่ละคะ ยาย เพราะวันนั้นที่มาส่งเขา ที่กลับจากไปเล่นเกมมานะคะ มันมีต๋นุก็เลยขอตัวกลับก่อน แต่วันนี้มา เพราะได้รับปากกับยายแล้วคะว่าจะมาเยี่ยมบ้าน ก็เลยมาตามที่ได้บอกไว้คะ”

คุณยาย : “วันนั้นนะยายบอกว่าครูพูดนะว่ามึงไปเล่นเกม เขาบอกว่าไม่ใช่ ะ”

ผู้วิจัยเลยหันหน้าไปทางเด็กชายสักและพูดว่า : “ไม่ใช่ใช่น้อยนะสิ”

คุณยาย : “อือ”

ผู้วิจัย : “วันนั้นครูเดินกลับบ้านแล้วบังเอิญไปเจอเขากับเพื่อนสามคน พึ่งออกมาจากร้านเกม ครูจึงเข้าไปทักทายและขอมาส่ง นั่นแหละคะยาย” ผู้วิจัยยังพูดไม่จบเด็กชายสักพูดแทรกขึ้นมาว่า

เด็กชายสัก : “โซคดี” คุณยายได้พูดขึ้นมาทันทีว่า : “เหนื่อย ตื้อฉิบหายเลยคุณครูเอ๊ย!” แล้วผู้วิจัยได้ถามต่อว่า

ผู้วิจัย : “เล่นทุกวันเลยไหมคะยาย”

เด็กชายสัก : “ไม่! บางครั้ง บางครั้งนะแม่”

คุณยาย : “ให้ตั้งค้ไปกินข้าว เขาก็ไม่กินนะลูก (ลูก สรรพนามเรียกแทนผู้วิจัย) ยี่สิบบาทนะ พอสักพักมาขอตั้งค้่อีกแล้ว ซักจะเลี้ยงไม่ไหวแล้ว” เด็กชายสักพูดสอดแทรกขึ้นมาว่า : “ก็เอาตั้งค้ไปซื้อขนมจ้แม่” (เด็กชายสักเรียกยายว่าแม่)

ผู้วิจัย : “ยายคะ สักเกอร์ใหม่คะยาย”

คุณยาย : “ฮิ! มันจะเลี้ยงยายมันจะตายาย” แล้วเด็กชายสักได้รับพูดขึ้นมาทันทีว่า : “เลี้ยงแต่ไม่ต่อใคร” ผู้วิจัยจึงได้พูดต่อว่า : “ครูอยากจะทำตามถึงพฤติกรรมของสักที่ชอบเลี้ยงยายนี้แหละคะยาย”

คุณยาย : “จ๊ะ ะ ขอบใจมากลูก ยายก็เดินไม่ไหวแล้วตอนนี้ลูก”

ผู้วิจัย : “จะมาติดตามว่าทำไมถึงชอบเลี้ยงยาย เลี้ยงยายจริงไหม ครูยังไม่เชื่อ”

คุณยาย : “เถียง”

ผู้วิจัย : “คนอื่นเล่าให้ครูฟังสิ”

เด็กชายสัก : “จริงครับ”

ผู้วิจัย : “ทำไมไปทำอย่างนั้นล่ะสัก”

คุณยาย : “วันนั้นเอาอะไรเขวี้ยงยายใหญ่ให้ไปโรงเรียน”

ผู้วิจัย : “เขวี้ยงทำไมลูก”

คุณยาย : “มันต่ายายว่าจัญไรไปล่าลูก” พอคุณยายพูดยังไม่จบเด็กชายสักก็ได้รับเอามือไปปิดปากคุณยายและพูดให้ยายว่า “ไม่ต้องเลย!” แต่คุณยายพยายามเอามือเด็กชายสักที่พยายามปิดปากตนเองออก แล้วบอกกับผู้วิจัยว่า

คุณยาย : “อีตอกทอง! อีกะหรี! มันต่าฉัน” ผู้วิจัยพยายามดึงตัวเด็กชายสักออกจากคุณยาย เพราะเด็กชายสักไม่ต้องการให้คุณยายพูดให้ผู้วิจัยฟังพยายามเอามือตนเองปิดปากคุณยาย ผู้วิจัยจึงให้เด็กชายสักเข้ามานั่งใกล้ ๆ กับผู้วิจัยโดยผู้วิจัยได้จับที่แขนของเด็กชายสักไว้ เด็กชายสักพูดขึ้นด้วยอาการไม่พอใจต่อว่าให้คุณยายว่า : “มัว ๆ เลย”

คุณยาย : “มันแค้นกูนะ เลี้ยงตั้งแต่ตัวแดง ๆ นะ แม่เขาทิ้งไป พ่อมันก็ตายนะพ่อจริง ๆ มันนะ เผาที่วัดข้างคลองนี้ สิบกว่าปีแม่มันมา ถามว่ามีรอยหรือยังแม่มันบอกไม่มีจะกินเลยยาย ลูกเต่าไม่สนใจ เขาขอลูกเขาไอ้เนี้ย กับคนโตไปเที่ยวบนทบุรี เออไปแล้วก็บอกมึงดูลูกให้ดี ๆ นะ เออ พูดแล้วขนลุก พอกลางคืนลูก ใครมาเคาะหน้าต่างเรียกวะ แม่เปิดประตูหน่อย เปิดประตูหน่อย พูดมาขนลุก สาธุเป็องบนนะ พอเสร็จละลายเปิดดูไม่เห็นใคร ไม่นอนเลยคืนนั้นเข้ามาไปหาแม่มัน แล้วคนขี่เมาที่บ้านเขาบอกว่า ยาย มันเนียหัวแตกแขนขาหักหมด โอ๊ย! ฉันทันเป็นลมเลย เป็นลมตรงนั้นแหละ พอฟื้นยายก็ไปลูก มึงพาไปศาลศาลารากูออกเอง ไปที่โรงพยาบาล ไปถึงเข้าก็ใส่สายอะไรเต็มไปหมด ฉันทันก็บอกคุณหมอบอกคุณหมอจำ ช่วยลูกฉันทันหน่อย นี่เขาคลอดมาแล้วก็หนีไปเลย คุณหมอก็ให้ใส่ชุดล้างมือสวมหมวกเข้าไปหา ยายก็เรียก สัก แม่มาหาแล้วนะ กลับบ้านเรานะลูกนะสามหน โอ๊ยครุเอ๊ย นิ้วกระดิก สาธุ!” ผู้วิจัยดูสถานการณ์แล้วจึงพูดตัดบทว่า

ผู้วิจัย : “เกิดจากอะไรคะยาย อะไรล้มใส่”

คุณยาย : “ก็พ่อเลี้ยงมันถีบลงท้องยี้ แตกสองข้างเลย”

ผู้วิจัย : “ถีบหรือคะ ถีบหรือว่าอุบัติเหตุ”

คุณยาย : “ถีบลูกถีบ ก็มันหา “มั่ว” ไม่เจอ” หลังจากนั้นคุณยายก็พนมมือขึ้นแล้วอธิษฐานถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในชุมชน รวมถึงเทวดาฟ้าดินเจ้ากรรมนายเวร ว่าตนเองก็หาเข้ากินค่าหารับจ้างเลี้ยงดูแล้วมาทำกับหลานของตนเอง และคุณยายได้พูดต่อก่อนที่ตนเองจะตายขอให้รู้จักว่าคนไหนที่มันทำกับหลานตนเอง คุณยายเล่าว่ายังไม่ถึง 7 วัน พ่อเลี้ยงของสักไปชกต่อยทะเลาะกันกับคนอื่นจ่ายไปสามพันบาท ผู้วิจัยจึงถามต่อว่า

ผู้วิจัย : “แล้วตอนนี้แม่ของสักอยู่ไหนคะยาย”

คุณยาย : “อยู่กับพ่อเลี้ยงพาไปเจ็บอยู่เนี่ย”

ผู้วิจัย : “ลูกสาวของยายก็คือแม่ของสักใช่ไหมคะ”

คุณยาย : “ไม่ใช่ ไม่ได้เป็นพี่น้องอะไรกันเลย เข้าบ้านข้าง ๆ กัน แล้วเขาเห็นว่าเรารักเด็กเขาเลยทิ้งให้เราเอามาเลี้ยง ไอ้คนโตมันดินะ กิตติ”

ผู้วิจัย : “แล้วตอนนี้กิตติอยู่ที่นี้ด้วยไหมคะ”

คุณยาย : “ไม่อยู่ มาขอตั้งค์แล้วก็ไป เขาอยู่กับทวด”

ผู้วิจัย : “แล้วกิตติกับสักเป็นพี่น้องแท้ ๆ กันหรือคะ”

เด็กชายสัก : “แท้ ๆ เลย”

คุณยาย : “แม่เดียวกันแต่คนละพ่อ ไอ้ผู้หญิงคนโตก็แม่เดียวกันแต่คนละพ่อ”

ผู้วิจัย : “สรุปแม่เขาทิ้งไปยายเลยเอามาเลี้ยงดู”

คุณยาย : “ก็เขาทิ้งไปยายจะทำอย่างไรละ เที้ยรับจ้างแถวร้านค้า เก็บขวดขายเขาให้ทำอะไรก็ทำล้างล้างจานเขาก็ให้นมมา ให้ข้าวสารมาบ้างที่กับข้าวเหลือเขาก็ให้ยายมา”

ผู้วิจัย : “คุณยายเป็นคนกรุงเทพฯหรือคะยาย”

คุณยาย : “ศรีสะเกษ”

ผู้วิจัย : “มาอยู่นานหรือยังคะ”

คุณยาย : “มาอยู่นานแล้วมีผัวแต่ไม่มีลูก ผัวก็ตายไปนานแล้ว”

ผู้วิจัย : “แล้วทำไมวันนี้ถึงอยู่บ้านได้”

คุณยาย : “ไปมาแล้ว”

เด็กชายสัก : “ไปมาแล้ว กลับมากินข้าว”

ผู้วิจัย : “ห้องนี้ยายเขาอยู่หรือคะ”

คุณยาย : “เข้า”

ผู้วิจัย : “เดือนเท่าไรคะ”

คุณยาย : “ห้าร้อย ค่าไฟแพง”

ผู้วิจัย : “แล้วยายเอาเงินมาจากไหนให้เด็กไปเล่นเกมคอมพิวเตอร์คะเนี่ย”

คุณยาย : “พูดมาแล้วโมโห ขนาดให้ตามใจมันยังจะฆ่าตาย”

เด็กชายสัก : “เขาชอบฟังคนอื่น ฆ่าอะไรจะฆ่าไม่ฆ่าหรอก โอ๊ย!”

คุณยาย : “แถวนี้เขาบอกขายส่งให้พี่ให้น้องมันเถอะ เดี่ยวสักวันหนึ่งมันจะฆ่าตาย เขาบอก”

เด็กชายสัก : “เชื่อเขา”

คุณยาย : “เนี่ยพ่อเลี้ยงมันนะ ออกจากคุก”

ผู้วิจัย : “ทำไมเข้าคุกคะ”

คุณยาย : “**ม่** ัจย ” คุณยายเลยเท้าความสมัยที่สักยังเล็ก ๆ ว่าพ่อเลี้ยงไปที่โรงพยาบาล คุณหมอบอกกับพ่อเลี้ยงว่า ดีใจด้วยได้ลูกชาย มันยังบอกหมอว่าไม่ใช่ลูกมัน มันเพิ่งออกจากคุกมาเมื่อเข้านี้ หมอพากันหัวเราะ

ผู้วิจัย : “สัก เห็นไหมว่ายายไม่ได้ทำงานไม่มีงาน สักรู้สึกสลดบ้างไหม”

เด็กชายสัก : “ไม่”

คุณยาย : “ดูเองแล้วกันครุเอ๊ย ฉันทักจะบ้า” เด็กชายสักพูดแทรกขึ้นว่า “หนูแกล้งแม่”

ผู้วิจัย : “ตอนนี้คุณยายอายุเท่าไรแล้วคะ”

คุณยาย : “เจ็ดสิบเจ็ด”

ผู้วิจัย : “ตอนนี้ยายก็อยู่กับสักสองคน แสดงว่ายายไม่มีรายได้อะไรเลย ใช่ไหมคะ”

คุณยาย : “ได้เงินคนแก่ เจ็ดร้อย แล้วก็เสียค่าออมวันละบาท สามสิบวันได้หกร้อยกว่าบาท จ่ายค่าบ้านค่าอะไร เหนื่อยใจลูกเอ๊ย”

ผู้วิจัย : “แล้วอย่างนี้จะให้เรียนต่อมัธยมศึกษาอย่างไรคะยาย”

คุณยาย : “ยังไม่รู้เลย ถ้าฉันตายไม่รู้จะอย่างไร”

เด็กชายสัก : “หนูก็เรียนลิ”

คุณยาย : “เรียน ใครส่งมึง”

เด็กชายสัก : “ธรรมดา ไม่ต้องเอาตังค์ไปโรงเรียนก็ได้ ไม่ต้องใช้ตังค์”

คุณยาย : “เนี่ยวันนี้มันวันที่ครูมาส่งสัคนะ คนเขาก็ตายอยู่ในบ้านกลุ่มใจเมียทิ้ง เมายาบำ
 แพงตัวเอง ช่าตัวเองตายตอนนี้เขาย้ายหนีกันบ้างแล้วไม่มีใครนอน”

สถานที่สัมภาษณ์เพื่อนบ้านของเด็กชายเสก ชัยชนะ (ชุมชนติดทาง)

วัน เดือน ปี 11 ตุลาคม พุทธศักราช 2559

เริ่มสัมภาษณ์ เวลา 16.30น. สิ้นสุดเวลา 17.00 น.

ชื่อ นายสมหมาย (เพื่อนบ้านของเด็กชายเสก)

ชื่อ เด็กหญิงนิตราพรรณ (เพื่อนของเด็กชายเสก)

จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้นัดแนะกับนักเรียนที่เป็นเพื่อนของเด็กชายเสกที่อยู่ชุมชนเดียวกันกับเด็กชายเสก และเรียนอยู่ห้องเดียวกัน พาผู้วิจัยไปดูบ้านที่เด็กชายเสกเคยอาศัยอยู่ พอไปถึงพบว่าบ้านหลังดังกล่าวถูกคล้องด้วยกุญแจ ผู้วิจัยจึงถามคุณป้าคนหนึ่งที่เดินผ่านบริเวณนั้นว่า รู้จักกับครอบครัวของเด็กชายหรือไม่ คุณป้าบอกว่าไม่รู้จัก ผู้วิจัยจึงเลี้ยวไปเห็นคุณลุงท่านหนึ่งกำลังทำงานอยู่ในบ้านที่ติดกันกับบ้านที่เด็กชายเสกเคยอยู่อาศัย ผู้วิจัยจึงเดินเข้าไปทักทายดังบทสนทนาดังต่อไปนี้

ผู้วิจัย : “ขออนุญาตนะคะคุณลุง พอจะทราบไหมคะว่าบ้านหลังนี้เขาย้ายไปไหนกัน”

คุณลุงสมหมาย : “ไม่ทราบเหมือนกันครับ เพราะเขาย้ายไปเป็นเดือนแล้ว”

ผู้วิจัย : “หนูเป็นครูของเด็กชายเสกค่ะ จะมาเยี่ยมบ้านเพราะทราบว่านักเรียนขาดเรียนบ่อย และไม่ได้ไปสอบค่ะ จะมาตามให้กลับไปเรียน เพราะถ้าพ่อแม่ไม่ให้ลูกไปเรียนนี้ไม่ได้นะคะ”

คุณลุงสมหมาย : “เพื่อนเขาบอกว่าย้ายไปที่ชุมชนมะนาวหวาน แล้วก็ย้ายไปอีกแล้ว แต่ไม่รู้
 ว่าครั้งล่าสุดนี้ย้ายไปไหน”

ผู้วิจัย : “แล้วเจ้าของบ้านเขาไม่ทราบหรือคะว่าเขาย้ายไปไหน”

คุณลุงสมหมาย : “ไม่ทราบหรอก เขาย้ายหนีตอนดึก ๆ ไม่ให้ใครเห็น เราก็เช่าเขาอยู่
 เหมือนกันนะ นึกถึงหัวอกเขาหัวอกเรา ได้แต่บอกว่าไม่รู้”

ผู้วิจัย : “อืม คุณลุงพอจะทราบไหมคะว่าทำไมเขาถึงย้ายบ่อยจัง มีปัญหาอะไรหรือเปล่า”

คุณลุงสมหมาย : “เพื่อนเขาที่ก่อสร้างด้วยกันบอกว่าเรื่องเงินกู้ มีคนตามอยู่มั้ง” คุณลุง
 สมหมายพูดด้วยสำเนียงเบา ๆ

เด็กหญิงนิตราพรรณ : “ลุงเกิด”

ผู้วิจัย : “หนูรู้จักเธอ”

เด็กหญิงนันทพรพรณ : “ค่ะ ตอนนี้ออกเกิดอยู่โรงพยาบาล ป่วยเป็นโรคมะเร็ง”

ผู้วิจัย : “โรงพยาบาลอะไรนันทพรพรณ”

เด็กหญิงนันทพรพรณ : “ไม่ทราบเหมือนกันค่ะ”

ผู้วิจัย : “เขาไม่มีญาติพี่น้องแถวนี้หรือค่ะ เพราะคุณครูต้องการคุยกับผู้ปกครอง จะตามให้นักเรียนกลับมาเรียนนะคะ เพราะถ้าไม่ให้คุณเรียนหนังสือนี้กฎหมายเอาผิดได้นะคะ”

คุณลุงสมหมาย : “เขาย้ายบ่อย สงสัยจะไม่ให้คุณเรียนแล้วมั้ง”

ผู้วิจัยดูสถานการณ์แล้วคุณลุงคนดังกล่าวกำลังยุ่งอยู่กับหลานของตนที่ยังเล็กอยู่ ผู้วิจัยจึงกล่าวคำขอบคุณและขอตัวกลับ

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างการสัมภาษณ์กับครูประจำชั้นของเด็กนักเรียน (นามสมมุติ)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น

สถานที่สัมภาษณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2

วัน เดือน ปี 27 กันยายน 2559

เริ่มสัมภาษณ์ เวลา 11.45น. สิ้นสุดเวลา 12.20 น.

ชื่อ ครูน้ำผึ้ง สามารถดี

เพศ หญิง

อายุ 32 ปี

วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตำแหน่ง ครูศศ.1 วิทยฐานะ -

ระดับชั้นที่ทำการสอน ประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

จากการสัมภาษณ์

หลังจากที่ได้รับประทานอาหารกลางวันเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้ขึ้นไปพบกับครูประจำชั้นของเด็กชายเตี้ยและเด็กชายออมสิน ที่เรียนอยู่ห้องเดียวกันเพื่อต้องการสัมภาษณ์กับครูประจำชั้นและสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักเรียนทั้งสองคนและหลังจากถามไถ่ถึงพฤติกรรมภาพรวมของเด็กชายเตี้ยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ถามถึงในส่วนของเด็กชายออมสินดังนี้

ผู้วิจัย : “แล้วเจ้านั่นล่ะที่ชอบชกต่อยกับเพื่อนนะ เจ้าออมสิน น้ำผึ้งคิดว่าเป็นยังงัยบ้างในห้องเรียน”

ครูประจำชั้น : “พี่เค้ก (ชื่อเล่นผู้วิจัย) เจ้าออมสินเป็นเด็กน่าสงสารนะในความรู้สึกหนู คือว่าออมสินนี่ก่อนหน้าหนูไม่รู้ว่าเขายังงัยแต่ว่าหนูยืนยันได้ว่าถ้าเขาอยู่กับหนูนี้ เขาควบคุมตนเองได้ แต่สองครั้งที่ผ่านมาก็หนูไม่มาโรงเรียน 2 วัน ออมสินไปมีเรื่อง (ครูประจำชั้นพูดกลางหัวเราะพลาง)”

ผู้วิจัย : “วันที่ครูไม่มา (ผู้วิจัยหัวเราะ) วันนั้นรีเปลาที่ไปมีเรื่องกับห้องนั้น (เพื่อนห้องอื่น) พี่ขึ้นมาเห็นเจ้าปี (เพื่อนห้องอื่น) ยืนร้องไห้ วันนั้นน้ำผึ้งยุ่งอยู่กับอะไรอะ โรงเรียนคุณธรรมข้างล่างนะ”

ครูประจำชั้น : “ใช่ อีกครั้งก็สัปดาห์วิทย์ น้ำผึ้งไม่มา 2 วัน มันก็ตีกับเขาทะเลาะกันอีก ก็เลยว่างจริง ๆ แล้ว ออมสินพื้นฐานเขาน่าสงสารเพราะมีตัวอย่างที่ไม่ดีงัย พ่อแม่เขาไม่ค่อยโอเคเท่าไหร่นะ คือเหมือนกับว่าเป็นเด็กประชดณะพี่ พ่อทำได้แม่ทำได้ดีก็ทำได้ เป็นแบบนี้ แต่หนูรู้สึกว่ถ้าเขาเจอคนที่แบบเฮ้ย เป็นอะไร มาคุยกันดิวะประมาณนี้ โอเคนะ หนูเคยถามเขาว่า ออมสิน ไม่ต่อยเธอ มั

เคยมีครั้งหนึ่งมีเรื่องกับพี่ ป.6 แต่ว่าหนูรู้เรื่องเลยเรียกเขามา ว่าออมสินปกติเธอต้องต๋อยนะทำไมเธอไม่ต๋อย ครูครับผมอยากอดทน”

ผู้วิจัย : “อืม..นานรียัง”

ครูประจำชั้น : “เนี่ย เมื่อไม่เท่าไรนี่เอง ชักประมาณสองสามอาทิตย์ที่ผ่านมาเนี่ย”

ผู้วิจัย : “น้ำผึ้ง เนี่ย! พี่ก็ไปเยี่ยมบ้านออมสินมา”

ครูประจำชั้น : “เอ้อ”

ผู้วิจัย : “ก่อนที่พี่จะไปพี่ก็ถามข้อมูลจากครูเก่าเขา ครูปาริชาติ พี่ก็กล้า ๆ กลัว ๆ นะว่าจะให้ปาริชาติไปเป็นเพื่อน แต่หาปาริชาติไม่เจอพี่เลยตัดสินใจไปคนเดียว”

ครูประจำชั้น : “เอ้อ”

ผู้วิจัย : “พี่ก็ไปคุยกับพ่อกับแม่เขา เหมือนที่น้ำผึ้งว่าตัวอย่างที่ไม่ดีของพ่อแม่เนาะอารมณ์ล้น ๆ พี่เลยบอกกับเขาว่า ออมสินวันหลังถ้ามีคนมาแหย่เรา คนนี้เขาจะแหย่ไม่ได้ใช่ไหมน้ำผึ้ง”

ครูประจำชั้น : “ใช่ ๆ ”

ผู้วิจัย : “ออมสินวันหลังถ้ามีใครมาแหย่เราให้เดินหนีให้เราอดทน พี่เลยจะถามน้ำผึ้งว่า ช่วงนี้ออมสินยังทะเลาะกับเพื่อนอยู่ไหม”

ครูประจำชั้น : “เขาก็ไม่ค่อยมีเรื่องนะ เขาจะพูดว่าผมจะอดทนผมอยากอดทน ก็โอเคอยู่”

ผู้วิจัย : “พี่ยังว่าอยู่ในมุมมองของพี่นะ ไม่ได้ชมนะ น้ำผึ้งเข้าใจเด็ก”

ครูประจำชั้น : “คือพี่แค่ หนูเป็นคนใจร้อน ถ้าออมสินมันร้อนหนูจะไม่ร้อนใส่มัน หนูได้แต่บอกมันออมสินเธออดทนครูก็อดทน ต่างคนต่างก็ต้องอดทน เคยให้เป็นหัวหน้าห้องก็ยังสามารถทำได้ดีนะ มีมาดมีบุคลิกที่จะทำให้เพื่อนเชื่อเขา”

สถานที่สัมภาษณ์ ห้องปฏิบัติการการงานอาชีพ

วัน เดือน ปี 23 กันยายน 2559

เริ่มสัมภาษณ์ เวลา 16.30น. สิ้นสุดเวลา 17.00 น.

ชื่อ นางสาวมาลัย นามเลิศ

เพศ หญิง อายุ 38 ปี

วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่ง ครูคศ.2 วิทย์ฐานะ -

ระดับชั้นที่ทำการสอน ประถมศึกษาปีที่ 6

จากการสัมภาษณ์

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านของเด็กชายสุเทพมาแล้ว ผู้วิจัยอยากทราบมุมมองของครูประจำชั้นที่มองเด็กชายสุเทพ ผู้วิจัยจึงได้มีการสัมภาษณ์กับคุณครูประจำชั้นของเด็กชายสุเทพโดยเป็นการพูดคุยสนทนากันดังต่อไปนี้

ผู้วิจัย : “มาลย์คิดว่าสุเทพเป็นอย่างไรบ้างเท่าที่มาลย์สังเกต”

ครูประจำชั้นของสุเทพ : “สุเทพมันไม่มีความอดทนที่จะเรียนรู้อะไรซักอย่างหนึ่ง บางทีมันก็เข้ากับเพื่อนไม่ค่อยได้ด้วยคิดว่ามันปากไม่ดี เพื่อนไม่ชอบ”

ผู้วิจัย : “เขาว่าให้เพื่อนหรือ”

ครูประจำชั้นของสุเทพ : “อ้อ! จีบปากจีบคอขนาดครูอยู่มันยังว่าเลยพี่”

ผู้วิจัย : “อืม พี่ก็เคยโดน (ผู้วิจัยหัวเราะ) ค้อนพี่ชะแบบคองจะหลุดออกจากหัว”

ครูประจำชั้นของสุเทพ : “แต่กับหนูมันยังไม่เคยแสดง ครูแดงโม ครูบีเจอแต่กับหนูมันยังไม่แสดง หนูก็พูดกับเขาดี ๆ แหละ หนูว่า สุเทพกิริยาแบบนี้เราทำกับเพื่อนสนิทเราก็ได้นะแต่มาทำกับครูไม่ได้เพราะมันดูไม่ดี แต่เราก็ไม่ได้ไปกดดันมันมากนะว่าไม่ให้เป็นนะกระเทยไม่ให้เป็นนะตุ้คนะ ก็บอกว่า ถ้าเธอจะเป็นแบบนี้ครูก็ไม่ว่าอะไรเธอแต่เธอต้องรักษาการียมารยาทด้วย เธอยังแต่งชุดนักเรียนเธอยังหัวเกรียนอยู่เลย เอาแป้งมาทา หนูบอกว่า สุเทพถ้าสุเทพอยากทำไปทำที่บ้านได้ไหม”

ผู้วิจัย : “มาลย์เห็นหรือ”

ครูประจำชั้นของสุเทพ : “คะ ก็คุยอย่างนี้แหละพี่ แล้วคำพูดคำจาซักสี่ห้าใส่ครูได้จ้ะเรา เป็นนักเรียน แดงโม (ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2) และพี่บี (ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1) ก็มาฟ้อง พี่บีบอกว่าสุเทพหยุดเรียนบ่อยเวลานั้นจะไม่พอที่จะให้สอบได้ ถ้าเป็นอย่างนี้จะต้องซ้ำชั้นนะ มันสวนพี่บีว่า ถ้าให้ตกระจะให้ย้ายย้ายโรงเรียน”

ผู้วิจัยหัวเราะและครูประจำชั้นพูดต่อว่า : “แล้วถ้าย้ายโรงเรียนไปครูเขาจะไม่ถามเธอหรือว่าเธอย้ายมาทำไม คิดว่าเขาจะรับเธอไหม เออ นั่นแหละ ทีหลังเธออย่าทำแบบนี้ละ เธอทำกับเพื่อนที่บ้านครูไม่ว่าคำพูดคำจาหยาบคาย เพราะครูเองอยู่ที่บ้านครูก็พูดกับเพื่อนครู แต่ที่มันที่โรงเรียน กับครูแดงโม และครูบีก็โดนสะบัดหน้ามาแล้วแต่กับหนูมันยังไม่แสดง”

ผู้วิจัย : “อืม”

ครูประจำชั้นของสุเทพ : “แล้วพูดประชดด้วย ครูแต่งโมทำโทษให้ตบปากตนเองและนับด้วย แล้วครูแต่งโมบอกว่าไม่ได้ยินว่านับได้เท่าไร เขาก็ทำใหม่แล้วก็ทำดั่งนับดั่งยังไม่ครึ่งทางเลยเขางง เจ็บ แล้วหันมาพูดประชดครูแต่งโมว่า พอใจรึยัง (โดยครูประจำชั้นเลียนแบบเสียงของสุเทพ)”

ผู้วิจัยหัวเราะและครูประจำชั้นของสุเทพพูดต่อว่า “เพื่อนในห้องพูดขึ้นมาว่าพูดกับครูแบบนี้ได้จ้ะ เขาเป็นครูรานะ มันหันไปตวาดเพื่อนว่า เรื่องของคนอื่นไม่ต้องเผือกได้ไหม (ครูประจำชั้นเลียนแบบเสียงของสุเทพ)”

ผู้วิจัย : “พี่ก็เคยโดนสุเทพสะบัดหน้าใส่ พี่พูดว่าอะไรไม่รู้จำไม่ได้”

ครูประจำชั้นของสุเทพ : “เพื่อนมาบอกอยู่ ครูคนอื่นโดนมาแล้วแต่กับหนู หนูบอกว่าเธออย่ามาทำกิริยาแบบนี้กับครูนะครูไม่ชอบ ด้วยความที่ว่าย่าคงจะสงสารก็เลยจะตามใจ พ่อไม่ค่อยได้ดูแล และแม่ก็เลิกกันแม่เป็นคนลาวเวียงจันทร์ แต่ที่เขาคูกับหนูเขาบอกว่าแม่เขาเสีย แต่ดูแล้วมันเหมือนโดนตามใจพฤติกรรมนะ หนูถาม ทำไมไม่มาตรงเรียน ทำไมหยุดเรียนบ่อย หนูไม่มีเสื้อผ้าใส่หนูไปนอนบ้านเพื่อน (ครูประจำชั้นเลียนแบบเสียงของสุเทพ) อ้าวไปนอนได้อย่างไร แล้วพ่อแม่เขาไม่ว่างหรือ แม่ของเพื่อนโทรมาบอกที่บ้าน (ครูประจำชั้นเลียนแบบเสียงของสุเทพ) ที่โดนงูกัดนะ งูกัดที่บ้านเพื่อนนะไม่ใช่ที่บ้านตัว”

ผู้วิจัย : “จิบปากจิบคำ”

ครูประจำชั้นของสุเทพ : “ใช่ มันเข็ดใส่มันชกสีหน้าใส่ แต่หนูยังไม่เคยเจอของหนู”

ผู้วิจัย : “เอ่อ มาลัยเพราะอะไรเขาถึงชอบชกสีหน้าใส่คนอื่น”

ครูประจำชั้นของสุเทพ : “เพราะทำที่บ้านบ่อยจ้ะ ส่วนมากก็ทำกับเพื่อนผู้หญิงเพื่อนผู้หญิง มันก็ไม่ถือสา มันก็แค่มาฟ้องว่าสุเทพทำอย่างนี้นะครู ทำอย่างนี้นะ อะไรอย่างนี้ เมื่อวันจันทร์โหย้! ทาแป้งมาทาผิวมาทาตามาทาปากมา ปิดแก้มมาพริ้งพริ้งมาเชียว หนูบอกว่าสุเทพครูขอจะไปล้างออกซะ มันก็ไปล้างนะ โดกว่านี้มีงานทำค่อยทำค่อยแต่ง”

ผู้วิจัย : “มาลัยแล้วเรื่องงูกัดนะเป็นเรื่องเหลือเชื่อมากนะงูอะไรจะมากัดงายตายขนาดนั้น”

ครูประจำชั้นของสุเทพ : “หมอยังไม่ฟันธงว่าเป็นงูหรืออาจจะเป็นสัตว์ที่มีพิษ รักษาตามอาการ กินยาตัวนี้บวมมันแพ้กี้เปลี่ยนไปกินยาตัวใหม่อะไรอย่างนี้”

ผู้วิจัย : “เพราะเราก็ไม่เห็นนี่เนาะว่าเป็นสัตว์อะไรกัด”

ครูประจำชั้นของสุเทพ : “หนูก็เคยโทร โทรคุยกับพ่อเขาณะ เหมือนกับเขาปกป้องลูกเขาก็เหมือนย่า นี่แหละเด็กที่ถูกตามใจก็เป็นแบบนี้แหละ ทำไมสุเทพถึงหยุดเรียนบ่อยหยุดเรียนจนไม่มีเวลาจะสอบแล้วนะ”

ผู้วิจัย : “เขาว่างัย”

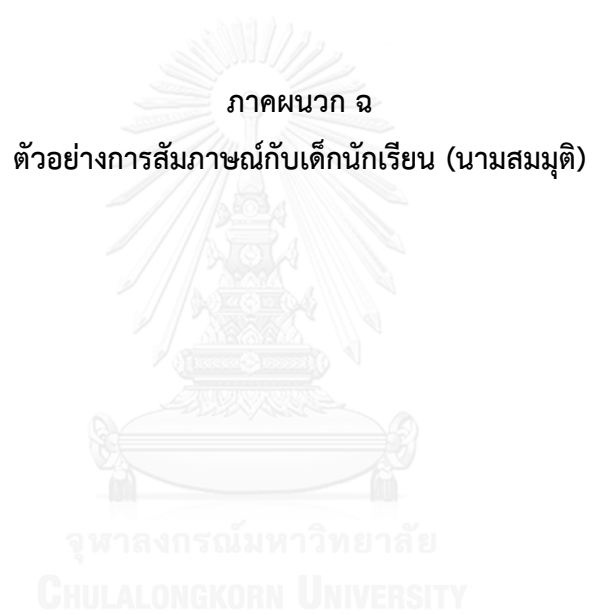
ครูประจำชั้นของสุเทพ : “เขาไม่สบายผมพาเขาไปนอนไปนี่มา”

ผู้วิจัย : “มาลัยก็โทรอยู่ใช่เปล่า”

ครูประจำชั้นของสุเทพ : “โทรค่ะ พี่ปี (ครูหัวหน้าสายชั้น) ก็จะจัดการอยู่เนี่ย คุขทั้งพ่อคุขทั้งย่าเจอเคสแบบนี้สองปีแล้ว เด็กแบบนี้ที่ตามถึงบ้านนี่ ปัญหาเกิดจากตัวเด็กและผู้ปกครองให้ท้าย มันถึงมีปัญหาแบบนี้ ถ้าเด็กทำแล้วผู้ปกครองไม่ยอมมันจะกล้าไหมละเด็ก มันอยากไปนอนบ้านคนอื่นก็ปล่อยให้ไปเฉยเลย ลูกเราณะ ไม่ใช่แค่ครั้งเดียวนะที่ถามบ่อย ๆ นี่ นอนบ้านเพื่อนไม่มีรองเท้าไม่มีเสื้อไม่มีกระเป๋า วันนั้นหนูถามทำไมสุเทพหยุดบ่อยอย่างนี้ เขาก็บอกหนูว่า หนูไปนอนบ้านเพื่อนแล้วเขาไม่ปลุกหนูมันสายหนูก็เลยไม่มา (ครูประจำชั้นเลียนแบบเสียงของสุเทพ) แล้วเธอก็คิดว่ามันเสียการเรียนเธอใหม่ คิดครับ ก็ไม่รู้จะพูดยังไงต่อ ก็พ่อแม่มันปล่อยให้ไปนะ”

ผู้วิจัย : “มาลัยสรุปแม่เขาเสียหรือว่าแยกกันอย่างไร เพราะในประวัติระบุว่าแยกกันแต่ที่พี่ถามย่าเมื่อวานเขาบอกว่าแม่สุเทพเสียตอนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นะ”

ครูประจำชั้นของสุเทพ : “ไม่ใช่แม่เขาหนีกลับประเทศเขาหรือพี่ประเทศลาวนะ เหมือนกับว่าเขามีเมียใหม่แต่เมียใหม่ไม่ค่อยได้มา ตอนนั้นที่หนูคุยกับพ่อเขาสมัยหนูเป็นครูประจำชั้นของสุเทพตอนชั้นป.4” ครูประจำชั้นของเด็กชายสุเทพได้สรุปว่าพ่อไม่สนใจลูกแล้วคุณย่าก็ตามใจด้วย

ตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์เด็กนักเรียน

สถานที่สัมภาษณ์ ห้องปฏิบัติการการงานอาชีพ

วัน เดือน ปี 19 กันยายน 2559

เริ่มสัมภาษณ์ เวลา 12.00น. สิ้นสุดเวลา 12.30 น.

ชื่อ เด็กชายต้นคุณ หาร์โสภา

เพศ ชาย อายุ 10 ปี

จากการสัมภาษณ์

สืบเนื่องจากเมื่อสัปดาห์ที่แล้วในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยกำลังทำการสอนอยู่ ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่าเด็กชายต้นคุณนั่งเอามือกุมท้องพร้อมกับร้องไห้ ผู้วิจัยจึงได้เฝ้าถามถึงอาการว่าเกิดอะไรขึ้นเด็กชายต้นคุณบอกกับผู้วิจัยว่าเจ็บท้องพร้อมกับบอกว่าทานยาแล้ว แต่ผู้วิจัยยังกังวลกับอาการปวดท้องของเด็กชายต้นคุณจึงให้หัวหน้าห้องเรียนพาเด็กชายต้นคุณไปพบครูประจักษ์และบอกว่าผู้วิจัยกลัวเด็กชายต้นคุณเป็นไส้ติ่ง ให้บอกครูประจำชั้นโทรตามผู้ปกครองแต่เด็กชายต้นคุณได้ตอบกลับมายังผู้วิจัยว่า ยังไหวอยู่ไม่อยากกลับบ้านเพราะไม่มีใครอยู่บ้าน วันนี้ผู้วิจัยจึงให้เพื่อนไปตามเด็กชายต้นคุณมาพบผู้วิจัยที่ห้องส่วนตัวของผู้วิจัยและผู้วิจัยได้พูดคุยสัมภาษณ์กับเด็กชายต้นคุณดังต่อไปนี้

ผู้วิจัย : “ต้นคุณหายเจ็บท้องหรือยัง วันนั้นกินยาแล้วหายเจ็บท้องเลยใช่ไหม”

เด็กชายต้นคุณ : “กินแล้วตอนแรกยังไม่หายแล้วพอดอนเที่ยงพี่เขาพาไปกินยากับครูสมรแล้วก็หาย”

ผู้วิจัย : “แล้วได้ไปหาหมอไหมคะ”

เด็กชายต้นคุณไม่ตอบครูได้แต่ส่ายหัว

ผู้วิจัย : “แล้วเราได้บอกปู่ไหม”

เด็กชายต้นคุณ : “บอกครับ”

ผู้วิจัย : “แล้วปู่ว่าไง”

เด็กชายต้นคุณ : “ไม่ว่าไง”

ผู้วิจัย : “เจ็บท้องบ่อยไหมต้นคุณ”

เด็กชายต้นคุณ : “พี่จะเจ็บเป็นครั้งที่ 2 ครับ”

ผู้วิจัย : “ครูก็ชอบเจ็บท้องนะต้นคุณเพราะครูทานข้าวไม่เป็นเวลา และถ้าทานข้าวไม่ตรงเวลาอยู่บ่อย ๆ จะทำให้เป็นโรคระเพาะได้ ครูเจ็บท้องจนครูเป็นลมเลยนะต้นคุณ ไม่ใช่เรื่องเล่น ๆ เลยนะต้นคุณ”

ผู้วิจัยต้องการพูดสอดแทรกให้แง่คิดกับเด็กชายต้นคุณจากประสบการณ์จริงของตัวเอง เพราะเท่าที่ผู้วิจัยสังเกตเด็กชายต้นคุณไม่ค่อยทานข้าวและมักจะทานไม่หมดถาดอยู่บ่อย ๆ ในสมัยที่ผู้วิจัยเคยเป็นครูประจำชั้นของเด็กชายต้นคุณจะพบว่าเด็กชายต้นคุณจะทานข้าวช้าและบางวันไม่ทานข้าวเลยเหลือเป็นเศษอาหารอยู่บ่อย ๆ พอครูบังคับให้ทานก็จะร้องไห้ สุดท้ายก็ต้องทิ้งเป็นเศษอาหาร

ผู้วิจัย : “ครูเรียกเรามาสัมภาษณ์เพราะอยากรู้อาการเจ็บท้องและได้ข่าวว่าต้นคุณโดนครูอุ้มตีเหวอคะ”

เด็กชายต้นคุณไม่ตอบได้แต่พยักหน้าผู้วิจัยจึงถามต่อไปว่า

ผู้วิจัย : “ตีทำไมเล่าให้ครูฟังสิ”

เด็กชายต้นคุณ : “งานไม่เสร็จ”

ผู้วิจัย : “วิชาภาษาอังกฤษ ทำไมไม่เสร็จ”

เด็กชายต้นคุณ : “ไม่ได้ทำ”

ผู้วิจัย : “ทำไมไม่ทำ”

เด็กชายต้นคุณ : “เล่น”

ผู้วิจัย : “เล่นกับใคร”

เด็กชายต้นคุณ : “เล่นกับพวกพีพล”

ผู้วิจัย : “สุพลก็อยู่ชุมชนเดียวกับเราเหวอคะ”

เด็กชายต้นคุณ : “ครับ”

ผู้วิจัย : “จะอยู่เป็นแก๊งใหม่ บอกครูว่ามีใครบ้างแก๊งที่เล่น ๆ เสาร์อาทิตย์ หนึ่ง พีพล สอง น้องต้นคุณ”

เด็กชายต้นคุณ : “สามอันวา สีเตี้ย”

ผู้วิจัย : “เตี้ยก็มาเล่นกับต้นคุณเหวอ”

เด็กชายต้นคุณ : “ครับ”

ผู้วิจัย : “เล่นอะไรกัน”

เด็กชายต้นคุณ : “เตะบอลตรงศาลพระภูมิครับ”

ผู้วิจัยได้เฝ้าถามถึงเส้นทางที่จะเดินทางไปบ้านเด็กชายต้นคุณ เด็กชายต้นคุณได้บอกกับผู้วิจัย แต่ผู้วิจัยนึกภาพไม่ออกจึงได้บอกกับเด็กชายต้นคุณว่าวันหน้าให้ต้นคุณพาผู้วิจัยไปด้วย เด็กชายต้นคุณรับปากกับผู้วิจัย

ผู้วิจัย : “ได้ข่าวว่าเรามีชื่อแก๊งด้วยใช่ไหม **แก๊งควายทอง** ใครเป็นคนตั้งชื่อแก๊งให้”

เด็กชายต้นคุณ : “ครูชูศรีเขาพูด”

ผู้วิจัย : “มีใครบ้าง”

เด็กชายต้นคุณ : “ผม “

ผู้วิจัย : “ต้นคุณเป็นหัวหน้า สองใครคะ”

เด็กชายต้นคุณ : “พาน”

ผู้วิจัย : “สาม”

เด็กชายต้นคุณ : “โย่ง

ผู้วิจัย : “มีใครอีก”

เด็กชายต้นคุณ : “หมึก ไผ่”

ผู้วิจัย : “ไผ่ด้วยหรอคะ”

เด็กชายต้นคุณพยักหน้า

ผู้วิจัย : “ทำไมถึงตั้งชื่อว่าแก๊งควายทองคะ”

เด็กชายต้นคุณ : “ไม่รู้ครับ” (พูดเสียงอ่อย ๆ)

ผู้วิจัย : “แล้วเรารู้สึกอย่างไร”

เด็กชายต้นคุณส่ายหัว

ผู้วิจัย : “แล้วคุณปู่มีวันหยุดไหนคะ”

เด็กชายต้นคุณ : “มีครบวันอาทิตย์”

ผู้วิจัย : “อ้อ วันอาทิตย์ปู่หยุด”

เด็กชายต้นคุณ : “วันอาทิตย์ปู่ทำแป็บเดียวทำครึ่งวันแล้วก็กลับ”

ผู้วิจัย : “ต้นคุณจริงไหมคะ ที่เพื่อนบอกว่าต้นคุณไปหาเรื่องน้องป.1”

เด็กชายต้นคุณ : “ไม่ใช่ป.1 ป.3 ครับ”

ผู้วิจัยหัวเราะและถามต่อว่าใคร เด็กชายต้นคุณได้บอกชื่อน้องป.3กับผู้วิจัย และผู้วิจัยจึงได้ถามต่อว่า

ผู้วิจัย : “ทำไมถึงไปหาเรื่องน้อง”

เด็กชายต้นคุณ : “ไม่ได้ไปหาเรื่อง เขามาตำผมก่อน”

ผู้วิจัย : “ตำว่าจัย”

เด็กชายต้นคุณ : “_วย”

ผู้วิจัย : “โ้! ชื่อว่าไรน้องป.3”

เด็กชายต้นคุณ : “จำไม่ได้ครับ ชาว ๆ หน้าคล้าย ๆ ต้ม”

ผู้วิจัย : “ปอนด์”

เด็กชายต้นคุณ : “พยักหน้า”

ผู้วิจัย : “แล้วเราทำอะไรต่อ”

เด็กชายต้นคุณ : “ผมยังไม่ได้ทำอะไร วันต่อมาผมเดินไปถามเขาว่าทำไมมาทำให้ผมว่า_วย”

ผู้วิจัย : “เหรอ แล้วเราทำอะไรให้เขาไหม”

เด็กชายต้นคุณ : “ยังไม่ทำอะไร แล้วเขาหันมาจะต่อยผม ผมเลยต่อยเขา”

ผู้วิจัย : “อ้อ เราต่อยเขาก่อน แล้วยังจัยที่นี่”

เด็กชายต้นคุณ : “เขาก็ต่อยผม”

ผู้วิจัย : “แล้วก็เลยชกกันเลยที่นี่ ครูอะไรจัดการที่นี่”

เด็กชายต้นคุณ : “ครูอุ้ม”

ผู้วิจัย : “จัดการอย่างไรคะ”

เด็กชายต้นคุณ : “ดี”

ผู้วิจัย : “เราว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นนักเลงไหม ต้นคุณคิดเหมือนครูไหม”

เด็กชายต้นคุณ : “พยักหน้า”

ผู้วิจัย : “ดีไหมคะ”

เด็กชายต้นคุณพยักหน้าพร้อมกับเริ่มมีน้ำตาคลอเบ้า ผู้วิจัยจึงได้ชี้แนะว่าพฤติกรรมดังกล่าวมันจะติดเป็นนิสัย ถ้าเรากระทำอยู่บ่อย ๆ โดยไม่ปรับปรุงตนเอง โตขึ้นเราจะกลายเป็นนักเลงได้ ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างพฤติกรรมของกลุ่มวัยรุ่นที่สร้างปัญหาก่อความวุ่นวายและเดือนร้อนให้ผู้อื่น ไล่ฟันแทงกันพฤติกรรมดังกล่าวนี้ผู้วิจัยอธิบายว่าเป็นเด็กที่ไม่มีอนาคต อนาคตอยู่ในคุกในตาราง และผู้วิจัยได้พูดก่อนปิดท้าย ที่เด็กชายต้นคุณจะขึ้นห้องเรียนว่า

ผู้วิจัย : “เดี๋ยววันหน้าครูจะถามปอนด์ว่ามาทำให้ต้นคุณทำไม ว่าไหมคะ”

เด็กชายต้นคุณ : “มีอยู่วันหนึ่งผมฝากเขาทิ้งเศษขยะแล้วเขาก็ไม่ทิ้งให้”

ผู้วิจัย : “แล้วต้นคุณไม่พอใจที่เขาไม่ทิ้งขยะให้เลยชกเขา”

เด็กชายต้นคุณ : “ยังไม่ได้ชก เขาก็มาตำผมก่อน”

ผู้วิจัย : “ตำว่า...”

เด็กชายต้นคุณ : “มึงไอ้เหี้ยไอ้สัตว์”

ผู้วิจัย : “เราก็เลยชกเขา”

เด็กชายต้นคุณพยักหน้าและพูดต่อว่า : “มีอยู่วันหนึ่งผมกำลังจะลงไปเรียนสุขศึกษาเขาก็มาตำผมว่าไอ้_วย”

ผู้วิจัย : “สรุปว่าเราทั้งสองไม่ถูกกัน”

เด็กชายต้นคุณ : “ตอนนี้ดีกันแล้ว”

ผู้วิจัย : “จริงนะคะ เอ่อ ต้นคุณเล่าชีวิตประจำวันในแต่ละวันของเราให้ครูฟังสิว่า อย่างเล็กเรียนแล้วต้นคุณไปไหน เอาเรื่องจริง”

เด็กชายต้นคุณ : “ไปเล่นเกมกับพี่พลและธันวา”

ผู้วิจัย : “เล็กเล่นกี่โมง”

เด็กชายต้นคุณ : “ห้าโมง”

ผู้วิจัย : “ห้าโมงแล้วต้นคุณก็กลับบ้าน กลับบ้านแล้วต้นคุณทำอะไร พอกลับมาหรือยัง”

เด็กชายต้นคุณ : “ยังไม่มา”

ผู้วิจัย : “ปุมมาหรือยัง”

เด็กชายต้นคุณ : “ยังไม่มา”

ผู้วิจัย : “แล้วต้นคุณกินข้าวกินปลาที่ยัง”

เด็กชายต้นคุณ : “รอปุมมา”

สถานที่สัมภาษณ์ ห้องปฏิบัติการการงานอาชีพ

วัน เดือน ปี 28 สิงหาคม 2559

เริ่มสัมภาษณ์ เวลา 12.00น. สิ้นสุดเวลา 12.30 น.

ชื่อ เด็กชายฉัตรชัย สีสุสิน

เพศ ชาย อายุ 12 ปี

จากการสัมภาษณ์

วันนี้ผู้วิจัยได้นัดให้เด็กชายฉัตรชัยเข้ามาพบกับผู้วิจัยที่ห้องส่วนตัวหลังจากรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว เพื่อที่จะทำการพูดคุยถึงสาเหตุการย้ายจากต่างจังหวัดเข้ามาเรียนในกรุงเทพมหานคร ดั่งบทสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ดังนี้

ผู้วิจัย : “ย้ายมาจากไหนนะฉัตรชัย”

เด็กชายฉัตรชัย : “โรงเรียนบ้านน้ำหลากครับ”

ผู้วิจัย : “ที่ไหนคะ”

เด็กชายฉัตรชัย : “กาฬสินธุ์ครับ”

ผู้วิจัย : “ทำไมถึงย้ายล่ะคะ”

เด็กชายฉัตรชัย : “แม่ทำงานไม่ทันครับ”

ผู้วิจัย : “แม่ทำอะไร”

เด็กชายฉัตรชัย : “ทำรองเท้าครับ”

ผู้วิจัย : “รับจ้างหรือคะ”

เด็กชายฉัตรชัย : “ครับ”

ผู้วิจัย : “พ่อล่ะทำอะไร”

เด็กชายฉัตรชัย : “ทำด้วยกันครับ”

ผู้วิจัย : “แล้วเราล่ะช่วยทำอะไรให้แม่”

เด็กชายฉัตรชัย : “ทากาวติดรองเท้าครับ”

ผู้วิจัย : “ชอบไหมคะมาอยู่กรุงเทพฯ”

เด็กชายฉัตรชัยส่ายหัวพร้อมกับยิ้ม ผู้วิจัยจึงถามต่อว่า

ผู้วิจัย : “ทำไมล่ะ”

เด็กชายฉัตรชัย : “ไม่ได้ไปเที่ยวไหนเลยครับ”

ผู้วิจัย : “ไปไม่เป็น”

เด็กชายฉัตรชัย : “ถ้าไปต้องไปกับพ่อแม่ครับ”

ผู้วิจัย : “ที่เรียนที่กาฬสินธุ์นักเรียนเยอะไหมคะ”

เด็กชายฉัตรชัย : “11 คน ครับ”

ผู้วิจัย : “ห๊ะ! ตั้งแต่ชั้นไหนบ้างเนี่ย”

เด็กชายฉัตรชัย : “ป.1, ป.3 และ ป.5 ครับ”

ผู้วิจัย : “แล้วเรียนยังงัยคะ เรียนรวมกันทุกชั้นเหรอคะ”

เด็กชายฉัตรชัย : “เรียนตามโทรทัศน์ครับ ครูเปิดโทรทัศน์ให้ดู แล้วครูก็ไปกินเหล้าข้างล่าง
ครับ บางครั้งครูไม่อยู่กับพากันเล่นครับ”

ผู้วิจัย : “อ้าว! ”

เด็กชายฉัตรชัย : “บางคนก็ไม่ไปกินครับ”

ผู้วิจัย : “ครูแก่หรือยัง”

เด็กชายฉัตรชัย : “แก่แล้วครับ”

ผู้วิจัย : “ครูอยากทราบว่าเราเขียนหนังสือไม่ออกทำไมผ่านมาได้ แล้วทำไมน้องเราอ่าน
หนังสือได้ (น้องของฉัตรชัยเรียนที่นี้ตั้งแต่อนุบาล) ”

เด็กชายฉัตรชัย : “น้องเรียนที่กรุงเทพฯ ครับ”

ผู้วิจัย : “อ้าวไม่ได้อยู่ด้วยกันเหรอคะ”

เด็กชายฉัตรชัย : “เปล่าครับ น้องอยู่กับพ่อกับแม่ทำงานที่กรุงเทพฯ”

ผู้วิจัย : “เราอยู่กาฬสินธุ์ อยู่กับใครที่กาฬสินธุ์”

เด็กชายฉัตรชัย : “อยู่กับย่าครับ”

ผู้วิจัย : “อ้าว..แล้วเรามาอย่างนี้ย่าอยู่กับใคร”

เด็กชายฉัตรชัย : “อยู่กับญาติ ๆ ครับ”

ผู้วิจัย : “ไม่คิดถึงย่าเหรอคะ”

เด็กชายฉัตรชัย : “คิดถึงครับ ปิดเทอมผมจะไปหาย่าครับ”

ผู้วิจัยเลยลองให้เด็กชายฉัตรชัยเขียนหนังสือให้ผู้วิจัยดู โดยผู้วิจัยบอกให้เขียนประโยคที่ว่า

“ฉันรักพ่อแม่” ปรากฏว่าเด็กชายฉัตรชัยเขียนถูก

ผู้วิจัย : “ อ้าว !เขียนได้อยู่นี้คะฉัตรชัย”

เด็กชายฉัตรชัย : “เขียนได้เป็นบางตัวครับ”

ผู้วิจัย : “แล้วเขียนคำว่าฉันรักยาย ลีคะ”

ปรากฏว่าเด็กชายฉัตรชัยเขียนคำว่าฉันรักยายไม่ได้ คำว่า “ยาย” เด็กชายฉัตรชัยเขียนไม่ได้

ผู้วิจัยเลยพูดต่อว่า

ผู้วิจัย : “ แล้วสอบผ่านมาได้งัยเนี่ย...”

เด็กชายฉัตรชัย : “ครูให้เอาข้อสอบไปทำที่บ้านครับ”

ผู้วิจัย : “ หา..... คี้อย่งัย”

เด็กชายฉัตรชัย : “ไม่ใช่ข้อสอบจริงครับเอาไปฝึกทำที่บ้านเฉย ๆ แล้วครูก็ฉีกทิ้ง แล้วค่อย
มาทำข้อสอบฉบับจริงครับ”

ผู้วิจัย : “ข้อสอบที่เอาไปทำที่บ้านกับข้อสอบฉบับจริงเหมือนกันไหมคะ”

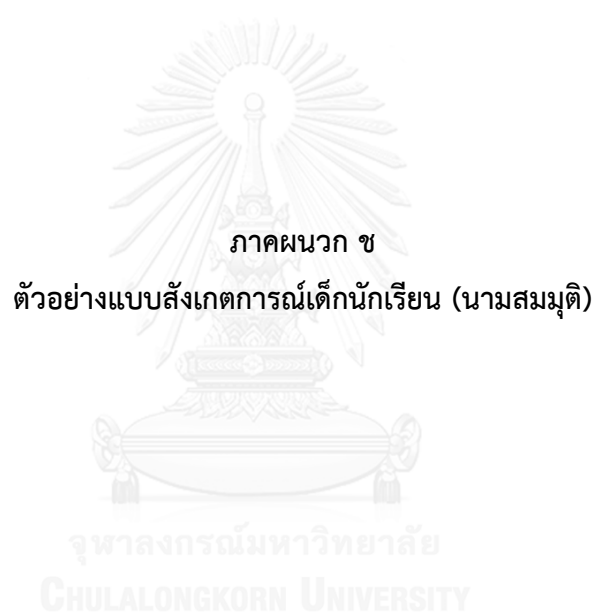
เด็กชายฉัตรชัย : “บางข้อก็เหมือนบางข้อก็ไม่เหมือนครับ”

ผู้วิจัย : “แล้วทำได้ไหมคะ”

เด็กชายฉัตรชัย : “ทำได้ครับนั่งใกล้ ๆ กัน ช่วยกันบอก”

ผู้วิจัย : “อืม”

ตัวอย่างการสังเกตการณ์

ครั้งที่ 1

ชื่อ เด็กชายนนอบ แก่นนาอาม ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดข้างคลอง

สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

วันที่ 26 เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช 2559 เวลา 13.30 – 14.30 น.

สถานที่ทำการสังเกตการณ์

- โรงเรียนวัดข้างคลอง

เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น

ในช่วงโมงนี้เป็นวิชาพลศึกษาแต่ครูที่สอนพลศึกษาไม่อยู่เนื่องจากนำนักกีฬาไปป้องกันบางส่วนไปร่วมแข่งขัน ผู้วิจัยได้รับผิดชอบให้มาสอนแทนในช่วงโมงดังกล่าว ซึ่งช่วงโมงก่อนหน้านี้เป็นวิชาภาษาไทยครูที่สอนวิชาภาษาไทยให้นักเรียนแต่งนิทานหน้าเดียวและนักเรียนยังทำกันไม่เสร็จพอผู้วิจัยเข้าไปในห้องเรียน ครูภาษาไทยเลยแนะนำให้นักเรียนทำต่อให้เสร็จโดยผู้วิจัยเป็นคนดูแล ผู้วิจัยจึงให้นักเรียนทำนิทานหน้าเดียวต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงถือโอกาสในการสังเกตและสัมภาษณ์เด็กชายนนอบโดยผู้วิจัยเรียกให้เด็กชายนนอบมานั่งทำบนโต๊ะเดียวกันกับผู้วิจัยโดยผู้วิจัยอ้างว่าเด็กชายนนอบเล่นกันกับเพื่อนไม่ทำงาน ผู้วิจัยจึงจับแยกให้มานั่งกับผู้วิจัยและผู้วิจัยจึงถือโอกาสในการสังเกตและสัมภาษณ์ต่อจากคราวที่แล้ว โดยผู้วิจัยถามว่า “นนอบนั่งรถเมลล์มาเช่นเคยใช่ไหม” นนอบตอบว่า “ครับ” และได้บอกผู้วิจัยต่อด้วยว่า คราวนี้เขาเก็บเงินค่ารถ 8 บาท นนอบเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่าแม่ (ยาย) โดยเรียกยายว่าแม่ เป็นผู้ให้เงินมาโรงเรียนวันละ 20 บาท ซึ่งค่ารถเฉลี่ยตกวันละ 16 บาท แสดงว่านนอบมีเงินซื้อขนมเพียง 6 บาท เท่านั้น คุณยายมีอาชีพขายของเก่าเก็บขวดขาย ส่วนคุณป้าไม่ทำงานอะไร ที่บ้านมีคุณยาย คุณป้า พี่ชายนนอบ นนอบและคุณพ่อ แต่ตอนนี้คุณพ่อติดคุก โดยที่นนอบไม่ทราบว่าพ่อติดคุกเพราะสาเหตุใด นนอบเล่าว่าตั้งแต่เกิดมาไม่เคยเจอหน้าแม่เลย แม่เสียตั้งแต่นนอบยังเล็ก ๆ อยู่ ผู้วิจัยถามว่ารู้สึกอย่างไรที่พ่อติดคุก นนอบบอกว่าเสียใจครับ ผู้วิจัยได้ซักถามต่อโดยถามถึงพี่ชายของนนอบว่า ผู้วิจัยรู้จักแต่จำชื่อไม่ได้จำหน้าได้ นนอบเล่าว่าตอนแรกพี่ชายไปเรียนที่โรงเรียนแห่งหนึ่งแต่พอมารู้จักก็หยุดและไม่ไปโรงเรียนอีกเลย ตอนนี้อยากคุยอยู่กับคุณลุง ผู้วิจัยได้ถามถึงที่อยู่ของนนอบและผู้วิจัยเอ่ยว่าผู้วิจัยรู้จักที่ชุมชน ของนนอบ เพราะครูเคยอาศัยอยู่ย่านนั้นเมื่อหลายปีก่อน ว่าง ๆ ผู้วิจัยจะไปเยี่ยมบ้านนักเรียนซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นว่านน

อบยิ้มและกล้าที่จะเล่าเรื่องราวของตนเองให้ผู้วิจัยฟังมากขึ้นกว่าเดิม แต่ถึงอย่างไรลักษณะภาพรวมของเด็กชายบนบอบที่ผู้วิจัยสังเกตเห็น เด็กชายบนบอบมีหน้าตาที่เศร้าหมอง บุคลิกเชิงซ้าไม่ค่อยซุกซนและถ้าในชั่วโมงใดที่มีกิจกรรมการฝึกปฏิบัติเด็กชายบนบอบ มักจะขาดวัสดุอุปกรณ์แทบทุกครั้ง คือไม่มีความพร้อมในการมาเรียนเลย อาจเนื่องด้วยขาดคนดูแลเอาใจใส่อย่างแท้จริงเนื่องด้วยคุณยายก็แก่ชราจะดูแลเต็มที่ก็คงไม่ไหว ในเรื่องการทำงานส่งครูการเขียนหนังสือจัดอยู่ในประเภทควรปรับปรุงเพราะอ่านและเขียนสะกดยังไม่ถูกต้อง

วิเคราะห์เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น

เด็กชายบนบอบต้องมีเงินค่ารถเมล์มาโรงเรียนเฉลี่ยวันละ 16 บาท และเดินทางมาโรงเรียนเองโดยอาศัยรถเมล์ประจำทางทุกวันและบนบอบได้เงินมาโรงเรียนวันละ 20 บาท และคนที่ทำงานหาเงินมาจุนเจือครอบครัวเป็นหลักคือคุณยายส่วนคุณป้าเด็กชายบนบอบไม่รู้ชัดเจนเท่าใดว่าป้าทำงานอะไร ดังนั้นสถานะทางบ้านของเด็กชายบนบอบจัดว่ามีฐานะยากจน

ดัชนีบ่งชี้ (ลักษณะตัวร่วมที่น่าสนใจ)

- ความเศร้า ความเจ็บ ไม่เล่นซุกซนกับเพื่อนแต่มักจะนั่งเหม่อลอยลำพังคนเดียวตามภาพที่แนบมาเป็นตัวอย่างเขียนและอ่านหนังสือยังไม่คล่องถูกต้องชัดเจน

ครั้งที่ 2

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อ เด็กชายบนบอบ แก่นนาอาม ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดข้างคลอง สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

วันที่ 2 เดือน สิงหาคม พุทธศักราช 2559 เวลา 07.40 –07.50 น.

สถานที่ทำการสังเกตการณ์

- โรงเรียนวัดข้างคลอง

เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น

ผู้วิจัยได้ไปซื้อข้าวเหนียวหมูหวานหน้าโรงเรียนและเผอิญได้ไปเจอกับเด็กชายบนบอบซึ่งกำลังเดินมาส่งข้าวเหนียวหมูหวานเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจึงได้ทักทายกับเด็กชายบนบอบว่าวันนี้เดินทางมาโรงเรียนโดยนั่งรถเมล์มาใช่ไหม เด็กชายบนบอบบอกกับผู้วิจัยว่า วันนี้พี่มาส่งและทันใดนั้นเด็กชายบนบอบก็ได้ชี้ไปยังพี่ชายซึ่งกำลังเดินมาหาตรงร้านขายข้าวเหนียวหมูหวาน ผู้วิจัยได้หันไปมองพี่ชาย

ของเด็กชายบนบอบและอึ้งอยู่พักหนึ่งเพราะสภาพร่างกายของพี่ชายเด็กชายบนบอบมีแต่รอยสักทั้งตามแขน ตามขาแม้กระทั่งตามลำคอก็ยังมีรอยสัก พี่ชายของเด็กชายบนบอบไม่ได้มองมายังผู้วิจัยผู้วิจัยซื้อข้าวเหนียวหมูหวานเสร็จแล้วจึงกลับเข้าไปในโรงเรียน ขณะที่ผู้วิจัยกำลังยกถาดอาหารกลางวันเพื่อขึ้นไปรับประทานอาหารบนห้องส่วนตัว ทันใดนั้นผู้วิจัยได้เห็นเด็กชายบนบอบ ผู้วิจัยจึงเรียกให้เด็กชายบนบอบช่วยยกถาดอาหารขึ้นไปให้ผู้วิจัยที่ห้องส่วนตัวและผู้วิจัยเองช่วยถือรองเท้านำให้กับเด็กชายบนบอบ เพื่อที่ผู้วิจัยต้องการที่จะถามไถ่เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมนั่นเอง ผู้วิจัยได้พูดคุยกับเด็กชายบนบอบถึงเรื่องข้าวเหนียวหมูหวานที่ผู้วิจัยซื้อเมื่อตอนเช้าแต่ยังทานไม่หมดคือทานได้ชนิดเดียวเพราะไม่อร่อย จึงถามบนบอบว่าทานหรือไม่ เด็กชายบนบอบส่ายหัว ผู้วิจัยจึงบอกว่าเอาไว้ทานตอนเย็นหลังเลิกเรียนหรือเอากลับบ้านก็ได้ให้ยายกินด้วย เด็กชายบนบอบพยักหน้าพร้อมกับบอกผู้วิจัยว่า จะเอาไปให้ยายด้วย ผู้วิจัยจึงชมเด็กชายบนบอบว่าน่ารักมากที่นึกถึงคุณยาย หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงถามถึงพี่ชายที่มาส่งเด็กชายบนบอบเมื่อตอนเช้าที่มีรอยสักเต็มตัวว่าเป็นพี่ชายจริง ๆ หรือไม่ เด็กชายบนบอบตอบผู้วิจัยว่า “เป็นคนข้างบ้านเขามาส่งน้องเขาที่โรงเรียนอื่น เขาเลยบอกเดี๋ยวมาส่งผมด้วยครับ” ผู้วิจัยจึงได้ถามถึงชื่อของพี่ชายและอาชีพของพี่ชายคนดังกล่าว เด็กชายบนบอบตอบผู้วิจัยว่า “พี่ชายไม่ได้ทำงานอะไรเพราะไม่เห็นทำอะไร” ผู้วิจัยจึงถามเด็กชายบนบอบต่อว่าวันนี้ได้เงินมาโรงเรียนกี่บาท เด็กชายบนบอบตอบผู้วิจัยว่าได้มาสามสิบบาท ยายให้สิบบาท ป้าให้ยี่สิบบาท ผู้วิจัยได้ถามถึงคุณป้าของเด็กชายบนบอบว่าคุณป้า ทำงานอะไร เด็กชายบนบอบตอบผู้วิจัยว่า “ป้าไม่ได้ทำงานอะไร” ผู้วิจัยถามบนบอบต่อว่าแล้วตอนเย็นพี่ชายมารับไหมคะ เด็กชายบนบอบตอบผู้วิจัยว่า “ตอนเช้าบางวันพี่ชายจะมาส่งส่วนตอนเย็นกลับรถเมล์ครับ” ผู้วิจัยดูเวลาใกล้ถึงเวลาเรียนในภาคบ่ายจึงให้เด็กชายบนบอบขึ้นห้องเรียนโดยผู้วิจัยได้หยิบโอวัลตินให้เด็กชายบนบอบ 1 กล่องและให้ข้าวเหนียวที่ทานเมื่อตอนเช้าไม่หมดให้กับเด็กชายบนบอบไปทาน เด็กชายบนบอบยกมือขอบคุณครับแล้วเดินขึ้นห้องเรียน

วิเคราะห์เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น

ในบางวันเด็กชายบนบอบมาโรงเรียนโดยอาศัยเพื่อนบ้านมาส่ง ถ้าวันไหนมาเองเด็กชายบนบอบก็จะนั่งรถเมล์มาโรงเรียน ซึ่งเพื่อนบ้านที่มาส่งเด็กชายบนบอบมีบุคลิกที่ค่อนข้างกว้าง น่ากลัว เพราะมีรอยสักเต็มตัว ส่วนเด็กชายบนบอบจะมีลักษณะตรงข้ามกับคนที่มาส่ง โดยบนบอบค่อนข้างเป็นคนที่มีบุคลิกเงียบ ๆ ซึมเศร้าไม่ค่อยพูดค่อยจาไม่ค่อยเล่นชุกสนกับเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่จะนั่งเล่นเงียบลำพังคนเดียว

ดัชนีบ่งชี้ (ลักษณะตัวร่วมที่น่าสนใจ)

- บุคลิกภาพที่เจียบ ซึมเศร้าเสียส่วนใหญ่ ไม่ค่อยพูด หรือพูดเบา มีมารยาทเรียบร้อย ไม่ชุกชน เหมือนเพื่อนวัยเดียวกัน

ครั้งที่ 3

ชื่อ เด็กชายนบ นอบ แก่นนาอาม ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดข้างคลอง สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

วันที่ 25 เดือน สิงหาคม พุทธศักราช 2559 เวลา 17.20 –18.00 น.

สถานที่ทำการสังเกตการณ์

- บริเวณชุมชนแสนสุขใจ

เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น

วันนี้ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ที่ชุมชนแสนสุขใจ ซึ่งผู้วิจัยได้เดินมาตามเส้นทางที่เด็กชายนบ นอบได้บอกกับผู้วิจัย ซึ่งชุมชนดังกล่าวผู้วิจัยเคยมาเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาที่ผู้วิจัยได้ถามเส้นทางกับคุณยายคนหนึ่งซึ่งบอกกับผู้วิจัยว่า “อย่าถามคนเขาไปทั่วละ” ขณะที่เดิน ๆ อยู่ผู้วิจัยเห็นเด็กชายนบ นอบเดินออกมาจากบ้านหลังหนึ่งซึ่งเห็นแต่หลังผู้วิจัยจึงเรียกชื่อนบ นอบ นบ นอบหันมาและผู้วิจัยจึงเดินเข้าไปหานบ นอบซึ่งขณะนั้นญาติของนบ นอบที่เป็นผู้ชายกำลังนั่งคุยโทรศัพท์อยู่บนมอเตอร์ไซด์ โดยมีรูปร่างที่น่ากลัวเพราะผู้ชายคนดังกล่าวสักลายตามใบหน้าลำคอและผู้วิจัยพบว่าเหมือนมีรอยบาดแผลใหม่ ๆ ปรากฏอยู่บนใบหน้า พร้อมกับได้กลิ่นแอลกอฮอล์ ซึ่งผู้ชายคนนี้เคยไปส่งเด็กชายนบ นอบที่โรงเรียน ทราบว่าเป็นญาติ ๆ กัน และผู้ชายคนดังกล่าวได้บอกผู้วิจัยให้ระวังสุนัขด้วย ผู้วิจัยได้พบกับผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งนบ นอบเรียกว่าป้า คุณป้าได้ยกมือสวัสดีกับผู้วิจัยและเชิญให้ขึ้นบนบ้าน ลักษณะบ้านของนบ นอบนั้นมุงด้วยไม้กระดานมีสองชั้น บันไดที่ผู้วิจัยเดินขึ้นค่อนข้างเสียงในการพลัดหล่นมาก ไม่ค่อยแข็งแรงและทนทานเท่าใดนัก บนบ้านปูด้วยแผ่นไม้ที่มีรูโหว่หลายจุด กันด้วยแผ่นไม้เพื่อไม่ให้พลัดตกลงไปข้างล่างซึ่งเป็นไม้ที่ไม่ค่อยแข็งแรงทนทานเสียงในการพลัดตกเช่นเดียวกัน บ้านมีพื้นที่ค่อนข้างคับแคบมากแต่อาศัยอยู่กันหลายคน ประกอบด้วย ลุง ป้า พี่ผู้ชาย พี่ผู้หญิง ลูกของพี่ผู้ชายอีกสองคน และผู้ชายอีกคน รวมถึงคุณยายที่อายุมากแล้วอีกหนึ่งคน รวมทั้งหมดในวันที่ผู้วิจัยสังเกตนับได้เก้าคน รวมทั้งนบ นอบด้วย บ้านหลังเล็กแต่อาศัยอยู่กันหลายคน ผู้วิจัยได้พูดคุยกับคุณ

ป่าของนบจนบถึงเรื่องส่วนตัวของนบจนบได้ใจความว่า คุณแม่ทั้งนบจนบตั้งแต่คลอดออกมาได้ 15 วัน และเป็นภาระให้ป่าเลี้ยงดูตั้งแต่เกิด ส่วนพ่อของนบจนบคุณป่าไม่กล้าเปิดเผยกับผู้วิจัยทั้งที่ ก่อนหน้านี้ผู้วิจัยเคยพูดคุยกับนบจนบแล้วนบจนบบอกกับผู้วิจัยว่าพ่อติดคุก คุณป่าของนบจนบบอกกับผู้วิจัยว่ารับจ้างทั่วไปรีดผ้า ซักผ้า ไม่มีงานทำเป็นหลักแหล่งมีสามีเป็นคนขับรถรับจ้างเลี้ยงดู ผู้วิจัยสังเกตว่าคุณยายที่อายุเยอะมากแล้วนอนอยู่ข้างล่าง ซึ่งคุณป่าบอกว่าทำอะไรไม่ได้แล้ว ส่วนคนที่เป็นผู้หญิงซึ่งเป็นแฟนของผู้ชายที่สีกลายเต็มใบหน้าก็ไม่มีงานทำโดยมีหน้าที่เลี้ยงลูกสองคน ส่วนผู้ชายที่สีกลายเต็มใบหน้าช่วงนี้ว่างงานเพราะเพิ่งออกจากงานมา คุณป่าบอกว่าให้เงินนบจนบไปโรงเรียนวันละ 40 บาท เพื่อค่ารถเมล์ตอนเย็นกลับบ้านด้วย ซึ่งคุณป่าได้บอกให้ผู้วิจัยฟังว่า “*กระบ่าวรณเมลิไม่ควรเก็บเงินค่ารถกับเด็กนักเรียนแค่นั้นไม่ก็ป่าเอง*” คุณป่าได้บอกกับผู้วิจัยว่าต้องฝึกช่วยเหลือตนเองต้องพึ่งพาตนเองเพราะจะมามีให้ไปรับไม่ได้เพราะบางที่ไม่มีรถ ส่วนเข้าก็อาศัยญาติ ๆ ที่เขาไปส่งลูกเขาที่โรงเรียนอื่น

วิเคราะห์เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น

นบจนบอาศัยอยู่กับญาติ ๆ ขาดพ่อขาดแม่ ที่บ้านอาศัยอยู่กันหลายคน บ้านที่ดูไม่เหมือนบ้านเพราะสภาพไม่ค่อยแข็งแรงและทนทานเท่าที่ควร สภาพชีวิตความเป็นอยู่ค่อนข้างยากจนขาดความรักขาดความอบอุ่น สภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม

ดัชนีบ่งชี้ (ลักษณะตัวร่วมที่น่าสนใจ)

- ยากจน ขาดความอบอุ่น

ตัวอย่างการสังเกตการณ์

ครั้งที่ 1

ชื่อ เด็กชายอมสิน ทองติก ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดข้างคลอง สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

วันที่ 23 เดือน สิงหาคม พุทธศักราช 2559 เวลา 12.10 น. – 12.30 น.

สถานที่ทำการสังเกตการณ์

- โรงเรียนวัดข้างคลอง

เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น

ช่วงพักกลางวันผู้วิจัยได้เดินสำรวจความเรียบร้อยตามชั้นเรียนและห้องเรียนแต่ห้องแต่ละชั้นพบว่าบริเวณชั้นที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 มีเด็กบางส่วนกำลังวิ่งเล่นหยอกล้อกันในห้องค่อนข้างวุ่นวาย พอเด็กนักเรียนชายคนหนึ่งเห็นผู้วิจัยจึงเดินเข้ามาบอกกับผู้วิจัยว่า เพื่อนโดนชกหน้าเขียว ผู้วิจัยจึงขอดูหน้าตานักเรียนที่ได้รับบาดเจ็บ จากการซักถามถึงสาเหตุที่โดนชก นักเรียนคนดังกล่าวบอกว่าตนเองไปล้อชื่อเด็กชายอมสินว่า “เกมจิ” ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้กับเด็กชายอมสิน เด็กชายอมสินจึงชกไปที่หน้าทันทีโดยเด็กนักเรียนที่ได้รับบาดเจ็บแล้วว่า ออมสินกดคอและชก ผู้วิจัยจึงเรียกหัวหน้าห้องให้พาเด็กนักเรียนที่ได้รับบาดเจ็บ ไปหาครูประจำชั้นและให้ครูพยาบาลปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้กับนักเรียนที่ได้รับบาดเจ็บ ส่วนผู้วิจัยได้ไปหาเด็กชายอมสิน และได้ซักถามถึงสาเหตุที่ตนเองไปชกเพื่อน สรุปทั้งเด็กชายอมสินและเด็กนักเรียนที่ได้รับบาดเจ็บพูดตรงกัน

วิเคราะห์เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าทุกครั้งหลังจากที่เด็กชายอมสินรังแกเพื่อน ราวกับว่าเด็กชายอมสินไม่ได้รังแกเพื่อนเลย ประมาณว่าไม่รู้สึกรู้ไม่สำนึกกับสิ่งที่ตนเองกระทำ ซึ่งเป็นแบบนี้ทุกครั้ง เพื่อนที่ได้รับบาดเจ็บเท่าที่ผู้วิจัยทราบ ณ วันนี้ จำนวน 4 คน ซึ่งทุกคนมีรอยตำหนิจากการกระทำของเด็กชายอมสินทั้งสิ้น ดังรูปภาพที่ผู้วิจัยนำเสนอในเด็กนักเรียนที่ถูกรังแก

ดัชนีบ่งชี้ (ลักษณะตัวร่วมที่น่าสนใจ)

- โมโหร้าย โกรธง่าย อารมณ์ร้อน

ครั้งที่ 2

ชื่อ เด็กชายอมสิน ทองติก ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดข้างคลอง

สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

วันที่ 29 เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช 2559 เวลา 12.10 น. – 12.30 น.

สถานที่ทำการสังเกตการณ์

- โรงเรียนวัดข้างคลอง

เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น

ผู้วิจัยได้เดินตรวจดูความเรียบร้อยบริเวณอาคารเรียนแต่ละชั้น ได้เจอกับนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คนหนึ่งนามสมมุติชื่อ ”เดือน” ซึ่งพบว่าใต้ตาของเดือนมีรอยเขียวช้ำ ผู้วิจัยจึงได้ซักถามกับเดือน จึงได้ทราบว่าลูกเด็กชายอมสินชกเข้าที่ใบหน้า เนื่องจากเดือนเป็นกรรมการนักเรียน มีหน้าที่คอยดูแลความเรียบร้อย ช่วงพักกลางวันช่วยครูเวร จากการซักถามได้ความว่า เดือนได้เข้าไปดูแลความเรียบร้อยของห้องเรียนที่เด็กชายอมสินซึ่งเสียงดัง เดือนได้พยายามบอกให้น้อง ๆ รวมถึงเด็กชายอมสินให้เงียบ แต่น้อง ๆ รวมถึงเด็กชายอมสินต่อต้านไม่เชื่อฟังรุ่นพี่ เดือนจึงใช้มือตีที่ท้ายทอยของเด็กชายอมสิน ปรากฏว่าสร้างความไม่พอใจให้กับเด็กชายอมสิน ด้วยความโมโหของเด็กชายอมสินจึงชกไปที่ใบหน้าของเดือน จนเกิดอาการเขียวช้ำขึ้น

วิเคราะห์เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น

พฤติกรรมการทำร้ายร่างกายชกต่อยผู้อื่นด้วยอารมณ์โกรธ ขาดความอดทน ใจร้อนมาก ๆ นำมาซึ่งความเดือดร้อนสู่ผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ เป็นพฤติกรรมที่มีแนวโน้มนำมาซึ่งปัญหาสู่สังคม

ดัชนีบ่งชี้ (ลักษณะตัวร่วมที่น่าสนใจ)

- การชกต่อยทำร้ายร่างกายผู้อื่น ด้วยอารมณ์ฉุนเฉียว ใจร้อน

ครั้งที่ 3

ชื่อ เด็กชายอมสิน ทองตึก ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดข้างคลอง

สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

วันที่ 1 เดือน ธันวาคม ภาพพุทธศักราช 2559 เวลา 12.00 น. – 12.30 น.

สถานที่ทำการสังเกตการณ์

- โรงเรียนวัดข้างคลอง

เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น

ผู้วิจัยได้สอบถามเด็กชายอมสินบริเวณทางขึ้นบันไดว่า ได้ไปขอโทษพี่เดือนหรือยัง เด็กชายอมสินได้บอกกับผู้วิจัยว่า ยังไม่ไปขอโทษเพราะว่าจำหน้าพี่เขาไม่ได้ ผู้วิจัยจึงได้เรียกให้เพื่อนของเดือนที่อยู่ห้องเรียนเดียวกันไปตามเดือนมาพบผู้วิจัยที่ห้องส่วนตัวของผู้วิจัยซึ่งขณะนั้นมีเด็กชายอมสินรออยู่ด้วย ชักพักเด็กหญิงเดือนลงมาพบผู้วิจัยภายในห้องส่วนตัวของผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงได้ซักถามถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สรุปทั้งสองพูดตรงกัน ผู้วิจัยจึงให้เด็กชายอมสินขอโทษพี่เดือนและชี้แนะกับเด็กหญิงเดือนว่า ไม่ควรไปตีที่ศีรษะของคนอื่นด้วยอาการโกรธ เพราะศีรษะอาจได้รับการกระทบกระเทือนและเกิดอันตรายได้ แล้วผู้วิจัยให้เด็กหญิงเดือนกลับขึ้นห้องเรียนและได้ชี้แจงกับเด็กชายอมสินว่า ถ้าเกิดออสสินมีปัญหาอะไรอยากให้ครูช่วยเหลือออสสินมาหาหรือมาบอกครูได้ตลอด

วิเคราะห์เหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้น

ผู้วิจัยต้องการให้เด็กนักเรียนทั้งสองคนเข้าใจกันและเข้าใจถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าใครเป็นฝ่ายถูกหรือใครเป็นฝ่ายผิด จะได้ปรับปรุงตัวเองในคราวต่อไป

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวเรียมลักษ์ วัระพันธุ์ เกิดเมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2518 ที่จังหวัดกาฬสินธุ์ สำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกคหกรรมศาสตร์ทั่วไปจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เมื่อปีการศึกษา 2541 สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อปีการศึกษา 2555 และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2557

